

Мамадали Дуйшеев

Туя бил

УДК 821.51
ББК 84Ки7-5
Д 81

Рецензент: Ноокат райондук “Чыгаандардын чыйыры” мугалимдердин коомдук фондунун жетекчиси: Молдобаев Жусуп.

Д 81 Дүйшеев М.
Туя бил: Ырлар.-Ош; 2014-364 б.

ISBN 978-9967-18-027-7

Жогорудагы ыр саптарым байбичеме жаккандан көп айтчу эле, бешенеге жазылган өмүрү кыска экен, кудай ошол жагынан берсин эми.

Ушул чыгармамды байбичем-Имамалиева Жанандын жаркын элесине арнаймын!

Д 4702300200-14

ISBN 978-9967-18-027-7

УДК 821.51
ББК 84Ки7-5

© Дүйшеев М., 2014

ТУЯ БИЛ, АДАЛ ЭМГЕК КЫЛ, ЖАША...!

Адам өмүрү ар түрдүү. Аз жана көп жашоо-ар бир адамдын жеке өзүнө гана таандык болуп, адамдын жан дүйнөсүнүн аруулугуна, тазалыгына, жүрүм-турумуна, ата-тегине жана алардан калган мурастарга, өзүнүн артында улантуучу урпактарына калтыруучу мурастарына байланышкан табыйгый татаал нерсе.

Чынында, ар бир адам өз жашоосунда, өзүн курчап турган айлана-чөйрөнүн ажайып кооздугуна сарасеп салып, аны туя билип, өзүн анын бир кичинекей жөнөкөй бөлүкчөсү катарында карап, алар менен кошо каниет кылып жашай билсе, анда ал адам өзүн чексиз бактылуу сезээр эле.

Дайыма эртең менен уясынан көтөрүлүп, жашоонун нурун чачкан касиөттүү Күндүн жылуулугун, кечинде кызарып уясына баткандагы анын ажайып сулуулугун, артынан ааламды карангылык өз кучагына оп тартып кетээринде, жарк этип чыга көлгөн сулуу Ай, Чолпон жылдыз жана башка миллиардаган эсеби жок, сансыз жылдыздардын керемет сулуулугун — туя билүү бактысы, касиети да бардык адамга бирдей таандык эмес экендиги кандай өкүнүчтүү!!!

Жараткан тарабынан берилген ыйыктарды да туя билүү, сезүү, сыйлоо, кадырлоо, анын баркына жетүүгө да кандай гана Улуу Касиөттөр, жөндөм керек экендигин түшүнүү биз үчүн кандай кыйын.

Аллаа, Аалам, Жер эне. Алла, Адам, Бува эне.
Күн жана Жер, Ай деле жараткандан эң ыйык - үч
нерсе!!!

Жылуулук, Аба, Азык. Ата-Эне, Бала. Рух, Акыл
жана Дене жашообузда адамга берилген эң ыйык - үч
нерсе!!!

Биз ушул ыйык касиеттердин кадыр баркына,
жете түшүнө албастан, урпактарыбызга тээ ата-
бабаларыбыздан аздектелип бизге жеткен,
жакшынакай каада-салттарыбызды, үрп-
адаттарыбызды, ыйман, адеп-ахлакыбызды толук
жеткире албай келе жатканыбыздын өзү кандай
көйиштүү көрүнүш.

Албетте, ар ким кандай гана болбосун жашагысы
келет. Бирок кантип?

Күндүн чыгышы, батышы, анын нурларынын
өзгөчө касиетин, түнкү ажайып сулуулук,
жаратылыштагы ар бир жан дүйнөнүн өзгөчөлүгүн сезе
билип жашоо — бул башка нерсе.

Таң заарында айыл жериндеги короздун
чакырыгы, канаттуулардын ар биринин өз тилинде
мукам сайрашы, кичинекөй арыктагы суулардын
шылдырап агышы, булак сууларынын акактай
тунуктугу, эрте жаздагы өрүк, алма жана башка бак
дарактардын гүлдөшү, ал эми гүлдүн ачылышы, анын
жыт анкыткан жыпар жытын сезе билүүнүн өзү да не
деген кереметтүү касиетти талап кылат.

Тоолордогу керемет кооздуктар, жайлоонун
жашыл шиберлери, кылым карыткан арча-
карагайлары, жайлоодогу малдардын жайылышы, мөл-
булактардын тамчылап-шылдырашы жана тоо
дарыясынын буркан-шаркан түшүп агышы, ак мөнгүлүү
кайберен жүрчү аскадан ышкырып улардын учушу, көз
илешпеген кайберен жүрүш, суурлардын ач
кыйкырыгы, жондогу кырдан кекиликтин сайрашы, тоо

гүлдөрү-булардын баары не деген ажайып керемет-сулуулук.

Ушундай ажайып кооздук, керемет-сулуулуктар бир гана адам баласы үчүн жаралып, ага гана кызмат кыла тургандыгынын өзү эле бизге берилген чексиз бакыт.

Мына ушундай ажайып кооз табыйгатыбыздын сулуулугун сезе билип, анын бир кичинекей бөлүкчөсү катарында өзүңдү карап, шүгүр келтирип, каниет кылып, АДАМ баласы АДАЛ эмгектенип ЖҮЗ жыл, МИҢ жыл жаша!!!

Бирок, жараткан өзү тартуулаган ыйык касиеттерди дайыма эсине тут!

Акылды өз дөнөнө баш ийдирбей,
Иш кылба Рух менен эсептешбей.
Адалды арамдыктан ажыратып,
Аллааны тааный билгин акыл менен!

Адам өзүнө гана таандык- эң ыйык РУХУН-АКЫЛЫН-ДЕНЕСИНИН бирдей ыргаакта, биргеликте, такай масилетешип жашоосуна жетише алышы, ал адамдын бул дүйнөдөгү чыныгы чексиз бактылуу жашоону башынан көчирген мүмкүндүккө ээ болгондугу. Ал эми, Эл менен Бийлик бир гана Мыйзамды аркалап, аны туу тутуп, бирдей ыргаакта иштей алса, анда ал өлкөдө адамдык касиеттер бийик дөңгөөлгө көтөрүлүп, ал өлкө өнүккөн өлкөнүн чыныгы символу болор эле.

Ойлор, ойлор... айтаар сөз да көп.

Адам өмүрү, адамдын эркине баш ийбеген, күндүн чыгышы менен анын батышына окшошуп кеткен, байкалбай тез өтчү, кыска мезгилди өзүнө камтыган, ар түрдүү ченемдеги убакыт бирдиги болуп эсептелет.

Аңы маныздуу өткөрүү ар бир адамдын руханий байлыгына, айлана-чөйрөнү туя билүүсүнө, дил тазалыгына, алкымынын актыгына, кыскасы жараткандын өзү жөнөткөн ыйык китептеринде айтылып, жазылып калынган «Кыл дегенин кылып, кылба дегенинен качып, же дегенин жеп, жебе дегенинен алыс болуп» туткан дил таза тутумуна жараша болот.

Анын ченеминин узун-кыскалыгы, көбүн эсе жеке өзүбүзгө гана тиешелүү болуп, өмүрдү өрнөктүү жашай билгенибизге байланыштуу нерсе.

Биз жашообузда өзүбүздүн денебиздеги, дайыма тынбай иштеген, тонналап денебиздин бардык точкасына кан жеткирип турган, кичинекей-муштумчалык жүрөгүбүздүн жасаган ишине таң берип, андан ибаарат алып, адал эмгектенип жашоону үйрөнгөнүбүз абзел.

«Канчалык көп жашаба, баары бирдей, Өткөн сон, аз сезилет көз ирмемдей...» кыскасы өмүр, адал эмгек жөнүндө...

Ошондой эле, көпчүлүк адамдар заман өзгөрүлүп, жаштардын тарбыясы башка нукка бурулуп бара жатат деп кейип калышат.

Чындыгында, күндөгүдөй эле күн чыгып, жер өз огунда айланып, күн менен түн алмашылып, жаратылыштын өз мыйзамы өзгөрүүсүз эле, өз милдетин так аткарып келе жатат.

А бирок, адамдык мамилелер өзгөрүп, тээ Ата-Бабаларыбыздан калып, үзүлбөй уланып келе жаткан каада-салттарыбызды, адеп-ахлактарыбызды, таалим-тарбыябызды бизден кийинки муундарга калтырууда олуттуу кетирген калпыстыктарыбыз да жок эместей сезилет мага.

Адамдык улуу касиеттерди кадырлоо, урматтоо, аны аздектөө жөнүндө да кенири сөз болбой, ал да унутта калып бара жаткандай.

Баарынан жаман жери, туткан динибиз да өткөндөрдүн гана динине айланып, жашообуздагы-үй-бүлөлүк, туугандык, кошуначылык, коомдук, илим-билим алуу, таалим-тарбия, аялдар ж.б. менен болгон мамилелер жөнүндө өсүп келе жаткан муундарга жеткирүүдө, түшүндүрүүдө жеткилен түшүнүк берилбей, дилибиз карайып бара жаткандыгы баарынан жаман нерсе. Мында чала молдо дин бузар дегендей, айылдагы молдокелерибиздин билимсиздиги, алардын табыйгый илимдердеги илиминин тайкылыгы да өзүнүн терс тасирин тийгизүүдө.

«Дин менен илим айкалышпаган өлкөдө өнүгүү кыйын»-деген аалымдын оюн эске алган да дурус чыгар.

Балдарга берген таалим-тарбия жаатында да көп кемчилигибиз бардай сезилет мага. Кыскасы, адеп-ахлак, каада-салт, таалим-тарбия, жергебиздин керемет кооздугу анын ажайып сулуулугу жөнүндө...

Албетте, бул кичинекей ырлар тоptomун чыгарууга, бир жагы жогоруда менде пайда болгон ойлор түрткү берсе, экинчи жактан үй-бүлө, тууган-урукка, жактырып окушса жакын жоро-жолдошторго мен жөнүндө кандайдыр бир эстелик болоор деген ой басымдуулук кылды.

Кеңири окурмандын ички дүйнөсүн, бүйүрүн кызыткан, козгогон, кызгып окуй турган дасыккан чон акындар жазган чыныгы поэзияны жаратууга менин бүгүнкү илимимдин чабалдыгына, эң башкысы ага жаш кезинен берилген тубаса талант керек экендигине ынандым.

Бул топтомго кирген ырларымда, бош убактыларымда, өзүмдүн ички сезимди козгогон ой-толгонууларымды, сезгендеримди, туюмумда кабыл алган кооздуктарды чагылдырууга далаат кылдым.

Албетте, ыр жазуунун ыкмасы, чон поэзия менен көңири тааныштыгымдын жоктугун моюнга алууга туура келет.

Канткен менен кандай болбосун өз оюмду кагазга түшүрүп, ортого салууга жасаган менин алгачкы даалатым. Ал кандай чыгат, менин окурманым сиздер, эл тараза дейт.

Окуганда, окурманга жакпай калып...
Текчеде жатып калбай чаңдар басып.
Пайдасы тийген болсо бир адамга,
Анда мен жазганыма болбойм капа.

*Жандай көргөн жан шеригим байбичем,
Жоктой мага, бул ааламда сага тен.
Карангыда адашып калаарымда,
Жол көрсөтчү чырагым, маягым сен.*

*Жандай көргөн жан шеригим байбичем
Толуп турган толгон айды сенби дейм?
Чейрек кылым биргө жашап келсек да,
Үлбүрөгөн назик гүлдү сенби дейм?*

*Жогорудагы ыр саптарым байбичеме жаккандан
көп айтчу эле, бешенеге жазылган өмүрү кыска экен,
кудай ошол жагынан берсин эми. Ушул чыгармамды
байбичем-Имамалиева Жанандын жаркын элесине
арнаймын!*

Автор.

ЫРЛАР

*Мен өзүмдү акынмын,-деп санабайм,
Ички дүйнө, сезимдерди ача албай.
Болгону эле, менде болгон сезимдер...,
Балдарыма, досторума арнаган!*

КАЛКЫМДЫН КЕРЕГИНЕ ЖАРАЙ ТУРГАН.

Адамды өлбөс кылып жаратканда,
Анда алар батмак эмес бул ааламга.
Өмүрдүн берген чегин жашай албай,
Өмүрлөр өтүп жатат армандарда...

Жашоонун бизге берген пазилети,
Адамды өлбөс кылган ал эмгеги.
Эл үчүн эмгек кылып өтсөн эгер,
Унутпай эл артынан эстейт сени.

«Жаралмак-кайтмак»- деген чындык белем,
Өмүрдүн азы көбү бирдей экен.
Элүү жаш, жүзгө чыккан билинбөстөн,
Өмүрүн өтүп кетет көз ирмөмдөй.

Жашоодо максат кылып чоң иш кылбай,
Өмүрлөр төккө кетти, агын суудай.
Көлөкөлөп чарчагандар... олтурушаар,
Жол боюна тиге албай жалгыз чынар.

Жашоодо жакшылык иш эсте калаар,
Өткөн күн кайра келбейт кандай арман.
Ойлонсом ...ойдо калган иштеримди,
Жартылуу иш кылбапмын эстей турган.

Карангы түшкөн үйгө жарык чачкан,
Пайдам же тийбей калкка шам чырактай.
Жалп этип, желге өчкөн чырак сымал,
Өмүрдү өткөрөмбү? Шамал сымал.

Мен неге, ойлономун эмне мындай,
Калкымдын керегине жарай албай.
Өмүрлөр ушул бойдон өтүп кетип,
Артымда жалаң өксүк, арман калбай.

Жашоого бир көлгөндү унутпастан,
Өтөөрдө же өкүнүп кыйналбастан.

Бир сап ыр жазып таштап, калтырсам дөйм,
Калкымдын керегине жарай турган.

Жүрсөм болду мен ага курсан болуп!

Жаманды жакшы кылып коң турган,
Жаман адат, жакшыдан кала турган.
Жагымдуу сөздүн гана ээси болуп,
Жалпыга бирдөй болуп жага турган.

Кызгышып балдарым окуй турган,
Кыз-балама, баарына жага турган.
Керек болгон учурда, зарылдыкта,
Кенеш берип аларга тура турган.

Сыртта жүрсө дайыма сагындырган,
Сагынычын окуса жаза турган.
Сыйлуу адам кызыкса, сый катары,
Сыйлык кылып ага да бере турган.

Жакшы менен жаманды ажыраткан,
Жаштар баары кызыгып окуй турган.
Жакшылыкка чакырчу, дайым эле,
Жакшы сөздү издешсе таба турган.

Ооруганда ооруну баса турган,
Окуганда ооруусу кача турган.
Ой бөлүшүп, ойлору төп келгенде,
Ойлогону ордунан чыга турган.

Ата-Журтун даңкташып ырдай турган,
Ата сөзүн угушуп кулак салган.
Ар-намыстуу кыргыздын жигит-кызы,
Ар убакта талашып окуй турган.

Уктаарында жазданып жата турган,
Узак жолдо уйкуну ача турган.
Уккан кулак баарына жагып калып,
Урмат сыйга эгедер кыла турган.

Жазганымдын өзгөчө сыры болуп,
Жакшы адамдар окушса куштар болуп.
Жакшынакай каалоолор айтылганда,
Жүрсөм болду мен ага курсан болуп!

Чарчоонун ырын жазып салсам кана.

Жагымдуу, жакшы сөздөр жага турган,
Жолугуп, чогулганда ырдай турган.
Жагымдуу музыканын коштоосунда,
Жанашып, жаштык валсын бийлей турган.

Кубаныч, тойлор болсо катар-катар,
Курбулар тойго келип ырдай турган.
Кубулжуп музыканын коштоосунда,
Кыз-жигит тайдун бийин бийлей турган.

Ар үйдүн куту болуп жаңып турган,
Ар дайым жакшылыкта ырдай турган.
Аргендин үнү сымал созолонтуп,
Ар күнү уул-кызым ырдай турган.

Ойлонуп ойго батып турган чакта,
Ойлорду сүрүп салган алыс жакка.
Обонго салып гана ырдай турган,
Ойдогу ырды жазсам арман кана!

Кайгырып капа болуп турган чакта,
Кайгыны айдап салып алыс жакка.
Кубулжуп музыканын коштоосунда,
Кыз-жигит ырдап-бийлеп турса кана!

Чаалгып-чарчап жатып уктаарында,

Чарчоону чачып салган ар тарапка.

Чаалгып-чарчоону да унуттурган,
Чарчоонун ырын жазып салсам кана!!

Калбагын.

Коркунучта пайда болгон сезимде,
Кубанганда орун алса дилинде.
Кайда жүрсөң, коштоп жүргөн ар дайым
Кудреттүү Улуу зат,-деп билгиле.

Элге жакпас ишти кылсаң эгерде,
Ээрчип жүрөм, шайтан менен бирге де.
Элден чыгып кор болорсуң бир күнү,
Эрөөн албай, чектен чыгып кеткенде.

Уктаганда түшкө кирген кечинде,
Уйгу-туйгу ойлор салып сезимге.
Убагында байкай албай калбагын,
Улуу заттан сага келген мээримге...

Тилек кылсам, тилегимди берет де,
Таза ойлор орун алса дилинде.
Табыйгатта биз билбеген көп сырлар,
Теңиримден экендигин сезгиле...

Тагдырларды тамашага салбагын,
Толуп-ташып жатса дагы байлыгың.
Төгүп салат ырыскыңды заматта,
Теңиримдин каарына калбагын ...

Эл тагдыры оюн болуп баратат,
Эл мүдөөсүн ойлогон жок ... саясат.
Эл козголсо сел болорун сезишсе,

Эгедерден ынтымакты сурашмак.

Узаталы.

Багы ачылып, бактылуу бол жакшы тилек,
Бата тилеп, аксакалдар дуба берет.
Жакшы иш башталаарда, аягында айтылуучу,
Жерөлгө адат болуп бизге келет.

Той берсең, аш берсең да аягында,
Тилек айтып, аксакал бата тилейт.
Жашоонун биз кечирген жыргалында, оорунда,
Айтылган ак баталар, эске келет.

Ар дайым алыс сапар тартарыңда,
Ак бата берүү адат карыларда.
Ай барып, аман кайтып келсе дагы,
Амандык тилеп турат балдарына.

Жаштардын тилегин бер жаш чагында,
Жаш өтсө ыйман бергин карыганда.

Жараткан өзү колдоп айтылганды,
Жашоону жакшы жашап узаталы.

Сөздүн чыны

Жараткан эркин коюп учкан кушту,
Талаага чачып койгон ырыскыны.
Талаага бул чачылган ырыскыны,
Таап жейт куш болобу же чымчыкпы!

Жараткан өзү берет ырыскыны,
Жатканга бербей коет сөздүн чыны.
Баарынан даамы башка, жагымдуусу,

Ак эмгек адалдыктан табылганы.

Канчалык жеңил бөрсе ырыскыны,
Кор кылбай, билгин анын кадырыны.
Кокустан келип калган ырыскыны,
Кайрадан алып коет, сөздүн чыны

«Тан заарда бөлүшөт ырыскыны»-
Деген сөздө чындык бар, сөздүн чыны.
Эрте туруп эринбей эмгек кылсаң,
Сага берет дайыма чоң ырыскы.

Ыйык карма.

Кыргыз,-деп кыргыз, үчүн күйгүң келсе,
Көөдөндөн жаман ойдон арыл тезде.
Кылымдан-кылымдарга сактап келген,
Кыргыздын Ата-Журту ыйык нерсе !

Кыргызым өсүп-өнсүн ыйык жерде,
Кудайым куттун чачсын биздин элге.
Кырк кылым тарыхы бар, салт саналуу,
Кыргыз-деп өткөн айкөл Манас деле.

Кыргыз-деп кыргыз үчүн күйүп келем,
Кыргызга керек десе жанды берем.
Кыргызга душман болгон адамды мен,
Кудайым урса экен,-деп тилеп келем.

Атың бар сенин деле кыргыз деген,
Атым бар менин дагы кыргыз деген.
Ата –Журт ыйыктыгын бийик тутуп,
Атты сен ыйык карма кыргыз деген.

Жакшылык кыл жаш кезинен адамга.

«Жакшы бол»— деп айтуу оңой чынында,
Жакшы болуу оңой эмес турмушта.
«Жакшы»— деген жакшы сөздү угууга,
Жакшылык кыл жаш кезинен адамга.
«Жаман бол»— деп эч ким айтпайт адамга,
Жаман болуу оңой эле чынында.
«Жаман»— деген сөздөн алыс болууга,
Жамандыктан алыс болгун турмушта.
Жакшы менен жамандыкта бир жүрөт,
Жамандыкка жакшы адам күйүнөт,
Жакшылыкка чын дилинен сүйүнбөй,
Жаман адам жамандыкка сүйүнөт.

Жакшы тилек ырыскы дейт адамга,
Жакшылыкка жакын болгун дайыма
Жаманды да узатаарда сапарга,
«Жакшы эле»— деп айтып калат артында.

Жакшы адамдын аты калат тарыхта,
Жакшы адамдын сөзү дагы дары да.
Жаман адам аты калбай тарыхта
Жамандыгы унутулат заматта.

Мейман тосуу ажайып!

Табыгаттын татаал шартын карабай,
Мал жайганга кенен болсо барган жай,
Эрме чөлбү? Ээн талаа, тоолорбу?
Ээн-эркин көчүп жүргөн жайма-жай.

Кышта жылуу, жазда салкын үйү бар,
Жүктөй келсе, бир атчалык жүгү бар.
Кылымдардан-кылымдарды карытып,

Кыргыз өскөн, кыргыз тиккен боз үй ал!

Көчүп-конуп Жаннат жерди табышкан,
Ала-Тоонун кең койнуна батышкан.
Бабалардын жер конушун билгенден,
Башка элден бийик туруп калышкан!

Чөлдө жүрүп бийик тоону сагынган,
Үч ай кышта чөлгө араң чыдаган.
Күзгү, кышкы, жазгы жайлоо деп алып,
Жайлоону да үчкө бөлүп алышкан.

Бийиктикти ыйык тутуп ар дайым,
Ала-Тоонун такыр кетпес ак карын.
Башындагы ак калпакка окшотуп,
Ыйык туткан башка кийген калпагын!

Өлүмдөн да, эч бир такыр коркпогон,
Өз элини душмандардан коргогон.
Татаал шартта, кыйындыкка туш болгон,
Бабалардан калган бизге салт ошол!

Бийиктикте шаншып учкан бүркүттөй,
Шамал сымал зуулдаган күлүктөй.
Калк башына түшкөн жүктү көтөрчү,
Кыргызымдын жигиттери намыскөй!

Мейман келсе дасторконун жайылтып,
Тосуп алган кучагыны кең жайып.
Бал кымызын сунуп турган кыздары,
Кыргызымда мейман тосуу ажайып!!!

Жолду байкап, мен абайлап басайын.

Үмүт, тилек, максаттарды жетелеп,

Байкалбастан күндөр өтөт бириндеп.
Тилек кылган максаттарга жетээрде,
Жаңылары чакырышат кел-кел,-деп.

Ар бир күндүн кызыгына кызыгып,
Жыл сызыгы улам-улам сызылып.
Тойлор болуп, кубанычтар уланган,
Жакшы күндөр мончок болуп тагылып.

Жакшылыктар, жамандыкты куушуп,
Жакшы күндөр, жаман күндү жуушуп.
Дартка дабаа, армандардан арылган,
Арсыз күндөр өткөн сайын унутулуп.

Жаз айлары, жай айына алмашып,
Жай айлары, күз ай менен жалгашып.
Мезгилдердин өктөмүнө баш ийип,
Өмүрлөр да, өтүп барат өр тартып.

Мен да көрдүм, күздүн таңы атканын,
Кара чачты ак аралап басканын.
Башымдагы ак чачтарды шам кылып,
Жолду байкап, мен абайлап басайын.

Алчу кез аны салмактап.

Алтымыш кыя бөлди ашып,
Ат менен кээде жөө басып.
Ажайып, кооз керемет ...
Арт жакты көрсөң кылчайып ...

Баягы бойдон жүрөм,-деп
Балалык өтсө күлмүңдөп.
Баарынан кызык бактылуу ...
Балалык сезим күчтүрөөк.

Байкабай өтүп балалык,
Баркына жетпей биз калып.
Баягы кыял сезимдер ...
Балдарга өтүп уланып.

Кыз сүйүп, кызды узаткан,
Кызык кез экен байкасам.
Кызыгын көрүп канбастан ...
Кырчын кез кеткен капкачан.

Жаш кезде күйгөн от болуп,
Жалынса келбөй мөн коюуп ...
Жарыктык, мынча тез өттү ...
Жаштыкка канбай мөн тоюп.

Кырчындай болгон кырк жашым,
Кыйлага кызмат кылганмын.
Кызыктар тарап кеткенде,
Кызматын берип тынгамын.

Аңгыча келип элүү жаш,
Ак басып кирди кара чач
Аталап неберем чакырып,
Абышка атка кондум бат.

Алтымыш оңой эмес жаш,
Алдыга карап басчу жаш.
Артына карап кылчайып ...
Алчу кез аны салмактап.

Сен издеген бакытын.

Жалкоонун эки түрү бар,

Акылын менен түйүп ал.
Акылын менен түйбөсөн,
Акмак бир кылат сени ал.

Жалкоолук бири акылдан,
Жакшылап аны билип ал.
Жакшылап аны билбесең,
Жамандык кылат сага ал.

Экинчиси кыймылдан,
Эсине дайым аны сал.
Эсине жакшы салбасаң,
Эшектей минет сени ал.

Акылыңды иштетпей,
Жалкоого аны айлантсан.
Акыры барып бир күнү,
Аңкоо бир кылат сени ал.

Турпатын менен кыймылдап,
Туура ишти сен кылбай.
Турпатын кылса жалкоолук,
Турпатын болот мунжудай.

Акылыңды иштетип,
Акыл менен иш кылгын.
Турпатыңды жөн койбой,
Туура ишти сен кылгын.

Акыл менен айкашып,
Туура ишти сен кылсан.
Туура чыгат алдынан,
Сен издеген бакытын.

Эне үчүн бала бойдон калаарын!

Көкүрөкө колум коюп чын айтсам,
Эне баркын түшүнө албай келеатам.

«Жакшы бол»-деп канча жолу айтса да,
Жамандыктан арыла албай кележатам.

«Жаман бол»-деп эч бир эне айтпаган,
Жаман адам кайдан чыгат анда-андан.
Мага окшош, сага окшош көрөзөң,
Эне тилин албагандар алар ал.

«Эне»-деген ыйык сөзгө таң калам,
Эрип кеткөн угаар замат баладан.
Эрип кетип, көңүлчөктүк кылгандан,
Чыгып калат жаман адам арадан.

«Эне»- деген тили чыккан баланын,
Чонойгондо унутканын карагын.
Элүүдөбү? Карыдыбы, баары бир,
Эне үчүн бала бойдон калаарын!

Апама эстелик

Апам айткан керээзини эскерип,
Мүрзөсүнө койдум таштан эстелик.
Жаан жааса агып турсун дегенсип,
Бир четине кемтик койдум чегерип.

Көрбөгөндө сагынчу эле, ал ташын,
Ошол жылы сезгенби,-дейм барбашын.
Небере-кыздар чогулганда бир күнү,
Жомок кылып айтып берген чоң ташын.

Ойлоп көрсөм сыры бардай, ал ташта,
Атам менен сырдашчу экен ал ташта.
«Курут жайсан, жакшы куруйт»-деп кээде,
Кой курутун жайып койчу ал ташка.

Жаз айында көчүп барсак конушка,
Саламдашып салам айтчу ал ташка.
Бош калганда, чаңдар басса кокустан,
Жууп салчу, булак сууга заматта.

Ташты кармап, көрүп чыктым абайлай,
Апам тийген, колдун изин табалбай.
Бул жашоодон көрөр кезде үзүрдү,
Таштай кылып, таштап кеткен апам ай!

Апакемдин айткан сөзүн эскерип,
Кабырына койдум таштан эстелик.
«Келишкенде билишсин»-деп урпактар,
Атын жазып, ташка койдум чегерип!

Апама

Оттук таштай түбөлүк от күйгүзчү,
Очогунда от өчпөй күйүп турчу.
Оттук ташы кеткендей кайып болуп,
Ошол күнү очоктун оту өчтү...

Очоктогу отунду жага албадым,
Оттук ташын издедим таба албадым.
Ачуу түтүн, ууктум, ызааландым...
Ачуума чыдабай ыйлап алдым.

Кара очок, казаны, чөөгүн турат,
От жагууга эч кимин даай албайт.
От жагылбай калгандан кара очокко,
Үйдүн ичи муз тартып тонуп турат.

Оттук ташты таштабай унуткарып,
Өзүн менен кеткенби, жанга салып?
Оттук ташын таштасан бирөөбүзгө,

Кара очокко турмакпыз отту жагып.

Энеме.

Кара-Ташты берсем деле сакта, -деп,
Кагаз менен ороп алчу аземдеп.
Канча жылдар өтсө дале баары бир,
Карегиндей сактап келген аздектеп.

Кайда жүрсөң аман болгун балам,- деп,
Кабар албай калганымда мени эстеп.
Капысынан азгырылып баратсам,
Калчу элең го калп болсо да жемелеп.

“Жаман айтпа, жакшылык кыл адамга,
Жамандыктан калат адам уятта.
Жакшы адамдын жанында бол дайыма,
Жамандардан качып жүргүн алыска”-.

Далай жолу уксам дале бул сөздү,
Дагы-дагы уккум келчү өзүңдү.

Достор менен чогулушуп барганда
Дуба берип кайталоочу сөзүңдү.

Кайра-кайра кайталоочу сөзүңдү,
Кимдер айтат, кимден угам бул сөздү.
Керегине жарай турган кезимде.
Кетип калдың жалгыз таштап өзүмдү.

Ырлар жаздым.

Жакшы-деп жакшы аталып макталбадым,
Жакшы иштеп эл алдында сый албадым.
Жаштыкка мас болсом да, толсом дагы,

Жан адамга жамандык кыла албадым.

Жан үрөп чоңдорго да жагынбадым,
Жакпаган кызмат болсо таштап салдым.
Жашымда атам айткан Улуу сөздө,
Жаманды жакшысын, - деп мактабадым.

Элүүнүн эчак эле белин аштым,
Эртеңки күндү ойлоп, санаа тарттым.
Энемдин берген сүтүн актай албай,
Эзилип жүрөк сыздап, кайгы тарттым.

Мезгилдин учкулдугун туя албадым,
Менменсип бой көтөрбөс адат таптым.
Мээримин төгүп турган ата-энеме,
Мен дагы аз да болсо ырлар жаздым.

Тийсе болду керегиң

“Качан, эмне болгон, жыртылган ?
Кармап көрүп, тырыш баскан колумдан.
Колдоруңду таза кармап жуунсаң,
Колуң таза, жүрөт менин колумдай.

Кага турган саат жокпу дубалга ?-
Келгенимде алып келем мөн сага.
Карап туруп каалаганды кыласың,
Качан тамак, кандай ишти кылаарда”.

Деген сөзүн угуп алып неберенин,
Жараткандан өмүр бөр деп тиледим.
Тилектериң таза болуп ар дайым,
Ата-Журтка тийсе болду керегиң.

Койбогонбуз жөн эле

Неберемдин тили чыгып “Ата” деп,
Кадам таштап басып кирди темтендеп.
Кагылайын “Ата” деген сөзүңөн,
Канча жылы, күттүм эле угам,- деп.

“Ата”-деген сөзүн угуп кубанып,
Бата кылдым жараткандан суранып.
Өмүрлүү бол, эл кызматын сен кылып,
Атаң жүрсүн жакшылыкка кубанып.

Элиң үчүн сен жасаган кызматты,
Элге тийсин кызматыңдын пайдасы.
Сен жөнүндө жакшы сөздөр айтылса,
Атаң болот дайым сага ыраазы.

Кимдин уулу, ата-теги таза эле,-
Деген сөздү угуп жүргүн сен деле.
Аскар тоодой элге кызмат кылат,-деп
Атты тандап койбогонбуз жөн эле.

Небереме

Уулумдан башкы неберем Аскаралы,
Ууртунан жылмайса да биз ыраазы.
Умсунушат көрбөй калса дароодо.
Уулумдун таенеси, таяатасы, өз атасы.
Неберемдин атын койсом Аскаралы,
Неге арнап койдун дешет айрымдары.
Намыскөй Аскар тоодой бөл болот,-деп,
Намыстуу жигиттерге койчу атты.

Айнанайын атыңдан Аскаралы,
Ата-энеңдин болгун сен кубанычы.
Айткан тилек, максаттар орундалып,

Айтпай журтка боло көр Анабашы.

“А-а”-десе небереси Аскаралы,
“Ата” дейт- деп сүйүнөт таятасы.
“Э-э” деген үн чыгарса небереси,
“Эне” дейт деп кубанат таяэнеси.

Кан кудабыз Курманбайга тун небере,
Кумар канбайт, көтөрсөсө кечинде.
Качан келет, кайдан келет баары бир,
Кучак жазып, кумарданат таяэне.

Элге жагар.

Билинбей күндөр өтөт сапар тартып,
Байкалбай өткөн өмүр кандай кызык.
Бир саам, көз жиберип байкаганда,
Баарынан небере күтүү абдан кызык.

Чурулдап тили чыкса таяталап, чоң аталап,
Чаалыгып чарчаганың, алыс качат.
“Чү”кылып – атка окшотуп минип алса,
Чеги жок ырахатты тартуу кылат.

Чоңойсом алып берем сага мындай . . . ,
Чоң энем бардыгына жага турган.
Чын дилден айтылгандар орундалып,
Чыгааны чыкса деймин кыргызымдан.

Ар дайым тилек кылам жатсам-турсам,
Ата-Журт көрегине жарай турган.
Ата-эне, тууган урук сыймыктанаар,
Ак эмгек кылса болду элге жагар.

Чыккан сайын каткырык

Келген сайын чурулдашкан неберелер,
Кут-береке үйгө кирип келгендей.
Кубангандан чачып салат баарысын,
Куттуу үйгө сыйлуу конок келгендей.

Чоң неберем, чоңойгонун сезгендей,
Чачылганды дароо кирсе иреттей.
“Чү”- кылам-, деп кенже неберем асылат,
Чоң атасын минип алып эшектей.

Чоң атасын, чоң энесин ээрчитип,
Чоң адамдай тилек айтып билдирип.
Чоңойгондо чоң иштерди жасайм- деп,
Чоң атасын, чоң энесин сүйүнтүп.

Бири укса, музыканы жактырып,
Бири калат, компьютерге жармашып.
Бакыт- деген ушубу,- деп кубанам,
Балдарымдан чыккан сайын каткырык.

Жарк этип турсун күнүгө!

Үшүгөндө билесин,
Отун кандай болорун.
Жалгыздыкта сезесин,
Жардын кандай болорун.
Үшүгөндө отундун,
Баасы болбойт билгенге.
Бардыгыны бөлүшкөн,
Жарга жетпейт эч нерсе.

«Колунда жүрүп билинбейт,
Камчыдан артык курал жок.

Койнунда жатып билинбейт,
Катындан артык тууган жок»-
Деген сөздө калет жок.
Аялсыз үйдүн куту жок.
Акылы болсо алгандын,
Жайдары тосот мейманды.
Акылы жокко туш болсон,
Арылдап тосот мейманды.
Жакшыга жаман туш болот,
Жанашса экөө тең болот.
Жакшыга жакшы жарашпайт,
Жаманды жаман карабайт.

Алганын менен тил таппай,
Ит-мышык болуп, турсанар,
үйүндөн кайра кут качат.
Алганын менен тил таап,
Ынтымакта жашасан,
Үйүндө дайым кут болот.
«Отун алып жан баккан,
Отун сатып мал тапкан.
Отуну көптүн үйүнө,
Өткөндөр дайым баш баккан»-
Деген сөз чыкпайт жөн жерден,
Отунга маани беришкен.
Коломтонун оту өчсө,
Чай кайнабайт дешишкен.
Жылуулук качып үйүндөн,
Береке качат дешишкен.

Отун менен жарына,
Этиет болгун дайыма.
Отунду камда үйүнө,
Жылуулук берген күнүнө.
Жарынды дайым сыйлагын,

Жарк этип турсун күнүгө!

Азыр таппайт, тигем,-деп издегенде

Кыдыңдатып эшегин минип алып,
Кышка камдап талаадан чөбүн алып.
Кулак төшөп, кейибей кеп-айыңга,
Күн кечирчү иш менен алектөнип.

Тору-Кашка чоң атын минип алып,
Тойго барчу небересин учкаштырып.
Туура киши айылда жокко дешкен,
Тойдогулар калышчу суктанышып.

Короосунда кой эчки толуп турчу,
Конок келсе тынбастан союп турчу.
Чоң улакта чабылчу Тору-Кашка,
Кол тийгенде чочулап туйлап турчу.

Көк-бөрүнү укканда тура албастан,
Колу тийген улакты жулуп алган.
Чоң улакта кокустан ашпай калса,
Көз кызарып, калтырап туруп калган.

«Ызынскөй» балдары жалкоо болду,
Айткан ишти айткандай кылбас болду.
Анча-мынча кейимиш болгон менен,
Алты уулга чыныгы ата болду.

Атам тиккен бак турат дагы эле,
Айтып болбос даамга болгон эгө.
Алма, өрүк, алмурут жангагы да
Азыр таппайт, тигем,-деп издегенде.

Жигиттер бар чоочубас түйшүктөрдөн!

Ак кар кетпей чокуңдан кышы -жазы,
Таң калтырган көргөндүн бардыгыны.
Ак чокуга окшотом энем сайган,
Атам кийген ак калпак башымдагы.

Көчүп-конуп жүргөнгө ыңгай жагы,
Таң калтырган Боз үйүм аалымдарды.
Жайда салкын, кышта жылуу касиети,
Ачылбаган, боз үйдүн ал сырлары...

Татаал шартта жашаган башатынан,
Жоокөрдик мүнөзү бар эч кайтпаган.
Өлүмдөн да коркпостон тике барган,
Кыргыздарга таандык касиет ал!

Ала-Тоолук Кыргыз эл өлкөсүнөн,
Ак калпагын башынан түшүрбөстөн.
Бүт дүйнөгө тааныткан өз өлкөсүн,
Жигиттер бар чоочубас түйшүктөрдөн!

Теңеп кетем

Жаштыкта чыккан тоого чыга албастан,
Жалдырап карап турган кандай жаман.
Жактырып жакшы көргөн адамыңа,
Жетем,-деп жетпей калган кандай арман.

Жаз келсе жаштыгымды элестетем,
Жаз менен жаштыгыма кошо келем.
Жаздагы өткүн жаан нөшөрлөгөн,
Жаанды жаштыгыма теңеп кетем.

Жазды мен эмнегедир самай берем,

Жаз келсе жаштыгыма кайра келем.
Жаздагы жаңы ачылган гүлдү көрүп,
Жаштыкты жаз гүлүнө төңөп келем.

Элдин баары

Жаман адам бир тууганды алыстатат,
Жакшы адам алысты да жакындатат.
Жакшылар жамандарды сүрүп салып,
Жашасак жакшы болуп дил тазарат.

Турганда кыргыз,-деген атың ыйык,
Туугандар бөлүшпөйлү кыйынсынып.
Көздөгөн максаттарга жетүү үчүн,
Көтөрүп кыргыз туусун бийик тутуп.

Кыргыздан кыйын чыккан Манас деген,
Кыргызды кыйын кезде бириктирген.
Катылган душмандардан коркпой эле,
Кыргыз,-деп ураан менен чыкчу экен.

Карт тарых сабагынан алып көрсөң,
Кыйындык түшкөн кезде бөлүнбөгөн.
Кайрадан кыйындыкты жеңүү үчүн,
Кыргыздар бир-бирине көмөктөшкөн.

Дүйнөнү тапкан болсон жеңил жерден,
Ал дүйнө кетет кайра келгениндей.
Дүйнөгө кербезденип кыйынсынбай,
Дайыма бирге болгун элиң менен.

Бийлик үчүн умтулуп жулунбайлы,
Бийик турат элимдин ынтымагы.
Бирге болуп ар дайым, бирге турсак,
Байгерликте жашашат элдин баары.

Сулуулардай

Тынымсыз күзгү жамгыр жаап жатты,
Тамчылар кошулушуп суудай акты.
Талаасын айдап келген, күздүк чачкан,
Дыйкандын кубанычы толкуп ташты.

Жаандын шыбыртына кулак төшөп,
Жакшы күн, жүрөктөрдөн таап түнөк.
Жамандык эске келип, кайгырарда,
Жакшы ойлор, тилек кетет алга сүрөп.

Жалбырагы саргайып түшүп жаткан,
Жаан жаашын дарактар күтүп жаткан.
Жаан жаап өткөн сон, караганда,
Жүзүн чайган, айпери сулуулардай.

Ак булуттар

Сабоодон ак пахтанын учкунундай,
Бириге албай чачырашкан ак булуттар.
Кароодон көз уялып, жоосун алган,
Бетине так түшпөгөн сулуу кыздай.

Каалгышып көлдөгү кайык сымал,
Калагы шамал болуп аны айдаган.
Капыстан дароо эле биригишип,
Көз жашты төгүп ийген эне сымал.

Кээде эле ак булуттар өзгөрүшүп,
Карса-курс чагылгандар түнөрүшүп.
Капыстан, чөйчөк-чөйчөк төгүп ийсе,
Карт дыйкан карап ага сүйүнүшүп.

Танкы сулуулук.

Таң атканын кабар берип жарыша,
Турган короз, кирсе дароо чакыра.
Тонун кийип, даарат алып ашыгып,
Таңкы азанчы, азан айтат ашыга.

Таң сөгүлүп сайрап кирсе чымчыктар,
Таң шоокумун сүрөп кетсе дарыялар.
Караңгылык дароо кетсе жарылып,
Ак таң менен кошо кирет ал нурлар.

Күн да турган уясында камынып,
Күмүш нурун чачып кирсе ашыгып.
Кыймыл кирип бүт ааламга дароодо,
Күндөр келип, баягы күн алмашып.

Таң күзөткөн, күзөтчүлөр шамдар да,
Күн чыктыбы, дароо кеткен уйкуга.
Кыймыл кирип айыл-кыштак баарына,
Күр –шар этип улап кетчү дайыма.

Ойлон

Бул жашоого тирек болбойт эч качан,
Башы алтын болсо деле ал адам.
Баркын билет, кадырлашат, урматтайт,
Бардыгына жага турган иш кылсаң.

Жаман адам болбойт такыр эч качан,
Жаралганда бирдей болот баары алар.
Жакшы адам-деп мактай коюп аларды,
Жаман адам чыгып калат арадан.

Бүгүн бармын, бардыгыма сүйүнгүн,

Бардык адам бирдей болбойт түшүнгүн.
Бийиктикке жетем десөң жашооңдо,
Баркын билгин, бакыт куту сүйүүнүн.

Жер казбадым башым менен жер сайып,
Жетишкенде көөп кетпей кубанып,
Жашап келем бир жөнөкөй пендедей,
Жамандыкка чөгүп кетпей кайгырып.

Бак тикпедим, короо тосуп кыйналып,
Барк күтпөдүм башкалардай суранып.
Баарына эле кайыл болуп келе атам,
Бешенеге жазылганды эп көрүп.

Атың өчпөйт

Өлбөстүккө жетем десөң эгерде,
Өзүңө-өзүң эстелик кыл кезинде.
Өмүр кыска өтүп кетет тез эле,
Өкүнбөгүн өмүр сөңден кетээрде.

Эстеликтин түрлөрү көп билгенге,
Эч жоголбойт, жаккан болсо ал элге.
Элиң үчүн жагар эмгек сөн кылсаң,
Элде калат, унутулбайт эч нерсе.

Душман келсе, тике чыгып качпастан,
Душмандарды сүрүп чыксаң журтуңан.
Дуба берип, баатыр,-дешип алкашып
Дайым аны жүрөгүндө сактаган.

Манас ата, Курманбектей баатырды,
Миң жыл бою, сактап келет атыны.
Мезгилинде жасап өткөн эрдигин,
Мезгил өзү жомок кылып айттырды.

Даңкы чыгып бүт дүйнөгө таанылган,
Даанышмандык, жазуучулук жагынан.
Чынгыз жазган чыгарманы окусан,
Дил тазарып, күч-кубатың артылган.

Аты калган унутулбай тарыхта,
Ата уул, жигиттер көп калкымда.
Ар-намыска жарап өткөн калкына,
Атың өчпөй, калат анда тарыхта.

Ак шейшебин жамынып ал уйкуда

Тынбастан кечке дейре жаады кар,
Айлана өңү өзгөрүп апапакай.
Ак көйнөгүн кийишти дарактар да,
Турушкан жалбырагын таштай албай.

Чана сүйрөп, кубанып, балдар жүрөт,
Кардан Адам жасашып сүйүнүшөт.
Көкмөк болуп тоңсо да кайыл болуп,
Кар урушуп, кубалашат, жүгүрүшөт.

Чатырчадан тынбастан тамып турган
Тамчылар да сууктан ага албастан,
Чоң энелер куюшкан соку канттай,
Чорго болуп чуштуйуп тонуп калган

Ак чокулар көрүнбөй тоолордогу,
Ак чапанын жамынган тоонун баары.
Ак булутту оронуп селде кылып,
Алп уйкуда магдырайт алар дагы.

Кыш келгенин кабарлап каргалар да,

Каркылдашып учушса жол боюнда.
Жер эне да чаалагып, чарчагандай,
Ак шейшебин жамынып ал уйкуда.

Классташым Ырыска

Баштагы наздануудан арыланган,
Эне болуп ал бүгүн токтоо тарткан.
Эки уул, эки кыздын аркасында,
Эркек тартчу жашоонун жүгүн тарткан.

Жүзүндө пайда болгон, Ай чуңкурча,
Жылмайып, күлө бага караганда,
Наздана сүйлөгөнү бир башкача,
Ырчы кыз-класташым Ырыс кайда?

Мукамдуу созолонуп ырдаганда,
Шак ийип салам айтчу кайыңдарда.
Коштолуп Кыргыз жери жанырганда,
Сыйкырдуу күүгө айланчу Кыргыз-Ата!

Өзү оңолсо тезирээк

Таттуу ойлор бийиктикке жетелеп,
Аруулуктун чегине өтүп кеткин дейт.
Ангычакты болбой эле, шаштырып,
Көндүм адат, кетет мени жетелеп.
Туура жүрүп адал эмгек кылгандан,
Калк ичинде кадыры бар бир адам.
Аруу сезим, адилеттүү адамдар,
Баратканга кейип калды кокустан.

«Жакшылыктар, жамандыктан көп болсо,
Жамандыктар аз-аз болуп жоголсо.
Жакшылыктар толуп кетип дүйнөгө

Жыргал заман болоор беле ошондо»—

Деген ойлор алыс мени жетелеп,
Ал заманга кетким келет эртелеп...
Ойлоп көрсөк оңой эле жетүүчү,
Ар бир инсан өзү оңолсо тезирээк.

Тору-Кашка

Теминген күлүктөрдүн демдеринде,
Эңилип көк-бөрүгө колу жетсе.
Атылган көк милтенин огу сымал,
Топ жарып атып чыкчу кезегинде.

Тору-Кашка турган жерден жылып койбой,
Минген палван көрүнчү эле опол тоодой.
«Жаныбарым чү»- дегенде палван үнү,
Жайылып, учуп кетчү аткан октой.

Тору-Кашка катышкан галаларда,
Тийбей калчу баш байге башкаларга.
«Камбар ата тукуму жаныбар»-деп,
Алкап калчу карысы, жашы деле!

Аргасыз тиктейм да телмирем...!

Ажайып бир сулуу кыз олтурат маңдайымда,
Ак маңдай, ак жүздүү, ажарлуу жылмайып
караганда.

Апкаарып өзүмдү жоготуп, жер тиктеп иймөнип
каламын,
Аттиң- деп кайгырып, жаш өтүп баратканга!

Каткырып күлгөнү, жайдары мүнөзү...
Карасам берилип, көлдөгү ак куунун дал өзү!
Көз кырын салганда, кокустан мен жакка,

Кайгырып ичимден сызамын, кайрылбай
кеткенге жаштыктын күндөрү

Омоктуу ойлорго берилип олтурат,
ойлуу кыз маңдайда,
Ойгонгон сулуудай, айтылган байыркы жомокто,
дастанда.
Ойлуу жүз бурулуп караса, кокустан мөн жака,
Ойлорум алпарат эчаккы өткөргөн кайрылбас
жаштыкка!

Ак кофта кийинген, омоктуу ойлорго берилген...
Англис, орусча, өз тилин так билген.
Ак маңдай, ак жүздүү, жайдары сулуу кыз
маңдайда олтурган,
Аргасыз тиктейм да телмирем...!

Бейиштен орун тийсе болду гана!

Суктанып кебин укчу аксакалдар,
Сурашып, сырдуу сөздү айтуучулар.
Силердин кебиңерге кана электе,
Силер тартып кеттиңерби алыс сапар?

Жайкалган сакалы бар карыялар,
Жай гана насаат айтып туруучулар.
Жайылган дасторкондор жыйыла элек,
Жай гана тарттыңарбы алыс сапар?

Айылдын көркү болгон аксакалдар,
Ар кимдин өз-өзүнчө кадыры бар.
Алпештеп, кадырлайлы дегенчекти,
Айылдан кеттиңерби тартып сапар?

Ардайым биз эстейбиз айла канча,
Ал жактан өзү бөрсин жараткан да.
Айтылган тилек дуба кабыл болуп,
Бейиштөн орун тийсе болду гана!

Сүйүүмдү сага койдум тартуу кылып

Жакшы, жакшы, жакшы сөздү кураштырып,
Жылдыздуу ай жамалын карап туруп.
Айтылып эч бир жерде жазылбаган.
Акындын ырын сага тартуу кылып.

Таттуу, таттуу, таттуулукту тартуу кылып,
Табылгыс жамалыңды карап туруп.
Тартылып эч бир жерде көрсөтүлбөс,
Тасманы тартып сага тартуу кылып.

Бийик, бийик, бийиктикте бирге туруп,
Бетме-бет жүзүбүздү карап туруп.
Белгисиз эч бир адам туя албаган,
Белекти берип сага тартуу кылып.

Сагынуу, күттүргөндө сагындырып,
Суйкайган сулуу жүзүң карап туруп.
Сураган эч бир жанга сунушталбас,
Сүйүүмдү сага койдум тартуу кылып!

Небереме

Мойнума минип алып эркелеп,
«Чү жаныбар, бассан боло тезирээк,
Менден бийик, мага эч ким жетпейт»-деп,
Мадырандайт небере уулум Кылычбек.

«Көп мингөндө атын чарчап калат»-деп,

«Чарчаганда байлап жем, от салат»-деп,
Небереме тийиш кылса байбичем,
Небере уулум токтолбостон мындай дейт:
«Менин атым жем да жебейт, чөп жебейт,
Бош койсон да, алыс жакка ал кетпейт.
Чарчаганда чарчадым-деп өзү эле,
Курсагы ачса, тамак ашын таап жөйт».

Таамай айткан, так сөзүнө биз күлүп,
Үмүт кылып, биз калабыз сүйүнүп.
Тилек кылган максаттарга сен жетип,
Жүрсөн болду өз элинди сүйүнтүп!!!

Жүлгөлүк менин элим бар

Туулган жерин – Мекен деп,
Эр жигит келген аздектеп,
Алыста сапар жүрсө да,
Ата-Журт, жери элестеп.
Туулган жерим Кен-Жүлгө,
Тен келчу жер жок Жүлгөмө.
Балалык доор кечирген,
Баарынан кымбат дүйнөдө.
Кен-Жүлгө жерин жердеген,
«Төөлөс» - деген көп элден.
Ата-Бабам тарыхы,
Айтылып келген илгертен.

Намысты колдон бербеген,
Баатырлар чыккан мөн деген...
Хандыктын доору, кезинде,
Кушбектер чыккан элимден.
Уркуя эже урпагы,
Уланып келет ал дагы,
Эжелер кылган эмгекти,

Эрдик деп айтпайт ким аны.

Шахтада кылган көп эмгек,
Төрөбай менен бирге иштөп.
Алтымыш ата жасаган,
Эмгегин анын баалаган.
Алтын жылдыз тагынган,
Атабыз өткөн «Жүлгөм» - деп.

Нан жийде, алма өрүгү,
Алмурут, бийи, жүзүмү.
Оозунда калган даамы,
Шабдаалы, алча, жангагы.

Жүлгөмдө өскөн мөмөлөр,
Бейиште гана өсчүдөй.
Аргасыз келген кайрылып,
Бир даамын татып көргөндөр

Жүлгөмдө өскөн тамеки,
Түйшөлткөн кызды, келинди.
Түйшүккө жүдөп калбастан,
Түшүмүн жогор беришти.
Эске алып Гапар акенин,
Аткарган иши, эмгегин.
Бир кезде Союз маалында,
Баатырдык наам беришкөн.
Сырыны билген жашынан,
Кыйкырып таңзаар, таңынан.
Устаты болгон ишинин,
Гапарды билбейт кайсы адам.

Бавасы Кушбек-Полоттон,
Көм калбай өткүр болотой.
Дубанга кылган көп эмгек,

Жүлгөмдөн чыккан Генерал,
Тарыхы анын жомоктой !!!
Манасты айтса Кармышак,
Жүлгөнүн эли тынч урмак.
Жазылбай калды тарыха,
Жазгандар болбой тастыктап...

Төкмө акын эле Эргешбай,
Төкчү эле ырды жамгырдай.
Жазма акын чыгып Эрмамат,
Ырларды жазды бир далай.

Илимде жүрөт Келдибай,
Доктору болгон азыр ал.
Артынан эрчип келетат,
Абдилла, Адыл, Акимбай...

Жүлгөмдөн чыккан инсандар,
Жүзү бар, түрдүү ар кандай.
Заманга карап бут шилтеп,
Келеатат баары такалбай.

Абалын кандай дегенге?
«Жакшымын» - деген ар дайым.
Айтылган ишти так кылган,
Жүлгөлүк менин элим бар !!!

Досума кат

Азан айтып ат коюу ата салты,
Азан айтып койгон ат Мамадалы.
Айнаын ай досум капа болбо,
Ар кимдин өз атынан атоо жакшы.

Төөнү төө дешкен Ата-Бабам,

Буураны инек дебөйт эч бир адам.
Канчалык азгырылып, адашпасын,
Баары бир адам бойдон калган адам.

«Арзыбай», - деп аяшатам койгон атты,
«Арзыке», - деп атасак жарашабы?
Азан айтып коюлган өз атыңды,
Атап жүрсөк биз үчүн кандай жакшы.

Ата-Журт- өз Мекенин коргоп келген,
Атуулду элинде «Баатыр» деген.
Акындарда аларды ырга кошуп,
Аты өчпөстөн акырын бизге келген.

Элдин атын чыгарган баатырларды,
Эзелтеден эл сыйлап, аты калды.
Эмгек кылбай эл үчүн, адашкандар...
Эсте калбай, аттары калбай калды.

Өз айылындан чыгашкан баатырларды,
Бут өрөөнгө белгилүү Мойдун ханды,
Өзгөчө тайманбаган Чотонбайды,
Өз атан-Алашандык Түмөнбайды.

Ырга кошуп ар дайым ырдап келген,
Ырчы акениз сизге да жакын экен.
Ал ырчыны биздин эл көмсиптөстөн,
Атын атап Назар, - деп сыйлачу экен.

Мезгилинде төң келбей ал ырчыга,
Асылышкан «акмактар» асыл жанга.
Асылышып жөн калбай дары берип,
Араң калган, айланып ал манкага.

Атанды көргөн жанды эч унутпай,

Арзыке жүргөн жакшы аны баалай.
Атактуу ырчы акенди көмсинтпестөн,
Арзыбай жүрсөн боло аны сыйлай.

Назарбайдай ырчы жок сиз тарапта,
Назарбайга тең көлбөйт анча-мынча.
Эчак өткөн акенди козгобостон,
Жөн жүрсөнүз Арзыке Бишкек жакта.

Ат коюшту ким койду сага-мага,
Адаштырбай жөн жүргүн аман-гана,
Ат койгондо сага да жаман болот,
Анда болуп каласын мага капа.

Сага арнап атайлап ырлар жазам,
Жазганда да баарыны чукуп жазам.
Андан көрө жөн жүргүн тийишестөн
Азырынча бул сага учкай салам.

Сен менен каалаганда жолугалы !!!

Жазында жаңы ачылган назик гүлдөй,
Жаш кезде кайда жүрдүн сен көрүнбөй.
Жаштык кез өргө тартып баратканда,
Жолугуп чок таштадын өртөнгүдөй.

Ажаарын аткан таңдын дал өзүндөй,
Алыста жүрдүн беле сен көрүнбөй.
Алыстап баратканда жаштык кезим.
Арбалсам, кандай болот калган күндөр!

Балбылдап шамдай жанган кара көзүн,
Байкабай жүргөн экем кайран өзүм.
Байкалбай өткөн кезде жаштык кезим,
Байкоосуз ашык болдум, чындык сөзүм.

Сен болуп азыркынын Бегимайы,
Сага мен ашык болгон Райымалы!
Сезимдерди тек койбой мындан ары,
Сен менен каалаганда жолугалы!!!

Анча-мынча жолугуп турганында.

Биз экөөбүз жолуктук кайдан гана?
Куштар кылдың ай жаркын жамалыңа.
Жол узарып кетсе, - деп тилей бердим,
Алып учуп сезимдер алыстыкка...

Баарлаштык эзелки тааныштардай...
Баркын билбей кетишкен жигиттер ай...
Башта эле жолуксак болмок экен,
Баркташмакпыз экөөбүз Ак куулардай!

«Сыр аяктын сыры кетсе, сыны кетпес»-
Сымбатың, сулуулугун Айга теңдеш.
Сен мага кайдан гана жолуктуң ай!
Сезимдерди козгодуң барса-келбес.

Атыңызды укканда Зире деген,
Албырттап оттой жаңды делебелер.
Ар дайым кол кармашып калсак кана!
Алыска жол тартышкан көрбөндөрдөй.

Арман кылбайм сиз менен жолукканга,
Арнап сизге ыр сабын жазганыма.
Ай койчу, - деп тоотпой басып кетпей,
Анча-мынча жолугуп турганында.

Ак халатчан кийинип турганында,
Ак куу болуп көктө сен учканында.

Ай жамалын жарк этип толгон Айдай,
Айдай нурун биз жакка чачканында!!!

Жолугушуп жүрөлү кээде-кээде.

Сезимдерим баш ийбейт анча-мынча,
Деген ойго баш ийип калган чакта.
Кокусунан жолугуп сен экөөбүз,
Сүрүп салды ал ойду алыс жакка.

Пайда болбойт сезимдер бекеринен,
Пайда кылат сүйүүнү ал сезимдер.
Кокустуктан кезигип жолдон эле,
Пайда кылды сүйүүнү мен билбеген.
Атыңдагы өзгөчө Зире деген,
Атында да касиет барбы белем?
Жолдон гана жолугуп калып эле,
Ойго келбес сезимди козгоп ийген.

Жашыбыз отуп кетти, - койчу дебе?
Күзүндөгү сүйүүнү какпа четке.
Сагынышып калганда сен экөөбүз,
Жолугушуп жүрөлү кээде-кээде.

Бергенге «Шүгүр» - деп үйрөнсөк маңыздуу жашашка!!!

Элдин артында эмес, ортосунда, байлыгы бар,
Кийерге кийими, жегенге жетишээрлик тамагы
бар.

Орто жашаган, түйшүкчүл бир адам:
«Ээ, жараткан – эккен эгеним мол түшүм бөрсө,
Алганга кампам толуп ашып кетсе.
Байлыгым артып кетип башкалардан,
Бай адам, мөндөн артык болбосо эле,
Андан артык башканын кереги жок» -

Деп суранып, тилөөчү дайым жараткандан.

Жараткан кандай айкөл, кандай кенен!!!
Эч бир зат, эч бир жан ага тен келбеген.
Чың дилден суранганга карабай бөрө-берген.
«Мол түшүм бөрсе экен» - деп суранганга,
Мол түшүмдү аябай берген экен.

Ал түшүмдү жыйнаса бар дүйнөсү,
Бар кампага сыйбастан калган экен.
Эбин таап, ал адам дароо эле,
Эбегейсиз чоң кампа курган экен!

Бар дүйнөсүн салган соң чоң кампага,
Канаатанып мал-дүйнө жыйнаганга.
Кайралыптыр баягы адам өз жанына.
«Ээ, жаным ич, кийин, ойно-күл, эс ал
каалаганча,
Жат, иштебе жетер эми бул дүйнө жашаганга,
Сендей бай жок бул айлананда» -
Дегенде өз жанына, шабыраган үн угулду
кулагына.

«Ээ, пендем шашылба, кайрылба өз жанына,
Жанынды аламын эртен, таң заарында.
Сага берилди, сураган, каалаган тилегин,
Кереги жок, сага эми жыйнаган мал-дүйнө,
эгинин»-
Деп айтып, алган дейт баягы адамдын жаныны,
Бул кептин айтылган, аңызы, баяны.
Көз артпай мал-дүйнө, жыргалга, башкага,
Толтуруп РУХту түгөнбөс байлыкка,
Бергенге «Шүгүр»-деп үйрөнсөк маңыздуу
жашашка!!!

Той үстүнө той берүүчү жылым бол !!!

Жыл ичинде жасаган жакшы-жаман,
Кылган ишти өткөрүп таразадан,
Дастарконду толтуруп даамдарга,
Жылды тосуу бүлөлүк салтка айланган.

«Бүлөбүзгө бүлөө кошуп сүйүнүп,
Келин алып, элге-журтка той берип.
Максаттардын эң башкысы ишке ашкан,
Өткөн жылды узаталы сүйүнтүп»-
Деп бакылдап тостун айтса байбичем,
«Аяз ата качан ата келет» - деп,
«Келип мага качан бөлөк берет» - деп,
Мадыраңдап чуркап келет неберелер.

Өтөөр жылда жакшылыктар көп болду,
Эң башкысы эли-журтум тынч болду,
Эли-журтум арасында айтчудай,
Айта жүрчү жакшы окуя көп болду!

Өтөөр жылга биз ыраазы баарыбыз,
Жакшы сөздү, жакшы ойду айтабыз.
Кош бол эми, коштошобуз сен менен,
Жаны жылды үмүт менен тособуз!

Жаны жылым жакшылыктын жылы бол!
Кубанычка, сүйүнүчкө толо бол!
Уул-кызым көбөйүшүп бул жылы,
Той үстүнө той берүүчү жылым бол!!!

Сен издеген бакытың.

Жалкоонун эки түрү бар,
Акылын менен түйүп ал.

Акылын менен туйбасан,
Акмак бир кылат сени ал.

Жалкоолук бири акылдан,
Жакшылап аны билип ал.
Жакшылап аны билбесен,
Жамандык кылат сага ал.

Акылыңды иштетпей,
Жалкоого аны айлантсан.
Акыры барып бир күнү,
Анкоо бир кылат сени ал.

Турпатын менен кыймылдап,
Туура ишти сен кылбай.
Турпатын кылса жалкоолук,
Турпатын болот мунжудай.

Акылыңды иштетип,
Акыл менен иш кылгын.
Турпатыңды жөн койбой,
Туура ишти сен кылгын.

Акыл менен айкашып,
Туура ишти сен кылсан.
Туура чыгат алдыңан,
Сен издеген бакытын.

Баатыры бол.

Ал десе атырылып жөнөй бербей,
Аңчынын агытылган ити болбой...
Эрме чөл, кең талаада эркин өскөн,
Алганын койо бербес, артка кайтпас,
Замандын ташчайнары-бөрүсү бол.

Табышса тарпты дагы талашышкан,
Салпактап жапыз учкан кузгун болбой...
Аскалуу чокуларды мекендеген,
Кааласа касабаны ченгелдеген,
Замандын болгун келсе шумкары бол.

Артылган жүккө дайым макул болбой,
Жүк оор болгон кезде жатак болбой...
Шамалдай канат байлап зуулдаган,
Гулсары ат, Телтору... Акуладай,
Замандын болгун келсе-тулпары бол.

Айкырык сүрөөндөрдөн коркпой турган,
Суу жүрөк, коен сымал коркок болбой...
Ак-эмгек адалдыктан баар тапкан,
Ата-Журт, өз мекенин ыйык туткан,
Сен болсон заманындын батыры бол.

Ирээнжидим.

Эртен менен келатсам мен ашыгып,
Жигиттердин көнүлүн бура тартып.
Сезиминде гүлдөрдү назик туткан,
Гүл көтөрүп баратат, бир сулуу кыз.

Колундагы тоо гүлү, сөйрөк гүлдү,
Эрте жазда ачылган Айгүлдөрдү.
Дит багып үзүп алган бул гүлдөрдү,
Кызды көрүп көнүлүм ирээнжиди.

«Гүл жашоосу, адамдын жашоосундай,
Толгон кезде гүл ачып, жыт анкыткан.
Мезгил жетсе ал соолуп, үрөөн байлап,
Жашоолорду кайрадан улантышкан».

Деген ойлор уланып, алпурушуп,
Эртөн менен ашыгып, мен келеатсам.
Гүл көтөргөн баягы кызды көрүп,
Ирээнжиди көнүлүм кайра уланып..

Сактай билели.

Саат, минута, секунда жебесиндей,
Жаралгандан жарыша иштеп келген.
Кор пөндөдө эн ыйык үч нерсе бар,
Рух, акыл жана дене деген.
Пөндөдеги эң ыйык үч нерсеси,
Жебесиндей саатын бирге иштесе,
Акыл менен тааныса жаратканды,
Жараткандын ал момун көр пөндеси.

Акыл менен денебиз алыс кетип,
Рухубуз калса эгер аны ээрчип.
Бул дүйнөдө жакшылык бизден качып,
Жашообузда жамандык толуп кетмек.

Акылды өз дененө баш ийдирбей,
Иш кылба рух менен эсептөшпейт.
Адалды арамдыктан ажыратып,
Аллааны тааный билгин акыл менен.

Биз баарыбыз жараткандын көр пөндеси,
Белгилүү го дененин барар жери.
Жараткандан берилген эң бир ыйык,
Рухубузду биз таза сактай билели.

Эне тапкан.

Адамдын жакшысы бар, жаманы бар,
Адамдын мажөөсү бар, чыгааңы бар.

Ортозаар кандай Адам болушпасын,
Апа деп тили чыккан окшоштук бар.

Ак эмгек адаалдыктан баар тапкан,
Ата-Журт, өз мөкөнүн ыйык туткан.
Эл үчүн өз өмүрүн аябаган,
Баатырды да бир жөнөкөй эне тапкан.

Күнүнө эртен менен узаатарда,
Жакшылык кыл жок жегенде бир адамга.
Дайыма ушул сөзүн кайталаган,
Энени салыштырам ыйык жанга.

Сырлары бар.

Түгөнбөс карт тарыхтын барагындай,
Айтылып бүтпөс сүйүү дастанындай.
Мин бир түн айтса дагы түгөнбөгөн,
Сүйүүнүн түгөнбөгөн жомогу бар...

Укканда бүткүл денең элжиреген,
Кайрадан кайта-кайта уккун келген.
Урпактарга калтырган бабалардын...
Сүйүү күчү, сыйкыры күүдө бөлөм...

Ак мөнгүлүү аскалар, көк жайыктар,
Көрбөгөндө сагынуу адаты бар.
Карт тарыхтын дастаны, күүнүн сыры,
Тоо койнунда түгөнбөс сырлары бар...

Небереме.

Кыт-кыт күлүп каткырып,
Таяата деп чакырып.
Мойтон-мойтон басканын,

Калчу болдум сагынып.

Балан бактын мөмөсү,
Небере анын данеги.
Деген сөздун маңызын.
Билбей жүргөн экемин.

Мөмөдөн да данектин,
Ширин экен магызы.
Небере деген баландан,
Шириндиктин асели.

«Чонойгондо таята,
Машинама саламын.
Сени менен энемди
Узак жакка алпарам»-
Деген сөзүн укканда,
Беттен өөп кучактап,
Тилегинди берсин деп,
Кетти денем элжиреп.

Өмүрлүү бол садага,
Ата-энендин бактына.
Айткан сөзүн төп келип,
Биздин салгын машинана.

Кургап барат.

Бышып жаткан күптөгү айранга окшоп,
Таштан –ташка урунуп, күрп-шар этип.
Тоонун суусу ашыгат карт дайрага,
Жетпестиги таптакыр капарда жок.

Ак элечек оронгон энелердөй,
Ак чокулуу аскалар көктү тиреп.

Тоонун суусу кошулсун дайрага деп,
Көз жаш төгөт тынымсыз челек-чөлөк.

Бала эмген эненин сүтүнө окшоп,
Тоо боорунан сызылат булактар да.
Тоо суусуна кошулуп, дем беришип,
Ашыгышат дайрага алар дагы.

Аруу тилек , ак тилек орундалбай,
Тоонун суусу бөлүнөт салааларга.
Карт дайрага айталбай армандарын,
Көркүн ачат дыйкандын талааларын.

Карт дайрада жете албай максатына,
Моюн сунуп адамдар талабына.
Күтүп жаткан деңизге жете албастан,
Мунун айтат ал дагы жаратканга.

Аттанышып майданга кайтпай калган,
Тоонун суусу, дарыялар куйбай калган.
Карт деңизди окшотом энелерге,
Күтүп-күтүп көз жашы кургап калган!!

Жазында Көк-Бел өзгөчө.

Кырлары көк тон жамынып
Алмасы гүлдөп ачылып
Дайрадан чыккан шоокумдан,
Далайдын жарпы жазылып.

Көк тиреп Мырза төреги,
Жайкалып көкмөк шибери.
Аргасы көзгө тартылат
Чебер кыз соккон килеми.

Гүлдөгөн кезде кызгалдак
Гүлүнү төксө алма бак.
Кыпкызыл чокту аралап.
Кыз-жигит жүрсө жарашат.

Алтын-Казык чокусун,
Ала булут каптаса.
Челектеп төккөн бат эле,
Жааны өткүн башкача.

Жаандан кийин бажырап,
Жарк эткен күнгө жалтырап.
Ар-түрдүү козу карыны,
Жер бетин бербейт жамырап.

Ак-Буура менен Кошчандын,
Суулары акса жарышып.
Көк-Бөлгө чейин жете албай,
Жар-Коргон калган зарыгып.

Көйкөлүп жаткан көлгө окшош,
Көнүлдү тарткан өзүнө,
Көп жердин көркү тең келбес,
Көк-Белдин өнү өзгөчө.

Килемдей болуп төшөлүп,
Көйкөлсө көкмөк шибери.
Чыгарган анын көркүнө.
Көк-Белдин жазы өзгөчө.

Алтынды берсе алмашпайм.

Керемет тура Апшыр-Сай,
Көп адам жүргөн байкабай.
Аскадан чыккан сууларын,
Алтынды берсе алмашпайм.

Апшыр-Сай төрү Капчыгай,
Мал өткүс кенен тосук жай.
Дарыянын башы башталган,
Суулары тунук акактай.

Арпа жай, Секи, Сөөктү,
Өткөндөр өтчү суктанып.
Бал кымыз куйган чөйчөктөй,
Өзгөчө сулуу Көк көлү.

Маралам, Полот, Корумду,
Мал жайга кенен конушу.

Бетеге белден буралып,
Жайлоонун кооз сонуну.

Кайберген жүргөн аскадан,
Ышкырып учса улары.
Сайраса жондон кекилик,
Канбайтко адам кумары.

Көрөмөт тура Апшыр-Сай,
Көп Адам жүргөн байкабай.
Аскадан чыккан сууларын,
Алтынды берсе алмашпайм.

Үч ыйык.

Жараткан, аалам, жер эне,
Алла, адам, бува эне.
Күн жана жер, ай деле,
Ыйыктардан үч нерсе.

Ата-эне жана балдары,

Жылуулук, аба, азыгы.
Рух, дене, акылы,
Жараткандан берилген,
Адамдардын ыйыгы.

Шаардагы кыймыл

Суулардай дарыяда агып жаткан,
Көчөдө тынбай агат машиналар.
Кээлери зуулдашса аткан октой,
Айрымдар, кашаң ат чегерилген арабадай.

Ары-бери басышат адамдар да,
Иштөн чыгып үйүнө шашкан да бар.
Короздонуп кийинип, шаракташкан,
Көчө бойлоп басышкан, жалаң жаштар.

Уясына батканда күн кызарып,
Дароо калат шаарды жылдыз басып.
Каршы-терши көчөдө кубалашып,
Куйрук улай жылдыздар, калат учуп.

Терезеден көчөнү карап турсан,
Ызылдаган аарынын уясындай,
Ары-бери басышса жөө адамдар,
Зуулдашып тынышпайт машиналар.

Эне сүйгөн баласы.

Тайманбай тике барган душманына,
Тоо-ташты мекен кылып жайы кышта.
Топук кылып баарына шүгүр кылып,
Ток пейилдик, кенендик кыргызымда.

Кымыз ичип кыйкырып, жайга чыкса,

Кыз чыгарып, уул үйлөйт күз айында.
Колдо барын бир күндө чачып салып,
Кайгырбастан кайрадан ишин кыла.

Тойго келген коногун баарын сыйлап,
Толо-толо казанда эти кайнап.
Той башы, деп кудага уча тартмак.
Тай энеге, кудачага тартылып, май куймулчак.

Жазда салкын, кышта жылуу үйүндө,
Жылдыз санап, түндүгүнөн күнүгө.
Жумшак айтып, келин жумшайт чоң эне,
Жакшы бышып, кымыз кирсин күчүнө.

Айткан сөзүн кабыл кылып жаштары,
Аксакалдан айбыгышат бүт баары.
Арасынан чыгып калса кокустан,
Айтып аны, жөнгө салат тез аны.

Эне сөзүн эп көрүшөт бүт баары,
Эне атын ыйык тутат жаш-кары.
Энекемдин берген сүтүн актайм,-деп
Эмгектенет, күнү-түнү эне сүйгөн баласы.

Калат сага сүйүнүп.

Бул дүйнөгө келген адам коноктой,
Өткөн өмүр элестелип жомоктой.
Эсте калган, унутулбас күндөрүң,
Эң бир кымбат асыл таштуу мончоктой.

Жашап келет, максат коюп алдыга,
Көкүрөктөн акыркы дем чыкканча.
Көр турмуштан алдымбы же... белгисиз,
Кала берип, артта калган кайгыра...
Жакшысыңбы, жамансыңбы ?-баары бир,

Барар жериң бирдейлигин билип жүр.
Өлүк дүйнө жыйганга сен сүйүнбө,
Жыйган дүйнөң асыкатпайт бир күнгө.

Урпактарга калтырганга эстелик,
Улуу ишти жасай жүргүн сен билип.
Урмат кылып эске алса эгерде ...
Уул –кызың калат сага сүйүнүп.

Жазгы жаан.

Жердин бетин айдап салып аяздан,
Жазгы жаан, жаап жатты тынбастан.
Жан дүйнөнүн өзгөрүлүп баарысы,
Жан азыгын, алып жатты жаандан.

Карлар качып, улам кетсе алыстап,
Кууп барат, байчечекей гүл ачып.
Кечээ эле, кар жамынып уктаган,
Кырлар бүгүн жашыл чапан жамынган.

Жер чиймөлөп, жазгы эгин айдаган,
Жаш да болсо, дыйкан турат кубанган.
Жазгы жаан жаап өтсө эртеси...
Жердин өңү өзгөрүлгөн жаандан.

Жазгы жаан жаап жатса тынбастан,
Жаай бер,- деп тилек кылдык кудайдан.
Жер көгөрүп, мол түшүмдүү болсо,- деп,
Жаан жаап, мезгилинде кайрадан.

Суктанышкан.

Жер кезип, конуш кылып тандап алган,
Жергемдин кооздугун туйган бабам.

Жеримдин кооздугун суктанышып,
Жаннатка, бейишке да салыштырган.

Ар дайым ак кар кетпей чокусунан,
Асманга тирөөч болуп туруп калган.
Айбатын, сүрүн көрүп таң калышып,
Ала-Тоо дешип ага суктанышкан.

Төрт түлүк малга көнөн талаалары,
Түгөнбөс мал жайылса кышы-жайы.
Төшөлгөн килем сымал жаздын күнү,
Тушалып баса албайсың жайындасы.

Жеримдин, жер түзүлүш абалына,
Жөкөчө ат коюшкан аларга да.
Жергетал, Тогуз-Торо, Чаткал... деген,
Жарашкан бабам койгон аттары да.

Жайылган дасторконго жайнап баары,
Жер-жемиш, алма-өрүк, жаңгактары.
Жаннатта болот,- дешип таң калышкан,
Жергеме келип кеткен элдин баары.

Дарыя болуп агылып.

Кандай тагдыр, канча өмүр буйурган,
Кадам таштап, баскан кезде жашыман.
Карбаластап, өмүр сүрүп келатам,
Картайганда болбойун деп бушайман.

Кырга чыгып белден ашаар маалымда,
Кызык дүйнө көрдүм ушул маалда.
Карабастан келе бердим кылчайбай,
Кырга чыгуу, максат болуп алдымда.

Күрпүлдөгөн дарыя болуп жаңырып,
Кең талаага жетүү үчүн ашыгам.
Кереметин чачкан кенен талаага,
Кетким келди дарыя болуп агылып.

Ырлар тура.

Кой баккан, тоолорумда калган күндү,
Кеч калып, жаандарда үшүгөндү.
Колумдан келбесе да, жолукканда,
Кайберенге кош оозду мээлегенди.
Кантип эле аларды унутайын,
Кабар кылып турганда өткөндөрдү.

“Балабайлар”, “Корумду”, “Жүрөк конуш”,
Бабам басып из калган Ата-Конуш.
Баарынан эң кызыгы унутулгус,
Балдар менен жарыша койлор сааш.
Булардын баары кантип унутулсун,
Белги берип турганда жазылган таш.

Аска ташка чегерген чиймөлөрдү,
Азыр көрүп өткөндөр элестеди.
Ата-Бабам башынан кечиргенди,
Аска ташка калтырган белгилери.
Арта калган муундар эскерүүгө
Ата-Бабам калтырган эстелиги.

Капчыгайдын көк-кашка сууларында,
Кереметтүү сырлардын бардыгына.
Кочуштап миң мертебе ичсем деле,
Касиетиң туйбапмын жаштыгымда.
Күндүр-түндүр тынбастан күүгө кошкон,

Кооздуктан түгөнбөс ырлар тура.

Иш жаса.

Жашоо кызык, эң кызыгы алдыда,
Кызыгына тез жетем, -деп жулунба.
Капысынан татаал жолдор жолукса,
Кыска жолду табамын, -деп кыйналба.

Турмуш татаал жетүү кыйын түбүнө,
Жетемин деп,- ойлонсок да күнүгө.
Жакшы, жаман аралашып кетишкен,
Жакшыларын тере албастан өкүнө.

Телегейи тегиз болбойт эч нерсе,
Мин күлүктөн бири жетет жеңишке,
Мөнмөсинип бой көтөрүп жүрбөгүн,
Мөөрөй алып, жеткен кезде жеңишке.

Жете албаган бийиктикти самаба,
Самоо менен жете албайсың эч кайда,
Сурашкандар пайдаланып тургудай,
Суктангыдай колдон келген иш жаса.

Үн чыгат.

Өлбөс, өчпөс бир чыгарма жаратсам,,
Жашоомдо болбос эле эч арман.
Чарчаганда, эс алганда окушуп,
Артта калган муундарым жактырган.

Атам таанып, атам менен сүйлөшкөн,
Анга чыгып, ашууларда бир жүргөн.

Акыл айтып, жакшы бол- деп турушчу,
Аксакалдар бардыгына сүйүнөм.

үмүт менен жашайт адам дайыма,
үмүтү жок шайтан болот бир гана.
үзүлбөгөн үмүт мени жетелеп,
үлгү үчүн ырлар жаздым балдарга.

Ата-бабам басып өткөн жолдорун,
Баркын билбей өтөмбү-деп коркомун.
Байкалбастан орто жолдо калбастан,
Балдарыма айтып өтсөм болгонун.

Ата-жайым жайлоодогу Саз-Булак,
Ал булактан өткөн үнү угулат.
Аккан суунун шары менен коштолуп,
Арчалардан бир башкача үн чыгат.

Текке кетпейт.

Өмүрлөр өтө берет билинбестен,
Адамдын ал эркине баш ийбестен.
Канча жыл өмүр сүрбө, бул дүйнөдө,
Өткөн соң, ал сезилет көз ирмөмдөй.
Балалык, жаштык менен алмашылып,
Өткөрсөн ал мезгилди сезбей калып.
Жаш өтүп, токтоноордо... кайран адам,
Өкүнбө, өткөн күндү эстеп алып.

Өмүр өтөт, өлүм келет бир күн сага,
Өлүмдөн коркпой аны тике кара.
Өткөндү эстеп ага өкүнбөстөн,
Өткөнгө шүгүр келтир, жазылганга,

Өткөн соң баары өзгөрөт, баары кетет.
Артында туяк калса сени эскерет.

Эл үчүн эмгек кылсан эстей турган,
Ал эмгек унутулбай сени эстетет.

Жасалма сөздөр чыгат дайым бизден.

Жарылып ички сырын айта бербей,
Жашырган өз ойлорун бир-биринен.
Падышасы, жөнөкөй букарадан,
Жасалма сөз оозунда тегиз бирдей.

Адат болуп өзгөрүп баары бирдей,
Өзгөрүлгөн адамдык мамилелер.
Ойлогон ою башка болсо деле,
Көзүнчө бирин-бири мактай бермей.

Ооруп жаткан оруулуу бечара да,
Жакшымын- дейт барганда жай сураса.
Жакшы-жаман өтсө да баарын тегиз,
«Жакшы эле»- деп алкашат аларды да.

Жамандын жамандыгын билсе деле,
«Жакшы»- деп коюу болгон адат бизге.
Ойлогон өз ойунду билдирбестен,
Жасалма сөздөр чыгат дайым бизден.

Ордун билээр бир жараткан

Ааламдын чечилбеген сырлары көп,
«Чечем»- деп мен-мендеген инсан өтөт.
Баары бир, аалам сыры чечилбестен,
Муундан-муундарга калып жүрөт.

Бул ааламдын сырларын чечем десен,
Илим үйрөн, тынбастан сен эмгектен.
Ааламдын бирар сырын чече билсен,

Артында атын калып сени эстээр.

Ойлонсон акыл, дене, Рух менен,
Жашоодо дайым бирге иштеп келген.
Бир күнү, баары бүтүп, баары кеткен,
Сырлары чечилбестөн кала берген.

Пендеси ачалбаган сырлар да бар,
Илимдин күчү жетпес чексиздик ал...
Ойлонуп, баш оорутпа, көрөги жок,
Алардын ордун билээр бир жараткан...

Ырлардын да кени болот түгөнбөгөн.

Ыр жандуу бир күйөрман сурап менден,
« Ырларды жаза берсе билген-билбеген.
Ырлар да түгөнүп калбас бекен»-
Деп сурап жооп күттү ага менден.

Адамзаттын жашоосу уланып, токтолбостон,
Адамдык мамилелер үзүлүп же жоголбостон,
Келе жатат кылымдардан- кылымдарга,
Ыр болуп айтылып же жазылып токтобостон.

Жашоо бар да, ырлар да түгөнбөгөн,
Ырлардын түрлөрү көп, түмөн-түмөн.

Калкымдын кубаныч, кайгысын да чагылдырган,
Ырлар бар, миң жыл жашап аты өчпөгөн.

Ырлар бар, бир күндө эле унутулган,
Жакшы ырлар калат такыр унутулбай,
Унутулбас ырларды жаза билсен,
Ырлардын да кени болот түгөнбөгөн.

Сулайман тоосу

Чаалыгып чарчап келип жатып калган,
Кербендин жүгүн тарткан бууралардай.
Өркөчүн көктү көздөй чозуп коюп,
Бууралар, алп уйкуда уктагандай.

Пайгамбар аты менен байланышкан,
Бүт элим ыйык тутуп сыйынышкан.
Көрөмөт сыйкыры күч башкалардан
Сулайман тоосун кимдер сагынбаган.

Чокуда... Бабур курган үжүрөндө,
Суктанып тургум келет анда күндө.
Алыста сапар тартып жүргөнүмдө,
Сагынтып кирчү болдун түштөрүмө.

Ордолуу Ош шаарымдын ордосусун,
Күзөткөн- күзөтчүсү, коргоочусун.
Биз эмес, башка элдөр суктанышкан,
Тоолордун эң бир ыйык, коозусун.

«Сулайман тоосу» -деген атты уксам,
Элжиреп бүткүл денем толкунданам.
Алыста, кайда гана жүрбөсөм да,
Сулайман тоосун дайым мөн сагынам.

Ырларым менин ырларым.

Ырларым менин ырларым,
Ырларда менин сырларым...
Таанышкын келсе мөн менен,
Ырларым менен сырдашкын.

Ырларым менин перзентим,

Жаш кезде алар эрмегим.
Канатын байлап учкан соң,
Калкыма тиер керегим...

Ырларым менин ырларым,
Ыймандай менин сырларым.
Пайдасы тийсе калкыма,
Дүйнөдөн тапкан жыргалым.

Ырларым менин ырларым,
Ырларда жашоо жыргалым,

Ырларым калса жазылбай,
Ырларым тартат убайым...

Беш касиет.

Алганын сулуу болсо айперидей,
Акылы болбосо анын төменедей.
Ажылдап алдын тосуп турса сени,
Айтканга түшүнбөстөн түк кенедей.

Көркүнө төп келишип акылы да,
«Акыл адам түгөнбөс байлыгы да»-
Деп коюп акыл кошуп, өйдөсүнсө,
Алганга чыдоо кыйын бул турмушта.

Жайдары, жароокердик мүнөзү бар,
Көркүнө төп келишкен акылы бар.
Күлө багып, жайдары тосуп алса,
Аялга туш болгондун бактысы бар.

Боорукер, аял заттын жароокери,
үңүлүп мээрим чачкан күнү-түнү.
Көркүнө төп келишип акылы да,

Аялга туш келгендин ал бактысы.

Аял-затка берилген беш касиет,
Эгелүүгө туш келсен кыл каниет.
Эшикти ачып кирсен тосуп алса
Мээрим төгүп, жайдары... ал керемет.

Өзгөртө албайт.

Күн чыгып уясына баткан сымал,
Өмүрлөр чеңеминде окшоштук бар.
Ортодо бардыгына күбө болуп,
Күн турат, жаздамынан такыр жазбай.
Тынбастан, өз жолунда жүрүп турган,
Күн жолун өзгөртө албайт эч бир Адам.
Мезгилдин өктөмүнө баш ийдирген,
Ал чеңден, ашпай келет өмүр кайран...

Күттүргөн таң атышы, күн чыгышы,
Сагынткан жаш наристе жаралышы.
Сагынуу, күтүү менен аяктаган,
Адамдын өмүрү... да күн сыяктуу.

Күн чыгат, өз жолунан такыр жазбайт,
Күн жолун, эч бир адам өзгөртө албайт.
Дүйнөнү титиреткен хан болобу, кайырчыбы?
Дүйнөгө тирек болуп эч ким калбайт.

Кеттим тоюп.

Ааламдан өттү канча, кыйын адам,
Аттары тарых болуп жазылбаган.
Айтканы, элге жаккан улуу сөзү,
Айтылып келе жатат унутулбай.

Ата-Журт, өз Мекенин ыйык тутуп,

Ар дайым элин коргоп, душман кууп.
Айкөлдүк, көң пейилдик наркында бар,
Атабыз Манас баатыр канын кууп.

Байлыкты бардыгынан артык көргөн,
Байлыгын өз элине ыраа көрбөй.
Бастырып душман кирсе атын бербей,
Бай Жакып, Тейиткандар көбү өткөн.

Көрө албас, ичи тардык орун алып,
Койнуна котур ташын катып алып.
Коркунуч, кыйын кезең туш болгондо
Канчородой турган бар эшик ачып.

Өзүмдүк кызыкчылык артык болуп,
Эки дос ортосуна өрттү коюп.
Жакшыны жакшы эле,-деп айта албаган,
“Кыргызчал” балдарына кеттим тоюп.

Чегинбедим.

Ашуудан ашайын,-деп калганымда,
Артыма бир кылчайып караганда.
Артымда жалаң гана жолдор калып,
Адашкан жолоочунун сыңарында.

Жолдорум түптүз асфальт, шагыл болду,
Жолумда ат жүрө алгыс чыйыр болду.
Жолумда жолугушуп бирге болгон,
Жолдошум кызыр болду, кыйыр болду.

Жолумда жолугушкан жакшы болду,
Жолумдан адаштырган жаман болду.
Жакшы эле, жаман жолго баспай жүр-деп,

Жол тандап баскан күндөр, ал да болду.

Жолдорум шыдыр болду, тайгак болду,
Жолумда жолугушкан жакшы болду, жаман
болду.

Жаманга жолукканга кайгырбастан, көйибестөн,
Жакшыларга жолугуп той да болду.

Жол карап апам жалгыз кайгы тартчы,
Жол жүрсөм атам мага кеңеш айтчы.
Жарыша бир-биринен калышпастан,
Жолдору түгөнбөгөн жакка кайтты.

Жол жүрүп чарчаганга көйибедим,
Жолуккан тоскоолдукка баш ийбедим.
Жолуман адаштырса кайра тартпай,
Жолуман артка кайтып чегинбедим.

Жок пайда.

Качкансып, кетип жаткан келбес жакка,
Көмигөн өмүрүңө тартпа санаа.
Кези келсе чыйралгын да кыйналбай,
Кетээриңде өлүмдү тике кара.

Өмүрдүн азы, көбү бирдей сага,
Өмүрдүн чеги болгон жакшы тура.
Өр тартып өйдө чыгып баратканда
Өзү эле тартып койгон акырында.

Көп жашайм,- деп көп ойлонуп кайгырба,
Кезегинде жазып койгон маңдайга.
Кереметин жашоонун сезе албастан,
Кетээриңде өкүнгөндөн жок пайда.

Байыртан бабаларым эңсөп, келген,
Ата-уулдук, ар-намыс ариет менен.
Бирдиктүү бакыбат дөөлөт түзүп,
Ынтымакта дайыма жашап келген.

Күз.

Ак төөнүн карды жарылган,
Алтын күз келди кайрадан.
Алманын шагы ийилсе,
Анжирлер бышкан кайрадан.

Коондун жыты буркурайт,
Көз жоосун алат алча бак.
Керемет кооз көрүнөт,
Шагында жүзүм самсаалап.

Аппак кар сымал булуттар,
Ак-була толгон кырмандар.
Токчулук жытын кабарлайт,
Кызыл дан толгон кампалар.

Күтөт бизди келечек.

Чынында ойлоп көрсөн бул турмушта,
Ойлогон оюн жетпей чындыгына ...
Бардыгы чаң тополон, аралашкан...
Чындык да качкан сыңдуу башка жакка...

Ойлонбой өз аргасын таппай калган,
Тигине кыздар жүрөт, деңе саткан.
Кыз адеби, каада-салт, ата сөзүн,
Калтырбай бүт бардыгын унутушкан.

Тигине, бирөө жүрөт темселеген,
Аракка аша тоюп темтөндөгөн.
Не десем? «Аргасыздык. Белгисиздик.»-
Деп коюп эч нерсеге ишенбеген.

Үстүнө үстөк коюп келишимде,
Тууганга бир тууганы акча берсе.
Тыйынга, тыйынды да кошо эсептеп,
Өз балан кээде сага көржөндөсө...

Кайда эле, нашаа тарткан наркомандар,
Жок эле го, -илгери бизде мындай.
Жакшы өнөрдү үйрөнбөй башка элден,
Жамандыкты үйрөндүк таңзаар албай.

Эсеп менен жашаган жакшы нерсе
Эсеби жок кор болот эгер билсе.
Бирок, баарын алмашпай акча менен,
Каада- салтты пир тутсак колдон келсе.

Кел замандаш, эсине кел эртээрек.
Тизгин тарткын жакшы жакка тезирээк.
Ата-Баба каада-салттын унутпай,
Биз сактасак, күтөт бизди келечек.

Ак-Бууранын шоокумуна.

Кулак төшөп дайранын шоокумуна,
Олтурсам мен, жээгинде моокум кана.
Мөлтүрөп Ак-Бууранын кашка суусу,
Тынбай агат, урунуп таштан-ташка.

Кайырмакчан чал турат, жогор жакта,
Кайырмагын ал салып шарылдакка,
Эки көзү төрт болуп жанып турат,

«Түшсө экен»- деп бир балык кайырмакка.

Мажүрүм тал сабактары ийилишкен,
Көшөгөдө ...эки жаш бекинишкен.
Үн сөз чыкпай төлмирип, сүйүүлөрү...
Шоокумуна дайранын биригишкен.

Эч төкөдөн таптакыр капары жок,
Сууга түшөт, жүгүрөт кумга ойноп.
Чурулдашып талашкан кайра-кайра,
Балдар жүрөт чөмүлүп баары ойноок.

Кыз олтурат четтеги олтургучта,
Көңүл бурбай дайранын шоокумуна.
Кашын терип, каранып эки жакты ,
Күзгү карайт суктанып ажаарына...

Кулак төшөп дайранын шоокумуна,
Олтурсам мөн жээгинде моокум кана.

Мөлтүрөп Ак-Бууранын кашка суусу,
Тынбай агат урунуп таштан-ташка

Жан шерик болуп, бирге өмүр сүрсө.

Ай толуп көктө, ай нурун чачса,
Ак саргыл жүзүн, ажаарын ачса.
Айнуру менен ажаарлуу жүзүн,
Ар дайым бирге жуурулуп турса.

Көктөгү Чолпон, өз нурун чачса,
Көшүлүп ага, көздөрүн жанса.
Жылдыздуу нурга, тамылжып жүзүн,
Кошулуп ага чөмүлүп турса.

Асманын ачык, күн тийип турса,
Ажаарлуу жүзүн, ажаарын чачса.
Айжаркын жигит, жайдары мүнөз,
Ар дайым, сага жолугуп турса.

Ай чыкпай калган, жылдыздуу түндө,
Жылдыздуу жигит, жолукса күндө.
Жылдызы менен жылдызын жанып,
Жан шерик болуп, бирге өмүр сүрсө.

Кечир мени?

Ойлонсом, ойго баткан элесинди,
Ойготот, ойго келбес сезимдерди.
Оолугуп башкара албай калганымда,
Ой келбес сезимдерди, кечир мени?!

Кароодон кайра-кайра келбетинди,
Кайрылткан, кайра келбес сезимдерди.
Калтырып кое албасам мезгилинде,
Койгонго капа болбо, кечир мени?!

Суктанып карап койсом сүрөтүндү,
Сук артып пайда кылган сүйүүлөрдү.
Сулууга суктанганды коң албаган,
Суранам шоктугумду, кечир мени?!

Тиктөөдөн күлмүндөгөн көздөрүндү,
Тамылжып нуру тамган жүздөрүндү.
Токтонбой, тиктөшүүдөн пайда болгон,
Туруксуз сезим үчүн, кечир мени?!

Жакшы сөздү арнадым.

Шыңга бойлуу, арыкчырай аппак кыз,
Шыңгыр күмүш, булак үнү күлкүңүз.
Шынарлаша бирге басса бир жигит,
Шыбыш калса, шыбышына көнүңүз..

Жаштык,- деген жаз айындай мезгилдин,
Жаз ай өтсө, жай келерин сезерсиң,
Жазда келген сезимдерге тартуулар,
Жаздын гүлүн жаз айында тере бил.

Жазгы жаан, өткүн жаан басылган,
Жарк-журк этип, оттук чаккан чагылган.
Жүздөн сүйүп саамайыңдан тамчылап,
Жаан жууган, аппак жүзгө суктанам.

Жаз келсе,-деп жазды күтүп самаймын,
Жазда ачылган, жаздын гүлүн аяймын.
Жазда ачылган жаз гүлүнө окшотуп,
Жан дүйнөмөн жакшы сөздү арнадым.

Жүргөн бар.

Эл башкарып, эл тагдырын чечишкен,
Эл ичинде кадыр баркка жетишкен.
Эл алдында кандай иштер турса да,
Элге жагар калыс көңөш беришкен.

Калкы сыйлап, кадырлаган карыялар,
Кызыр даарып, кыйла жерге барышкан.
Калкка кылган кызматтары бааланып,
Кылымдарга аты калчу адамдар.

Калкы үчүн калыс кызмат кылгандар,
Калкымдагы кутман курак карыялар.

Кандай шартта , кандай кызмат кылса да,
Калкы сактайт кылымдарга унутпай.

Эл ичинде жакшы да бар, жаман бар.,
Эли сыйлайт, элге кызмат кылса ал.
Элге жагаар эч бир кызмат кылбастан
Эптөп эле жашап жүргөн дагы бар.

Билип алгын.

Акыл кирип , дүйнөгө жаралгандан,
Нэ адамдар өттү-кетти биз тааныган.
Алардын арасында алптары бар,
Мен эмес, бүткүл калкым унутпаган.

Кээде мен жалгыз жатып, ойго батам,
Өрнөктүү өмүрлөрдү эске салам.
Артында эли үчүн эмгек кылган,
Инсандар, көптүгүнө сыймыктанам...

Кыбырап эч текеден кабары жок,
Курт сымал өз өмүрүн өткөргөн көп,
Кыбырап бул дүйнөдө жашаганча,
Кыйналбай ал дүйнөгө кеткени жөн.

Өмүрдүн ар бир мүнөт, саатында,
Максатсыз жашоо болбойт бул жалганда!
Максатыз өткөрүлгөн ар бир мезгил,
Өлүүдөн айырма жок, чындыгында...

Тийип качып иш кылган-жалакайды,
Жалкоо- дешөт калкымда мындайларды.
Ойлонбой өлүү жандай күн кечирген,
Максатсыз-түркөй деймин андайларды.

Жашаган бул жалганда жандын баарын,
Максаты бар экенин билип алгын.
Кыбыраган курт болобу? Кайберенби?
Аткараарын алар да, өз тапшырмасын.

Чарчагандай.

Үзүлбөгөн үмүттүн учугундай,
Максат, тилек ойлордун чырагындай,
Жашоолордо кайнаган чордонунда,
Ой-тилектер барууда өр талашкан...

Өр талашкан жолдогу атчандардай,
Жол арбыбайт аттар да чарчагандай...
Көөдөндөргө толсо да, өксүк чарчоо,
Теминишет ашууга жете албастай...

Карангыда адашкан жолоочудай,
Шам чыракка жетүүгө ашыккандай.
Самоо, күтүү... бардыгы аралашкан
Үмүт, максат, тилек да чарчагандай...

Тагдырлар.

Кыбырап жүргөн жандын бардыгынын,
Окшошпос кылып койгон тагдырларын.
Кубанса айрымдары, кайгырып суктанышкан,
Бактылуу тагдырга туш кылгандарын.
Терезеден телмирип тиктеп турсан,
Агылышат тагдырлар көчө жактан.
Бир-бирине таптакыр окшошпогон,
Таң калтырат тагдырлар, тыңбай аккан.

Бир бөлмөдө төрт тагдыр жылтыраган,
Өйдө- ылдыйын, өздөрү биле албаган.

Тиктеп коюп бир- бирин, күлүп коюп,
Тагдырларга алар да суктанышкан.

Көчө жакты тиктешет, алар дагы,
Көчө бойлоп кеткөнсип тагдырлары
Кээ бирлерин карашса, суктанышса
Көпчүлүгүн аяшып кайгырышкан...

Мен кубанам.

Чана сүйрөп, кубанып, балдар жүрөт,
Кардан Адам жасашып сүйүнүшөт.
Көкмөк болуп тоңсо да кайыл болуп,
Кар урушуп, кубалашат, жүгүрүшөт.

Чатырчадан тынбастан тамып турган
Тамчылар да сууктан ага албастан,
Чоң энөлөр куюшкан соку канттай,
Чорго болуп чуштуйуп тонуп калган

Ак чокулар көрүнбөй тоолордогу,
Ак чапанын жамынган тоонун баары.
Ак булутту оронуп селде кылып,
Алп уйкуда магдырайт алар дагы.

Кыш келгенин кабарлап каргалар да,
Каркылдашып учушса жол боюнда.
Жер эне да чаалагып, чарчагандай,
Ак шейшебин жамынып ал уйкуда.

Кыш.

Терезеге гүл салган кышкы аяздын,
Сыртта калып, кире албай албуутанат.
Ачылса эле, сыртагы эшиктери,

Туткасына жармашып, колдон алат.

Жап,-десе да болбостон улам ачып,
Сырты көздөй чыгууга ашыгышат.
“Кайтсын мизи сууктун токтой тургун”,-
Деген сөзгө көнбөстөн балдар чыгат.

Колу-буту тоңсо да кайыл болуп,
Көчө толо, кыйкырык, чууга толуп.
Коньки тээп жыгылат, кайра турат,
Чана төпкөн баладан кача коюп.

Шиш казыктай салбандап чатырчада,
Тамчы болуп агалбай тонгон музда.
Ал өзүнчө керемет байкаганга.
Шуру сымал тизилген узун-кыска.

Аппак кардан жасашып сөлөкөттү,
Баш жагына илишип чүпүрөктү.
Аяз ата келди,- деп кубанышат,
Көчөбүздүн кыйкырган бөбөктөрү.

Кышкы аязда.

(Уккум келет)

Кеште салып терезеге аязда,
Кыштын күчүн көрсөтүүдө адамга.
Кыроо баскан муруттарын чыйралтып,
Камын көрөт короодогу малына.

Бубак баскан, шагын ийсе дарак да,
Баскан сайын добуш чыгат кардан да.
Бардыгына кайыл болуп тоотпой,
Балдар жүрөт, чана тээп жарыша.

Чырылдашып чымчык толуп короого,
Чоочутушса учуп кетип дароодо.
Чачып койсо нан ушагын, данды да,
Чогулушуп учуп келген дароодо.

Алоолонтуп отун жагып очокко,
Чара толо, майга бышкан боорсоко.
Чана тартып, чарчап келген балдары,
Чурулдашып боорсок жешет ортодо.

Кышкы түндө аяз келип конокко,
Кире албастан от жагылган очокко.
Каалгада күтө-күтө зарыкты,
Жармашсам,- деп тутка кармаар колдорго.

Кара казан, от жагылган очогу,
Кышкы түндө энем айтчу жомогу.
Канча жылдар өтсө деле арадан,
Кышкы түндө уккум келет жомокту.

Самап турар.

Кар басып шагы ийилип сынган дарак,
Кароолоп көктү көздөй карап турат.
Кайрадан жаз келгенде, бүчүрлөрдөн,
Кайрылып сынган шагын түптөп алат.

Суу тоңуп акпай калган аяздан,
Шарылдап үнү чыкпай дымып калган.
Шырылдап агып турчу чатырчадан,
Жаан суу көк муз болуп тоңуп калган.

Тоолор да ак шейшебин оронушкан,
Толкуну жээк чаап урбай калган.
Тон кийген катар-катар көлдөрүм да,

Токсондун чыгаар күнүн самап турат.

Аппак кар.

Кардын жаашын карап туруп ойлонуп,
Кардай сымал өмүр кетет окшошуп.
Кышта жаап, жазда эриген ак кардай,
Кайран өмүр өтүп кетчү жок болуп.

Эрте жазда жаагандай сары кар,
Эрте кеткен жаш өмүрлөр канча бар.
Эчен жылы карды көрүп, өткөргөн,
Элес алар эстен кетпес өмүр бар.

Аппак карга бетин тосуп ойногон,
Ак куу сымал бойго жеткен кыздар ал.
Аппак карга жүзүн тосуп жүгүргөн,
Арасында сен жактырган кызда бар.

Ойго батып терезеде олтурсам,
Ой-кырларга жаап жатты аппак кар.
Ойлор менен алпурушуп бир далай,
Өткөн күндөр эстен өттү байкабай.

Кышкы аяз.

Тор байлап терезелер гүлдөп алган,
Таңкы аяз, кыш чилдеде каарданган.
Тамчы да тоголонуп ага албастан,
Томпойуп көк муз болуп тоңуп калган.

Шылдырап аккан суулар арыктагы,
Шыбыртын өзгөртүшкөн алар дагы.
Шарылдактан качышкан жээктерге,
Шар эле, мончок болгон тамчылары.

Жалбырактан айрылган дарак баары,
Жаз күткөнсүп уйкуда алар дагы.
Жамынышып кышкы тонун кебелбөстөн,
Жай термелет, жел жүрсө уйкудагы.

Ак шейшепти жамынып, талаа дагы,
Алар дагы чарчашып уйку басты.
Анча-мынча каркылдап учуп конгон,
Ала карга тоотпойт кышкы аязды.

Ак шейшебин жамынып ал уйкуда

Тынбастан көчкө дейре жаады кар,
Айлана өңү өзгөрүп апапакай.
Ак көйнөгүн кийишти дарактар да,
Турушкан жалбырагын таштай албай.
Чана сүйрөп, кубанып, балдар жүрөт,
Кардан Адам жасашып сүйүнүшөт.
Көкмөк болуп тоңсо да кайыл болуп,
Кар урушуп, кубалашат, жүгүрүшөт.

Чатырчадан тынбастан тамып турган
Тамчылар да сууктан ага албастан,
Чоң энелер куюшкан соку канттай,
Чорго болуп чуштуйуп тонуп калган

Ак чокулар көрүнбөй тоолордогу,
Ак чапанын жамынган тоонун баары.
Ак булутту оронуп селде кылып,
Алп уйкуда магдырайт алар дагы.

Кыш келгенин кабарлап каргалар да,
Каркылдашып учушса жол боюнда.
Жер эне да чаалагып, чарчагандай,

Ак шейшебин жамынып ал уйкуда.

Калсам кана.

Балбылдап көздөрүндөн оттор жанса,
Күлмүндөп, күлүмсүрөп турганында.
Тоо жактан мелүүн соккон жел сыңары,
Жүзүндөн сылаагылап турсам кана!

Табыйгат өзү коюп эңдик упа,
Жүзүндөн оту жанып албыртаса.
Толукшуп толуп турган ай сыңары,
Чөмүлтүп, ай нуруна турсам кана!

Сүйлөсөн сен жароокер болуп мага,
Жүзүндөн сүйүү оту жанып турса.
Жаздагы жаап жаткан сары кардай,
Жүзүнө мөн жармашып турсам кана!

Келбетти, сулуулукту берген сага,
Теңирге сен ыраазы болгун ага.
Телмирип тиктеп коюп күндө сени,
Мен сага ашык болуп калсам кана!

Тоолорум уйкуда көшүлүп

Жаз-күзү тынбаган көшөрүп,
Тоолор да чарчаган түйшөлүп.
Тынымсыз, өлчөөсүз суу берген,
Тоолорум уйкуда көшүлүп.

Ак шейшеп жамынып ак кардан,
Суулары тамчылап, ага албай аскадан.
Күч топтоп уйкуда жаткансыйт,
Тоолорду алыстан карасан.

Жүрбөсө бириндеп кайберен,
Кашкулак, суурлар чээнге киришкен.
Карышкыр, түлкүлөр, кекилик...
Чөлдөшүп, төмөндөп кетишкен.

Ийнеге өткөргөн учуктай,
Иймендеп сойлогон жыландай.
Ойготуп албаска абайлап,
Жай агат дарыялар шыбырай.

Жаз-күзү тынбаган көшөрүп,
Тоолор да чарчаган түйшөлүп.
Тынымсыз, ченемсиз суу берген,
Тоолорум уйкуда көшүлүп.

Алайлык кыз.

Тоголок бет, толмооч келген Алайлык кыз,
Телмирип неге тиктеп карадыңыз.
Телмирип тиктөөнүздө бир сыр бардай,
Токтолгон жүрөккө сиз дарт салдыңыз.

Жүзүндө калдары бар, Алайлык кыз,
Жайдары карап мага жылмайдыңыз.
Жылмайып кароонузда бир сыр бардай,
Жашы өткөн жүрөккө сиз дарт салдыңыз.

Беттери туурулушкан, Алайлык кыз,
Берилип неге тиктеп карадыңыз.
Берилип тиктеп коюп кете берип,
Белгисиз жүрөккө сиз дарт салдыңыз.

Сага берсин ал жактан баарын эми!!!

Аяшым Сартпаева Монускандын

жаркын элесине арнайм.

Көп эркек кыла турган иштерди сен,
Билгизбей өзүң эле бүткөрчү элең.
Сылтый басып, акырын сүйлөп коюп,
Сен чоң үйдүн түгөнбөс куту элең.

Досторуңун баары сени, урмат кылчу,
Сендеги жөнөкөйлүк касиетти сыйлап турчу.
Жакшылык жамандыкта дайым эле,
Монускан келдиби? деп сурап турчу.

Бирөөгө катуу тийбей майин гана,
Сиз деп сүйлөп, жылмайып бардыгына.
Оор жүктү ойлонбой тартып келдиң,
20- жылдан ашуун бир тармакта.

Небере көрөр кезеги келген кезде,
Кыз узатып сөөк күтөөр мезгилинде.
Коштошуп бир сөз айтпай, унчукпастан,
Сен кеттиң алыс сапар келбесттикке...
Беш убак намаз окуп калдың эле,
Унчукпай камды көрүп жүрдүң беле?
Уул-кыз, досумду да таштап кеттиң,
Сага эмне ушунчалык заарыл беле?

Күлүп гана, азилдешип сүйлөшкөнүң,
Тайманбас, эркек сымал мүнөздөрүң.
Көрк берип, ажаарына ажаар кошсо,
Сезер элек, аял зат өзгөчөсүн.

Сендеги артыкчылык мүнөздөр, касиетти,
Санай берсе түгөнбөс такыр деги...
Жаткан жериң жайлуу болуп түбөлүккө,
Монускан, сага берсин ал жактан баарын эми.

Мугалим Ким? Көптүн кээси,
Туура эмес адамдардын андай деши.
Адамды тарбыялап, акыл кошчу,
Мугалим ардак ээси, сыймык ээси!!!

Баткендин шамалы бар бир кызыктай.

Жазында жаз жаанын коштоп жүргөн,
Баткендин шамалы бар бир кызыктай.
Жаанды айдап салып башка жакка,
Кашкайып туруп калган бир заматта.

Күзгү-жазгы шамалы бар башка-башка,
Шамал кени аталышы Баткен жери.
Тен тайлашса, тең келе албас башка жерлер,
Баткен жери өрүкзаардын мекени.

Канттуу шире кошкон өндүү жүзүмүнө,
Өзгөчө даам берген өругүнө.
Күндүзү ысык болуп куйкалаган,
Кечинде мелүүн соккон шамалы бар.

Бадам-өрүк, жүзүм-анар, күрүч да,
Тең келе албас, теңдеши жок даамына.
Шамалына туурулушуп жүздөрү да,
Кара тору сулуу келет кыздары да.

Күзүндө күз жаанын коштоп келген,
Баткендин шамалы бар бир кызыктай.
Жаанды айдап салып башка жакка,
Кашкайып туруп калган бир заматта.

Жете албайбыз.

Өмүр жазы өйдөлөп барган сайын,

Өрмө-көкүл, өрмө-чач ак мандайым.
Өрүкзаарлуу өрөөндө өткөрүлгөн,
Өмүрлөрдүн мүчөлүн эстейм дайым.

Өмүр жазы бийиктеп барган сайын,
Кетип барат алыстап бизден качып.
Өрүкзаарлуу өрөөндө калган изи,
Кайда кетти? Кайран гана биздин жаштык.

Чакырсаң да кайрадан бизге келбес.
Өрүкзаарлуу өрөөндө биз калтырган.
Өмүр жазы баратат кайрылбаска,
Сая кууп, биз аны жете албайбыз.

Жашоодон менин тапкан ырахатым.

Үй толтура кубаныч, бакыт чачкан.
Капалык, кусалыкты айдап салган.
Чоң ата, таята деп чурулдашып,
Турушкан-балдар бактым, кубанычым.
Жашоодон менин тапкан ырахматым!

Чоң ата, мага тиги бербей жатат,
Тая ата, мөн чакырсам келбей жатат.
Ортомчулук милдеттин мөн аткарып
Чурулдашкан балдарым арасында
Туруу мага кубаныч, чоң ырахат!

Короом жаш балдарга толуп турса,
Короого киргенимде асылышса.
Уланып шаан-шөкөт бузулбастан,
Той аягы үзүлбөй болуп турса.
Бул кубаныч бул ырахат!
Жашоодон мага тийген чоң ырахат!
Кубаныч, кайгырууда орток болгон,

Жакшылык жамандыкта бирге болгон.
Кубаныч, ырахттын күнөөкөрү.
Үйдөгү аял затым, эн кымбатым!
Жашоодон мага тийген чоң ырахат!

Тыңчылык.

Адамзатка кыла албай бир жакшылык,
Азгырылып алсыздыкка, турамын ичтен сызып.
Алыстыкта үмүтүм алып учуп, канат байлап,
Акыры тапмай болуп бир жакшылык.

«Жаралгандан жашоодо эн бир ыйык.
Адамзатка керектүү бул – тынчылык.
Тынчылык болгон болсо бардык жерде,
Жашоолордо кем болор кыйынчылык!»

Тилек кылып жараткандан суранып.
Көк теңирден жана жерден болуучу
Жамандыктар бизден качып, алыстап,
Калкыбызда болсо дайым тыңчылык!»-

Деген ойлор кетпей улам кайрылып
Жараткандан тилек кылып суранып
Башты коюп сеждеге, таазим кылып
Ата-Журтка дайым тилөйм тыңчылык.

Бизге кымбат.

Кыялдар чабыттап, алыска учуп.
Өткөндү улам кайра эске салат.
Өрүкзаар мекенинде биз калтырган,
Өмүрдүн ал үзүмү бизге кымбат.

Ойлонбой иштер жасап, күн кечирип,

Өкүнтөт айрым күндөр эске түшүп,
Өмүр жазын тек койбой уурдап кеткен,
Отуз жаш ойноок мезгил бизден кетип.

Өмүрдүн үч мүчөлүн толук кечип,
Өмүрдүн кыр-ашуусу белге жетип.
Өрүкзаарлуу өрөөндө биз өткөргөн,
Өмүрлөрдүн мүчөлү бизге кызык.

Балдарымдын «Ата»- деп тили чыккан,
Алгачкы кадам шилтеп, бут таштаган.
Өрүкзаар мекенинде из калтырган,
Баткендин топурагы бизге кымбат.

Кыялдар чабыттап алыска учуп,
Өткөндү улам кайра эске салат...
Өрүкзаар мекенинде биз калтырган,
Өмүрдүн ал үзүмү бизге кымбат.

Жан шеригим байбичем.

Жандай көргөн жан шеригим байбичем,
Жоктой мага, бул ааламда сага тен.
Карангыда адашып калаарымда,
Жол көрсөтчү чырагым, маягым сен.

Жандай көргөн жан шеригим байбичем
Толуп турган толгон айды сенби дейм?
Чейрек кылым бирге жашап келсек да,
Үлбүрөгөн назик гүлдү сенби дейм?

Жандай көргөн жан шеригим байбичем,
Жараткандан жазылган бакытым сен.
Эрезеге жеткирип уул-кызды, неберелерди,
Шүгүрчүлүк келтирем, жашоома сени менен.

Тая ата деп, тая эне деп чакырып,
Короо толо чурулдашса неберелер.
Тилек айтып, той узатып, той берип,
Жүрсөк болду биз эрчишип байбичем.

Жандай көргөн жан шеригим байбичем,
Жоктой мага, бул ааламда сага тен.
Карангыда адашып калаарымда,
Жол көрсөтчү чырагым, маягым сен!!!

Жакшы көргөн адамдарга.

Көктөгү сансыз жылдыздар жымындашып,
Ортодо сулуу Ай суйкайып,
чогуу керемет нурлар чачып,
Турганын карап туруп,
сулуулук башка жоктой бул дүйнөдө.
Сезимде сулуулук,
ажайып бул дүйнөнүн,
түндүн да кооздугун.
Бардыгын жакшы көргөн адамдарга ыраа көрүп,
Олтурам Айлуу түндүн ажаарына мөн чөмүлүп!

Шылдырайт, Мөл-Булак,
көйкөлсө шиберлер,
Көк тирейт Аска чоку,
карт арча-карагайлар,
Түркүн гүл,
килемдей көрк ачып төшөлгөн.
Өр тартып баратат козу-улак,
жаш тайлар.
Канаттуу дүйнөсү, мин түркүн кубулжуп үн салат.
Ак чоку аскалар астында жуушаса кайберен,
Ысыктан жашынып уйкуда суурлар.
Бир жондо сайраса кекилик,

бир жондон бир жонго ышкарып, кайкышат
уларлар.

Шар аккан дарыянын жээгинде,
Булардын бардыгын ыраа көрүп,
Жакшы көргөн адамдарга олтурам көз салып.

Ажаайып кооздук, сулуулук, жакшылык...
Баарысын камтыган,
Айлуу түн ажаарына таң берип,
Жердеги кооздук бүт баарын элестетип.
Жагымдуу музыка сыйкырдуу күчүнө бут денем
берилип.

Көөдөндөн сезимдер вулкандай атылып,
Ажаайып бир башка дүйнөгө кезигип.
Булардын бардыгын жакшы көргөн адамдарга
ыраа көрүп.

Жээксиз, көз жеткис мухиттей,
Чоң сууда баратам кайыкта мен сүзүп!!!

Тарбыя бер.

Данегинен ачылып,
жер жарып чыккан көчтөттүн,
Сарасеп салып,
кызыгып көрсөн өсүшүн.
Окшоштук бардай,
эмчегин эмген жаш бала-наристеннин.
Азыгын алып,
Көшүлүп эмип жатса өз энесин,
Көчөт да азыгын алып,
Көшүлүп соруп жатат жер энесин.
Табыйгат өзү кызык башаатынан,
Жаш көчөт тез жетилет, мөмө берет.
Адамдар жаш карысы анысын жакшы билет.
Наристечи? Кандай болот? Ким болот?

Эч ким билбейт.
Наристе бойго жетет,
өзгөрөт бир гана тарбия аны чечет.

Жаш көчөт,
наристеде окшоштук болгон менен,
Жаш көчөт өсө берет
аба, жылуулук, азык менен.
Наристеге ал үчөө аздык кылат.
Ага керек тарбия,
адеб-ахлах, ыйман деген.
Ошондуктан айтылып калса керек Улуу Сөздө
«Балага тарбия бер жашынан» - деп.

Чындык, чындык дешип чырылдашат адамдар,
Чыныгы чындыкты көргөн өзү ким бар?
Чындык болгон болсо, болгон чыгаар бир
кездерде.
Бирок, бүгүн ал сатылган,
Бийлик, байлык, мансаптууларда ал!!!

Эске салат.

Кусалык кээде мени курчап алып,
Өткөндү улам кайра эске салат...
Сен анда беш көкүл кыз элен, ажаар чачкан,
Көп жигиттер суктанышкан, мөн кызганган.

Караныз? Кир жуудум чарчадым деп,
Колунду мага сунуп жылмайганын, эсиндеби?
Колунду абай кармап сезимде...
Кол эмес ак пахтаны элестеткем.

Козголуп ички дүйнөм, сезимдерим,

Сен жылмайып, ууртунан күлгөнүндө.
Жүзүндө пайда болгон жаарынды,
нурларынды...

Мен анда толгон айга-төнөштиргем.
Эсиндеби?

Күзүндө пахта терип, ойночубуз,
Оюнду канча ойносок тойбочубуз.
Пахтадай назик колун кармаганда,
Дүүлүгүп... сезимдерди козгочубуз.

Кокустук... ысык чайга күйүп калдым,
Он күнбү? Андан көпү? Эсиндедир...
Мен жатып больницада дарыландым.
«Сен келип абалыңыз кандай аке?»-
Деп сурап сезимди арууладың.

Мен чыгып сени таштап кете албастан,
Көргүм келип, сени абалын сурабастан.
Баратсам пахта терип жүрүпсүн сен,
Класста бирге окуган төрт кыз менен.
Сен анда созолонтуп ырдап аттын,
Ыр эмес, сыйкыр күчтүү – Кыргыз Жерин.
Алыстан көрө калып жүгүргөнсүн,
Келатат менин, акем, акем менин.

Алыстабы, жакындабы кайда жүрсөм,
Жанырат-кулагыма Кыргыз жери.
Кусалык кээде мени курчап алып,
Өткөндү улам кайра эске салат...

Кыргыз-Ата

Көктү тиреп тургандай аскалары.
Кылымдарды карыткан кара арчасы.
Ичкен суунун даамы да бир башкача,
Кызыр даарып өткөн жер Кыргыз-Ата.

Чатка окшоп кошулган эки дарыя,
Чаттын бою керемет бир башкача.
Тулаң чебү буралып белден ашса,
Арчасына суктанып, кыл тамаша.

Мурдачынын түзөөнүн мурда көрбөй,
Кара-Койдун көркүнө көнүл тойбой.
Алп уйкудан ойгонуп кетпесин деп,
Алтын-Бөшик термелет, турса көнбөй.
Дарыя бойлоп жайгашкан айылы бар.
Өзгөчө даам берген алмасы бар.
Кокустан мейман болуп барып калсан,
Кесе сунуп, ыр сунмай адаты бар.

Шоокумданып дарыясы агып жатса,
Шоокумуна кумарын канбайт тура!
Ичкөн суунун даамы да бир башкача,
Кызыр даарып өткөн жер Кыргыз-Ата.

Түшүмө кирди.

Ай жамалы тамылжып,
Адаштырган акылдан.
Акындар кошуп ыр жазган,
Ай жаркындуу айжамал.
Ай сулуу кирди түшүмө.

Нурдай жүзү тамылжып,
Нурдан чыга калгансып.
Нурун чачып жайдары,
Нур жамалдуу жароокер.
Нур кыз көрдүм түшүмдө.
Суйкайган сулуу ай беле,
Сурма көз сулуу канаке.

Сурмалуу жүзү нур чачкан,
Сымбат сыны келишкен.
Сурма көз кирди түшүмө.

Жайлоодо.

Шылдырап суулардын агышы,
жыпар жыт аңкытып,
Миң түркүн гүлдөрдүн,
ачылып турушу.
Гүлдөрдүн баллдарын чогултуп,
аарылар ызылдап учушу.
Мин жылдай жашаган,
карт арча-карагай,
Шарылдап шар аккан дарыянын жээгинде.
Самсалап шак ийсе кайындар,
Канаттуу куштар да кошулуп,
көрөмөт сулуулук, ажайып кооздугун
табийгаттын.

Жар салып сайрашат чымчыктар.
Желеде кишнесе жаш кулун,
Сабаны тынбастан бышууда, жаш келин.
Жарышып ойносо козу улак.
Ажырап калганда мөөрөшсө жаш торпок.
Өр тартып баратат саан уй.
Бастырып келе аткан атчанга,
Тынч жатпай ит үрөт арсылдап...!

Сырттык Сыдыкка.

Торпокту тыйын сымал жерден эңген,
Чындыкты чың дилинен сүйө билген.
Калп айткан, жаман көргөн адамдарга,
Жактырбай жолборс сымал күрүлдөгөн.

Сырттагы сыртан жигит Сыдык менен,
Тааныштык барып калып иштер менен.
Айкөлдүк, пейли кенен, көп сыр билген,
Сырдашсак жөпжөнөкөй палван экен.

Көминге куда түшүп баргандарын...
Кокондо улак-тартыш, ат чапканын...
Айылында жер талашкан байлар менен,
Элине бир калыстык кылгандарын.

Соопчулук кылганын өз айылында,
Саймедиреп сөз кылса жомок сымал.
Көргөндөрүн айтышса ал жөнүндө айылдаштар,
Жаңы заман батыры жаралгандай.

Коштошуп сыртан жигит Сыдык менен,
Ата-Журт ар намысын коргой билген.
Сага окшош палван жигит көп болсо,- деп
Биз кайттык аруу тилек ойлор менен.

Берсенер болду тезирээк.

Тынч жатпай ырлар дискете,
Жараша, чыккысы келип сөйилгө.
Аз-аздан, калышчу болду күнкүлдөп,
Көмөкчү калса табылып, болгону чакан китепче.
Бийликте турса, Кожо-Ашкөндик Ажикө,
Чогулуп калса, чыгармак болгон буклетче.
Кимдендир, кабарын угуп алганбы?
Айтсан,- деп ырларым калышчу болду демите.

Кызматта турса, «Аваттан» чыккан Айипбек,
Колумдан келсе, көмөктөш болуп берем деп.
Айтканга, кулактар болуп калганбы?
Негедир, ырларым мени демитет.

Жаныдан бийликке келген Мунарбек,
Жаш кадр, компьютер тилин билет деп.
«Акемдер айтса, сырт жагын терип кооздоп,
Өзгөчө, беш буклет жасап берем деп»-

Айтканын, ырларым угуп калгандай,
Дискете, кысылып жатып кыйналбай.
Жайланып, өз ордун таап ар бири,
Буклетке, тезирээк жетүүн самап калгандай.

Көмөктөш болчу: - Ажике, Айип, Мунарбек,
Айтылган сөзгө, турсанар болду силер бек.
Ырларды дискете кармап кыйнабай,
Буклетке салып, эркиндик берсек тезирээк!!!

Жайдары кыз.

Жасаган даамдары тамшаңдырган,
Келгенди ажаар төгүп тосуп алган.
«Алтын-Бөшик» ашканада кызмат кылган,
Баткөнчи Басси деген сулуу кыз бар.

Баткөндин шамалына туурулушкан,
Башкача бир ажаайып чырайы бар.
Баткөндин көчөсүндө бара жатса,
«Бах» - дешип көп жигиттер суктанышкан.

Басканы, сүйлөгөнү, жөп-жөнөкөй,
Жылмайып күтүп турса күндөгүдөй.
Мен анда көз алдыма элестетем,
Баткөндин сулуу кызы, Бүбүсүндөй.

Жароокер, ачык мүнөз, жайдары кыз,
Издесен бул дүйнөдө табылгыс кыз.
Жасаган тамагынан даам татып,

Бул кызга ашык болуп калыптырбыз?

Келбейсинби?

Баллдай таттуу жүзүндөн бирди сүйүп,
Даам татып калганга жүрөм күйүп.
Болсо эгер сенин да сезимде,
Келбейсинби, көрөлүк чогуу күйүп.

Коломтонун оту өчсө тамак бышбайт,
Жүрөк оту өчкөн соң кайра жанбайт.
Жүрөктөгү жалынды өчүрбөстөн,
Жаштык кезди эскерсек кандай болот.

Билем сени, сен деле түшүнөсүн,
Түшүнсөн да унчукпай сен жүрөсүн.
Бул өмүрдү түбөлүк берген эмес,
Өтүп кетип биз кийин өкүнбөйлүк.

Киндик кан тамган жерди.

Кандай атак, Улуу даңка жетишпегин,
Бүткүл деңен, бөтөн элдин алтынына
киринбесин.

Ар кимге өз Мекени, туулган жердин,
Топурагы чынжыр болуп, байлап алган
киндиктерин.

Киндик кан тамган жердин топурагы,
Шамалга көтөрүлгөн, турпак – чаңы.
Бөтөн жер бейишинен, гүлзаарынан,
Өйдө турат алтындан-топурагы, гүлзаарынан-
тикензаары.

Ар кимге Ата-Журту өз мекени, тууган жери,
Таманга тикен кирип өскөн жери.
Туулган жер топурагын алмаштырбай эч нерсеге,
Келеатат Мекен кылып, киндик кан тамган жерди.

Бүткөрө сал.

Пайдасыз көз жумуп, жөн туруудан,
Жаңсыздан андан кандай айырман бар.
Жүгүрүп иш кылбасан пайда тиер,
Жашоонун сага кандай кереги бар.

Дең соолугун чың болуп турган чакта,
Жөн турбастан эмгек кылып кыймылда.
Пайдасы барбы? Жокпу? Андай билип,
Эмгекти пайда чыккан, жакка жумша!!!

Ойлонгун, өтүп кетээр бул күндөр да,
Өткөнгө сен өкүнүп кийин калба.
Пайдалуу эмгек кылсан өз элине,
Жылуу сөз айта жүрөр сен жөнүндө.

Ар иштин бүтө турган мөөнөтү бар,
Ар күнү кылган ишке сарасеп сал.
Ал күнү бүткөрүүгө боло турган,
Ал ишти калтырбастан бүткөрө сал!

Самоо.

Көрүнбөс көктү көздөй учкум келет,
Көктөгү көп ааламда болгум келет.
Көйгөлүү көр турмуштан көнүл калып,
Көйкөлгөн көк көл болуп калгым келет!!!
Алыскы ааламдарга баргым келет,
Ааламдын көп сырларын ачкым келет.

Ааламда дооран сүргөн жамандыктан алыс
кетип,
Ааламдын алкагынан алыс-алыс кетким келет!!!

Жашоонун кыйындыгы.

Жараткан мээримин төгүп жаткандай бүт ааламга,
Уясынан көтөрүлүп Улуу Күн бара жатса нурларын
чачырата.

Жашоодогу эң ыйык касиетти эске салып:

Жылуулук, азык жана аба.

Жан дүйнөнү ойготуп, чөмүлтүп касиеттүү өз
нурларына.

Азыгын колдо болуп, таза абадан дем алып жатсан
дагы,

Касиеттуу Улуу Күндүн жылуулугун сезбей туруп.

Жан дүйнөнүн баарына белгилүү го, бул ааламда,

Улуу Күндүн нурларына чөмүлбөй жашоонун
кыйындыгы!!!

Сүйүнчүлөп.

Тай эне болгондугун сүйүнчүлөп,
Кубанып кирип келди күлүмсүрөп.
Уулбу? Кызбы? – деп сураганда,
Жигит?- деп кубанычка койду бөлөп.

«Болсун, болсун, өмүрү узун болсун,
Ата-Эне, тууган урук тегиз болсун.
Тилеген ой максаттар ишке ашып,
Эл үчүн кызмат кылган жигит болсун!

Дең соолугу чың болуп Гүлуштүн да,
Күнүн көрсүн ушул тапкан баласынын» -

Деп алкап, небере-кызын кудагыйдын,
Тилек айтып, биз сүйлөшүп олтурдук.

Кудабыздын жалгыз уулу көбөйүп,
Короолору турсун чууга бөлөнүп.
Той узатып, улам тойлор уланып,
Жүрө берсин кубанычка чөмүлүп!!!

Тойлоруна бизди дагы чакырсын,
Тойдо берген сарпайлары жарашсын.
Куп жарашты, сизге гана экен,- деп
Кудагыйдын мактап турсак сарпайын.

Барпаландап кудагыйым тура албай,
Чоң чапандан жапса мага уялбай.
Сарпай акы, алып коюн муну,- деп
Көк кагаздан сунуп турсам аянбай.

Кыз чыгарыш, бала үйлөп той кылыш,
Байыртадан келе жаткан салтыбыз.
Жакшы максат, ой тилектер бардыгы,
Турса деймин ар бир үйдө жаңырып.
Тай эне болгондугун сүйүнчүлөп,
Кудагыйым кирип келди күлүмсүрөп.
Уулбу? Кызбы? – деп сураганда,
Кыз! – деп коюп турат мага күлүмсүрөп!

Гавиан тоосу.

Өткөндө Конур-Дөбө белин ашып,
Күн нуруна күзгүдөй чагылышып.
Көк мээлжиген ак чоку аскалары,
Гавиан тоосу жазында бир ажайып.

Бийиктиктен өз ордун тапкан өңдүү.

Калып менен куйгандай түрдүү-түрдүү.
Ак чокулар окшошпой бир-бирине,
Гавиан тоонун айбаты сүрү күчтүү.

Күнгө жакын чокулар күн жебесин,
Жазда кийип ак кардан баш кийимин.
Кышкы аяздын чилдесин тоотпостон,
Уктай берген жамынып ак шейшебин.

Ай нуруна чагылып, жүзүн көргөн,
Көк тиреген ак чоку, аска зоосу.
Түндөсү түн күзөткөн күзөтчүдөй,
Гавиан тоосу уктабай түн күзөтөөр.

Эске салды.

Күзгүдөн карап турсам чачтарымды,
Ички сезим өткөндү эске салды.
Кайрылбас алыс сапар аттанышкан,
Өткөн күндөр, күлгүн кез жаштыгымды!

Арык чырай ай жаркын сулуу кызды,
Көргөндө ичим тыз,- деп сыздап алды.
Бир кезде ашык болгон өз жарыма,
Өткөргөн жаштык кезди эске салды.

Ойлонуп ойго батып олтурсам мен,
Капыстан үн угулду «Ата»- деген.
Бурулуп жалт карасам бет алдымда,
Туруптур уул – кызым, неберелер...

Жүрөм сүйүнүп.

Мекеним,

Киндик кан тамган

Сагынбайт кимдер өз жерин.
Киндик кан тамып өскөн жер,
Кең Жулгө «Төөлөс-Кеңешим».

Сарасеп салып байкасам,
Болгону менен миң түтүн.
Каада-салт туткан ак сакал,
Карыялар калган аз бүгүн.
Жүлгөмдүн түрү өзгөрүп,
Жүлгөмдө үйлөр көбөйүп.
Өзүнчө түтүн булатып,
Жатаканга жүрөм сүйүнүп...

Такыр жазбан.

Ноокат районундагы «Көк-Жар» айылынын тургуну, Социалисттик эмгектин баатыры Турдуюев Келдибай акеге арналат.

Баатырдын атын уксан алыс жактан,
Айбааты, сүрү, күчү таң калтырган.
Жаңына жакын барып тааңышканда,
Ал деле сага окшошгон жөнөкөй жан.

Керемет Апшыр-Сайдын чыгышында,
Жайгашкан «Көк-Жар»- деген айылы бар.
Бир кезде бүт өрөөндү дүнгүрөткөн,
Айылдан чыккан экен көп баатырлар.
Тайманбай башты кескен – Чотон баатыр,
Үшүн алган өрөөндүн – Мойдун баатыр,
Илим жаатын багынткан – Митал баатыр,
Агартуунун баатыры – Турабыдыр.

Айта бөрсе баатырлар саны арбын,
Баатырдын да, чыныгы баатыры бар.
Жашынан дыйканчылык сырын билген,

Төшүнө алтын жылдыз медаль таккан.

Түйшүгү көп, жаш-карыга баары бирдей,
Тил табышып келин-кесек кыздар менен.
Сырын билип өстүргөн тамекинин,
Эмгек жолу түйшүктүү Келдикенин.

Ар бир иштин өзүнчө сырлары бар,
Ал сырды ачууда да кыйындык бар.
Талыкпастан изденип эмгектенсен,
Кылган иштен бир күнү майнап чыгар.

Жаз көктөмдө башталып кышта бүткөн,
Тамекинин ишини оңой дешет.
Ар бир көчөт тигилип кол күч менен,
Жалбырагын тизишкен бирден-бирден.

Сорттогондо теришип бирден гана,
Сапырганда жутушуп чаңдарында.
«Сары-алтындын» түйшүгүн түшүнөсүн,
«Сары-алтынды» өстүрүп кыйналганда.

«Сары алтынды» өстүрүү оңой эмес,
Мындай иштер ар кимдин колдон келбес.
Күнү-түнү тынбастан эмгек кылган,
Ал адамдын колунан качып кетпес.
«Сары-алтынды» өстүргөн жергөбизде,
Азаматтар көп чыккан элибизде.
Ээрчип жүрүп, алардан таалим алган,
Алашандык азамат Келдике да.

Атайын окуп билим албаса да,
Турмушту таанып билген тажрыйбада.
Турмушта максат коюп өз алдына,
Тынымсыз эмгек менен жетишкен максатына.

Эл менен тил таабышуу кыйын нерсе,
Эр эмгегин жер жебейт билгендерге.
Адал болуп, ак эмгек кыла билсен,
Ак эмгекти эл деле сыйлайт эле.

Сөз менен иши дайым айкалышкан,
Иш десе ичкөн ашып кое салган.
Чыныгы өз ишинин устаты деп,
Союздан Баатыр деген наам алган.

Сүйлөгөн сөздөрүнө кулак салсан,
Пайдасыз сөздөр чыкпайт бул адамдан.
Пайдалуу эмгек кылып жашагын деп,
Жаштарды чакыруудан тажабаган.

Бузулбас Союз бирге турган чакта,
Ак эмгек, адалдыктар бааланганда.
Адамдык касиеттер көтөрүлүп,
Келдикем Алтын жылдыз тагынганда.

«Тамашалап Насыкем сураган дейт,
Баатыр болуу оңойбу Келдике? – деп
Келиштирип көчүккө бир төпкөндө,
Сиздин бутка, биздики тийип кетти, кечериниз
байаке, -

Деп жүрүп жетекчинин бардыгына,
Иш менен алек болуп тан заарыңда.
Жакшы-жаман сөз айтып келин – кызга,
Араң жеттик бул Баатырдык наамына»-
Деп жооп берген экен Насыкеме,
Азил – чыны аралаш чындыгында.
Чукугандай сөз табаар Келдикемде,
Адат калган атадан жаштыгында.

Сүйлөгөн сөзлөрүндө маңызы бар,
Карабай улуу – кичүү, жаш – карыга.
Кыйытып кыял жорук, жүрүшүнөн,
Азилдеп тамаша айтмай адаты бар.

Ишке бышып жашында көзү өткүр,
Көзү жеткен иштерге кылган шүгүр.
Эки уул, беш кызды тарбыялап,
Короо толгон небереге үйү бүгүн.

Баатырдыкка жеткирген Келдикемди,
Эмгеги чоң булөдө жеңекемдин.
Бардык иште бир болуп четте калбай,
Жүгүн тартып келеатат Келдикемдин.

Эс алууга алпарган жеңекемди,
Ак калпакчан шыпылдап элпек жүрсө.
Жаш баладай кыймылын көргөндөрү,
Тун уулунуз тың экен деген сөздү.

Айткан экен женеке «Умай эне» келиндери,
Женекемдин тун уулу Келдикем деп.
Көргөн жерде узатсам аския көп,
(Уулу сымал тарбыя кылып жүргөн)
Женен жакшы,- деп мага күлүмсүрөйт.

Эрекекти эркек кылган аял дешет,
Келдини Баатыр кылган женеке дешет.
Тун уулу, баласындай тарбыялап,
Бирге алар, эриш – аркак жашап келет.

Тууган урук, эли журт арасында,
Кадыр барка ээ болгон Келди акебиз.
Тамекинин устаты, Баатыры деп,
Жумуруяттын калкына жеткен тегиз.

Келди акемдин жасаган жумуштарын,
Баштан өткөн азил-чын жоруктарын.
Чындап жазса өзүнчө дастан болор,
Мезгил жетсе ага да кайрылабыз.

Келди акебиз эл кишиси – эл сыйлаган,
Жаштарга насаат сөзүн дайым айткан.
Карыны капа кылбай оюн тапкан,
Өзгөчө касиеттен такыр жазбан!!!

Күз.

Саргарып жалбырактар өңдөн азган,
Үзүлүп түшүүчүдөй сабагынан.
Жел жүрсө дароо эле учуп жөнөйт,
Каалгып көктөн түшкөн парашюттай.

Жаз, саратан ысыгы аптабында,
Соро берип жерди да чарчатканбы?
Жер бети да кубулуп өңү башка,
Чарчагандай ашыгат дем алышка.

Дыйкан күткөн күз айы жазды жайлай,
Күздүн күнү төөнүн карды жарылгандай.
Күткөн максат, ой тилектер ишке ашып,
Кыз чыгаруу, бала үйлөө тойлор кылмай.

Меме-жемиш, жүзүм, дарбыз-коондору,
Дасторкондун көркүн ачат тойлордогу.
Чебеленип чуркап жүрөт үй ээлери,
Ийдиш таппай мисте-майиз койгону.

Күтө тур.

Биз кетип ар кимибиз ар тарапка,
Кыз балам жүрсө азыр Лейлек жакта.
Байбичем уулум менен биргеликте,
Куттуу жер, өскөн жерим Ноокатымда.

Мен жүрөм кызмат менен Баткөн жакта,
«Суу келет, жакшы болот калайыкка» -
Деп жүрүп анча-мынча ырлар жазып,
Акын болуп чыкмак болдум карыганда.

Кыз-балам иштөп жүрсө Исфанада,
Балабыз укук коргоо тармагында.
Жер көрүп, эл тааныган жакшы болот,
Мүмкүндүк болгон кезде, жаш чагында.

Байбичем капа болбо кызга-мага,
Бул күндөр жазылгандыр тагдырларга...
Тез эле өтүп кетип бул күндөр да,
Чогулуп майрамдайбыз ошол чакта!!!

Басып кеткем мен ошондо.

Телмирип тиктей берсен жал-жал карап,
Окуткан агайыбыз калып байкап.
«Телмирип тиктебестен жөн олтургун,
Жетесин мезгил жетсе турсаң чыдап» -

Деп бизге канча жолу айтса деле,
Телмирип тиктегенин калбас эле.
Ойготкон балалыктын сезимдерин,
Ал күндөр балалыктын асманы эле.

Күзүндө пахта төрөп жүргөн кезде,
Оюнга тойбочубуз көч кирегенде.
Ыр ырдап, бий бийлемей чарчаганча,
Билинбей өтүп кетчү дароо эле.

Кат жазгын жакшы көрөт сени десе,
Деп мага ортомчулук кылган кезде.
Койсончу аралашып силер бизге?-
Деп коюп басып кеткөм мен ошондо!!!

Ойго батып.

Жалгыз жатсам ойго батып түндөсү,
Талдап чыгып кылган ишти күндөгү.
Учул ойлор алып учат алыска,
Эске салып бир кездеги өткөндү...

Кайсы жылы, кайсы класс экени,
Так калбаптыр ошол жылдын эсеби.
Күзгү карап, чачты тарап башкача,
Канткен менен ойготконсун сезимди...!!!

Кайтар өзүнө.

Жамандык коркот жарыктан,
Жамынып алып иш кылган.
Жамандык кылган адамды,
Барктабайт аны эч качан!

Асыл иш турат жаркырап,
Алтындай болуп жаркырап.
Асыл иш кылган адамды,
Ар дайым аны баркташат!

Жамандык кылба бирөөгө,
Жамандык кайтат өзүнө.
Жакшылык кылсан эгерде,

Жакшылык кайтаар өзүнө...

«»

Кыял бул адамдын жаңы дешет,
Кыялсыз унутулуп кете берет.
Кыялдуу Адам өткөндө да,
Кыялын анын эстешет...

Айтканга түгөнбөс.

Торгой обонун безеп, абада леп-леп,
Жаш кулун энесин эстеп желеде кишнейт.
Жарыша ойноп, козу-улак жатса,
Таргыл уй жатат, жегенин кепшеп.

Жаш келин айранын бышат, түзсө деп тез-тез,
Кыйкырып коюп, отунун алып күйөөсү келет.
Арсылдап үрүп, алдынан тосуп, жакындап барып,
Үй ээсин таанып, үрбөстөн калат, шыйпандап келип.

Илинбей көзгө, шамалдай учуп, кайберен барат,
Асканы тандап, ышкырып коюп, уларлар учат.
Чөп тандап улам, бийикти көздөй топоздор шашат,
Келсе экен жакын,- деп коюп аңдып аңчылар жатат.

Жоңдогу кырдан шеригин издеп, кекилик сайрайт,
Көрүнбөй көзгө, бийиктеп учкан, бүркүт-куш шаңшыйт.
Жолдору болбой, кур-жалак кайткан,
Аңчыны көрүп, кыйкырып алып, суурлар качат.

Аңчыны көрүп, шакылдап сайрап, сагызган чыгат,
Дүбүрттөн корккон, жашынып жаткан, коендор качат.
Каркылдап карга көң чокуп жатса,
Жай оттоп жүргөн малдарын карап, жаш малчы барат.

Дарыяда суулар, күрпүлдөп акса, добушу башка,

Көз жоосун алган көк шибер өңү, таптакыр башка.
Көк тиреп турса, ак чоку, аска,
Кумарын жазган кыш-жазы дайым, кырдагы арча.

Боз үйдүн алдында, чүкөсүн ойношсо, аралаш жаш
балдар,
Чоң таштын астында, топ ташын ойноодо, эселек топ
кыздар.
Бир чака тутулган балыкка корстон,
Бастырып келеатат боз улан, кыр мурут уландар...

Көрк кошкон жайлоонун көркүнө, төрт-түлүк мал жайы,
Бал кымыз, сары май, куруту, айраңы.
Суктанып ичишкен, шаардан, чөл жактан барганы,
Айтканга түгөнбөс жайлоонун сырлары, ажаары...!

Жашоо кызык.

Жашоо кызык баарыңа дүйнөдөгү,
Жашоодогу адамдар өмүрлөрү.
Балалык, жаштык, карылык деп бөлүнгөнү,
Билинбестен алардын тез өткөнү.

Балалык ачык асман, чексиз аалам,
Ааламда чексиз жылдыз, сулуу ай.
Асманда күн нурларын тегиз чачкан,
Байкалбай жаштык менен алмашышкан.

Жаштыгын жалындаган отту чачкан,
Жолунда жолуканды өрттөп салган.
Жалыны чокко айланып кетээринде,
Жаштыгын карылыкка моюн сунган.

Карылык түшүм жыйнаар, күз айындай,
Күз узак болсо кыйналбастан.

Түшүмдү коромжусуз жыйнап алсан,
Чилдөдөн чыгаар бөлөн кыйналбастан...

Алган жарым.

Сүйгүн деп, сүйөмүн деп кыйналбагын,
Сүйүүдөн өтүп калган менин жашым.
Сезимди, бүт өмүрдү арнап койгон,
Сүйүктүү, сүйгөнүм бар, алган жарым!

Суйкайып сулууланып кыйналбагын,
Сулууга суктануудан калган жаңмын.
Сулуунун эч бир жаны тең келе албас,
Сулуунун эң сулуусу алган жарым!

Кызыгып кыз көрүнүп кыйналбагын,
Кыздарга кызыгуудан калган жаңмын.
Кубулуп миң, өзгөрүп турсан деле,
Көп кызга татый турган алган жарым!

Жылмайып жагамын деп кыйналбагын,
Жазгырып кете койбойт менин жашым.
Жаш кезден бирге окуп баш кошушкан,
Жанымдай жакшы көргөн, алган жарым.

Алдымда ажаар төгүп карабагын,
Ал кезден өтүп калган менин жашым.
Ак мандай, айдай сулуу тен келе албас,
Алганым, ашыгым бар, алган жарым!

Сүйгүн деп, сүйөмүн деп кыйналбагын,
Сүйүүдөн өтүп калган менин жашым.
Сүйүүмдү, бүт өмүрдү арнап койгон,
Сүйүктүү, сулуу айдай алган жарым, эң
кымбатым.

Жүрбөйт белем.

Жете албай кадырына өткөрүлгөн,
Күндөрдү эстеп азыр мен өкүнөм.
Кайрылбай кетеринди билгенимде,
Кадырлап мен көтөрүп жүрбөйт белем.

Эстен кетпейт кыялдар, жоруктарың,
Ачуу келсе кыйкырып, бакырганын.
Унчукпастан чөп оруп жыйнаганын,
Малды карап, бордоку кой бакканын.

Тууганга күйүп бышкан мээриминди,
Балдарга жакын болгон пейилинди.
Ашта-тойдо баш болуп сен өткөргөн,
Эстешет туура кылган бийлигинди.

Колу ачык, берешендик пейли кенең,
Сураса сураганын бере берген.
Көнүлгө жакпай калса унчукпастан,
Өзүнө макул келсе жасай берген.

Иш десе, иштен такыр жадабаган,
Эл үчүн өз эмгегин аябаган.
Ак эмгек адалдыкты урматтаган,
Ар дайым адалдыктан баар тапкан.

Кичи пейил жөнөкөй Адам элең,
Жамандыкты эч кимге эп көрбөгөн.
Айткан сөздөн кайтпаган пейилинден,
Айылдаштар орус деп айтчу экен.

Жете албай кадырына өткөрүлгөн,
Күндөрдү эстеп азыр мен өкүнөм.

Кайрылбай көтөринди билгенимде,
Кадырлап мен көтөрүп жүрбөйт белем.

Бул дүйнөнүн кереметин сезели!

Кайдан келген бул турмушка ал кирип,
Жаңын жеген, түсү суук ичкилик.
Жалмап барат, ылгабастан баарыны,
Жылан сымал, баарын тегиз шимирип.

Кечедеби? Тойдубу? Аза күткөн маалында
Конок келсе арак куймай баарына.
Каада-салтты, ыйманды да унутуп,
Көнүп кеттик адат болуп баарына.

Баары ичет, шаарларда, айылда,
Бойго жеткен баласы да, кызы да.
Байлары да, колунда жок жакыры.
Бизге эмне? Каада болуп калдыбы?

Мага дагы жакпай калып ичкилик,
Ичсем эле, кылчу болдум жиндилик.
Мындан ары ичпей коюп мен муну,
Шүмүрөйтүп ит кылсамбы шүмшүйтүп.

Кул кылбастан, акылды денебизге,
Кел замандаш токтотолу ичкөнди.
Тосуп алып ичкиликсиз мейманды.
Бул дүйнөнүн кереметин сезели!!!

Керемет бул дүйнөнүн тартуусуна.

Тосуп алып шооласын уясынан,
Күн нуруна чөмүлүп жүзүн жууган.
Кан Манас бабам кийген таажысындай,

Алтын-Бешик күн нуруна чагылышкан.

Чокундан кышы-жайы ак кар кетпей,
Алтын-Бешик турган өндүү көктү тирей.
Дайыма күн нурларын тосуп алып,
Жөнөткөн адамзатка тегиз бирдей.

Кылымдардан-кылымга түн күзөткөн
Уйкусу жок түбөлүк күзөтчүдөй.
Айлуу түндө ажаарын төгүп турса,
Теңдөши жок, тең келчү сөөлөтүндөй.

Сенден башка чокуну байкоо албай,
Таң заардаң турганда саламдашмай.
Адат болуп баратат жашоолордо,
Көрбөй калсам сагынуу, кусаланмай.

Геревшендин тоолорун өңү башка,
Ачылбаган Ак-Чокуда сырлар жатса.
Тооп кылып, дайыма таазим кылам,
Керемет бул дүйнөнүн тартуусуна.

Суйкайган сулуу келин Айбикелик.

Суйкайган сулуу келин Айбикелик,
Сурашып таанышпадык бирге келип.
Сөз салган, сөздөрүнө кулак төшөп,
Сиз учун, ыр жазсамбы териштирип.

Ыймандуу сулуу келин Айбикелик,
Ышкылуу сөз козгобой бирге келип.
Ыр жазсам, ырым сага жакпай калып,
Ырдалбай калып кетсе, анда кантик.

Кара көз сулуу келин Айбикелик,
Кароодон мен тартынып бирге келип.
Карагаттай жоодураган көзүн менен,
Карап сен же койбодун белги берип.

Сурма көз сулуу келин Айбикелик,
Сууроодон мен тартындым бирге келип.
Сурма көз нурдай сулуу жүзүн менен,
Сумсайтпай же койбодун белги берип.

Ак мандай сулуу келин Айбикелик,
Атынды араң билдик бирге келип.
Атынды К..... деп атаганда,
Автобус ичи кетти жарк-журк этип.

Сурма көз сулуу келин Айбикелик,
Сырдашып сыр чечкенге жетишпедик.
Суз гана каалоо айтып көтө бердин,
Сырдана сырларыңды чечпей кетип.

Жароокер сулуу келин Айбикелик,
Жарындын бар экенин алдык билип.
Жан бирген, уул-кызын, неберен менен,
Жашай бер, жакшылыкты тилек кылып.

Бир тилекте бололу

*Казак элинин Улуу жазуучусу Муктар Шахановтун
«Өнүгүүнүн адашуусу» аттуу чыгармасы боюнча
телеберүүдө берген интервьюсунда айтылган
ырдын
мазмуну боюнча которулуп жазылды. Айрым
сөздөрүндө
так эместиктерди кетирген болсом кечирим
сурайм.
Бирок, маңызын толук сактоого аракет кылдым.*

Байыркы өткөн бир замандарда,
Бак дөөлөттүү бай Адам жашаптыр, адамдар
арасында.
Бак дөөлөтү байлыгы болгону менен.
Алаа-Таллаа бербептир ага жалгыз бала.

Күндөр өтүп, айга айланып жылдар толуп.
Баягы бак дөөлөттүү бай Адам баратты картайып.
Жараткандан сураганга мураскер жалгыз бала.
Сылтый басып чыгып барды,
тоонун туу чокусуна.

«Ээ, жараткан сурадым баарын бердин,
дүйнө дөдим, дүйнө бердин, байлык бердин.
Калтырам кимге булардын баарын эми,
Бербейсинби, жок дегенде мураскер жалгыз бала?»

Дегенде тоонун туу чокусун кара булут каптап,
Жараткандан күнгүрөнүп үн чыкты мындай деген.
«Ээ, көр пөндөм, көр пөндөм сурадын баарың бердим.
Эми сенин пешенене жазылган баласыз өтүү деген»-

Дегенде, жалбарды, ыйлады, зарлады, суранды,

«Угузсанчы жок дегенде үч күндүк бала ыйың» - деген экен.

Анда кайрадан кара булут каптап тоонун туу чокусун.
Жараткандан үн чыкты мындай деген.

«Тойбодуң да, көр пендем тойбодуң, бар эми,
үч күндүк бала ыйың да бердим» - деген экен.
Кубанып баягы бак дөөлөттүү бай Адам,
Тоодон түшүп үйүнө кайтып келди.

Арадан тогуз ай, тогуз күн өттү. Бир күнү,
Бак дөөлөттүү бай адамга балпайган уул берди.
Уулдун ыйлаган үнүн угар замат, той берди.
Ааламга төңдөши жок.

Тойго келгендерге мал берди,
Аты жокко ат мингизип жөнөттү,
Үйүм жок дегенге, үй да берди,
Кыскасы баарың берди.

Тойго келген адамдар бир адамдай тилешти
баягы баланын өмүрүн.
«Ылайым ушул бала өмүрлүү болсун,
Ылайым жараткан ушул баланын өмүрүн берип,
Жашы жүзгө толсун» - деп

Арадан бир күн... бир ай өттү.
Баягы бак дөөлөттүү бай Адам коркунучтан тажап
бүттү.
Бул кандай сыр экенин билмекке, сурамакка
жараткандан,
Сылтый басып чыгып барды, кайрадан тоонун туу
чокусуна.

«Ээ, жараткан берди эле сен мага болгону үч күндүк
бала ыйың.

Үч күн эмес бир ай өттү, мына бүгүн.

Мен коркунучтан тажап бүттүм»-

Дегенде тоонун туу чокусун кара булут каптап,

Жараткандан үн чыкты мныдай деген:-

«Ээ, көр пендем, көр пендем, сен балаңдын

Өмурун сурап алдын өзүндүн марттыгын менен,

Балаңдын ыйың укканда той бердин ааламда теңдеши
жок.

Тойго келгендерге баарың бердин,

Тойго келгендердин баары бир адамдай тилешти

Сенин балаңдын өмүрүн,

Пенделерим бир адамдай тилеп турушса,

Кантип бербей коём мен алардын тилегин.

Бар эми, балан өмүрлүү болот,

Балан жүзгө толот»- деген экен.

Менин айтайын дегеним: - Адамдар да баары бир
адамдай

Тилек кылып жараткандан тилешсе, суранышса.

Жараткан да алардын тилегин берем эле деп турат.

Ошондуктан ар бир жакшы иш үчүн дайыма

Бир тилекте бололу деген ой.

Жөн эле чыккан үн тура.

Улам алга умтулсам да турмушта,

Кайра артка, сүрүп салат заматта.

Жаза басып кыянаттык кылдымбы,

Кыл дегенин кылбастан, кыя басып жазмышта.

Улам алга кадам таштап бассам да,
Жол арбыбайт, максат качат алыска.
Чиеленген жолдор чыгып алдыман,
Адаштырат, жетээримде үмүт кылган максатка.

Чымырканып күчкө салса козголбос,
Нар артынчу жүк көтөрүп алдымбы?
Колум чозсом, колум жетпес ойго окшош.
Чамам жетпес максат коюп алдымбы?

Ойлоп көрсөм, аңдай эмес чыңында,
Калк көтөргөн жүк артылган мойнума.
Бала үйлөш, кыз чыгарыш, үй салуу.
Түйшөлүүдөн чыккан жеңил үн тура.

Дарыгер берчү дарыдай.

Таза суу, көңөн жер издеп,
Ала-Тоо ичин мекендеп.
Байыртан кыргыз элимде,
Ак-Сууну келет аземдеп.

«Аккан сууну булгаба,
Аккан сууга түкүрбө.
Арыкта агып жатса да,
Агын сууга кир төкпө»-

Деген сөздөр жөн эмес,
Айтылып келген байыртан.
Кыргыз элим бактылуу,
Таза суу көңин жайлаган.

Жайлоонун баары таза суу,
Суктанып ичээр башка эл.
Баркына жетпей алардын,

Булгап да коер биздин эл.

Кашкайган тунук тоолордун,
Мөл-Булак аккак сууларын.
Жарпыңды жазаар дайыма,
Санына жетпей турамын.
Шарпылдап аккан тоо суусу,
Жайлоонун көркү сулуусу.
Жай айы барып калсан сөн,
Жарпыңды жазаар добушу.

Мөл-Булак тунук суулардын,
Алдына барып калсан сөн.
Аккактай тунук суулардан,
Күзгүдөй жүзүн көрөсүн.

Кочуштап ичсөн суусунан.
Суусунун дароо каңдырган.
Муздатып туруп берүүчү,
Дарыгер берчү дарыдай.

Шаңк этип чыккан күлкүңүз.

Шаңк этип чыккан күлкүңүз,
Кашкайган тунук тоо суусу.
Ашыглык ырын коштогон,
Мукамдуу күүнүн кайруусу.
Көөдөнгө толгон сезимден,
Сунулган гүлдүн жыттуусу.

Шаңк этип чыккан күлкүңүз,
Көк кашка тоонун сууларын.
Не деген кооз ажайып,
Миң түркүн гүлдү сагынып.
Таңында булбул сайрашы,

Жазында булбул сайрашы.

Шаңк этип чыккан күлкүнүз,
Көрмаралдай керилген.
Сымбат сыңы келишкөн,
Бир гана сизге таандык.
Капыстан аны биз туйган,
Ай пери кыздан наздыгы.
Периште кыздын наздыгы!

Турса дейм.

Сагынтып күттүргөн жаз айы,
Чыңалтып, чыдоого чакырган баарыңы.
Кубаныч, сүйүүгө жык толгон,
Март айы-алгачкы жаз майрамы!

Чын-дилден кутуктоо-каалоолор айтылып,
Гүл десте, белектер тынымсыз тартылып.
Жагымдуу музыка коштолуп, бул күнү-
Бий бийлеп, ыр-күүлөр турса дейм алыска жаңырып!

Аял зат эркектин жашоодо түгөйү,
Турмушту бир тарткан ыңагы, күйгөнү.
Турмуштук түйшүктөн арылып, бул күнү-
Энелик мээримин элжиреп турса дейм кыз-келин
жүрөгү!
Бул күнү айтылган жакшына каалоолор,
Ишке ашып оңолсо жашоолор.
Ынтымак түтүнүн булатып, ар дайым,-
Ар үйдө жакшылык болсо, - деп айтылган бул ойлор!!!

Жакшылыктын жылы болсун!

Кыш айы-жазга орун береринде,
Күн менен түн убакыты теңелгенде.

Жан дүйнө бүт баарына кыймыл кирип,
Жаркырап жаз майрамы келген кезде.

Түйшөлткөн жан дүйнөнүн бардыгын тең,
Коштошуп ызгаар суук, кары мөнөн.
Жаңы жыл - Жаз майрамы келди бүгүн,
Жылуулук, кубанычты алып келген.

Жаңы жыл - Жаз майрамы байыртадан,
«Нооруз» - деп бизге жетип салтка айланган.
Жаз келди – деп кубанып баба дыйкан,
Бул күндөрү талаага дан себишкен.

Жаңы жыл өз атындай момун болсун,
Бул жылы элге – Журтка тыңчтык болсун!
Каалаган ак тилектер орундалып,
Жаңы жыл жакшылыктын жылы болсун!!!

Сен болгун асыл жаңдын – асыл жары !

Кулпуруп гүлүн ачса кызгалдактар,
Көркүнө суктанышкан көп адамдар.
Кыпкызыл чоктой болгон кызгалдактай,
Кулжалык, чийме чийген, сулуу кыз бар.

Майин гана сүйлөгөн сөзү башка,
Ашык болгон жигиттер ага канча.
Тагдыр, насип буйюруп – бактысыңа,
Асыл жанды туш кылган тагдырына!!!

Кызмат мөнөн барганда айылдарга,
«Чоң-кыз» - дешип сөз аткан айрымдарга.
«Кечирип кой, уулум бар сага окшош»-
Деп аларды уялткан секин гана.

Жашоонун ыраахатын алгын тынбай,
Жазында жаңы ачылган кызгалдактай.
Суктанып жүрө бергин көп адамды,
Жаң шерик, асыл жаңдан ажырабай!!!

Сага арнап, ырлар жазсын акындар да,
Суктанып жүрө берсин адамдарда,
Эрезеге жеткирип уул-кызды,
Сен болгун асыл жаңдын-асыл жары!!!

Сен болгун өз жарыңдын Эдельвейси.

Ойготуп ойго келбес сезимдерди,
Эстеттин өтүп кеткен жаштык кезди...
«Эң бийик ак чокулуу аскалардан,
Суктанып сугум түшкөн Эдельвейсти!!!

Эң назик тоонун гүлү Эдельвейсти,
Окшотуп салыштырдым ага сени.
Кол чозсом, колум жетпес бийиктиктей,
Суктанып карай бердим карегинди!!!

Жылмайып күлө бага караганын,
Жайкы таң, таң супасы-аткан таңсын.
Көктөгү саңсыз жылдыз арасында,
Күнүнө чыгып-баткан сулуу Айсын!!!

Акырын майин гана сүйлөгөнүн,
Шаңк эткен – шынгыр күмүш күлкүлөрүн.
Мөл-Булак тоонун тунук сууларындай,
Сүйүү ыры-дастаны, күүлөрүсүн!!!

Жолуга албай жазында, кечиктимби?
Кечиккен сезимдерди, Кечир мени?
Дайыма гүлүн ачкан жазда гана,

Сен болгун өз жарыңдын Эдельвейси!!!

Төөлөстөн чыккан Генерал.

*Ош областык ички иштер башкармалыгын көп
жылдары башкарып келген, милициянын Генералы,
Төөлөс Айылынын ардактуу тургуну, областык
ардагерлер Кенешинин төрагасы болуп иштеп
келген
Мырзалы Абдырахмановко!*

Кең- Жүлгө жерин жердеген,
Ичкилик-Төөлөс элинөн.
Тарыхый инсан көп чыккан,
Тарыхын айтып берсем мен.

Төөлөстөн чыккан Мырзалы,
Жигиттин накта мырзасы.
Жашында жетим ал калып,
Кыйла жыл тарткан запкыны.

ФЗОдо жүрүп окуган,
Турмуштан жолун ал тапкан.
Жашынан чыккан зиректи,
Маалында аны байкашкан.

Кенештик ишке тартылып,
Ар түрдүү ишти көп кылган.
Окууну бүтүп келген соң,
Катчылык ишке шайланган.
Кара-Көл шаарын тартипке,
Салганын байкап калышкан.
Тартипке салып оңойт деп,
Ички иштер жакка алышкан.

Ордолуу Ош дубандын,
Он беш жылдан ашуун.
Башкарып кылган эмгегин,
Ал кезде Союз баалаган.

Эмгегин баалап акемдин,
Генералдык чин берген.
Органда иштөп ал алган,
Кыргыздан чыккан Генерал.

Алиевтен кийинки,
Экинчи данктуу Генерал.
Генерал атын укканда,
Кылмыштуу дүйнө кыйналган.

Оопасыз күндөр чыкканда,
Ордуна коңт баарын деп.
Ойлорун угуп элинин,
Ордуна койду тез эле.

Айткандай болуп чын эле,
Кадырын билген калайык.
Тынчтыкты каалап, кадырлап,
Айтканын кылды тез эле.

Ойлогон ишин бүтүрүп,
Өзү эле кетти тез эле.
Эс алып жүрүп тынч жатпай,
Депутат болду элине.

Карыялар ишин жетектеп,
Төрага болду кенешке.
Калыстык сезун айтууга,
Коллегиясын жетектеп.
Авдокат азыр элине.

Жашында тартып көп азап,
Ак эмгек кылып ар убак.
Мандай- төр адал эмгектин,
үзүрүн көрүп келе атат.

Бир болуп ырыс кешиги,
Жашоодо өмүр- шериги.
Бек кармап конгон бакытты,
Учурбай кармап келиши.
Жаш кезден бирге баш кошкон,
Жеңемдин кошкон эмгеги.

Тоскоолдон такыр коркпогон,
Атасын жолун жолдошкон.
Эл жүгүн тартып келе атат,
Кыз, уулун пири колдогон.

Мырзалы сырын билүүгө,
Ынтызар болсон эгерде.
Мияшев жазган китеп бар,
Окуп чык аны өзүнчө.

Эс алып деле жөн жатпай,
Эл камын көрүп чыдабай.
Эл камын көрүп жүрө бер,
Төөлөстөн чыккан Генерал!!!

Карагой жердин бейиши.

Көк мөлжип Алтын-Бешиги,
Көйкөлсө көкмөк шибери.
Көп жерлер ага төн келбес,
Карагой жердин бейиши.

Арчасы коюк чытырман,
Суу бойлой өскөн кайын тал.
Жай айы барып калганда,
Жан жыргап жанын эс алган.

Мөлтүрөп тунук суулары,
Ышкырып учса улары.
Кекилик жондон сайраса,
Канбаган Адам кумары.

Күрпүлдөп аккан дарыядан,
Күү үнү чыгып жаткандай.
Жээгинде барып олтурсан,
Жел согот сылап чачындан.

Кумары канбай канча Адам,
Көргөнү келген кайрадан.
Көркүнө тойбой суктанып,
Кызырлар келип эс алган.

Эс алган жери Кызырдын,
Көп жерден кооз, Ыйыксын.
Көркүнө сенин суктанып,
Көп элдер келип кызыксын.

Көрөмет кооз Карагой,
Көлгөндө келет жакшы ой.
Көркүнө дайым суктанып,
Келишсин сага кыз-бозой.

Суктанып аска-ташына,
Көк майса чөбүн жаздана.
Мукамдуу булбул сайрашын,
Тыншасаң жарпын жазыла.

Көрөмөт, кооз бир башка,
Суктанып суунун шарыңа.
Кочуштап ичип суусунан,
Эс алсан жарпын жазыла.

Карагай, кайын, арчасы,
Карагат, чие, алчасы.
Тиштесен суусу чачырап,
Кызарып бышкан алмасы.

Көк мелжип Алтын-Бешиги,
Көйкөлсө көкмөк шибери.
Көп жерлер ага төн келбес,
Карагой жердин бейиши.

Өмүр сүр, көп жыл карыбай!

*Көп жылдары Кыргыз Республикасынын
ар кандай тармактарында эмгектөніп, ар
кандай жооптуу кызматтарды аркалап
Республикабызга эмгек синирген, азыркы күндө
областык
ардагерлер Кенешинин төрагасы Абдибаит
Тажобаевке!*

Кызыр даарып өткөн жер,
Кыргыздын кооз жергеси.
Кыргыз-Ата элинен,
Кулатовдун иниси,
Тажобаев Абдыкө.
Ала-Бука, Өзгөнгө,
Кара-Суунун элине.
Катчы болгон бир кезде,
Саясатын агымы,
Каттуу эле ал кезде.

Ала-Бука элинде,
Эки дубан бир эле.
Катчы болуп жүргөнүн,
Ал кезде кылган иштерин.
Жомок кылып айтышат,
Ата-Журттун намысын,
Бербегенин көп айтат.

Өлкөнүн кооз жергесин,
Көз артып, сугун артканга,
Бербей койгон деп айтат.
«Жасаган ошол эмгеги»,
Бааланып жогор жактардан,
Борборго барган деп айтат.

Борбордо бир аз тыныгып,
Баягы иштер унутулуп.
Өлкөдө бир чоң аймакты,
Өзгөндү калды башкарып.

Тарыхы бар өзүнчө,
Күрүчтүн даамы өзгөчө.
Мал киндиктуу кенен жер,
Жергеси кооз өзгөчө.

Өзгөндун элин башкарып,
Катчысы болгон Абдыке.
Жасаган далай иштерин,
Жактырып калып борбордон.
Ордолуу Оштун элине,
Облатком кылды эле.

Алдына койгон милдети,

Түшүнүп аны тез эле.
Областын элине,
Чечкиндүү иштер кылды эле.

Жактырбай кээлер күйүндү,
Артынан жазып катма-кат.
Кетирип анан сүйүндү.
Кыжыры келген элинин,
Кыйлага дүрбүп күйүндү.

Элине синген эмгегин,
Эл баалап азыр келеатат.
Атасын атын мектепке,
Коюшуп алса эли-журт,
Бир кезде кылган эмгегин,
Эске алып ошол жылдарын.
Маданият тармагын,
Тарткандыгын эске алып.
Маданият үйүнө,
Атыны койду урматтап.

Абдыке кылган иштерди,
Баарыны жазсан чоң казал.
Эс алып журуп жөн жатпай,
Насаат кебин аябай.
Жаштарга берип тарбыя,
Насаатчы болгон азыр ал.

Тамекинин кадырын,
Жашынан билип келген ал.
Тажрыйбасын эске алып,
Тамекичилик тармакта,
Кеңешчи болгон азыр ал.

Кеңешин айтып маалында,

Көтөрүп анын баасын да.
Көп эмгек кылды калкына.
Ар дайым аны урматтайт,
Эмгегин билген калкы да.

Насаат көбин аябай,
Кызматты кылып бир далай.
Балдардан көрүп үзүрдү,
Өмүр сүр, көп жыл карыбай!!!

Хандык конот бактына.

Пешенеге жазганын,
Өзгөртө албайт эч Адам.
Адал эмгек кылып ал,
Аракетин аябай,
Чың дилинен суранса,
Өзгөртөт дейт жараткан.

«Карындагы баланын,
хан болорун ким билет»,
«Бешиктеги баланын,
бек болорун ким билет»-
Деген сөздөр жөн эмес,
Бекеринен айтылган.
Туура берип тарбыя,
Туулгандан ал жанга.
Тындырбастан дайыма,
Адал эмгек кылдырса,
Бектик деле көп эмес,
Хандык конот бактына!!

Маңыздуу жашайм десен

Мезгилин сенин минген атын эмес,
Тизгиндеп тартып койсон токтогудай.
Маңызсыз күндөр менен толтурбастан,
Өткөрүп жибербестен токтотуп кал.

Маңыздуу жашайм десен бул жалганда,
Жан шерик, жолдошунду жакшы танда.
Жашоонун даанакери-уул, кызды,
Жашынан илим үйрөт, тарбыяла.

Маңыздуу жашайм десен чындыгында,
Арамдык ишке барба, такыр анда.
Ак эмгек, адалдыкты Ыйык тутуп,
Жардам бер, колдон келсе адамдарга.

Турмуш өзү-татаал күрөш билгендерге,
Күрөштө жеңе билүү кыйын нерсе.
Жакшылык кыла билсен бирөөлөргө,
Тирүүлүктө башка жок-баалуу нерсе!!!

Атам менен апакемди айаймын .

Өзүн кармап өйдө-ылдый боло албай,
Төшөгүндө жатып калган тура албай.
Ооруп жатып атам тарткан азапты,
Эстегенде жүрөк сыздайт чыдабай!

Төрт жыл бою, жууп-тарап караган,
Айыл-апа, той-топого баралбай.
Атам менен кошо тарткан азапты,
Апам тарткан азабына чыдабайм!

Жашоо кызык, басып, иштеп турганда,
Кыйын экен Адам жатып калганда.
Көңүл сурап, көңүл айтаар кишиден,

Жакшы сөздү күтүп аны укканга...

Бул дүйнөгө келет, кетет, ким калат?
Жашоосунда алалдыбы, албадыбы ырахат?
Атам менен апакемди айаймын,
Албай кеткен бул жошоодон ырахат!

Жамандардын катарында калганча

Жашоосуна шүгүр кылып кубанбай,
Кадам таштап, алды көздөй умтулбай.
Болсо болоор, болбосо да мейлиге,
Дешип коюп, арабызда жүргөн бар.

Жакшылыкка чың дилинен кубанбай,
Жамандыкка чөгүп жатып кала албай.
Кандай болсо, болгонуна макул деп,
Кайыл болуп, арабызда жүргөн бар.

Кубанычка, сүйүнүчкө кошулбай,
Кайгы-капа, жамандыкка тарынбай.
Менин үйүм четте болсо болгону,
Деген ойдо, арабызда жүргөн бар.

Жакшылыкка жакын болуп дайыма,
Жамандыктан алыс качып камына.
Жакшылардын катарында болгон оң,
Жамандардын катарында калганча!

Пайдам тийген кенедей

Аалам чексиз. Санап болбос эсепсиз...
Жашоо барбы? Кай жеринде белгисиз.
Ачыла элек, купуя сыр толтура,
Ойго келбес, акыл жетпес чексиздик...

Биз жашаган-Күн система канчалык,
Тартуу кыйын, ченеп болбос аралык.
Бизден сырта, Галактика санаксыз...
Ойлор албас, акыл жетпес аралык.

Аалам кеңдик. Күн система чекиттей,
Байланышта ал ортомчу бекеттей.
Бекеттеги мезгил койгон күзөтчү...
Болсом кана, пайдам тийген кенедей!!!

Өркүндөп өссүн көп калкым!

Мандай тер тамып синген жер,
Мекенин болот ошол жер.
Жер кадырын билишкен,
Эмгекчил келет Таажик Эл.

Киндик кан тамып синген жер,
Мекенин болот ошол жер.
Туулган жерин сыйлаган,
Намыскөй келет Кыргыз Эл.

Ырыскы болсо он даана,
Тогузу анын соодада.
Сооданын баркын түшүнгөн,
Өзбектин көбү соодада.

«Өнөрсүз Адам болбойт» -деп,
«Өнөрсүз Адам сокур»-деп.
Өнөрү менен иш кылган,
Орус Эл келет өркүндөп.

Аштыгын айдап жан баккан,

Ашыкча эмгек кылышкан.
Артыкбаш дыйкан Эл келген,
Жер сырын билген Дунган Эл.

Намысты бербей ар дайым,
Өнөрлүү болуп жаштарым.
Ак эмгек менен көгөрүп,
Өркүндөп өссүн көп калкым!

Ажайып сулуулук.

Балалык сезимдер арналган,
Өтсө да ал күндөр байкалбай.
Сага арнап ыр жазсам, ал турса-
Ырдалып бүтпөгөн дастандай...

Ал кезде сезимдер куюндап,
Түбөлүк турчудай учкундап.
Өткөрүп жиберген-ал күндөр,
Киного тартылган тасмадай.

Жүзүндүн нурлары тамылжып,
Шанк этип, сен күлгөн каткырып.
Байкабай өткөрүп жиберген,
Балалык күндөрдү каламын сагынып...

Үр кызы, перидей кубулуп,
Дайыма биз бирге олтуруп.
Сен күлүп, кашкайган жылмайган,
Ал күндөр ажайып сулуулук!!!

Небереме.

Неберем бар, Кылыч аттуу үчкө кирген,

«Таяата»-деп дайым мага эркелеген.
Эркин өсүп, элге кызмат кылса деп,
Үмүтүм чоң, ушул Сары неберемден.

«Таяата»-деп мени көрсө жүгүрөт,
Машинанын түрүн айтса түгөнбөйт.
«Чонойгондо Джип машина минем»-деп,
Ата-Энесин, бизди кошо сүйүнтөт.

Узак жаша, өмүр берип жараткан,
Ой-тилегин, максаттарын ишке ашкан.
Элин үчүн көп иштерди сен жасап,
Ата-Энэнди бизди кошо кубанткан.

Барган сайын ар бир сөздү так айтып,
Алыс болуп калчу болдун сагынтып.
Кайда жүрсөн эсен болуп ар дайым,
Ата-Энене даанакер бол кубантып!!!

Арман кылбай.

Түрлөнгөн, түмөн жытуу гүлдөр менен,
Кыз көнүлү, наздыгы окшош белем.
Түрлөнүп, гүл бүчүрүн ачкан кезде,
Гүл тандап, гүл ширесин сорсомбу дейм?...

Көз жаштуу жаз айына окшоп

кеткен,
Кыз кыялы жазга да окшош белем.
Чайыттай ачык туруп бир заматта,
Жаанды көз жаш кылып төгүп ийген...

Мөл-Булак тоонун тунук сууларындай,
Ажаарлуу нурун чачкан сулуу Айдай.
Бой жеткен, беш көкүлдүү-болук кызды,

Жан шерик кылып алсам-арман кылбай!!!...

Өмүрлөр өтө берет алмашылып

Көтөрүлүп күн дагы уясынан,
Жан дүйнөнү ойготуп уйкусунан.
Жашоолорго чакырат улам-кайра,
Жылуулуугун таркатып нурларынан.

Жылуулукутун даамынан даам татып.
Көк майсалар талаанын көркүн ачат.
Мезгил менен жарышып жашап келген,
Талаа чөбү, тулаңы кандай кызык!

Жаз айыны калганбы, сагынышып,
Дарактар да ашыгат бүчүр ачып.
Жаралгандан уланып адат болгон,
Адамдар да калышат жаз сагынып.
Кыш айы да, жаз менен алмашылып,
Байкалбай күндөр өтөт жылга айланып.
Жаштыгын карылыкка моюн сунуп,
Өмүрлөр өтө берет алмашылып!!!

Сүйкүмү артып ал турат

Чырпыкты тигип бак кылган,
Чоң атам тиккен саябан.
Чарпая коюп астына,
Чай ичкен күндү сагынам.

Дүйшөнүн тиккен багы деп,
Кең-Жүлгө калкы бүт билет.
Бир кылым мезгил өтсө да,
Айтылып келет аңыз кеп.

Алмурут, чие алмасы,

Нан жийде, бадам, жангагы.
Жөгөндө даамы башкача,
Ак өрүк, кишмиш, алчасы.

Дүйшөдөй багбан жок эле,
Дарактын тилин билчү эле.
Жөн эле тигип койсо да,
Өзү эле көктөп кетчи эле.

Жалгыз түп өскөн алманын,
Беш сортун улап салганын.
Беш сорту тегиз бышканда,
Көргөндөр ага таң калган.

Ал тиккен талы, төреги,
Көп жанга тийген кереги.
Үй-жайын салып алышкан,
Тараган небере-чебереси.

Чоң атам тиккен бак турат,
Алыстан көзгө урунат.
Суктанып ага көп Адам,
Сүйкүмү артып ал турат.

Ата-Журтум –Ыйыгым.

Белгисиз биз билбеген бир сыр бардай,
Жердин да сырлары бар байкалбаган.
Канча жыл койунда жашасам да,
Сырларын ача албастан көлө жатам.

Инсандын жашоодогу тарыхындай,
Жердин да аталышы тарыхы бар.
Канчалык далбас уруп, келсем деле,
Тарыхын терең билбей көлө жатам.

Бабаларым артында из калтырып,
Таш ноолорго чегишип кат жазышып.
Качан жазган? Кимдер жазган белгисиз,
Акыл албай, келе жатам таң калып.

Мезгил- доор өз тарыхын калтырган,
Таш ноодогу жазууларга арналган.
Ошондуктан калганбы дөйм аталыш,
Жергем аты-Ноокат болуп аталган.

Биле албаймын, айта албаймын аныгын,
Кайда жүрсөм сагынаарым анык чын.
Тең келе албас, бул дүйнөдө ага тең,
Ноокат менин, Ата-Журтум –Ыйыгым!!!

Тагдырларда кандайдыр окшоштук бар.

Сен чыккан бийиктикке чыга албасам,
Мен ашкан ашуудан сен аша албасан.
Тушуккан тагдырларга кайыл болуп,
«Тооба»-деп жаратканга шүгүр кылам!

Тагдырлар жакындатып жолуктурган,
Дароодо алыстыкка алып учкан.
Кайрадан жолугушуу, ажырашуу...окшошпогон,
Миң түркүн, миллиондогон тагдырлар бар...

Калкына пайда тиер кызмат кылбай,
Тагдыры түркөйлүккө туш болгон бар.
Баш ийип түркөйлүктө жашагандын,
Жансыздан анда кандай айырма бар?

Бүлбүлдөп жанган шамдай жарык чачкан,
Жылдыздардай бийиктикте жанып турган.

Толгон айдай түндөсү нурлар чачып,
Тагдырларда кандайдыр окшоштук бар!

Сен чыккан бийиктикке чыга албасам,
Мен ашкан ашуудан сен аша албасан.
Тушуккан тагдырларга кайыл болуп,
«Тооба»-деп жаратканга шүгүр кылам!

Сен келгин кереметүү Ак-Терекке.

Көркүнү көргөн сайын көзүн тойбой,
Кашка-Суу булагынан ичсөн тойбой.
Кубалап ойносон да шибөринде,
Каласын кумарына эч бир тойбой.

Көйкөлсө, көл сыяктуу жангак багы,
Көргөндүн эч бир канбайт жан-кумары.
Киргенди жолун бербей адаштырган,
Керемет коюу-кооз бадалдары.

Кош-Этер, Ак-Теректүү айылы бар,
Түгөнбөс күүнү черткен дарыясы бар.
Бул күүнү уккан сайын уккун келген,
Керемет жан билбеген сыйкыры бар.

Кекилик жон тараптан сайрап кирсе,
Миң түрлүү булбул үнүн уккун келсе.
Суктанып моокумунду сен кандыраар,
Сен келгин кереметүү Ак-Терекке!

Керемет кооз болгон жергебизди,
Туя билип биз аны сезеличи.
Бабалар мурас кылып калтырышкан,

Ата-Журт, туулган жерди аздектейли.

Из калтырса.

Өткүн жаан өтүп кетип заматта,
Бак-даракты чаңдан жууду тазарта.
Көнүлдөгү пайда болгон кирлерди,
Ал тазартып айдап салды алыска.

Жарк-журк эткен чагылгандын оту да,
Үмүт отун жагып салды баарына.
Өткөн күндөр...эске түшүп жолуккан,
Нөшөөрлөгөн өткүн жаан жазында.

Ойлоп көрсөн жашоо кызык чынында,
Өткөн өмүр, өткүн жаан сыңында.
Өмүрлөр да, өтүп кетпей билинбей,
Жаан сымаал из калтырса артында!

Өчпөс кылып ташка койдум чегерип.

Сага ылайык сөз табалбай, сөз издеп,
Эне жытын тойбогондон мөн искеп.
«Эне»-деген бир сөз гана ыйык деп,
Башка сөздү таба албадым иликтеп.

Сага арнап, коңрго бир эстелик,
Жагар нерсе, табалбадым жер кезип.
«Эне»-деген сөзгө кошуп атынды,
Өчпөс кылып ташка койдум чегерип.

Жакшы достор үйгө келсе коноктоп,
Сенин ордун калчу болду ал жоктоп.
Дүр даамдан, даам татып жатсам да,
Сен жасаган даамдарга окшошпойт.

«Энем кайда? Кайда кеткен өзү ал,
Биздикине эмне үчүн келбейт ал»-
Дешип мага суроо берсе неберелер,
Тике жооп бере албастан шалдырайм.

Кээде мага түшкө кирип каласын,
Түшүмдө да мени аяп турасын.
Ойгоном да, ойго батып кыйналам...
Тируүлүктө билбөгөнгө кадырын!

Кандай болот замандын келечеги.

Корккондо тике туруп карап калчу,
Жаңына жакын барсан араң каччу.
Топ-топ болуп чөбүн жөп жылгаларда,
Тойгон кезде, ойношуп жыргап жатчу.

Мерген көрсө тикчийип туруп калчу,
Мээлеринде ийнине кире каччу.
Бир-бирине чаңырып кабар айтчу,
Жазыгы жок жапайы суурларчы?

Күзгө чейин тоютун камдап алчу,
Күзгө жетпей чээнге кире каччу.
Мергенчилер дары-деп атып жүрүп,
Жазыгы жок суурлар калбай калды.

«Жесе болот, дары»- деп кармаганды,
Жылас кылып жок кылдык бардыгыны.
Ылгаабастан жей берсек эмне болот?,
Суур эмес, кашкулак –аюуларды.

Ойлонолу замандаш, эртенкини,
Муундарга калтырчу келечекти.

Табыйгатка талдоосуз ишти кылсак,
Кандай болот замандын келечеги!

Аруулукка келгиле

Арак жыты буркурап,
А, дегенде аркырап.
Ар кыл сөздү агыткан,
Аялды ким жакшы дейт.

Токтолгонун билбестен,
Топтолуп арак ичишкен.
Тең келе албай эмне,-деп
Тең-тайлашып ичишкен.

Ак элечек кийбестен,
Аялдыгын билбестен.
Аша тоюп алган соң,
Айкырышып киришкен.

Элүү жаштан өткөн соң,
Эне болот дечү эле.
Эси-дартти эненин,
Небере болот дечү эле.

Азыркынын энеси,
Арак болду эрмеги.
Аша тоюп алган соң,
Ага кимдин көреги.

Анабу азыр сасык,-дейт,
Арак ичип алган,-дейт.
Атам ичпес аракты,

Анабу энем ичкөн,-дөйт.

Аял десе илгери,
Атыр жыты элестейт.
Азыркылар башкача,
Арак жыты элестейт.

Ажыраш аяк болгон соң,
Аракка калат тойбогон.
Акыл айтып киришет,
«Акылга» абдан тойгондон.

Аялдыгын билбестен,
Айткан сөзгө кирбестен.
Ажылдашып киришет,
Арак күчүн билбестен.

Эгем берген эрмекке,
Эриңе эч тең келбе.
Эсине келип тезирээк,
Эрмеги болгун эриңе.

Аял менен эркектин ,
Айырмасын билип жүр.
Айга башың жетсе да,
Аялдыгың билип жүр.

Азгырылып аракка,
Арак ичип алганда.
«Арак ичпө жаман»-дөп,
Акыл айтпа балдарга.

Элүүдөн жашы өтсө да,
Энем ичсе аракты.
Энекемдин билгени,

Барбы ?-дөйт да небереси.

Чоң атамдын ичкенин,
Көргөнүм бар чынында,
Чоң энемдин ичкенин,
Көргөн болсо айткыла.

Азгырылбай аракка,
Ал жолдон силер кайткыла.
Андан көрө тезирээк,
Аруулукка баскыла.
Адалдап тамак же деген,
Аракты арам дешишкен.
Ата-Баба нарк сөзүн,
Аялдар силер ук деген.
Аяным бар силерге,
Алтындан артык көргөнүм.
Аярым жана силерге,
Андан көрө сөздү угуп.
Аруулукка келгиле!!!

Унчукпастан бараттым.

Бара жатсам кирекечте жолдогу,
Бат суйлеген батыл жигит жолоочу.
«Бара бөрсөк бара жаткан жол мөнөн,
Барабызбы барчу жолго оңдогу.

Жакшылардан жаман адам көбөйдү,
Жакырлардан бай адамдар бөлүндү.
Жардам берип, жакшылыкка кол сунар,
Жакшы адамдар чыкпайт турган көрүндү.

Кайда барат, кандай болот замана,
Корупция торун жайса баарына.

Каттасиби, кичигиби, чоңубу?
Карабастан ала берсе жайында.

Көрбөйсүзбү? Мамлекет адамы, (ишенгени- МАИ)
Көчө тосуп, кайырчылык кылганды.
Кандай болот? Кайда барат айтыңыз?
Көрүнгөнү тоной берсе жакырды.»-

«Сен таза бол, мөн да таза болойун,
Мына ошондо коом таза болорун»-
Искак ага айткан сөздү кыйытып,
Киркекте унчукпастан бараттым.

Бактылуу бол Чынарым барган элде!

Бир кезде бирге окуп атаң менен,
Биз чогуу таанышканбыз аяш менен.
Сүйүүлөр пайда болуп, чыңалганда,
үйлөнгөн тойлорунда болгон элем.

Ата энең биз сыйлаган жакшы адамдар,
Андыктан үзүлбөгөн катнаштык бар.
Досумдун жакшылыгы...тойлорунда,
Бакылдап ыр окумай адатым бар.

Какенин уул, небере кыздарынан,
Баарынан жакшы көргөн бир кызым бар.
«Өмүрү узун болсун чынар сымал»-
Деп койгон, тою болгон Чынарым ал.

Өмүрлүү бол, сыйга ээ бол, барган жерде,
Көз жаш төгүп, чыккан үйгө такыр келбе!!!
Алдыңдарда мал болуп, артыңарда бала ээрчип
Бактылуу бол Чынарым барган элде!!!

Арзуунду же угуп койбогонго

(Классташым К.....жаркын элесиңе)

Сегизинчи класста пайда болгон,
Сезимиңди сезсем да сенде болгон.
Сендеги сезимдерди барктабастан,
Сезмексең мен ошондо болуп койгон.

Күз айында барганда биз теримге,
Күндө жаап, айылга келээримде.
Көжөндөшип алпарган агай менен,
Көпкөн элен ошондо сен да бирге.

Келе атканда көздөрүн жашылданган,
Көздөрүнөн тамчылап жаштар тамган.
Көрсөм деле көрмөксөн болуп коюп,
Көрбөздөнүп ошондо мен кыйнаган.

Айта албастан ачыгын сен ошондо.
Арман кылып кеттиңо алыс жолго ...
Азыр ойлоп мен сени аяп кетем,
Арзуунду же угуп койбогонго.

Айткандарын уккамын бирөөлөргө,
Апам болсо жетмегин, сүйгөнүңө.
Ал күндөрдү мен ойлоп аяп кетем.
Арман кылып жетпеген, ак сүйүүгө...

Жергеси сонун Ноокаттын.

Жергемдин баарын көгөрткөн,
Жети суу аккан өрөөндөн.
Жергеси кооз керемет,

Жергеде туулуп мөн өскөм.

Жергемди кызыр даарыган,
Олуялар келип эс алган.
Ооматтуу келип элим да,
Көп баатыр чыккан калкымдан.

Ажаарын ачкан жергемдин,
Ноокаттын көркүн чыгарган.
Жети суу аккан дарыянын.
Айтпаса болбос баянын.

Өрөөндө үлуу, Чоң дарыя,
Өзгөчө сулуу Ак-Буура.
Өзүнчө болуп чек ара,
Пайдасы тийбей Ноокатка,
Өткөнү кызык сырт жактан.
Көк тиреп Мырза төреги,
Көйкөлүп көкмөк шибери,
Көйкөлүп жаткан көлгө окшош,
Ноокаттын Көк-Бел эң төрү.

Кошчандын суусу киргенде,
Кутурган Буура өндөнөт.
Көбүрөөк салып мүшкүлдү,
Кошуна элдин чөлүнө,
Кеткиси келет көбүрөөк,
Ортодо калган Жар-Коргон,
Кысылып бир аз жай агат.
Жай аккан менен бары бир,
Эки айыл калкын ал багат.

Шанколдун суусу жайыраак,
Жай аккан менен саз агат.

Оолугуп кетип жазында,
Дыйканга салып көп ташвиш,
Кошчанга барып кошулат.
Аз болгон менен суулары,
Беш айыл калкын ал багат.

Көп элдин ачкаан ажаатын,
Кыргыз-Ата суусуну,
Кызыр даарып койгонбу?
Шоокумданып акканда,
Шоокуму кетип далайга.
Тарыхын айтса бир баштан.
Түгөнбөс өзү чоң дастан.
Кыргыз-Ата, Зулпуев,
Мирмахмудов, Кара-Таш,
Темир-Корук, Гүлүстан.
Алты айыл ага аз келип,
Араван жакка ашыккан.
Кышында уктап тынч жатпай,
Ажаатын ачып, кошуна элдин,
Салымын кошкон тынбастан.

Чечменин суусу кичине,
Акканы менен темине,
Суулары чакан болсо да,
Ал жетет Нойгут элине.

Агарты менен Гезарттан,
Алайдан башы башталган.
Чилинин суусу чон дарыя,
Ноокатты бөлүп экиге.
Жарымын баккан бул дарыя.
Кышында көлгө топтолуп,
Төө-Мокун өрөөнүн,
Суу менен жабдыйт дайыма.

«Көрөмөт экөн Абшыр-Сай,
Көп Адам жүргөн байкабай.
Аскадан чыккан сууларын,
Алтынды берсе алмашпайм» -
Деп жазган ырым төп келет.
Абшырдын суусун кадырын,
Оргу-Тейит Эл билет.
Жазында кирген маалында,
Төөлөс мөнөн Кандыга,
Араң ашып ал жетет.

Жергөмдөн өткөн жети суу,
Жети суунун баянын,
Кыскартып айтсам ушундай.
Ар бир суунун тарыхын,
Айтканда өзү чоң дастан.
Ар бирин айтсан майдалап,
Жазганга түтпөйт кагазда.

Ноокаттын элин бай кылган,
Эмгекчил элим, дыйкандар,
Элиме берген пайданы,
Ноокаттын сары алтыны.
Жеткен көп анын баркына,
Түйшүгүн билип бир кезде.
Баатырды берген алтыны.

Ноокаттын сары алтынын,
Кукебиз далай ырдады,
Сырынын билген элибиз,
Сырт жакка сатат дайыма.

Тиштесен суусу атылып,
Жүзүнө жая чачылып.
Боңкко салып алгандай,

Алмасы бышкан кызарып.
Ноокаттын Кызыл алмасы,
Кинодо жүрөт тартылып.
Даамын таткан бир жолу,
Миң жолу келет кайрылып.
Боордош өзбек-орустар,
Кыш-жазы күтөт зарыгып.

Тынбастан аны ташыган,
Союздан чыккан Камаздар.
Кыш-жазы дебей жеткирген,
Жигиттер чыккан Ноокаттан.

Жергемдин жери башкача,
Күчкө эле эгин айдаса.
Атайлап эккен эгиндей,
Болгону кызык айрыкча.
Көк-Белдин жери өзгөчө,
Кайракка айдайт картошка.
Кайракта болгон эгини,
Суулуудан ашкан түшүмү.
Картошка кеңи Ноокатта,
Дыйканы ага өтө уста.
Айдаса эгер картошка,
Бир түптөн берет үч кило.
Айтылып жүрөт көп жерде,
Мекени делип картошка.
Ташылып келип сырт жактан,
Өстөрүп аны үрөөнгө,
Үрөөнүн сатып өрөөнгө,
Үрөөнчү болгон бул күндө.

Өрүгү, чие, жангагы,
Писта, бадам, шабдалы,
Дасторкон көркүн чыгарган.
Дыйкандар эккен жашылча.

Жүзүмү, коон-дарбызы,
Оозунда калып эриген,
Кант кошуп койгон шербеттей.
Жергемде кооз көп жайы,
Көк-Белим жатса көлгө окшоп,
Көп жердин өңү төн көлбес,
Көк-Белдин өңү башкача.

Өрөөнгө болгон күзөтчү,
Өзүнчө турган бөлүнүп.
Өзгөнү тартып өзүнө,
Алтын-Казык сөөлөтү.

Кошчаны, Шанкол, Кара-Гой,
Арчасы коюк жомоктой.
Кайынды, Чөгөн, Кичи-Алай,
Кыргыз-Ата, Чили-Сай,
Шараны менен Абшыр-Сай,
Шарпылдап аккан дарыялар,
Добушун гана укканга,
Жете албай жүрөт далайлар.

Агарты, Гезерт, Капчыгай.
Мурдачы, Полот, Корумду,
Мал өткүс, тосук көнөн жай.
Бир барып калсан кокустан,
Кыйылып журуп каласын,
Кыя албай, таштап кете албай.
Жайлоосу сонун Ноокаттын,
Баарысын анын жаза албайм.
Кызыксан өзүн көрүп кет.
Керемет кооз, ажайып.
Жергеси сонун Ноокаттын.
Керемет жерди жердеген,
Меймандос көнөн эл келген.

Өзбөги менен Кыргызы,
Бир куштун эки канаты.
Эзелтен бирге эл болуп.
Кыз-алып, кызын беришкен.
Эмгектөн таап баарын,
Элимден чыккан баатырлар.
Алтымыш, Гапар, Абдилла,
Келдибай менен Боронбай,
Тойгонбай уулу Авдувап.
Сары алындын устаты,
Союздун толгон маалында,
Баатырды алган авалар.

Жети дуван башкараган,
Жети катчы бир чыккан.
Жергеме оомат келгенде,
Жергеме келип иштөөнү,
Жетекчи көбү самаган.

Жергеси болгон Абшыр-Сай,
Жалымдан чыккан Төрөбай.
Кырк жылы өкмөт башкарып
Элина кызмат ак кылып.
Эсине алып эмгегин
Атына койду айылын.
Тоо борунда жайгашкан,
Кулатов айылы чоң айыл.
Эс алар жайы абдан көп.
Олуя ата менен Апшыр-Сай,
Табылбайт мындай кооз жай.
Ушундай жерде чоңойгон,
Бактылуу экен Төрөбай.
Баарыны жазып өтүүгө,
Жетпейт ко менин чамам ай.

Артынан ээрчип Насиридин,
Чыкты элэ бул да жарк этип,
Шум ажал алып кокустан,
Кайгыртып салып элимди,
Кайрылбас жакка кетти ал.
Эсеби так инженер,
Өндүрүш жайын ал билген.
Калкымда кемдей ишмерлер,
Өзүнү такыр ойлобой,
Эл камын дайым ойлогон.
Берешен эле Насиридин.
Тең келер жок Кыргызда.
Беш-он жыл кетпей иштесе,
Өзгөрмөк турмуш оң жакка.
Көк-Бөлден чыккан көк жалды,
Коркпостон ажаал аны алды.
Кокуйлап ыйлап артынан,
Кыз-Бала, жубай жаш калды...

Сулууда чыккан Ак Саткын,
Ашықдар болгон Мурзакул.
Башынан чыккан каарман,
Уркуя болду жашынан.
Замана турбай ордунда,
Өзгөрүү болуп тез гана.
Калкымдан чыккан канчасы,
Саноого жетпейт чамам да,
Өздөрү өтүп кетсе да,
Урпагы калган уланып.
Уркуянын урпагы,
Уланып жүрөт дагы да.

Жаштары окуп көп жерден,
Көп жерге барып иштеген.
Илимдүүлөр мындан көп,

Баарыны санап өтүүгө,
Ачыгын айтсам чамам жок.
Кыскартып айтсам сөзүмдү,
Жергемде сонун жерлер көп.
Мейман дос элим тосуучу,
Эс алчуу жайлар андан көп.
Кааласаң келип көрүп кет,
Калкым бар менин МЕЙМАНДОС.

**Автобуста баратып, карыган
чал менен болгон дил маек.**

Баратсам автобуста мөн олтуруп,
эски калдырган,
Жолдон чыгып жаныма олтурду,
карыган чал.
Жаныма олтуруп, жайланып алган соң,
Жай сураштырды барар жер, эли журт, тууган-урук,
бардыгы, ахвал кандай?
Байкасам карыган чал көптү көргөн,
Айрымдардай ал өмүрдү, тек гана жөн өткөрбөгөн.

«Ээ, балам барар жерибиз алыс, бир да экен,
Аны-муну сүйлөшүп жол кыскартсак,
ой бөлүшсөк болор бекен? -
Деп сөз баштады, жанымда олтурган карыган чал.
«Байкасам сен деле көптү көргөндөйсүн,
бул турмушта болуп жаткандарды,
мага караганда сен жакшы түшүнөрсүң,
Сен айтчы, ачыгын, туурасын, эч жашырбастан,
Оюнда эмне болсо, бардыгын калтырбастан.
Эгерде өлкөбүз бүгүнкүдөй түзүлгөн кырдаал
менен өнүгүү жолунда бара жатса, кайда барып
токтолорун?».

Ойлонуп ойго батып, оюма келгендерди,
карыянын сөзүнө жооп кылып айткандарым:
«Ээ, ата сиз суроо бердиниз мага,
өлкөнүн башчысына,
эл башкарган бийликте тургандарга,
Бир сөз менен жооп берүү, мага окшош жөнөкөй
адамдарга,
Татаал келип, жооп берүү турары кыйындыкка.

Бирок, ошого карабастан, ачыгын айтсам оюмдагы,
кудай акы,
Бүгүнкү түзүлгөн кырдаал менен ашууну ашуу
кыйын алдыдагы,
Бирдиктүү бийликте аракет жок,
ар кими ар жакка тартууда,
Жүктөлгөн жүгү бар арабаны,
Бийлик да ,эл дагы баш ийип бир гана Баш
Мыйзамга, Мыйзамдарга,
Мыйзамдарды туу тутуп, бирдикте иш тутса,
Жалган айтпаса падыша, букарада.
Ошондо адамдык касиеттер көтөрүлүп, жашообуз
өзгөрүлмөк жакшы жакка.
Ашуудан кыйналбай ашып кетип, өлкөбүз өнүккөн
өлкөгө айланмак мына ошондо.
«Жаңыны курмайынча, эскини бузмайы жок»-
деп айткан кошунанын сөзү да төп.
Чыңында талдап көрсөң бул сөздүн калети жок.
Бузганга анча деле акылдын кереги жок,
Куруу кыйын курганга акыл керек.
Калетсиз чындыкты, эске алсак жаман болбос.

А чыңында кайра түзүү (реформа) кимге керек?
Жашообуз жакшы болуп оңолсо деп,
Умүт үзбөй, каниет кылып баарыңа шүгүр кылган,
Карапайым сиз менен мага окшош элге керек.

А бизде эмне болду?

Бийликке өндүрүштү билбегендер,
Өткөндүн жакшы жагың жеригендер,
Көп келип,
Өндүрүш илим менен айкалышпай,
Өндүрүш жүрбөй калды илгеркидей.

Калкымдын күлк мүнөзүн эске албай,
Өткөндү улай албай, жакшысын биз жээрип үзүп
салбай,
Өзүбүздүн калкыбыз туура көргөн,
Өнүгүүнүн туура жолун тандай албай.
Бизге жат, каада-салттуу башка элдин,
Биз туурап жүрүп бердик, көз жумгандай!

Кыскартып айтканда ойлорум мына ушундай,
Албетте, баарыны негиздеп, майдалап айтуу
мен үчүн кыйындай.

«Ээ, балам түшүндүм оюңа,
абыдан чыңдыгын айтканда, көп эле элдин да ою
ушундай.
Бирок, мен көп нерсеге түшүнбөй таң калам.
Ата Мекен, Эли журт, жергени, бизди
коргоп, башкарып турган,
Өлкө үчүн өз жанын аябай иштей турган,
Укук коргоо, аскер адамдары,
Бийликтеги, баары эмес, басымдуу көпчүлүк
айрымдары,
Бийлиги колдо болуп, өлкө үчүн кызматты кыла
тургандары,
Акысын такай алган, бийликтин өкүлдөрү,
майдасы,
чоңдору да, колунан келгендери.

Өлкө үчүн берилип, чың дилден кызмат кылбай,
өзүмдүк кызыкчылык бийик турган,
өзү үчүн өлүп –талып жан талашкан.
Иши түшкөн карапайым бечарадан,
Коркпостон кызматы үчүн пара алышкан.
Көчөдө көчө шыпырган, чоң үстөл кучактап бийлик
кылган.
Бардыгы кызматка туруу үчүн, парасыз коюлбаган.
Мунун баардыгын биз ишенгендер билип турса,
Билсе да унчукапй карап турса
Өлкөнүн өнүгүүсү кыйындыкта»-
Деп ойлоп, кыйналам ар убакта.

«Ээ, балам андан көрө айтчы мага,
Көп эле айылда окуган балдарымдан
сурагам бир убакта,
А бирок, кала бергем канааттанбай алардын
жообуна,
Өлкөбүз жаңыдан суверендүүлүк алган кезде,
Купон, приватташтыруу деген сөздөр көп
айтылчу эле,
Ачыгын айтчы мага, бул купон, приватташтыруу
дегендин өзү эмне эле?»-

Ээ, ата ачыгын айтсам сизге, менин билишимче,
Өлкөбүз бир системадан- бир системага өткөн кезде,
Купон дегенибиз мамлекетибиздин менчигинде
турган,
мүлктү менчиктештирүүдө сизге жана жалпы элге
тийчү
үлүшү эле.
А приватташтыруу дегениңиз мүлктү
менчиктештирүүнүн өзү эле.
А бирок, сиз айткандай, көпчүлүк жарандар, аны
жакшы түшүнгөнчө,

түшүнгөн шылуундар,
Сиз менен бизден чогултуп алып баарын,
Мамлекеттин мөнчигинде тургандарды, өзүнө
Жарай турган керектүүсүн ээлешип алышкан.
Сиз айткан түшүнбөгөн- билбегендер
Мындан куру жалак калышкандар.

А балли, балам түшүндүм мунуна да абыдан.
«Менин билишимче биздин Баш Мыйзамда
жазылган.
Өлкөдө бардык жашаган, жараңдардын укуктары
бирдей деп каралган,
Бирок ,ошого карабастан, таң калам айылда жер
үлүштөрү тегиз каралбай, түрдүүчө каралган.

Эмне үчүн? Бир жерде төрт сотых жер үлүш алышкан.
Ачыгын айтканда , бул жерде биздин да укуктар бир
азга
кемсинтип салышкан,
Мына эми, жерге да мөнчик киргизилди,
Сен ойлоп көрчү абалын, төрт сотых жер алган
жараңдын,
Ал калган гектарлап жерди алган, жаранга жете
албай.»

Ээ, ата мөн деле, сиздеги ойлорго кошулам.
Чынында өлкөдө жер үлүш бөлгөндө,
теңсиздик орун алгандай.
Албетте , төрт сотых жер алган жараңды,
гектарлап жер алган жаранга салыштыруу
билгөнгө уяттай!!!
Бир өлкө ичинде, түрдүүчө жер алган, адамдык
укуктар бузулуп,
Теңсиздикке көңири жол коюлган!!!

«ЭЭ , балам кийинки мезгилде чыкты го,жаңы
сөз жакырчылык дегенин,
Айтчы сен түшүндүрүп, жакырчылык эмне экендиниң?
Ал бизге кайдан келгендигин,
илгери жакыр деп айтканда уялчу түшүнгөн
адамдар»-

Ээ ,ата жер үлүш жетиштүү берилсе,
ошого карабай , жетишсиз жашаган адамды,
Жетишкен жалкоо дейт, түшүнгөн эсептуу адамдар
Жер үлүш жетишсиз алгандар,
теңсиздик торунда калгандар,
эсебин табалбай чыңында турмуштан кыйналган,
бүгүнкү сиз айткан жакырлар.
Жетишсиз жер болсо, бир кезде иштеген
Ишкана токтосо,
Кыларга иши жок бош жүргөн көп болсо,
Ичерге тамагы, киерге кийими көм болсо,
Мызамдар иштебей, тоокту уурдаган табылып тез эле
соттолсо
Миллионду уурдаган чоң уруу табылбай жок болсо .
Бийликти сындаган, адамдын артынан түшүшүп,
дароодо көп ишти козгосо,
Бечара дыйкандын өстүргөн түшүмүн сатууну
ойлонбой,
Акимдер тез эле алмашып,ишине жоопкер болбосо.
Ичерге тамагы жетпеген,кийерге кийими көм болгон
көбөйөт жакырлар.
Айылда эмне бар? Жер менен малы бар.
Жеринен өндүргөн , тамеки ,пахтасын,
өрүгүн , алмасын,
саталбай дыйкандар кыйналган.
Жерлерин жакшылап айдоого,
күйүүчү май таппай калышкан.
Айдоонун 70 пайызын,

Курсактын айынан , дан айдап салышкан.
Эсептеп көргөндө бир гектар аянттан,
араңдан 10 миңдөй киреше алышкан,
Киреше берүүчү эгинди айдоого мүмкүндүк таба
албай калышкан.
Техника эскиргөн, каз тамандуу трактор,
Комбайн жараксыз абалга айланган.
Жер семирткич-дарыны эптеген табышкан.
Кредит ал дешет,
Кайтаруу жактарын эстешпейт,
А ,бирок, кредит деп калды көп адамдар,
Кредит койду алып козусун кошо кайтаргандай.
Андан көрө эсепти так кылып кыйналбай,
Бирди эки , экини төрт кылган жакшыдай!
Кредит көп алып, кайтара алышпай айрымдар,
үйүнөн ажырап калышты эсепсиз кайрандар!
Көпчүлүк жарандар, сиз айткан жакырлар
Курсактын айынан,
иш издеп кетишти, туш келди тараптан.
Жакында оңолор түрү жок,
Калп эле сөз болот, анысын төкшөргөн киши жок.
Өндүрүш өнүкпөй, турмуш да оңолбойт.
Өлкө да үй-бүйлө сынардай.
үй –булөнүн башчысы баштуу болуп,
Бүлөнү тартипте кармаса,
Бүлөдө бөрөкө кут болот.
Айта берсе сөздөр көп ичте бышкан,
Айткан менен ал сөздү кимдер уккан!
Андан көрө тырышып эмгек кылгын,
үй-бүлөңдү бакканга сен тырышкын.
Колдон келсе жардам бер тууганына, бечарага.
Өлкөбүз өнүксүн деп үмүт үзбөй,
Биз тилейли баарыбыз жараткандан!!!
Мен жетип калдым айылыма, түшөм азыр,
Көрүшкөнчө саламат, кош бол кайыр!-

Деди да автобустан түшүп калды,
Жанымда олтурган карыган чап.
Мен ойлонуп, ойго батып баратым,
автобуста эски калдырган!!!
«Жакшыны жакшы эле деп мактай бербей,
Жакшыны жаман жагын айта жүрсөк
тайманбастан» - деген ой кетпей коюп ойлорумдан,
Мен жаздым дил маекти ошондуктан!!!

Ак эмгек, адалдап жашайлы.

Жакшы-жашайм десең,-
жакшы иштеп, аракеттен.
Бир кадам алдыда бара жаткан,
инсанга жетип, ага теңел.

Бейинсап болбогун,
жүз кадам, миң кадам-
алдыга эчак озуп кетишкен,
Инсанга жетем деп, убара тартпагын.

Айылда не болоорун, сен

билерсин,
Кетмен чап, мал бак, жерге иштегин.
маңдай тер жөн эле,
сызылып ал дагы текке кетпесин.

Мал жандуу боло алсаң,
мал баккын.
Мал баккан, май кармап,
Бармагын жалаарын унутпагын.

«Айылда иш жок» - дейт айрымдар,
жалакай ишке жок адамдар.

Жерге иштөп, эгинди багышпай,
бир чычкак улаксыз, айылда жашагандар.

Эсимде, чоң эле жыйындарда,
«Иш жок»- деп бакылдап сүйлөштү айылда,
Мен билген, кадырлуу бир адам,
Сүйлөгөн сөздөрү, чыкпастан калыптыр жадымда.
«Иш жок»- деп айттыңар айылда.
«Туура эмес иш жок деш»-баамымда,
Иштегин сен жерге, эгинге,
эмгегиң кетпестир тегинге.

Иштөбөй сен жерге,
айтпагын жөн эле.
Эмгекти жумшасаң сен жерге,
Ал берет кайтаарым тез эле.

Он сотых, суулуу жер,
айдоого,
сен эксен, жакшы үрөөн картошка,
Аласың сен андан кеминде,
60 центтинер, болбосо 4 тонна картошка.

Жок болсо мүмкүндүк,
тоок бак, бир-бир деп,
Тоогун чегирткен жеп деле,
жумуртка берерин сен эсте.

Бар болсо жогорку мүмкүндүк,
эчки бак, эсине бекем тут,
Эчки тууйт, эки улак.
Эскиден калган сөз аны ук»-
Деген сөз эч чыкпайт жаңырат.
Кай жерде болбойун,
Көп айтам кайталап!

Кызматта иштөгөн,
тааныштым чет элдик-индус менен,
Абасы булганган,
чоң шаар Лондондо жашаган.

«Таза аба, деп алуу керек,-

деп
таксини жалдаймын кирилеп,
Шаардын четине чыгамын.
көриле дем алып,
өпкөнү толтуруп абага.
Шаарга кайрадан кайтамын.

Таза, аба дем алуу-шаарда.
биз үчүн тыйынга тураарын,
Жөн жерден силерге.
Кабарлап турбасмын.

Сиздерде баары бар.

Керемет ажайып бир укмуш,
Жаннатай баары өскөн,
таза аба, керемет кооздук...жерлер бар!
үйүңдөн чыкканда,
таза аба жутасың.
Бейиште болуучу, мөмөнүн көп түрүн,
Көргөндө тамшанып, кумардан чыгасың.
Мөл булак, көк кашка тоолордун суулулары...
Ар түрдүү мукамдуу куштардын сайрашы...
Гүлзарлар...Көк шибер...эч жерде өспөгөн...
Баарына таң калып, суктанып турамын!!!

Мен бирок, таң калам айрыкча,
Ушундай -жанаттай жерлерде жашаган
Элдердин ичинде,
көмбагал адамдар болгонун.

Ойлонуп...көбүнчө,мындайлар,
Бир болсо эсепсиз жашаган, адамдар,

Эсеби болсо да, а бирок-
эмгекке көнбөгөн жалакай- жалкооо бир адамдар!»-

Дегенге кошулдум мен дагы.
Чын эле эсепсиз жашаган,
эмгектен качышкан,
Жалкоолор арада бар дагы
Таасирден кача албай келеатам мен дагы, сен
дагы!

Иши жок,
бар иштен качышкан,
Ичкилик ичишип, тайраңдап басышкан
Адапти- ахлакты унутуп,
Ыймансыз жашоого барышкан.

Ойлонбой эртенки күндү да,
Унуткан намысты, арды да
Денесин сатышкан уялбай,
Кыздар да көбөйдү шаарда, айылда.

Иштетип жерлерди дунгандай,
Болбосо дасыкан-иштээрман дыйкандай.
үйрөнсөк өстүргөн түшүмдү,
сатканга базарда- соодагер адамдай.
Эсептүү жашоого үйрөнсөк,
Бизден да чыгаар, дейм чоң байлар!

Мал баксак, жакшылап уялбай,
Мал жандуу болушкан Аталар-Бабалар,
« Алдыңарда мал болуп,
артыңардан ээрчишсин, топурап жаш жаш балдар»-
Деген сөз жөн жерден айтылып калбаган.

Жок жерден намыска берилбей,
Мактаса курулай эргибей.
Эсептүү жашоого үйрөнсөк,
Батыштын эсептуу элиндей!

«Киндик кан тамган жер-
Мекенин болот»-дейт ошол жер!
Туулган өз жерин сыйлаган,
Илгертөн намыстуу биздин эл!

Ата –Журт,эл-жерди барктайлы!
Жаннатай жергени сыйлайлы!
Максатуу жашоого үйрөнүп,
Ак эмгек,адалдап жашайлы!!!

Биз эркектер.

Болор- болбос иш жасасак корстонуп,
Жан кыйналып, тоо томкоруп койгонсуп.
Аял заттын назиктигин туйбастан,
Айрым кезде каттуу тийип коңбуз.

Турпатыбыз түшкөн өңдүү асмандан,
Бели сыздап көтөргөнүн унуткан.
Аял заттын Улуулугун байкабай,
Кээде аларга сөз тийгизип коңбуз

Шамал тийип кокус ооруп калсак биз.
Чебеленип түн уйкусун кечишкен.
Аял заттын мээримин да сезбестөн.
Кээде аларды биз унута коебуз.

Аял назик, аял ыйык чыңында,
Айга төңөп, гүлгө төңөп жашында.
Аял заттын кадыр-баркын билбестөн

Кээде аларды биз картайтып коебуз

Аял ыйык, аял үйдүн куту дейт,
Аялсыз үй, куунарсыздык элестейт.
Аял заттын Улууугунун Урматтап,
Аталарда, бабаларда ырга кошуп келет дейт!!

Досторго.

Чай берип, чай ичишип ырсалактап.
Жакшы сөз, мактоо айтып тамашалап.
Алдында бирди айтып...
Мактаса бирөө сени кол чапкылап.

Амалды адамдыктан артык көргөн,
Амалдар адамдарды тууган көргөн.
Тыйындык жардам берсе бирөөлөргө,
Анысын дайым айтып туу көтөргөн.

Түбөлүк бийлик үчүн төрөлгөндөй,
Куу чирең өзүн дайым бийик туткан.
Түшкөнсүп ошол бойдон ал асмандан,
Чиренип тегин билбей кайкалаган.

Достордун досу болот бул дүйнөнүн,
Чыңында чындык сөзгө мен күйбөймүн.
Аркандан аялдарча сөздү айтса,
Андайды дос дегенден түңүлөмүн.

Көмтиксиз адам болбойт бул дүйнөдө,
Баарыбыз түшүнөбүз ал жөнүндө.
Кетирген кемчилдикти бетке айтса,
Түшүнбөй пайда болот, жаман ой ал жөнүндө.

Түшүнбөйм кимдер мага дос экенин,
Аңдабайм кимдер мага кас экенин.
Жакшы иш жасай алсам кубанышса.
Жамандык башка түшкөн кыйын чакта.
Андайда көңүл айтып кайгырышса,
Ал менин досум бул жалганда.

Жакшы иш жасап жатсам мактап турса,
Ичинде арам ою тынч жатпаса.
(Билгизбей мага карап ыржаңдаса)
Жамандык башка түшкөн кыйындыкта,
Алдында көңүл айтып, артында бирөөлөргө
шылдыңдаса.
Пардалуу эки жүздүү айбан го дейм,
Ушинтип өтүп кетчү бул жалгандан!!!

Жаз жытынан кабар берет.

Жан кирип арыктагы сууларга да,
Табыйгат кооздугун ырга кошсо.
Силкинип чечип салып кышкы тонун,
Уйкудан ойгонушат дарактар да.

Өрмө чач тоолук кыздын көкүлүндөй
Мажрүм тал сабактары ийилишсе.
Жаш кыздын мойнудагы
шурусундай ,
Бүчүрлөр ...жаз жытынан кабар берет.

Бүчүрлөр...Жаз...Көктөмдөр...
Шайкеш келет кыз мүнөзү.
А балким, ошондуктан болсо керек,
Кыялын түнөк кылган кыз жүрөгү.

Абшыр-Ата.

Дартыма даба болчудай,
Аскадан фонтан болуп атып чыккан.
Жеримдин кооздугун ырга кошуп,
Жаткандай, угулат кулагыма музыкадай.

Мен эргип жагымдуу музыкага,
Көөдөнгө сыйбай башка нерсе.
Алдында таазим кылып жаратканга...
Дартына даба болсун деп, учуктап жатты Обо эне.

Суу эмес- сүткө окшош аска суусу,
Сүт эмес-ал жашоонун мүрөк суусу...
Алдына таазим кылып көлөримде, аруулап
сезимдерим,
Сезилет жоктой мага, сендей ыйык башка нерсе.

Эстей берем.

«Мейлиңиз, күттүңүз, убакыт бар»... деген
сөздөн,
Туйсам да бае сенин сезимиңди.
Укпастан текеберленип көрбөздөнгөн,
Эң алгач сен экөөбүз жолугушкан,
Негедир көп эстеймин ошол түндү.

Жаштыкпы же сага деген сүйүүнүн мастыгыбы,
Максатка тез жетем деп мен кетирген
Калпыстыкпы?
Дөлөөрүп уккум келип бир сөзүңдү,
Неге мөн шаштым экем ошол түнү.

«Баратып багыт алып чексиздике,
Жолуктум бир бөлгисиз планетке.
Ойлорум баш аламан...

Огунан чыгып кеткен планеттөй»-
Деп айткан сөзгө берген жоопторун,
Дагы эле чыкпай жүрөт түк эсимден.

Арадан айлар өтүп жылга айланып,
Ал жылдар текке кетпей чарк айланып.
Чынардай бой тирешкен чүрпөлөрдү сөн
өстүрүп, мөн өстүрүп.
Баратат чачтарыбыз буурул тартып.
Арадан канча жылдар өтсө дагы,
Негедир эстей берем ошол түндү!!!

Иш кылбапмын.

Каалыгып көктө сүзгөн булуттардан,
Адашып артта калган булут сымал.
Ойлонуп ойго батып олтурамын,
Турмуштун чордонунда боло албастан.

Каалыгып көктө сүзгөн көп булуттар.
Алыска сапар тарткан кербөн сымал.
Байкабай мөн өткөрүп жибердимби,
Кумарлуу жаштык кезди барктай албай.

Өмүрүн дарыя сымал агып жаткан,
Артында не ажайып суулулуктар.
Ойлонуп жээгинде олтурамын,
Ойлонсом эсте калар иш кылбапмын.

Жашообуз жомок болмок.

Мыйзам, бийлик, эл менен биргеликте,
Жашоодо бирин-бири ыйык тутса.
Адамдык касиеттер көтөрүлүп
Жашообуз өзгөрүлмөк жакшы жакка.

Акылы жеткендерге жөпжөнөкөй,
Жасаган уста берет колдонмону.
Жок жерден жаратканда бул жалганга,
Жараткан өзү берген колдонмону.

Сактасаң уста берген колдонмону,
«Жасалман» кызмат кылат көпкө сага.
Жараткан бизге берген колдонмону,
Колдонсок, жашообуз жанат болмок жомоктогу.

Мыйзам, Баш мыйзам деп баш айлантпай.
Аны же, же биз сактай албай кыйналбай.
Жараткан өзү берген ЫЙЫК-КИТЕП-колдонмону,
Колдонсок ыйык тутуп өгөй албай.

Жашообуз да, өзгөрмөк жакшы жакка,
Жараткандан бизге да, колдоо болмок.
Адеп-Ахлак. Каада-салт, ыйманды да,
Пир тутунсак жашообуз жомок болмок.

**Бул жашоонун өзгөчө
керемети.**

Таң заардан короздор чакырганы,
Таң алдыда булбулдар сайраганы:-
Бул жашоону нугунда улантканы,
Жан дүйнөнүн жөнөткөн чакырыгы.

Таң шооласы нур чачса жер бетине.
Кыймыл кирип, өзгөрүп дароо эле.
Кур-шар эткен дарыянын шоокумдай,
Жашообузда... кайноолор кайра эле.

Көтөрүлсө күн дагы уясынан,
Кереметтүү шооласын жерге чачкан .

Бул жашоонун өзгөчө керемети.
Күндөн-күнгө уланып келе жаткан.

Чыдай албай.

Кере-кере дем алып таза абадан,
Бабам тиккен бакта жүрсөм аралап.
Ойлор чубайт, ой артынан уланып,
Даам татып, ооз тийген суктанып.
Кылымдарды карыткан бул бактагы,
Жалгыз өрүк бараткансыйт картайып.

Ачыла албай, чала гүлдөп калганы,
Жылда алган мөмөсүнү жей берип.
Как саларда сабай берип келтөктөп,
Бабам тиккен бул өрүктү карабай.
Жаш өрүктү жылда бутап, тегиздеп.
Капа кылып койдукпу же биз жээрип.

Качан тиккен, кайсы жылы тигилген,
Жомок кылып айтып калчу чоң энем.
«Жүз жыл мурун Осмон деген тажиктен,
Бабан Калбай алып келип Ташкенден.
Балдарыма мөмө болор, сооптукка эл жээр,
Деген ойдо, оорчулук чычкан жылы, ал тиккен»-

Деген сөзү такыр чыкпай түк эстөн,
Кылым бою тынбанстан мөмө берген.
Көп жылдарды өткөргөн, түрлүү келген.
Бабам тиккен бул өрүк гүлдөй албай,
Турганыңа сыздадым чыдай албай.

Баткен жергеси.

Ак өргө тиккен өңдөнүп,

Ак чоку турса көрүнүп,
Алдында жаткан кырлары,
Алп ата Манас сөөлөтү,
Баш аяк коюп чөйчөктү,
Уйкуда жатат көшүлүп.

Жанында турган Кара-Кыр,
Күзөттө турган баатырдыр.
Ойгото албай баатырды,
Ойлонуп турган чагыдыр.
Ойгонуп калса кокустан,
Ар ишке даяр тургандыр.

Бет жубар суусу баш жакта,
Бут жубар аяк астында.
Ойгонуп баатыр калса эгер.
Кылымдан-кылым карыткан.
Кожо-Ашкен менен Герешвен,
Пайдасы тийбей Баткенге,
Жарыша агат суулары.

Мен үчүн Баткен чоң казан.

Кырк кулак казан асылып,
Миң бир түр тамак салынып.
Астына өрүк чок калап,
Ар түрү башка өзүнчө.
Бир-бирден бышкан акырын.
Бүлкүлдөп кайнап казанда...

Асылган чоң бир тулгада,
Бышырган нанын...казанда.
Саресеп салып баарына,
Ак элечек оронгон,
Ак самайлуу энелер.

Тамаша кылат сырт жакта...

«Тулгадан түшпөй чоң казан,
Чоң энем жапкан патир нан.
Өрүк чок жыты буруксуп,
Ак наны дайым сагынткан»...
Миң бир түр даам бышырган,
Мен үчүн баткен чоң казан!!!

Жай айы-саратан, жымындап көктө жылдыздар,
Жаштык кез, өмүрлөр- жашынмак ойноп жаткандай.
Тамаша кылып аларды, көлдөгү сүзгөн кайыктай.
Толкушуп толгон ай турат, нурларын бизге
чачкандай.

Барбы деймин?

Калыстыкты табам деп көпкө ойлонуп,
Түндөсү уктай албай ойдолоктоп.
Жатсам мен, кулагыма шыбырады бир үн же аян:
«Калыстыктын үрөөнүн тап, тазала...
Ээн талаа, жерди айда, даярда,
Сен үрөөндү, жакшы естүр, аны кара.
Бышканда, бир талын да калтырбастан,
түшүмдү коромжусуз өзүн жыйна»-

Деди да баягы үн же аян алыс кетти.
Мен жаттым калыстыктар жөнүндө көпкө
ойлонуп,
Түндөсү уйкум качып ойдолоктоп...
Калыстык деги өзү барбы деймин?
Калыстыктар жөнүндө көп ойлонуп...

Эже таптым.

Кичинекөй, арыкчырай пастек бойлуу,
жесир калган.

Бир уул, үч кыз менен небере баккан.
Күндүгө кылдыратып арабасын,
Базарда болор-болбос товар саткан.

Кичинекөй эже таптым мен Баткөндөн,
Ичип алып чаң-тополоң салса деле.
Бара- бара өзү оңолор бир күн эле,
Деп коюп баласына көйибөгөн.

Ичип алса, апасыны ал тилдеген,
Ичпей жүрсө иш кылбаган, сөз
укпаган бир керен.
Бул дүйнөдө неге жашайт мындайлар,
Өз энесин кадырына жетпеген.

Өз тууганын сабагандан кайтпаган,
Карындашы сабагандан ооруган.
Жылда барып, дарыланып жатса да,
Ал бечара, айыга албай кыйналган.

« Иштебеген арам тамак араккөч,
Бул дүйнөдө мындай акмак не керек»-
Дегендерге «Ичсе ичеер,ичсе деле мейли эле,
Келип кетип, тынч жүрсө эле болду»- эле.

Бара –бара оңолор деп тилей-тилей,
Эч ким жокто, көз жаш төгөт мончок- мончок.
Кичинекөй, арык чыйрай, пастек бойлуу апама
окшош,
Эжени көргөн сайын аяй берем.
Кичинекөй эже таптым мен Баткөндөн,
көйибөгөн баласынын жоругуна.
Баласынын, баласын да кошо баккан,

Ал әженин пөйли көнөн, Айкөл экөн

Алманын гүлү ажайып.

Асмандан жааган ак карды.
Алгансып алма тагынып.
Айылымда тегиз гүлдөгөн
Алманын гүлү ажайып.

Алыстан туруп карасаң,
Ак гүлдүү шөйшөп жамынып,
Айылдын ачып ажаарын,
Алма бак гүлү ажайып.

Мезгил тура.

Барган элек биз анда Айгүл-

Ташка,
Айгүл-Таштан ачылган гүл алмакка.
Кокусунан жаркылдап чагылгандар,
Өткүн жаан нөшөрлөп жааганда.

Жаз жааны жуунтуп жаш балдарча,
Көк –шал болуп. Суу болдук биз жаанда.
Баш калкалаар жай таппай басылганча,
Биз олтурдук бир борчук таш астында.

Эсиндеби? Ал күндөр жаз жааны.
Чагылгандын чартылдап басылганы.
Жаан токтоп, күн чыкса дароо эле.
Жаа болуп нурлардын тартылганы.
Жаз жааны нөшөрлөп жааганда,
Эске түшөт ошол күн кайра-кайра.
Борчук таштын астында биз олтурган,
Өмүрдөгү эң кымбат мезгил тура!!!

Жашоо болбойт.

Адамды жалгыз кылып жаратканда,
Чыдабай жазгылдактан тажаганда.
Суранып жараткандан улам –кайра.
Жан шерик бергинип деп сураганда.

Адамдын суранычын четке какпай,
Жалгыздык тушоосунда кыйнап салбай.
Жан шерик аял затын дароо берген,
Жараткан кандай айкөл,кандай кенен.

Жалгыздык жанга тийип тажаатырган,
Жалгыздык жаман нерсе жан кейиткен.
Жалгыздык кыйноосуну ыраа көрбөйм,
Душманды, жаман көргөн кишини мен.

Жалгыз дарак көбөйүп токой болбойт,
Жалгыз туяк көбөйүшүп короо толбойт.
Жараткан өзү берген чектеринде,
Жан дүйнө жан шериксиз жашоо болбойт

Жалгыз аяк шериги жок баса албаса,
Канатуу куш кош канатсыз уча албайт .
Жарткан тартуу кылган жан шериксиз,
Дүйнөдө адамдарда жашоо болбойт.

Сенде болбойт анда арман.

Ташкындап ээ-жаа бербей агып жаткан,
Жайында кирген суулар, дарыя сымал.

Жээгинде тигилген дарактарды, туш келгенди,
Кирген кезде калтырбай жууп салган.

Жаштык кез-доор күчтүү, кирген дарыя,
Шоокуму жетектеген, алып учкан алыстыкка.
Сүйүүлөр пайда болуп сезимдерде...
Тоону да жара өтүүгө даяр турган.

Жаштык кез – катуу шамал, өткүн жаан,
Жарк – журк эткөн, жаз жааны чагылгандай.
Ойлонуп баш калкалар жай тапканча,
Өтүп кетчү атылган, көк имленин огу сымал.

Жаштык кез-жалындаган, отту чачкан,
Жолунда туш келгенди өртөп салган.
Жалындап жалын чачып турган менен,
Жалп этип, шамал тийсе өчүп калган.

Жаштык кез-агып жаткан

дарыя сымал,
Өткөн соң кайра келбейт кандай арман.
Жаштыкты сен максатуу өткөрө алсаң,
Дүйнөдөн сенде болбойт анда арман.

Турушу кызык жазмыштын.

Чоң эмчек саан уйларын,
Тынбастан саап жаткандай.
Салаалап аккан сулары,
Жылгадан барып кошулган.

Суулардын тынбай агышы,
Жеримдин күрөө тамыры.
Өңдөнүп чебер боекчу,

Көрк берет чөлгө, талаага.

Байыса сүтү уйлардын,
Байкоого алып анысын.
Балдардын баккан энедей,
Байма –бай керек болгондо...

Балдардын карап ар жактан,
Көнөктөп төккөн көз жашын.
Толуктап тоонун сууларын,
Турушу кызык жазмыштын!!!

Сулуу келет кыз-балдары.

Ат жалындай кара кыр бөлүп турган,
Эки жылга биригип кошулушкан.
Жаа огундай суу бойлоп жайланышкан,
Кичинекөй бир айыл, кыштагы бар.

«Азим –Булак», «Ак-суулар» кошулушкан.
Аралчада жайгашкан бир кыштак бар.
Ортосунан тең жарып төө өркөчтөй,
Узун Чоку, Пас Чоку чокусу бар.

Узун Чоку өзгөчө окшоп кетет.
Бакай кийген Бабамдын калпагындай.
Көккө каарп учуучу учуучудай,
Кыштак атын койгону ошондуктан.

Бул кыштактын бүлдүркөн, алмалары.
Өзгөчө даам берген кулпунайы.
Барганда даам татып кетиңиз деп,
Турушкан сулуу келет кыз-балдары.

Нурундайсың.

Узатып уясына күн шооласын,
Жарк этип көркүн ачкан көк асмандын.
Суурулуп чыга келген көшөгөдөн,
Сулуу Ай, чолпон жылдыз нурундайсың.

Туура-Таш.

Чертилип ашыктардан жалгыз калган.
Ордонун ордодогу каны сымал.
Канчалык аткан менен чыгара албай,
Ортодо хандай болуп катып калган.
Асмандан кайып болуп түшкөн таштай,
Ортодо баш калаага кароолчудай.
Чокусуна чыгып барып карап турсаң,
Айлана, колдо турган алакандай.

Алыстан сапар тартып чарчагандай,
Кербендин жол баштоочу Буурасындай.
Өркөчүн таштап коюп эки жакка,
Эс алып, алп уйкуда уктагандай .

Баткендин көркүн ачкан дарбазасы,
Бакырган Буура сымал Туура-Ташы.
Чокусуна чыгып туруп каарганда,
Баткен шаары көрүнгөн алаканда.

Арманым бар.

Кара очоктун оту өчпөй күйүп турган,
Кара чайнек асылып кайнап турган.
Көчөсүнөн өтүп жатса айылдыштар,
« Кайрылып чай ичип кет, ооз тийип»-
Деген сөз ага дайым адат болгон.
Апамдын бул адатын сагынамын.

Короого тиккөн эгин, картошкасы,
Баклажан, мөмө -жемиш, жашылчасы.
Райкан –жамбил, түркүн гүлдөр ачылганда,
Короого киргендерди таң калтыркан.
Дасыккан чоң дыйкандан көм калбаган,
Апамдын эмгекчилдик асыл жагы.

Көшүлүп көпшөк келсе көмөч наны,
Болкулдап боорсок сымал жапкан наны.
Жеңемдин жапкан наны башкача деп,
Макташкан кайни-келин, кошуналары.
Апамдын жапкан нанга окшошпойт деп,
Жеңелерди капа кылгам эчөн жолу.
Жайлоодо ...каймак даам айрандары,
Тамшанткан жегендерди тамак ашы.
Колунда бир башкача сыры бар деп,
Макташчу даам таткан жандын баары.
Апамдын тамагына окшошпойт деп,
Жемелегем далай жолу кыздарымды.

Кошунасы, сураса нан берин деп,
Наны менен майын да кошо берген.
Козу ордуна, тойго барчу тай жетелеп,
Жеңекемдин колу ачык берешен деп.
Мактап калчу кайнилери-келиндери,
Апамдагы колу ачыктык касиетти
Келин-кызга берсе деп тилеп келем.

Жалгыздык жанга тийип көйигенде,
Капа болуп, катуу тийсе кимдир мага.
Көздү жумсам, көз алдыма дароо келип,
«Көйибө өтүп кетет мындай нерсе»-
Деп айткан түштө аян сөздөрүнө,

Эргип кетем дароо мөн көнөшине.

Жаңылык, бардык жактан кабары бар,
Санжыра, дастан айтмай адаты бар.
Жети ата, ата тегин айтып берсе,
Көп адам чың дилиненен таң калышкан.
Апамдын артыкчылык асыл жагы, касиетин,
Биле албай өткөргөнгө арманым бар...

Бакыт деген эмне?

Бактылуу. Бакыт деген эмне?
Адамдар сурашат мөндөн кээде.
Туя билүү айлана -чөйрөдөгү,
Адал эмгек кыла алсаң ал жеткирет.
Бакыттын туу чокусу, сересине.

Бакыт деген кышчынын кышы сымал,
Тынбастан эмгек менен куюп жаткан.
Адамдын өз колунан жаралуучу,
Кажыбас кайраттууга, чыдамкайга-
Акырын кезек менен келе турган.

Бакытты сен издебе башкалардан,
Бакытты сен табасың өз колуңдан.
Акыл менен адал эмгек кыла билсең,
Бакыттын жолдон чыгат сен издеген.

Бакыт кайда? Кайдан тапса болот аны?-
Деп сурашат адамдардын айрымдары.
Бакыт деген өз колуңдаң жаралуучу,
Таба билип, кышчыдай куя билсең,
Бакыттын өз колунда сен жаратчу.

Тарбыя бер жаш кезинен.

Данегинен ачылып, жер жарып чыккан көчөттүн,
Сарасеп салып, кызыгып көрсөн өсүшүн.
Окшоштук бардай, энесин эмген жаш бала-
наристенин.
Азыгын алып, көшүлүп эмип жатса өз энесин.
Көчөт да, азыгын алып, көшүлүп соруп жатат- Жер
энесин.

Табыйгат өзү кызык., башаатынан,
Жаш көчөт тез жетилет, мөмө берет.
Адамдар жаш, карысы аны билет.
Наристечи? Кандай болот? Ким болот? Эч ким
билбейт.
Наристе бойго жетет, өзгөрөт, бир гана тарбия аны
чечет.

Жаш көчөт, наристөдө окшоштук болгону менен,
Наристеге ал үчөө кемдик кылат.
Ага керек тарбыя, адеп-ахлак, ыйман деген.
Ошондуктан айтылып калса керек Улуу сөздө:-
«Балага тарбыя бер жаш кезинен» -деп

Жоролорго.

Жоролордун жоругу бар ар кандай,
Жага турган, жакпай турган жагы бар.
Жакпай турган жактарына тийишип,
Жоролордун балесине мен калбай.

Андан көрө атын атап өзүнчө,
Кылган иши, кызматтарын көрсөтө.
Чакан гана арноо болуп калсын,-деп
Жоролорго ырды жаздым өзүнчө.

Жоролордун жоро башы-Эшполот,
Жоролорго айткан сөзү эп болот.
Жаңындагы жардамчысы-Жаңыбай,
Жоролору айткан күнү топтолот.

Жоролордун эң улуусу-Садыбай,
Жакшы адам, теги таза өзү бай.
Жакыныраак териштирип келгенде,
Жарыштарга түшүп келген байма-бай.

Кенже бала жородогу Камчыбек,
Келбегенге катуу чара көрөм,-деп
Кайра-кайра келген сайын демитип,
Кимге көзөк келгендигин белгилейт.

Ордум менин тартып алган Бобулов,
Орун басар болгон эле оолугуп.
Орун басар иштей албай койду,-деп
Ордун анын алып койдук чогулуп.

Жоробузда жоош киши Ташыке,
Жибек сымал, жумшак адам ал десе.
Жакшы адамдар момун болот,-деп коеп,
Жөн койбостон азил кылат Садыке.

Арабызда бир ажы бар-Якубжан,
Арак ипес сопулардан өзү ал.
Анекдотту айтып кирсе ашыкпай,
Арабызда күлбөгөн жан калбаган.

Баркын билген жакын-жуук алысты,
Базарчылар баары сыйлайт Жанышты.
Бакылдабай орду менен сүйлөгөн,
Бардык жоро жакшы көрүп калышты.

Кызмат кылат, кызмат жактан качпай ал,
Кызык жигит Абдыганы иним ал.
Күлүп коюп, айткан сөзгө кошулуп,
Каада-салтты сактап жүрөт дайым ал.

Жазда келип жоробузга кошулган,
Жакшы жигит Ибрагим деген ал.
Жандуу сөздөн айтып жүрүп күлдүрө,
Жагып калды жоролорго бул адам.

Болбогонго болушпагын эч качан,
Кандай адам болбосо да ал адам.
Болду эми, койгун десе болбостон,
Бокем жүрөт, жабыр тартып аялдан.

Элдин жүгүн.

Тогуз ай бели сыздап көтөргөнүн,
Төрөрдө өлүм менен күрөшкөнүн.
Төрөлүп чоңойгуча наристеси,
Түндөсү түн уйкусун бөлүшкөнүн,
Теңдешсиз, тоодой болгон эне эмгегин,
Туйганды бул дүйнөдө көп көрбөдүм.

Ыйласа бала менен кошо ыйлап,
Жыгылса энелерде жүрөк сыздап.
Кетишсе келгичекти күтө берген,
Кылса да кандай жорук ага чыдап.
Керемет энелерде болгон ыйык,
Касиет болбогону бизде кызык.

Артынган мойнундагы эне жүгүн,
Алышып, актай алган эне сүтүн.
Айтканын , айтканындай кыла билген,
Азаматтар көп болсо көтөргөн элдин жүгүн.

Кетээр кезде.

Жаралмак, кайтмак,- деген чындык экен,
Жаралуу-кайтуу дагы буйрук экен.
Жаралып жалгыз эле кайтып кетпей,
Жараткан урпактарды берет экен.

Жараткан жаткылыгын бере көрбө ?
Кол карап, кор болгудай бирөөлөргө.
Жүгүртүп жүрүп эле ала бергин,
Көрөр күн, ичер суулар түгөнгөндө.

Дүйнөгө түркүк болбойт эч бир нерсе,
Көлгөндин баары кетет кайра эле.
Жыйганың көпил болуп алып калбайт,
Жалгандан чын дүйнөгө кетээр кезде.

Кызыктай.

Күндөр өтөт, айга айланып билинбей,
Кара чачты ак аралап бириндей.
Карап туруп көз алдыңда байкалбай,
Кайран жаштык өтүп кетип ирмөмдөй.
Бардык күндөр окшош болуп байкалбай,
Балалыгым өтүп кетти кайрылбай.
Баамымда өткөн күнгө кайрылсам,
Бардыгынан балалык көз кызыктай.

Кантесин.

(Бакиевдин бийлигине).

Кантесин бийлик, кантесин,
Мыйзамдын баркын кетирдиң.
Калк үчүн кызмат кылат,- деп,
Кимдерге кызмат кыл дейсиң.

Кантесин бийлик, кантесин,
Шайлоонун баркын кетирдиң.
Шайлоого келбей койсо да,
Шайлоонун таап эсебин.

Кантесин бийлик, кантесин.
Ишенич кетти элиндин,
Ишенич кетип бир күнү,
Мертинип калар бекенсиң.

Кантесиң бийлик, кантесин,
“Жаңырып” кайда кетесиң.
Жаннатын оозу ушул деп,
Тозокко кирип кетпегин.

Кантесин бийлик, кантесин,
Оозуңду ача бербегин,
Тыгылып калып бир күнү,
О дүйнө тартып кетпегин.

Кантесин бийлик, кантесин,
Көчүшүп кетти көп элиң,
Кош жылдыз болуп ырдай бөр,
Кереги жок,- деп элимдин.

Кантесин бийлик , кантесин,
Эл жерге сен да эгесин.
Жериңди сатып сен бүгүн,
Кай жакка качып кетесиң.

Кантесин бийлик, кантесин,
Чындыкка жетээр бекенсиң.
Кашкайган чындык жеңсе эгер,
Калк үчүн иштеп кетээрсиң

Жомоктой.

Капарсыз күтүп олтурсак,
Капыстан чыккан айга окшоп.
Кашкая күлүп келе атсан,
Канаттуу пери-үргө окшоп.

Жай гана күтүп олтурсак,
Жарк этип чыккан айга окшоп.
Жаркылдап кирип келе атсаң
Жаңыдан чыккан айга окшоп.

Капилет келген коноктой,
Көңүлгө салып туркун ой.
Көрүнүп коюп кетпегин,
Капыстан бүтчү жомоктой.

Кала турган.

Сымбатын салыштырып айга теңеп,
Суйкайган сулуу кызды чүрөк дешет.
Суктанаар сулуу жандан болсун дешип,
Сүйүктүү кызын атап Айчүрөк,- деп.

Алпештеп чоңойтушкан ошол кызы,
Ай менен салыштырса болоор чагы.
Ар дайым кичи пейил, элпектегин,
Айчүрөк, Айчүрөк –дейт элдин баары.

Алма алыс түшпөйт дешет сабагынан,
Ата-эне кылган ишке сыймыктанган.
Ата-Журт, өз элине кызмат кылгын,..
Ар дайым эл унутпай кала турган.

Бактылуу күндү көп эстейм.

Кой жайып чыккан жайытка,
Күндөрүм кетти алыска.
Кез-кезде гана элестейт,
Кар жаап калган суукта.
Канча жыл чыксам жайлоого,
Калган күн эсте бороондо.
Каршыгып, күнгө калгансып,
Койлорум качкан зоолорго.

Кеч кирип кетип жатса да,
Кайткысы келбейт туз жайга.
Кырчылдап жешсе чөп-чарды,
Кыжырым келчү койлорго.

Жайлоого көчүп барарда,
Жол азап малды айдарда.
Жол менен көтпөй жаныбар,
Жылт этип качкан кашага.

Кечинде кайтсан жайыттан,
Казанда сорпо кайнаган.
Каттама, боорсок, кошулуп,
Көп түрлүү тамак жайнаган.

Бүлбүлдөп күйгөн шам менен,
Балдарын жыттай эркелей.
Бакылдап айтып өткөндү...
Бактылуу күндү көп эстейм.

ҮН ЧЫГАТ.

Өлбөс, өчпөс бир чыгарма жаратсам,,
Жашоомдо болбос эле эч арман.
Чарчаганда, эс алганда окушуп,

Артта калган муундарым жактырган.

Атам таанып, атам менен сүйлөшкөн,
Анга чыгып, ашууларда бир жүргөн.
Акыл айтып, жакшы бол- деп турушчу,
Аксакалдар бардыгына сүйүнөм.

үмүт менен жашайт адам дайыма,
үмүтү жок шайтан болот бир гана.
үзүлбөгөн үмүт мени жетелеп,
үлгү үчүн ырлар жаздым балдарга.

Ата-бабам басып өткөн жолдорун,
Баркын билбей өтөмбү-деп коркомун.
Байкалбастан орто жолдо калбастан,
Балдарыма айтып өтсөм болгонун.

Ата-жайым жайлоодогу Саз-Булак,
Ал булактан өткөн үнү угулат.
Аккан суунун шары менен коштолуп,
Арчалардан бир башкача үн чыгат.

Өткөндү эстеп кыйналбагын.

Өткөндү эстеп алып кыйналбагын,
Ал менин, сенин дагы жаштык чагың.
Ал күндүн бир күнүнө тең келе албас,
Өмүрдүн калган күнүн кошсо баарын.

Керемет кооздуктун көрдүм баарын,
Кезинде тоого чыктым, бөлдөн аштым.
Кетпестен көрүнгөнгө, кебелбестен,
Кеткенин сезбей калдым жаштык чактын.

Башталса күтө билгин аяк

жагын,
Баркына жетө билип, анын баарын.
Баарынан эң коозу, эң кызыгы,
Байкалбай сен өткөргөн жаштык чагың.

Балалыкты эстеймин кар ойногон,
Кара өтүктөн суу өтүп, буттар тоңгон.
Кайран күндөр кайрылып келсе кана,
Колу буттар үшүп да эч тойбогон.

Бийик жерден тебишип жылгаякты,
Бири туруп, жыгылса чурулдашты.
Балалыгын эстешип ата-энөлөр,
Балдар менен тебишти жылгаякты.

Дайым эстеп.

Өңүмдө болсо деле ... түш сыяктуу,
Өзүңдө бир касиет бар сыяктуу.
Экөөбүз жолугушуп турсак деле,
Өзүңдү сагынганым таң калыштуу.

Көрбөгөн күндөр толсо сагынычка,
Көргөндө майрам болгон ал заматта.
Кокустан бирге болуп калсак эгер,
Күндөрүм бейиш болгон жазымышта.

Кезиккен күндөрүмдү улам эстеп,
Кезинде сезилбеген ал керемет.
Кайрадан артка кайрып барсам эгер,
Киного тарта бермек сүйгөн карек.

Кетсе да бизден өтүп жаштык кезек,
Калтырып унутулгус кымбат белек.

Кокустан алыс жакка кетсем дала,
Кымбатым калам сени дайым эстеп.

Элим бар.

Керемет кооз талаалар,
Көк тиреп турган аскалар.
Кылымдан-кылым карытып,
Кыргыздын жери аталган.

Катылган жоосун качырган,
Кан төгүп жерин сактаган.
Кең, пейил айкөл эл болуп,
Кыргыз-деп атын чыгарган.

Тоо ташын дайым сагынган,
Тоолорун ыйык тутушкан.
Тоолорду дайым мекендеп,
Тайманбас кыргыз элим бар.

Жазылармын.

Кандайсың-деген сөзгө жарабадың,
Коңгуроо кылганыма капаландым.
Калп эле сурамжылап койгонунда,
Кайгыдан аз да болсо арылмакмын.

Арадан жылдар өттү далай-далай,
Армандуу күнгө толуп арыла албай.
Ар дайым жолуксак, - деп тилек кылган,
Ак тилек калабы, -дөйм орундалбай.

Санаалаш болгон күнгө ыраазымын,
Санаадан чыкпай калган, менден такыр.

Саламат жүрсөң болду кайда болбо,
Сагынып жүрө берем карындашым

Сен дагы бир күн мени сагынаарсын,
Сагынсаң капалыктан арылаарсын.
Санаалаш болгон күндү эстеп кайра,
Саамайыңдан мөн жыттап жазылаармын.

Досума.

Байкалбай өтүп кетчү балдарына,
Баарынан эн жаманы өмүр кыска.
Баарына көзүн жетип калган чакта,
Байкоосуз алып кеткөн келбес жакка.

Көп окуп, көптү көрүп, көптү билген,
Колунан, каалагандын баары келген.
Калкына кызмат кылам деген ойдо,
Каапырай ден-соолукту берген белен.

Кезинде эл өкүлү болгон элен,
Калкына кызмат учун төрөлгөндөй.
Кой десе болбой коюп бийлик тарап,
Калкына жетекчи да болгон элен.

Көп жолу азап тарттын андан досум,
Козголгон элди басуу кыйын досум.
Козголгон эл үстүнөн пайдаланган,
Көп адам пайда көрдү андан досум.

Эл ишеними.

Ойчулдан эл башкаруу женилдигин,
Ойлогон окуучусу сурайт экөн.
Окуучу суроосуна жооп кылып,

Ойчулдун берген жообу мындай экен.

“Жетиштүү курал-жарак колдо болуп,
Кампада азык-түлүк турса толуп.
Элинин ишеними бекем болсо,
Ал элди башкарууда женил болот.

Элиндин ишеними бекем болсо,
Кампада азык-түлүк турса толо.
Куралдын кереги жок анда такыр,
Куралсыз да башкарса болот анда.

Ишеним бийик турат бардыгынан,
Колдогу курал-жарак, азыктардан.
Элиндин ишеними бийик болсо,
Женил болот башкаруу бардыгынан”,-
Деген жооп берген,-дейт ойчул адам.

Куплеттер.

Калк кадырлап, элдин баары жактырган,
Кылдын бөлө ?-жакшы иш эсте калган.
Кыла албастан өткөрүп, жибербегин,
Кайтарында шыр айтып кайталаган.

Элим менен, элим үчүн дегендерден,
Эчен-эчен сөзгө бай чечендерден.
Элим үчүн кызмат кылам,-дешип коюп,
Элден качып алыска безгендерден.

Жашоо келет.

Баары агат, өзгөрүлөт, такыр калбайт,
Бир да зат алмашылбай туруп калбайт.
Түбөлүктүү кыймылдаткыч жок сынары,

Бир түрдөн башка түргө алмашылат.

Бар нерсе жоголбостон тура берет,
Бар заттын кадыр-баркын көргөн билет.
Бирок, ал кийлигишсе сырт тараптан,
Билинбей башка түргө өтүп кетет.

Ар бир зат өз-өзүнчө жашап келет,
Аларга жаратканда өмүр берет.
Канчалык узак өмүр бөрсө деле,
Баары бир ал өмүрдүн кечи кирет.

Ата-эне бала көрсө, балам дешет,
Балдары балам,-дешип кете берет.
Байыртан бабалардан салтка айланган,
Бардыгы алмашылып жашоо келет.

Жакшы адам жакшылыгын өзү билбейт,
Жаман да жамандыгын өзү сезбейт.
Жакшыны жаман менен кошуп койсо,
Жамандыкты жашоодо сездиришпейт.

Жайлоонун да төскөйи-күнгөйү бар,
Жайытына карата айырма бар.
Жаштык менен карылык, балалык,-деп,
Жайы-кыштай, күзгүдөй окшоштук бар.

Камил акеге.

Өмүрдүн жарым чегин аттап өтүп,
Өткөндү эстеп көрчү көнүл бөлүп.
Өзүнө өзгөлөрдөй көнүл бурбай,
Өмүр да өтүп кетти эл,-деп жүрүп.

Кызматын кылып калкындын,
Кыйла жыл элин башкардын.

Камилдөй болуш кыйын,-деп,
Көп адам эстейт кадырын.
Көк-Жарда жүрүп жөн жатпай,
Кубага барып эс алган.
Кылыгын билген адамдар,
Кыйласы жүрөт унутпай.

Көп адам тен келе албайт сөздөн сага,
Карсылдап күлгөнүн да такыр башка.
Койгула, аралашпай калгам дебей,
Камчы үйрүп, күпүлдөйсүн саясатта.

Карыдым деген сөздү такыр айтпа,
Камчысын кармай жүргүн саясатта.
Карадай аппак, деген сөздөр чыгып,
Капыстан уят болбо жаш балдарга.

Калыстык сөздөн такыр жазбай жүргүн,
Карсылдап жаш кезиндөй катуу күлгүн.
Кувасай, Кува жакка барганынды,
Кээ-кээде кезек менен айта жүргүн.

Мечитке барганындан такыр жазба,
Мээримин төгүп турсун жараткан да.
Кетирген кемчилдикти кечиргин,-деп,
Кудайга жакын болгон жакшы тура.

Көк-Жардын эли сыйлайт Камил ава,
Камилдин айткан сөзү дары адамга.
Кайжерге, кайда барба сурашышат,
Камилдин атын атап сураштыра.

Жээмурат уулу Камилди,
Жэргемдин эли бүт билет.
Жаш кезде кылган иштерин,

Жомоктой айтып эл келет.

Суктануу.

Салаалап турса жылгалар,
Сай-сайдан аккан ак суулар.
Сапарда жүрсөн алыста,
Сагынта турган жайлар бар.

Көк-кашка суунун шоокуму,
Карт тарых элдин добушу.
Көк тиреп турган аска-зоо,
Жеримдин бийик чокусу.

Карагай, арча кайыны,
Кыр-кырдан учкан улары.
Кыйла жер ага тен келбес,
Карагой, Чаты, Мурдачы.

Жаны жыл.

Жыл ичинде жасаган жакшы-жаман,
Жалпысынан өткөрүп таразадан.
Жакшы жыл,-деп алкоолоп өткөн жылды,
Жаны жылды тосушат бардык адам.

Дасторконго жайылып түрлүү тамак,
Дос туугандар келишип даам татат.
Даам татып, чай ичип жөн олтурбай,
Дос туугандар бирин-бири куттукташат.

Жаны жылын кут болсун, куттуктайм,-деп,
Жаны келген мейманда сөздү бербейт.
Жакшылыктар көп болсун жаны жылда,
Жакшы ойлор айтылып тилек тилейт.

Куттук айтып киргенде өлкө башчы,
Кубангандан ачылып шампан атты.
Көбүктөнтүп толтурган бокалдарга,
Кагыштырып бири-бирин куттукташты.

Сатып ийген.

Айтылган өз сөзүндө тура албаган.
Мыйзамды ыйык тутуп сактабаган.
Көздөгөн түпкү максат өзгөрүлүп,
Туугандык кызыкчылык бийик турган.

Эл үчүн кызмат кыл,- деп айткан менен,
Элине бир жарытылуу кызмат кылбай.
Өз элинин укуктарын төпсөп салып,
Кыргыздын кыйындарын кыйнап салган.

Калыстыктан таптакыр тайып кеткен,
Кошоматчы туугандар байып кеткен.
Калкка кызмат кылуучу бийликтеги,
Кызматкерлер ыйманын сатып ийген.

Туулган жер.

Туулган жердин топурагы алтын,-деп,
Туулган жерди ыйык тутуп мекендеп.
Туулган жерден алыс сапар аттанса,
Туулган жерге кайра кайтып келем,-деп.

Туулган жердин сууларына чөмүлүп,
Туулган жердин топурагын көмүлүп.
Туулган жерден алыс жакка кете албай,
Туулган жердей ыйык жоктой сезилип.

Тамыры жок дарак өсүп көгөрбөйт,

Туулган жерсиз жашоо кызык көрүнбөйт.
Туулган жерди ыйык тутса бардыгы,
Туулган жерден өнүп-өсүп көгөрөт.

Сүймөкмүн.

Балбылдап жанса көздөрүң,
Бал даам таттуу сөздөрүң.

Байкалбай жүргөн экенсиң,
Байкасам сени сүймөкмүн.

Жалжылдап жанган көздөрүң,
Жалбырттап турат жүздөрүң.
Жаш кезде кайда жүргөнсүң,
Жаш кезде көрсөм сүймөкмүн.

Ойлоно бассаң көчөдө,
Окшотуп ийем чүрөккө.
Ойдо жок жерден жолугуп,
Ойлончу болдум күнүгө.

Жамалың такыр башкача,
Жароокер сулуу Айпарча.
Жолугуп сага кокустан,
Жан дүйнөм калды азапта.

Көрөмөт сырдуу карегиң,
Көргөндү буруп келбетин.
Капилет жерден жолугуп,
Козголду менин сезимим.

Жоогазынга.

Жылуулук жаз жытынан кабар берип,
Жаңыдан ойгонушса ай перилер.
Жер жарып жашоо үчүн умтулушкан,
Жер көркүн өзгөртүшкөн байчечекей.

Жан кирип арыктагы сууларга да,
Жаз ырын коштоп кирсе дароо гана.
Силкинип чечип салып кышкы тонун,
Уйкудан ойгонушат дарактар да.

Окшошкон пөйилдери жазга гана,
Жаз айын ыроологон аялдарга.
Жаздагы жаан сымал мээр төгүп,
Жанымда жүрсө болду аман гана.

Кут болсун жаз майрамы баарыңарга,
Жазга окшоп жасанышкан аялдарга.
Жароокер күлүп-жайнап тосуп алган,
Жарды менен окшоштурам жоогазынга.

Жолугалы.

Кездешип капилеттен жолугушкан,
Кол берип сылык гана учурашкан.
Кымча бел, шынга бойлуу сулуу кызга,
Канткенде, мен кайрадан жолугушам.

Карагаттай көздөрү жоодураган,
Көргөндүн көңүлүн ал буруп алган.
Көз айнекчен келишкен кыргыз кызга,
Кайрадан качан ага учурашам.

Кыргыздын кыйын кызы Болдуканы,
Кыйла жыл кыйнап келген Ырысбайды.
Кой антпе, биз алардай болушпастан,
Каалганда тез эле жолугалы.

Сен болбо Ырысбайдын Болдуканы,
Сен болгун алганыңдын асыл жары.
Сезилбей өтүп кетчү жаштык кезди,
Сездирип каалганда жолугалы.

Аппак кар.

Кардын жаашын карап туруп ойлонуп,
Кардай сымал өмүр кетет окшошуп.
Кышта жаап, жазда эриген ак кардай,
Кайран өмүр өтүп кетчү жок болуп.

Эрте жазда жаагандай сары кар,
Эрте кеткен жаш өмүрлөр канча бар.
Эчен жылы карды көрүп, өткөргөн,
Элес алар эстен кетпес өмүр бар.

Аппак карга бетин тосуп ойногон,
Ак куу сымал бойго жеткен кыздар ал.
Аппак карга жүзүн тосуп жүгүргөн,
Арасында сен жактырган кызда бар.

Ойго батып терезеде олтурсам,
Ой-кырларга жаап жатты аппак кар.
Ойлор менен алпурушуп бир далай,
Өткөн күндөр эстен өттү байкабай.

Карыядан чыккан дил маек.

Уктун беле ?

“Каапырды азанчы, катынды базарчы кылба”-деген сөз бар

экенин элде.

Илгери айылда бир гана азанчы болчу эле,
Көбөйүп бара жатат “азанчы”,- деген неме.
Айрыкча көбөйүшөт шайлоо,-деген
Бир балээ чыккан кезде.
Айткан азаны баарынын бирдей эле,
Жыргатам,

кыйратам.

Кылам баарын элге ...

Көбөйүшөт азанчынын жардамчысы, казанчысы,
казначысы.

Айылда ээрчип кетчу болду бардыгы азанчыны,
Аракты күндө ичкен,

айылда алкаш дешкен,

Арап да ээрчип жүрөт азанчыны.

Кой баккан күнү-түнү,

Койлубай да ээрчип жүргөнүн караңызчы.

Айылда бөлүнүштү, азанчынын үнүнө,

кыраатына, казначынын кылган бергенине
жараша.

Азанчылар азан айтып кыйкырышты,

Эси ооп эл тараганча, жадаганча.

Азанчынын сынагы болду дешти алар аягында.

Жыйынтык чыгарылды, азанчынын айкырганына,

Кыйкырган –бакырыгына карата.

Келгендердин санына жараша берилип баа.

Сынакка макул болбой айкырып чыкты,

Баягы арап ичкен Арапбай менен,

Кой баккан Койлубай деген бала.

Сынак туура эмес өттү,-деп

кыйкырышты, бакырышты тамагы айрылганча.

Ким карамак аларды,

кетишти чогулгандар
азанчынын сынагына катышкандар.
Сынактан өткөн азанчылар, азанын
айтууда башка жакта...
Уккандар аз алардын азандарын,
айтышса да, биринен-бири өтүп
кайра-кайра.
Айылда түшүнүштү, азанчыдан жоктугун
эч бир пайда.
Дыйкан данын айдап, малчысы малын багып,
Койлубай койун багып жүрөт азыр
ээн талааларда...

Эркиндик алдык, укугубуз бирдей,- дешкен,
Аялдар чыгып кетти базарларга
бирин-бири ээрчинишкен.

Айрымдары кетишти,
Россия, Казакстан, Дубай жакка.
төрөй турган, күйөөгө чыга элек
жаш кыздар бар арасында.
Унут болуп жараткан берген милдет
Аткарылбай кала турган болду
ушул чакта.
Базарга чыккандары,
эсеби дааналары.

Алдыга кетишти, байгеге мөөрөй алган
күлүктөрдөй, айтканы-айткан болуп,
Жалдырап турушат, жолдоштору айтканын
айткандай кылып коюп.
Мингени “Жип”, жашаганы “Хан” сарай болуп.
Кээ-кээде аларда азанчыга кошула коюп...
Айрымы эсебин таба албай,
соодада ысыкка, аязга да карабай,
Алганы кредит, кайрадан кайтармай.

Ысыкта, суукта тургандан
Чарчашат, бечара кыйналган.
Сеп этип жүз грамм алышат,
Эсепти таба албай калгандан.
Чогулуп отурмай адатка айланган.
Обонго салышып кыйкырып калышат.
Турмушту кыйратып салгандай.

Азанчы азанын айтканда,
Кээде эле ээрчишип калышат.
Айтылган азандын обонго салышат.
Ырдаган обону окшошпой,
“Обончу” атыгып калышат.
Кудайдан берилген так милдет,
Урпакты улантчу, унутуп калышат.
Баланы алпештеп өстүрчү, оюнда такыр жок,
Модага айланган, балдарды карамай,
Айылда калышкан таэне, чоң эне, жаш балдар.
Мектепти бүттүбү, аларда кетишет,
алыста иш кылмай.

Окуу жай көбөйгөн, окууга барган көп,
Окууну бүтүшөт, кесиптик билим жок.
Иштөөгө орун жок,
Алар да кетишет, өлкөдө арга жок.
Айылда калбады, мал доктур, инженер.
Бийликке келгени талашат, тоношот,
Тоношуп бүткөн соң, акыры корккондой,
Бир жакка качышып жок болот.
Ушинте беришсе, заманда оңолбойт,
Азанчы, базарчы нээти оңолбой,
Өлкөдө өзгөрүү эч болбойт,- деп айткан
Карынын бул сөзүн мен коштоп.
“Иштеш керек миң жылдап жашай тургандай,
Ибадат биз кылсак, бүгүн өлүп калчудай,-деп айткан

Пайгамбар сөздөрүн
Ичимден мен жаттым кайталай.
Ойлоноор бийликке келгендер,- деп ойлоп
кайрадан,
Кагазга түшүрдүм, болгонун болгондой.

Тилек.

(Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин
депутаты
Кадыралиева Ыргал Кармышаковнага арнайм.)

Ыргалып кайың шагындай,
Ыргактуу ырдын сабындай.
Ыйманы ыссык жароокөр,
Кыз болсо, дешти Ыргалдай.

Сырдана сүйлөп жайгана,
Сынтакса Ноокат кызына.
Сырдана, назик кыз,-дешип.
Суктанып калдык Ыргалга.
Онолдой кара чачыңы,
Окшотуп кайың шагына.
Омоктуу оюу бар,-дешип,
Ойлонуп калдык Ыргалга.

Көп элге кеткен атагы,
Кыргыздын өткөн ханшаасы.
Курманжан Датка энебиз
Колдосун дешти Ыргалды.

Тайманбай сөздү айта бер,
Татыктуу мыйзам жаза көр.
Талабын элдин колдосоң,
Теңирим өзү колдор дейм.

Жаманды такыр ээрчибе,
Жалбарса деле миң мерте.
Жакшынын жүрүп жанында,
Жакшы иш кылгын элиңе.

Агаңдын атын унутпай,
Ар дайым жүргүн урматтай.
Агаңдай жигит аз чыгат,
Алгыр куш, бүркүт, шумкардай.

Жалгыз гана.

(Арак ичип чалчыкта жаткан жаш жигитке
болгон жийиркенүүдөн чыккан ачуу сөз.)

Ич аракты кыргызым, ич аракты,
Бөтөлкөдө бир дагы түк калтырбай.
Көчө бойлоп жыгылып, сен калгыдай,
Көчөдө сен жыгылсаң капа болбо,
намыстанба.
Кайра туруп ичкиниң эч тартынбай,

Ич аракты кыргызым эч калтырбай,
Тойгуча ич томолонуп торопойдой
чалчыкта жата алгыдай.
Намыстанба, тургун да чалчыктан да
бетиң жууба.
Туруп ичкин, өлүк сымал мүрзөгө бара турган.

Ич кыргызым, ичкиниң эч калтырбай,
Ичкен жерде жыгылып, кулагыдай.
Иттер келип жалашса бетин-башын,
Ырылдашып мас болуп талашкыдай.

Ич кыргызым аракты, ич аракты каалаганда,
Атаң өлүп табыпта жаткан чакта.
Атаң ичпей кеткенин эске алып,
Ал карыздан кутулгун дароо гана.

Ич кыргызым, аракты эч калтырба,
Аракты сен калтырып уят кылба.
Тойдо ичкин томолонуп калганча,
Иттөй болуп, ырылдашып талашканча.
Ич кыргызым аракты жүйөөлөр көп,
Иче турган сен аракты.
Туулган күн, жоро олтуруш,
Туугандар, достор менен жолугушуш.
Араксыз көркү болбойт тойдо да, жөн олтуруш.

Ич аракты кыргызым, эч калтырба,
Ичкенди үйрөт, уул-кызың балдарыңа.
Ичкиликтин сырын билсин аларың да,
Ичкиликсиз жашоо болбой турган чакта.

Ич кыргызым, ичкөндөн такыр коркпо,
Ичкөн көздин ырахатын дайым ойло.
Ичкөндө жок болгондо каражатың,
Атаңдын жалгыз койун саткан оңго.

Ич кыргызым, ичпөстөн туруп калба,
Ичпей койсок жок ага бүгүн арга.
Кыргызымдын хан болоор жигиттери,
Жасап жаткан арагын сатат кайда.

Ич аракты кыргызым эч ойлонбо,
Ичип алып окшойлу торопойго.
Торопойдой чалчыкта жаткан түзүк,
Башкаларга биз эртең кор болгончо.

Ич кыргызым, ичкиниң күнү-түнү,
Ичпей койсоң көч болот эртең күнү.
Кор болушуп табышкан уул-кыздын,
Каражатын биз ичип түгөтөлү.

Ичкин кыргыз, ичкөнди да үйрөтөбүз,
Ичкен соң иттэй болуп биз үрөбүз.
Ичкөнди адамга эмес, айбанга да,
Ит менен ичишкөнди көндүрөбүз.

Ичкин кыргыз аракты кулкулдатып,
Акчаң жокто ата-энөң кунун сатып.
Арданбагын кыргызым, намыстанба, кутуласың,
Аз келгенде аялың, кызың сатып.

Арак ичкин кыргызым, арак ичкин,
Арданбастан тапкандын баарын ичкин.
Акырында аракты таппай калсаң,
Аялыңдан тамганды жалап ичкин.

Карап ичкин, кыргызым карап ичкин,
Калтырбастан тапкандын баарын ичкин.
Кокусунан аракты таппай калсаң,
Кокусунан тамганды жалап ичкин.

Коркпой ичкин кыргызым, коркпой ичкин,
Кош бойлуулук болгондо кызда ичсин.
Көз жарарда коркпостон баатырдыкка,
Кыз-жигитти төрөшөр аял ичсин.

Ич аракты кыргызым өлгөн жерде,
Ачуу менен басышат азыр бизде.
Ата-энөңди тирилтип алмак белең,
Аракты сен ичпестен койсоң эле.

Ичкин кыргыз аракты өлгүчөктү,
Өлгөнүңдө кошо көмсүн бөтөлкөнү.
Өлгөн дене ар дайым көрүп турсун,
Өмүр бою тойбогон ошол өңдү.

Ичкин кыргыз, ичкилик ичип тургун,
Ичкиликсиз жашоо болбой калды бүгүн.
Түрлүү даам жайнаса да дасторкондо,
Көркү болбойт ал ансыз түгөнгүрдүн.

Ич аракты кыргызым абайлаба,
Аял-эркек калбастан тегиз гана.
Араңарда адашып калышпасын,
Арак ичпес бир кыргыз жалгыз гана.

Жаткандай болом картайып.

Баарынан өткөн эң кызык,
Байкалбай өткөн күн кызык.
Балдардан небере көргөндө,
Байкасам ошол күн кызык.

Жашоонун өзү эң кызык,
Жаштыгың өткөн ал сызып.
Жаш кезде бирге болушкан,
Жаныңда жүргөн жар кызык.

Жаз келип, жай, күз алмашып,
Жатканы өзү бир кызык.
Жаш жигит кызга үйлөнүп,
Жаштык кез өзү ажайып.

Жай менен, күз ай алмашып,
Жатканга жатсам таң калып.

Жаштыгың менен коштошуп,
Жаткандай болом картайып.

Айтып өтөөр.

Артынан эл көтөрчү жүгүн артып,
Ак эмгек, адалдыктын туусун тутуп.
Ата-Журт, элиң үчүн кызмат кылсаң,
Ар дайым атын атайт сыймыктанып.

Дүйнөгө тирек болбойт эч бир адам,
Келдиңби ?-кетериңе жолго камдан.
Кокустан өз жолуңду тороп алсаң,
Кеткен соң, эске албайт эч бир адам.

Бак тиксең, даам таткын мөмөсүнөн,
Бараткан жолоочулар келекелер.
Баркына жеткен жандан болсо эгер,
Бата айтып, жакшы сөзүн айтып өтөөр.

Кабыланындай кыргыздын кайранына.

(Агайым Пайзилда Ирисовго).

Канчалык кыйын адам болсоң деле,
Калтырбай алып кетип кези келсе.
Калп эле жоктомуштай болуп коюп,
Кадырын тирүү кезде билбей неге.

Кайран адам, кайрылбаска шаштың неге,
Кара жер сени менен тоймок беле.
Көөдөндө толгон аруу сезимдерди,
Калайык-калкың али тере электе.

Кыргыздын бири элең, кыйын,-деген,
Кыргыз,-деп сокчу бүткүл тулку дөңөң.
Катыгүн кетти десе ишенбеймин,

Кыргызга сендей адам көрегинен.

Ойуңду уккан адам ойго батчу,
Орошон ойлоруна таң да калчу.
Оңбогур ажал албай тим турганда,
Ойлоруң көп эле го өзүң жазчу.

Тоодогу тунук гана булактардай,
Чанкаса, чаңкоолорду тез кандырган.
Чарчоонун ырын жазып бүтө электе,
Чамындың неге шашып дайра сымал.

Кабардар болбой калып агайымдан,
Капаландым калганга бүгүн абдан.
Кабар алып, калганда сөзүн угуп,
Кабыландай кыргыздын кайранынан.

Жаман сөз бар.

Айтылчу акырында чыдабастан,
Билсе да, билмексенге сала турган.
Алдаган, алдаганын түк айтпаган,
Уурдаса уурулугун байкатпаган.
Убада бере берген,
айтылган сөздөрүндө эч турбаган.
Акмакка айтылуучу бир сөз бар,
Кыргызымда эң бир жаман !

Илгери жок болчу дейт кыргыздарда,
Чамасы жуккан окшойт туугандардан.
Байыртан айтышчу экен тажиктерде,
же жукканбы,-дейм жакында орустардан.
Адамдын заңы чыккан арт жагынан,
Бул сөздү ошол жерге салыштырган.

Илгери чыкчу эмес, -дейт кыргыздардан,
“К-т”, -деген жаман сөзгө татый турган.
“К-ш”, -деп тажиктер атай турган,
“П-з”, -деп орустар катуу айткан.

“К-т”, -деген сөз катуу сөз, абдан жаман,
“К-т”, -деп айтат кимдерди кыргыз тууган.
Мал уурдаса ууру, -деп унчукпаган,
Кыз уурдаса кудалап сыйлап алган.
Элин сатса саткын, -деп катуу айткан.
Жерин саткан акмакты “к-т”, -деп айткан.

Калдык эми.

Мынчалык сезим сенде бар экенин,
Мен аны туя билбей, сезбей келдим.
Мертинген мергенчиден кайберендей,
Мезгилдин шары менен агып келдим.

Баарынан кызык мезгил эми сездим,
Баркына мезгилинде жетпей келдим.
Багбандын кыйып салып, улап койгон,
Бактагы мөмө болуп кайра келдим.

Жаш кезде жалындаган сезим деми,
Жалындап оттой болуп, күйгөн кези.
Жылуулук табы кетип бараткансыйт,
Жаш менен кошо агып анын деми.

Ойлонуп, ойго батаар мезгил келди,
Ойдогу ойго жетпес маал эми.
Ойноку, жаш күлүктөй туйлап турган,
Өткөндү элестетип калдык эми.

Туш келген бактыбыздан айрылбайлы.

Сендеги сезимдердин деми менен,
Сага арнап сүйүү ырын жаза берем.
Сен мени келбеңиз,-деп айтсаң деле,
Сен менен кездешүүнү самай берем.
Сен мени келбеңиз деп айтсаң деле,
Сен менен сүйлөшүүнү каалай берем.

Сендеги сезимдерди өчүрбөстөн,-
Сырдашып, сүйүү черин жазгым келет.
Сен мени унутсаңыз,-деген сайын,
Сен менен дайым бирге болгум келет.
Сен мени унутсаңыз,-деген сайын,
Сен менен түбөлүккө болгум келет.

Тартылган каректерге элестерди ...
Тамчыдай көз жаш менен чайдырбайлы,
Сендеги жылуулукка толук канбай,
Туш келген бактыбыздан айрылбайлы.
Сен мени келбе дебей, унут дебей,
Туш келген бактыбыздан узарталы.

Чогуу көрсөк.

Түбөлүк сүйүү отун жагып коюп,
Сен неге мөндөн качып алыстайсың.
Алоолоп жанган оттун аптабында,
Турмуштун чогуу тартсак даамдарын.

Мен сага сезимдерди багыштадым,
Сен деле мени көздөй агыласың.
Сезимдер дайра болуп ташкындарда,
Сен неге кетенчиктеп алыстайсың.

Мен деле сен жөнүндө көп ойлоном,

Сен менден алыс болгун жаман ойдон.
Биз, берип сезимдерге эркиндикти,
Дүйнөгө түркүк болуп өтпөгөн соң.

Өзгөчө жаш кыздарча назданганың,
Жаркылдап дайым ачык каш-кабагың.
Камабай сезимдерди капастарга,
Жашоонун чогуу көрсөк ырахатын.

Жарыгы бар.

Аттанган жолоочуга алыс жолго,
Капыстан сен жолугуп орто жолдо.
Арабөк таштап кетпей алаксыткын,
Калтырбай жалгыздыктын тушоосунда.

Токтобой ат жалында казан асып,
Жолдогу жолоочунун сырларын ук.
Ак дилден, ак сүйүүгө багышталган,
Сага арнап, жазган болсо ырларын ук.

Гүлдөр да мезгил жетсе гүлүн төгөр,
Картайса жолоочунун жолу бүтөр.
Түпкүрдөн орун алган ак сүйүүгө,
Арналган ырлар болсо обондуу күүгө өтөр.

Күн чыкса уясына кайра батаар,
Жолдогу жолоочунун сапарындай.
Он беш күн толуп кайра бөксөрсө да,
Айдын да өзүнө ылайык жарыгы бар.

Эч жоготпойт өз сапатын.

Байкалбай убакытың өтө берет,
Балалык, жаштык кезиң сенден кетет.
Бир күнү баарын эстеп кыйналбастан,

Бардыгын кезегинде жасоо керек.
Баарынан эң бир кымбат убакытың,
Баркына жетип аны кадырлагын.
Байкабай сен өткөрүп жиберген соң,
Бир кезде эстеп аны кыйналасың.

Өмүрдө эң бир кымбат ата-эне,
Өткөрүп жибербегин сезбей кээде.
Өкүнүп өзөлөнүп өкүнбөстөн, кыйылбастан,
Өткөрбөй кадырлагын кези келсе.

Башыңды ташка уруп кыйналбагын,
Өткөн соң ата-энени табалбайсың.
Кадырлап сыйлайм десең, кыйналбастан,
Тириүүсүндө аларды сыйлап алгын.

Канчалык терең издеп кыйналбагын,
Дээринде жок болсо табалбайсың.
Алтынды чаңга көмүп койсо деле,
Ал андан эч жоготпойт өз сапатын.

Бөрүкөрбөс.

Көргөндө көзүм тойбос Бөрүкөрбөс,
Көңүлүм толуп турар, эч бөксөрсөс.
Көрөмөт коюу бадал, көк шибеириң,
Канчалык мал жайылса эч түгөнбөс.

Шылдырап аккан суунун даамы башка,
Шыбырты дары болот уккан жанга.
Шылдырап аккан суудан ичип алса,
Шыр эле кубат берет ичкен жанга.

Кара арча, шилбээ, ыргай,
карагаты,

Барганга тартуулаган ырахатты.
Көптөгөн кооз жерде болсом деле,
Көп жерлер тең келе албас ыйык жайбы ?

Карагын.

Келбетиң сенин келишкен,
Көрсөм,-деп дегдейм сени мен.
Кыйнабай эле сөн мени,
Келсеңчи менин периштем.

Ак марал сындуу келбетиң,
Айдыңда күтсөм келбедин.
Азапка салбай сөн мени,
Айтканда келчи периштем.

Суйкайган сулуу келбетиң,
Сурансам неге келбедин.

Суктантып мени кыйнабай,
Сырыңды айтчы периштем.

Акуудай сенин басканың,
Ай нурун чачат жамалың.
Ашыгдар болгон жигитке,
Арзыса анда карагын.

Баркын билгин маалында.

Бийлигиң болуп колуңда,
Байлыгың ашып турса да.
Башкалардай сөн деле,
Барар жериң унутпа.

Төбөң көккө жетсе да,

Төө минип ойноп жүрсөң да,
Төрөлгөндөй болуп сөн,
Тең болорун унутпа.

Жигит кээде жөө жүрөт,
Жетишкенде төө минет.
Жетишкенде желикпей,
Жөө жүргөнгө салам айт.

Күн түн менен алмашат,
Күйүт тойго айланат.
Күн бүркөлсө артынан,
Күзгүдөй болуп жаркырайт.

Байлык менен мансапка,
Бар-деп ага алданба.
Баары кетет өзгөрөт ...
Баркын билгин маалында.

Өгөй алып жериген.

Канча кылым, канча жылдар өтсө да,
Кайталанып келе атат кайра-кайра.
Кошунага тынчтык болсун десе да,
Күч колдонуу калбай келет адамда.

Канча адамдар ооп кетип Ооганга,
Көр тирилик кылып жашап жатса да.
Көралбастан кийлигишип аларга,
Козгогондой аарыларды уя да.

Ооган жерин отту чачып күйгүзүп,
Ооган элин тынч жатса бүлдүрүп.
Ойдогу жок, жорук баштап эки өлкө,
Он жыл ашуун курал күчүн көрсөтүп.

Отту чачкан каргашалуу жылдарда,
Он тогузга араң чыккан балдарда.

Орундайм,-деп Ата-Мекен парызын,
Ойго албай барган эле Ооганга.

Ойлоп көрсөң азыр эми чынында,
Орду толгус катачылык болгон да.
Орус элин башкарышкан төбөлдөр,
Отту үйлөп, отту чачкан Ооганга.

Киндик каны тамып өскөн жерлерин,
Көп улуттуу өзбек, пуштун, тажигин.
Көтөрүлдү өз Мекенин коргоого,
Канын төгүп коргоо үчүн Мекенин.

Карызым,-деп Мекенин алдында,
Канча жапжаш балдар кетти Ооганга.
Кандагары кайсы жери болбосун,
Каргашалуу отту кечти ал жакта.

Канча балдар кайтпай калды ал жактан,
Катын алып, бала күтпөй турмуштан.
Канчалары набыт болуп кайтышты
Колундагы балдак менен басышкан.

Канча энелер көз жаш төгүп кыйналды,
Келеби,-деп кеткен уулун сагынды.
Келет,-деген азаматтан айрылып,
Кара жашык кучакташып ыйлашты.

Биздин эле Кичинекей Ноокаттан,
Бел байлашып азаматтар аттанган.
Бешөнгө жазылганбы аларга,

Бейиш таап отуз жигит кайтпаган.

Бизден барган үч жүз ашуун азамат,
Бирге барып, кайтпагана кайгыртат.
Бейкүнөөдөн набыт тартып келгени,
Бүгүн дагы кайгы тартып кыйналат.

Оогандагы көргөн азап-тозокту,
Ойго келбес, өткөн тарых жомокту.
Ойлой, ойлой уктаарымда түндөсү,
Орду толгус, азап басып ойготту.

Ойлоп көрсөң, жок жеринен баштаган,
Ойун укпай, Ооган элин кыйнаган.
Опол тоодой эки өлкө тирешип,
Өздөрүнүн куралдарын сынаган.

Өз тагдырын өзү чечет ар бир эл,
Өз багыты, тандап алган жол менен.
Өзгөлөрдүн таңуулаган багытын,
Өгөй алып, четке кагып жериген.

Автоматтын огу тийип бутуна,
Азап тартып, жүрөт андан жылыга.
Анча-мынча жардам алып турса да,
Араң жүрөт, сылтып басып жай гана.

Автоматтын огу көзөп өтсө да,
Ата-Журттун парзын өтөп кызматта.
Азаматтар, ооганчылар ар дайым,
Азыр деле турат биздин катарда.

Айылымда Султан аттуу жигит бар,
Ал да кайткан жараат алып Оогандан.
Азыр деле уктай албай кыйналат,

Азап чегип ошол алган жарааттан.

Аралдан бар Акыл аттуу азамат,
Аймактагы Ооган уюмун башкарат.
Алган ордөн, медалдарын тагынса,
Аппак болуп анын жүзү албырттайт.

Чапаевдик Толкун деген жигит бар,
Толуп турган жигит эле анда ал.
Толкунжандын Оогандагы көргөнүн,
Толук аны жазып чыгуу кыйындай.

Бир-бирине кам көрүүнү түшүнүп,
Биригишип бир уюмду түзүшүп.
Болочокто болбосун,-деп эч качан,
Бардык жерде жүрөт элге түшүнтүп.

Ата-энелер көз жашынан чегерип,
Оогандыкка таштан койгон эстелик,
Ал апаатты болбосун,-деп кайрадан,
Ал жөнүндө дайым турат эскерип.

Баштан өткөн катаал күндү эскерип,
Барган балдар чогулушат бүт келип.
Бейиттеги досторуна гүл коюп,
Бата кылат, ак ойлорун билдирип.

Атын өчпөйт.

Өлбөстүккө жетем десөң эгерде,
Өзүңө-өзүң эстелик кыл кезинде.
Өмүр кыска өтүп кетет тез эле,
Өкүнбөгүн өмүр сенден кетээрде.

Эстеликтин түрлөрү көп билгенге,

Эч жоголбойт, жаккан болсо ал элге.
Элиң үчүн жагар эмгек сен кылсаң,
Элде калат, унутулбайт эч нерсе.

Душман келсе, тике чыгып качпастан,
Душмандарды сүрүп чыксаң журтуңан.
Дуба берип, баатыр,-дешип алкашып
Дайым аны жүрөгүндө сактаган.

Манас ата, Курманбектей баатырды,
Миң жыл бою, сактап келет атын да.
Мезгилинде жасап өткөн эрдигин,
Мезгил өзү жомок кылып айттырды.

Даңкы чыгып бүт дүйнөгө таанылган,
Даанышмандык, жазуучулук жагынан.
Чынгыз жазган чыгарманы окусам,
Дил тазарып, күч-кубатың артылган.

Аты калган унутулбай тарыхта,
Ата уул, жигиттер көп калкымда.
Ар-намыска жарап өткөн калкына,
Атың өчпөй, калат анда тарыхта.

Бийиктик.

Бүркүт куштай бийиктикте шаңшыган,
Бийиктикти самап келет адамдар.
Байыртадан жер конушун издешип,
Бийик дешип Ала-Тоону тандашкан.

Көк мелжиген тоолорумда сырлар бар,
Көрбөй калсам сагындырар дайым ал.
Көк муз каптап, аска чоку, зоолору,

Көктү тиреп турган сымал дайым ал.

Жайга барып жашыл тартса кырлары,
Жан эргиткен жашоо-мүрөк суулары.
Жан дүйнөнүн коштоосунда кубулжуп,
Жаңыргансыйт жашоолордун ырлары.

Күндү көздөй бийик өскөн карагай,
Күнсүз жерде жашай албайт эч качан.
Күнгө чыгып кактанышып күнүгө,
Киши көрсө корко качкан суурлар.

Ак мөңгүлүү аска-зоону мекендеп,
Аркар, кийик бийик жердин чөбүн жейт.
Аңдып барып ата албастан, кайтышкан,
Аңчылар да азап тартып, кайгы жейт.

Бир чокудан, бир чокуга кайкыган,
Бийик жерди мекендеген уларлар.
Бир-бирине белги берип таң атса,
Бардыгынан ыйык туткан андыктан.

Күн чыгаарын суранды.

Күздүн узак болгондугу

жакшы го,
Кышка карай даярданып алдыкко.
Күзгү жаан жаабаса тезирээк,
Күздүк эгин өнбөй жатып калатко.

Күзгү жаан, жай турган өңдөнөт,
Күзгү эгин жаан менен бат өнөт,-
Деген сөзүн күткөнбү,-дейм атамдын,
Күзгү жаан жаап кирди нөшөрлөп.
Көлгө окшоп, көлмөк-көлмөк сууларды,
Күзгү жаан көпкө чейин жаады.

Кулагынан тарткан өңдүү чыгат,-деп
Күздүк үчүн атам чексиз кубанды.

Жатса, турса тилей берип жаанды,
Жаанды да жаалдатып алганбы.
Жаай берсе жадагандан чоң атам,
Жаан токтоп күн чыгарын суранд

Калгандай болдум баладай.

Шар аккан суунун боюнда,
Кулакты төшөп шарына.
Күүлөнүп ташка урунуп,
Айланган майда тамчыга.

Жел соксо жүздү аймалап,
Жаандай бетке тамчылап.
Жылаажын үндүү добушун,
Жылгалар турат кайталап.

Көккашка тунук суусунан,
Канганча татып даамынан.
Көңүлүм, дилим тазарып,
Калгандай болдум баладай.

Качып кеткен.

Жазында, жаз ай менен кошо келген,
Жаздагы келгин куштун бири белең.
Жай бүтүп, күз айына кирээр кезде,
Жылт этип жылуу жакка учуп кеткен.

Жалындап жалын чачып күйө албаган,
Желп эткөн, жел жүрсө да өчүп калган.
Жалынсыз шам чырактын бири белең,

Жагымсыз бүлбүлдөгөн жарык чачкан.

Жай-кышы бийиктикти самап келген,
Жалгыздан ал максатка жете бербей.
Жылмандап максатына жетип алып,
Жылт этип башка жакка качып кеткөн.

Күздү дайым күтүшкөн.

Кыйгач өтүп, күн алыстап баратат,
Кар жакындап, ылдый түшүп келеатат.
Карбаластап дарактар да шашылып,
Калган, каткан жалбырагын ташашат.

Камбыл дыйкан камын көрүп кайрадан,
Күздүк сээп, жер айдоого ашыккан.
Короо оңдоп, чатыр жабып, шашылат,
Кыштын камын жайда көрбөй унуткан.
Кийген кийим келин-кызга жакпастан,
Кийим издеп жүрөт алар базардан.
Күз айында бир милдеттен кутулуп,
Келин алып, бала үйлөп ашыккан.

Дасторкондор жайнап түрдүү тамакка,
Тойлор болот, күндө бардык айылда.
Тилек кылган максаттарга жетишип,
Тууган-урук көбөйүшүп заматта.

Күздүн дагы, бир өзгөчө жагы бар,
Күздө болгон той-аштар дайым такай.
Күзгө берип убада тилек кылып,
Күздү дайым күтүшкөн ата-бабам.

Шамалынын да сыры бар.

Жыты аңкып, жыпар чачса тулаң чөбү,
Жан жыргап, эс алдырган жан дүйнөсү.
Жайында барып калсаң кокусунан,
Жанатты элестеткен жайлоо түнү.

Көйкөлгөн көк шибердин өңү башка,
Көлдөгү кайык сымал мал жайылса.
Кырдагы кыйкырышкан малчылардын,
Кайталап турган дайым бийик аска.

Шашып аккан дарыянын шары башка,
Шарылдагы жаңырат кырлар жакта.
Шайы ооп, барганды эс алдыраар,
Шамалынын сыры бар бир башкача.

Ишти кыл.

Талдап көрсөң адамзаттын жашоосун,
Келет, кетет бошотушуп өз ордун.
Жүз жыл жашап, өтүп кетет арманда,
Бул жашоодон табалбастан өз ордун.

Адамдардын канча өмүрүн кыйса да,
Ашпаса да улуу максат турмушка.
Аз жыл жашап, атак-даңкка жеткен бар,
Аты алардын өчпөй калып тарыхта.

Адамзаттын делебесин козгогон,
Акылмандын сөзү келет кор болбой.
Айткан сөзү жагып калса калкына,
Акындардын ыры калат жоголбой.

“Баары агат, өзгөрүлөт бардыгы”-
Бар болсо да ушул сөздүн чындыгы.
Баркын билип сактап келет жоготпой,

Байыртадан бабалардан калганды.

Аз жыл жаша, көп жашаба баары бир,
Артта калган, кылгандарың туя бил.
Арман кылып, өтөөрүңдө кыйналбай,
Андан көрө, элге жаккан ишти кыл.

Сезем десен.

Жашоонун ырахатын сезем десең,
Жакшы иштеп жаш кезиңен аракеттен.
Жакын тууган, жоро-жолдош досторуңа,
Жардам бер, сен аларга чын дилиңден.

Жашоонун ырахатын алам десең,
Жан шерик, жолдошуңду таба бил сен.
Жаныңда бирге жүрүп желөк болор,
Жаншерик, жолдошуңду сүйө бил сен.

Жашоонун ырахатын туям десең,
Жергеңдин кооздугун туя бил сен.
Жандан артык көргөн эң бир ыйык,
Ата-Журт, ыйыктыгын билип жүр сен.

Жашоонун ырахатын берем десең,
Жакшыны, жакшы адамды мактай бербей.
Жаманга жол көрсөтүп жолго салгын,
Жашоонун ырахатын сезсин десең.

Аты калат.

Тарыхы болбой эл болбойт,
Тарыхсыз эл жок болот.
Түптүү элдин тарыхы,

Тамырга гана окшошот.

Ата-тегин бил десе,
Арданчу элем жаш кезде.
Ата-тегин билбеген,
Арсыз кул дешкен элимде.

Атанын уулу бала деп,
Атанын уулу болсун деп.
Ак бата берип тилешкен,
Атадан калган туяк деп.

Атанын жайын конуш,- деп
Ата жай,-дешкен аздектеп,
Атанын жолун улантчу,
Атауул калчу ээликтеп.

Аталар өсүп-өнгөн жер,
Артыкча ыйык туткан жер.
Алыста жүрсөң сагынтып,
Ар дайым түшкө кирген жер.

Апалар киндик көскөн жер,
Аталар азан айткан жер.
Ата жай ыйык баарынан,
Алыстан кайтып келер жер.
Ата жай өсүп көбөйүп,
Ата журт болуп өзгөрүп.
Ар дайым ыйык тутушкан,
Ал жерден өсүп көгөрүп.

Атадан чыккан кыйындар,
Ата журтун башкарган.
Алар өтүп кетсе да,

Аты калган алардын.

Ыйык тура.

Жок жерден пайда болуп жаралганда,
Толгонуп толгоо тартып кыйналганда.
Өлүмдү өмүр жеңип качырганда,
Байланышкан киндиктер үзүлгөндө,
Киндиктерден тамчылап кан тамганда.

“Ба” деген үнү чыгып наристенин,
Алгачкы ыйы чыгып жаңырганда.
“Балам” деп бардык нерсе унутулуп,
Үрпүнөн сүт атылып, турган уюп.
Балкылдап соруп кирсе наристеси,
Балкыган бүт денеси жибип туруп.

Бөйкүнөө бала жатса эмчек соруп,
Балага эне турса мээрим төгүп.
Баарынан эң бир кымбат, табылбаган,
Балага эмчек берген эне ыйык.

Дароодо тоюп алып мемиреген,
Эненин бүт денесин элжиреткен.
“Ыңаа”-деп үнү чыкса наристенин,
Энеден уйку качып, уйку безген.

Төмтөңдеп кадам таштап баскычакты,
Түндөсү далай жолу уйку качты.
Терметип бөшиктеги наристени,
Кирпиктер илөшпөстөн таңдар атчу.

Алгачкы “Ата” деген сөзүн угуп,
Ал сөзгө канат байлап кетчү учуп.
Арадан канча жылдар өтсө деле,

Ал сөзгө жибип кетчү угуп туруп.

Чыдатпай жан кашайып ооруганда,
Чынында жаман жорук тооруса да.
Чын дилден күйүп-бышып, жанып турган,
Чыныгы эне кымбат, ыйык тура

Жаз.

Мезгили жетсе коштошоор,
Жан дүйнө баары ойгоноор.
Жан дүйнө баары козголгон,
Жазында келет жакшы ойлор.

Күн тийсе күн да жакындап,
Көмпир-чал күнгө кактанат.
Коштошкон кышкы тон менен,
Көчөдө жаштар шарактап.

Ак карлар качса алыстап,
Артынан талаа жайкалат.
Ак чоку, аска мөңгүдөн,
Ак суулар агып ашыгат.

«»

Эрте жазда гүлүн ачса байчечек,
Эрке кызга тартуу кылган бөлөк деп.
Эки ортодо пайда болгон сезимдер,
Эки жашты кое бербей демитет.

Мен карайм ага суктана.

Атамдын баскан издерин,
Атайлап келип издөдим.
Аскада калган изи,- деп

Аскалуу ташты искедим.

Шаркырап аккан дарыядан,
Шарында дайым жуунган.
Шарына төшөп кулагын,
Шамалы менен уктаган.

Арчасы коюу Саз-Булак,
Ал жүргөн дайым аралап.
Атаңдын өткөн жайы,- деп
Айчу эле мага ар убак.

Кай жерге барып баспайын,
Караймын атам кадамын.
Кырларда калган изи,-деп.
Кырларды тиктеп турамын.

Мал жүргөн бийик кырларда,
Мал жуушап жаткан жайларда.
Атамдын калган изи,-деп,
Мен карайм ага суктана

Агама.

Карапайым жөпжөнөкөй бир киши,
Калкка жагар, же болбосо иш билги.
Калп айткандан, кудай өзү сактасын,
Кантип айтам жакшы эле,-деп ал киши.
Эл башкарып эл башчысы болбосо,
Эсте калаар, эмгек кылып койбосо.
Элден озуп, жок дөгөндө бир жолу,
Эл ичинде сөз козготуп койбосо.

Эл ичинде кадыры бар өзүнчө,
Элпектигин белгилешет өзгөчө.

Элдин алды болбосо да дайыма,
Эл ортосу болуп жүрөт сүйүнө.

Жакшылыкка болбосо да сүрөнчү,
Жаман айтып, капа кылбайт бирөөнү.
Жаман жолго баспаганын сезгенби,
Жакшы жолго түшкөн бардык бүлөөсү.

Эмгекчил, -деп айтсам анда жаңылам,
Эске албаса бир кездеги мал баккан.
Эл ортосу элүү жаштан өткөн соң,
Эл ичинде эмгек кылат бүгүн ал.

Жыл тосуу.

Көптөгөн ой-тилектер ишке ашар,
Кайрадан жыл тогошуп, жыл алмашаар.
Күттүргөн жаңы жылда кирип келди,
Кубаныч жакшылыктан берип кабар.

Жаңы жыл жакшылыктын жылы болсун,
Жаңы жыл журтум үчүн тынчтык болсун.
Дыйкандын кампалары данга толуп,
Жаңы жыл токчулуктун жылы болсун.

Аскарым жаңы жылда сүйлөп кирсин,
Альбертим жакшынакай ишке кирсин.
Аликам өз ишинен аброй таап,
Үчөөбү кайда болсо, бирге жүрсүн.

Атасы балдарына ырлар жазсын,
Энеси дүкөнүнөн байлык тапсын.
Балдарым чогулганда жаңы жылда,
Көбүктөнтүп дайыма шампан

Абшыр-Ата.

Сагынычты жазганы келдим сага,
Саамайымдан сен мени сылагыла,
Сүрөтүңдү тартайын карегиме,
Сагынычты жазганы сапарларда.

Атырылып аскадан суулар акса,
Аппак сүткө айланып дароо гана.
Акактантып, учуктап эмдеп кирер,
Ал адамдын сагынган жарпын жазса.

Күзгү болуп кубулган Даба-Булак,
Кыздар келип жүз чайып дуба сурап.
Кышы-жайы өзгөрбөй бир ыргаакта,
Келгендерге тартуулап ал ырахат.
Даам таткан суусунан келген адам,
Даамын эстеп келишкен кайра алар.
Дартына даба таап кетишкендер,
Дайыма ыйык туткан Абшыр-Атам.

Өлөөрүнү сөзгөнби бир акылман,
Өлөөр күнү келген дейт ошол адам.
Өзгөчө касиетке суктанып, карап туруп,
Өлсөм эми кайыл,-деп көзүн жумган.

Сагынычты жазганы келдим сага,
Саамайымдан сен мени сылагыла.
Сүрөтүңдү тартайын карегиме,
Сагынычты жазганы сапарымда.

Тилек.

Алакандай жер болсо гүлдү сөбөм,
Апам тиккен гүлдөрдү эстегенден.
Арман кылбай үрөнүн алып койсом,
Азыр тигип өстүрүп жүрбөйт белем.

Апам тиккөн гүлдөрүн эстей берем,
Ал гүлдөрдүн аттарын көбүн билбейм.
Ал гүлдөрдүн сырларын билип туруп,
Балдарыма калтырып кетсемби дейм.

Барган сайын бир кучак гүлдү берген,
Бата кылып, тилөөчү жакшы тилек.
Балдарыма мөн дагы апам сыңар,
Бата кылып, гүл берсем деген тилек.

Жаз.

Жаздын күнү келатканга жакындап,
Жаткан карлар тоону көздөй качышат.
Жылуу соккон жел да беттен аймалап,
Жаз жытынан ал да турат кабарлап.

Күндүн нурун сагынышкан карыялар,
Күнөс жерде күнгө чыгып кактанат.
Күндөн-күнгө күн да кирсе тикелеп,
Күндүн нуру бизге келет жакындап.

Дарактар да ойгонуп уйкудагы,
Бүчүрлөрүн ачышып алар дагы.
Бир-биринен калышпай гүлдөп кирет,
Бадам, өрүк, шабдаалы, алма багы.

Жылуу желге туурулган жүзүн тосуп,
Жасанышат жаш кыздар эндик коюп.
Жазда ачылган гүлдөрдү, кыз чакырып,
Жаш жигиттер көчөдө ышкырышып.

Бакыт кетет.

Баарынан жаман, эң жаман,
Бактыңды калган табалбай.
Бакыт кушу конгондо,
Байкоосуз калып учурган.

Бөйкүнөө кезде жазылган,
Бакытыңды издеп таап ал.
Бир гана жолу жолукчу,
Бактыңды таптап багып ал.

Бакыттын да жолдошу бар жанында,
Бакыт деген эркек, аял колунда.
Баш кошкондо бек кармашып колдору,
Бакыт кетпей, бирге болот дайыма.

Бакыттын да канаты бар куштардай.
Бакыт кушун бек кармагын учурбай.
Байкоосудан бир учуруп жиберсең,
Бакыт кетет сага такыр карматпай.

Чачып ийет заматта.

Таң сүрүлүп, сайрап кирсе чымчыктар,
Таң шоокумун сүрөп кетет дарыялар.
Таң атканын кабар берип баарына,
Таң азанчы, короз турат чакырган.

Түн күзөткөн, күзөтчүдөй шамдар да,
Тыныгууга ашыгышат алар да.
Тынып жаткан каалгалар ачылып,
Тарс-турс этип кирет алар кыймылга.

Качаарында караңгылык алыска,
Каптап кирет ак таң аны заматта.
Көтөрүлүп уясынан күн дагы,

Күмүш нурун чачып ийет заматта.

Эл көзүнчө.

Жашоо кызык, дүйнө кызык баарынан,
Жашоо үчүн күрөшүшөт бардык жан.
Жашы жеткен, бейтап жаткан, улгайган,
Жашасам,- деп тилек кылат сурашсаң.

Өмүр кыска өтүп кетет билинбей,
Өткөн өмүр ал сезилип ирмемдей.
Өтөөрүндө өзөлөнүп өкүнбөй,
Өрнөк болоор, эмгек кылгын сезгендей.

Жакшы адамды, жакшы,- дешет тирүүндө,
Жаманды да жакшы,- дешет өткөндө.
Жакшы,- деген ал сөздүн кереги не,
Жашооңдо укпасаң эл көзүнчө.

Асыл зат.

Алтындан айкөлиңди жасаттырып,
Алдыма аны коюп, сени коюп.
Алгынын, жактырганың деген чакта,
Алмакмын бир өзүңдү, алтынды албай коюп.

Алдыма сени коюп, олтурсаң пери болуп,
Алтынды эмне кылам, ал турса муздай тоңуп.
Ар дайым ырахат тартуулап сен турсаң,
Алтындан эң кымбат, дүйнөдө сен мага асыл зат.

Тенеп кетем.

Жаштыкта чыккан тоого чыга албастан,
Жалдырап карап турган кандай жаман.
Жактырып жакшы көргөн адамына,

Жетем, -деп жетпей калган кандай арман.

Жаз келсе жаштыгымды элестетем,
Жаз менен жаштыгыма кошо келем.
Жаздагы өткүн жаан нешөрлөгөн,
Жаанды жаштыгыма теңеп кетем.

Жазды мен эмнегедир самай берем,
Жаз келсе жаштыгыма кайра келем.
Жаздагы жаңы ачылган гүлдү көрүп,
Жаштыкты жаз гүлүнө теңеп келем.

Ак тойдун күбөлөрү.

Ак тойдун күбөлөрү, той ээлери,
Ак дилден айтып өткөн тилектери.
Аларды жараткандын өзү колдоп,
Ар дайым той болгондо кезигели.

Той болгон эки жашка биздин каалоо,
Тендери таза болсун куландан соо.
Туугандар, достор менен бирге болуп,
Теңирден болсо деймин дайым колдоо.

Алдында айдай тургапн малы болуп,
Артында ээрчий турган балдар болуп.
Ата-эне, тууган-урук, дос-жар менен,
Ар дайым бирге жүрсө ынак болуп.

Унутпай Ата-Журтун ыйыктыгын,
Айтылган ата сөзүн улуулугун.
Ар дайым эске тутсаң унутпастан,
Анда сен бул дүйнөдө бактылуусуң.

Ак тойдун күбөлөрү той ээлери,

Ак дилден айтып өткөн тилектери.
Аларды жараткандын өзү колдоп,
Алдыда бөшик тойдо кезигели.

Акмактар.

Адат болду айылда,
Арак тартмай баарына.
Айып көрбөйт буларды,
Аял, кызы, чалы да.

Той болгондо аракты,
Той аш менен таратты.
Тойуп ичип алган соң,
Тополоңду салышты.

Отурарга себеп көп,
Орус берген өнөр,-деп.
Оолжушуп мас болуп,
Ооруп жүргөн мындан көп.

Туулган күн, элүү жаш ...
Туугандарча жемөй аш.
Толтурушуп болгонун,
Тост айтканга баары маш.

Төмтөңдөгөн бала жүрөт бир аз мас,
Төмсөлөгөн тойго келген келин жаш.
Токтонушкан, кой ай деген бирөө жок,
Тойго келген, кары-жаштын баары мас.

Топчугүлдүн тобундагы аялдар,
Токтонушуп 50 жаштан ашкандар.
Токтолгонун туя албастан дагы эле,
Токтото албай арак ичкен акмактар.

Куплеттер.

Калкына калп айткан да хан болобу,
Калп менен калк жашоосу оңолобу.
Калп айтып, хан болгуча андан көрө,
Каргадай көң чокуса оң болобу.

«»

Жаманга жаман тең келет,
Жамандын бири жеңилет.
Жакшы эле, жакшы дей берип,
Жанында жүргөн жеп келет.

«»

От күйсө аны козгобо,
Өрт чыгат аны козгосо.
Бийликтин өзү кор болот,
Бейкүнөө элди кордосо.

Мен угуп.

Жайы-кышы жашылданган арчалар,
Жапырт чапкан, жарыштагы атчандар,
Жөл арыгы, жогор көздөй агылса,
Жеңил сылап, башты көздү аймалай.
Аккан суунун шары менен коштолуп,
Айтып болбос, обон чыгат кубулуп.
Атам айтып, түгөнбөгөн күү сырын,
Ар келгенде, турам аны мөн угуп.

Сен анда.

Түйшүксүз адам болбойт бул дүйнөдө,
Түйшүк менен өмүр өтөт күнүгө.
Тоодой түйшүк турса деле алдыда.
Түйшүгүндөн арыла жүр күнүгө.

Тоскоолдуктан коркуп такыр чочуба,
Тоодой болуп жолуң тосуп турса да.
Таштай кылып, бирден терип ыргыткын,
Тоскоолдуктан арыласың сен анда.

Токтолуп.

Балдай таттуу ооздон,
Бал даамын татып кокустан.
Баарынан кызык ушул,-деп,
Башканын баарын унуткан.

Кошулуп дене балкыган,
Кумарга канбай таң аткан,
Кызыктын баары ушул,- деп,
Калгандын баарын унуткан.

Жалындап күйгөн от болуп,
Жалыны өчүп чок болуп.
Жашоонун бийик кумары,
Жаштык кез өтүп токтолуп.

Тартып кирип.

Бардыгын тегиз карап капарсыз,
Болбогон нерселерди талашышып, чырылдашып,
Бат эле, бардыгыны унуткарып,
Безилдеп чуркап кеткен жарышышып.

Ар бири өз алдынча адат күтүп,
Ар кими жакшы көргөн кызын сүйүп, бала сүйүп.
Алдына койгон улуу максаттарын,
Аткарып келишүүдө бышып, күйүп.

Жашоонун чоң көлүнө сүзүп кирип,

Жеткени калак менен кайык минип,
Жүктөлгөн Ата-журттун оор жүгүн,
Жакшылар көмө менен тартып кирип.

Кереги тийсе болду Ата-Журтка.

Атаң аты ким десе айтып турар,
Ата салттан калганды улантаар.
Ата-Журтка туш келген оор жүктү,
Алы жеткен үлүшүн тартып турар.

Артымда калган менин туягым бар,
Аткарбай калган ишти улантаар.
Жамандык жактарымды байкатпастан,
Жакшы,-деп жакшылыгым айтып турар.

Кетти,-деп кеткенимде капаланба,
Кетсем да туяк калды арт жагымда.
Кыла албай калган ишти ал аткарып,
Кереги тийсе болду Ата-журтка.

Берер элем.

Жаштык,--деген тез өтчү мезгил тура,
Жете албастан өткөргөн кадырына.
Жаштыгымда жолуккан ай сулуунун,
Жамалына тойбостон калганыма.

Жалгыз жатып ойлоном күндө эле,
Жаркылдаган жамалың элестете.
Жаштык кезим кайрылып келсе кана ...
Жетип барган үйүнө дароо эле.

Сен жөнүндө ырларды жаза берем,
Сен чакырсаң аязда барар элем.

Сага жагар сөз таппай калганымда,
Сен сурасаң бардыгын берээр элем.

Сен гана.

Жарк этип кирсең эшиктен,
Жагалданып тиктейм мен.
Жаныма келип олтурсаң,
Жаңыдан чыккан күнбү,- дейм.

Айсулуу качан келет деп,
Акматай карайм эшиктен.
Алдыма келип олтурсаң
Айлуу түн чачкан нурбу дейм.

Күлүмсүрөп келе атсаң,
Күлгөнүң сага жарашкан.
Күнүгө карап олтуруп,
Кызганчу болдум башкадан.

Айжаркын жүзүң башкача,
Ар кимдөр карар суктана.
Алдында карап олтурган,
Айпери сулуу сен гана.

Бергем баарын.

Сен мага жолуктуңбу, -
балалык менден кетип коштошкондо.
Көп кызга кызыгып,
көңүлүм бир кызга токтолгондо.
Балалык аруу сезим өтүп кетип,

Телмирип тиктөшүүлөр жок болгондо.

Сен мага жолуктуңбу ?-

жаштыгым менден кетип коштошордо.

Жагымдуу жандай көргөн,

жардуу болуп.

Уул-кыз небере көрүп,

Мен эми токтолгондо.

Сен мага жолуктуңбу, -

эл ортону элүүдөн ашкан кезде.

Чачтарды буруул басып,

жол карап, көңүлдөр неберелерде,

Сүйүүлөр бөлүнүп,

өз ордун тапкан кезде.

Сен мага жолуккканда,

сен мени,-деп кыйналбагын,

Сен менден сүйүү издеп суранбагын,

Сүйүүлөр эчак эле менден кеткен.

Алган жар, уул-кызга,

неберелерге бергем баарын.

Калсачы.

Бай болом,-деп байлык издеп кыйналба,

Байлык өзү душман болот адамга.

Байлык менен өлбөстүккө жетишкен,

Болбодуго биз жашаган жалганда.

Өмүр чиркин кыска болот чынында,

Өткөн күнгө талдоо жаса маалында.

Өткөн күндү талдай албай өткөрсөң,

Өмүрлөрүң кетет сенин арманда.

Жашоодогу жакшы-жаман адатты,
Жамандыгын кандай адам жаратты.
Жамандыктан алыс болсок баарыбыз,
Жакшылыктар жалаң бизде калсачы.

Куплеттер.

Сүйгөнгө сүйүүнүн да түрлөрү көп,
Сүйгөнгө жетүү үчүн түйшүктөнөт.
Сүйгөнгө жете албастан калгандары,
Сүйүүсүз өмүрлөрү арманда өтөт.

«»

Тирүүлүктө кадырлап, кадырына жетпеген,
Тиги дүйнө кеткенде, өкүнүчтө эстеген.
Тилек кылып дайыма, тилегиңде болгон соң,
Тирүүлүктө кадырла, тилегиңе жетесиң.

Жаштыгым.

Жаштыкты жаңы ачылган гүлгө теңеп,
Жаштыкты жаңы күйгөн отко теңеп.
Байкабай мөн өткөрүп жиберипмин,
Жаштыктын жүгүн арткан кербендерин.

Жаштыкта сүйгөн кызым жарым болуп,
Жароокер балдарыма эне болуп.
Мезгилдин шарданында байкабапмын,
Жаштыгым кеткендигин балдар болуп.

Жаштыгым менин жазган ырларымда,
Жаштыгым сага айтылчуу сырларымда.
Дүйнөдөн тапкан менин эң кымбаттуу,
Жаштыгым азыр менин балдарымда.

Жаштыкта сүйгөн кызым эне болуп,
Мен азыр неберелерге ата болуп.

Кылымдан-кылымдарга муундарга,
Жаштыгым калды азыр белек болуп.

Мен кубанам.

Туйлаган тулпар минип күлүк чапсам,
Канаттуу куштар сымал учуп калам.
Караңгы түн, экенин унуткарып,
Кайыкта кайрымакчан балык тутам.

Тоолордо малды жайып, кой да багам,
Талаада эгин себип, кырман жанчам.
Төшөктө жылуу жатып, ойго келбес,
Толкундун кыры менен сүзүп калам.

Калкыма хан болоорун сезип калам,
Кыянат кылса элге, мөн кыйналам.
Көшүлүп уктап жатып сезимимде,
Калк үчүн күйгөн жанга мөн кубанам.

Күздөгү жалбырактар.

Алтын түс жалбырактар коштошордо,
Алдыга бүчүр камдайт, жашоолорго.
Бүчүрүн жалгыз таштап кете албастан,
Саргайып өңдөн азган ошондон го.

Саргайган жалбырактын өңүн көрүп,
Санаага баткан эне, жүрөк өйүп.
Самсалап түшө албастан тургандыгы,
Сактайм,-дөп бүчүрлөрүн камын көрүп.

Шамалга чыдай албай түшүп жаткан,
Шурудай тизилишкен жалбырактар.

Шамалдан учуп кетпөй алыстыкка,
Шуудурашып тикетешет бүчүр жакка.

Шамалга жалбырактар учуп кетпей,
Шакта калган бүчүрлөр чыкпай эстен.
Шамал мөнөн кайрадан аралашып,
Шакта калган бүчүргө азык берген.

Жылдан-жылга бул айланма уланып,
Жашы жеткөн жалбырактар саргайып.
Жаш бүчүрдүн камын көрүп кайра эле,
Жашоо келет улам кайра уланып.

Танкы сулуулук.

Жылдыздар бириндеп суюлуп,
Жарыша короздор чакырып.
Жашынмак ойногон балдардай,
Жарыктан кайыр түн калышат жашынып.

Ак шоола чыгыштан нур чачып,
Ак чоку, аскалар жүз чайып.
Айлана өз түрүн өзгөртсө,
Акырын киришет, булбул-куш сайрашып.

Алтын түс күн нурун чачканда,
Ай жылып, бата албай калса да.
Акырын ойгонуп жан дүйнө,
Агылып кошулат түгөнбөс кыймылга.

Ак таңды тосууга чакырып,
Азанчы азанын айтууда ашыгып,
Ак таңды ар дайым, тосо алсаң,
Армансыз жашайсың, дилдериң тазарып.

Дос.

Дос деген үч тамгадан турган сөздү,
Окшоштуруп койгондугун көрбөйсүзбү ?
Дүйнөдө табылбаган эң бир ыйык,
Ата-энеге окшотуп ушул сөздү.

Деңиздей берип ага кенендикти,
Океандай болсун деп тереңдиги.

Соолубастан суулары турсун деген
Жараткандын жасаган керемети.

Болгону турса деле үч тамгадан,
Батынып айта албаган көп адамдар.
Баркына жете билип кадырласа,
Башкача сыйкыры бар, сырлары бар.

Улуу эл орус эли туугандарда,
Окшоштук бар, ушул сөз сандарында
Папа, жана друг деген сөздөрүндө
Айырма болгону эле бир тамгада.

Дос деген үч тамгадан турган сөздө
Окшоштуруп койгонун көрбөйсүзбү.
Дүйнөдө табылбаган эң бир ыйык
Ата-энеге окшошкон ушул сөздү.

Балалык.

Чыбыкты минип ат кылып,
Чырылдап дароо басылып
Чоңдорду туурап кээде эле,
Чырпыкты сайып бак кылып.

Туурам нан болсо бөлүшүп,
Топурак ойноп чөмүлүп.
Туурашып алар кээде эле,
Там салып үйдөн бөлүнүп.

Мөлдөшө кетип топ ойноп,
Мөөрөйгө жеткен койкоңдоп.
Максатты коюп алдыга,
Мезгили жетсе чоң болмок.

Чаңытып чаңды ойногон,
Чор болуп бут кол тордогон.
Чырпыкты тигип бак дешкен,
Чыныгы балалык бизден коштошкон.
Оюндан башка ою жок,
Ойногон балдар бүгүн жок.
Ордуну таап ар бири,
Орундуу болгон биздин топ.

Армандамын.

Балалыктын эң бийик аскаларын,
Байкалбастан ал кетип, арылаарын.
Баары кетип, өзгөрүп, акырында,
Баркын билээр күндөрдүн кайрыларын.
Баамымда сезсем да, барктай албай,
Балалыгым өткөнгө армандамын.

“Аке”-деген сөзүңдөн айланайын,
Ал күндөрдү мөн кантип унутайын.
Айдай жүзүң нур чалып турса деле,
Ак сүйүүңү мөн неге байкабадым.
Азыр ойлоп жүрөгүм сыздап кетет,
Ак сүйүүгө жетпестен армандамын.

Ырдаганда ырларың жаңырганын,
Ышкы коюп дайыма мөн угамын.
Ыйын төккөн бала да соороп калчу,
Ыр жаңырса шаңкыган “Аппак кайың”.
Ышкы түшкөн ал күндү эстей турган,
Ыр жазалбай мөн бүгүн армандамын.

Эстей жүргүн.

Эркинмин, -деп эркин сезип өзүңдү,
Эң алдыга бийик коюп эңсөөнү.
Эзелтеден калган салтты унутуп,
Эреен көрүп эркиндикти сүйдүңбү ?

Эркиндиктин ээси болот түбүндө,
Эркинмин,- деп өз алдынча сүйүнбө.
Эне-атаңдын айткандарын унутбай
Эстей жүргүн ар бир саат, күнүңдө.

Каткырык чыгат башкача.

Кыпкызыл өңгө бойонуп,
Кызгалдак гүлүн ачканда.
Көрөмөт кооз ажайып,
Көрк берип, кенен талаага.

Жаз гүлү дөшип кызгалдак,
Жазында гана ачылат.
Жаанчыл келсе жаз айы,
Жер бетин бербейт жамырайт.

Жаанчыл жылды самаган,
Жаансыз өнүп кете албай,
Жыл тандап жатып калбастан,
Жылына гүлдөп турсаңчы ай !

Кызгалдак гүлдөөр маалында,
“Кыз-жигит”-дешип ачаарда.
“Кыпкызыл чыкса кыз” дешип,
Күлкүгө толгон көң талаа.

Кызгалдак гүлүн ачканда,
Кыз-жигит келет жарыша.
Куушуп ойноп кетишсе,
Каткырык чыгат башкача !

Досон авага.

Көң пейил, өтө меймандос,
Келген жан сага баары дос.
Кезинде калдым байкабай,
Көмөнгөр Досон кайыр кош.

Кой багып жүрүп өткөрдүң,
Кудайдын берген өмүрүн.
Кезинде далай макталып,
Көп эле сыйлык алгансың.

Кемпириң алтын киши эле,
Кетерин биллип эртеле.
“Кой багар төрөп берет”-деп
Колукту алып бергенде.

Колуктуң таап уул-кыз,
Койнуңа толгон кубаныч.
Кыз балаң бойго жетээрде,
Кемпириң кеткен коштошуп.

Адалдап тапкан малыңдан,
Акыбет кайтып аныңдан.

Ак ниет, момун болуучу,
Ажылык сапар буйурган.

Сөзгө да чебер жан элең,
Сөз айткан сөзүң төп келген.
Сырдана адам жолукса,
Сырларың төгүп салчу элең.

Кызматтын, жашын ылгабай,
Кой союп салган сурабай,
Көмпери жайган даамдан,
Көп жолу даам татыгам.

Кызматтан алган көккашкаң,
Көп эле кызмат кылды ал.
Көмпирин, кымыз чаначтан,
Көп элдөн дуба алдырган.

Көк-Белдин эли сыйлаган,
Кылганын билип баалаган,
Корс этип айтып салсаң да,
Калыс-деп баары угушкан.

Калса кана.

Жазды мөн күтүп аны
сагынганым,
Жаздагы жазгы гүлдөр ачылаарын.
Жааган карлар сымал эрип кетип,
Жан дүйнөм аппак болуп тазарамын.

Жазды мөн жакшы көрүп сагынаарым,
Жашартып бараткансыйт жерде баарын.
Жай жаткан, кышкы аязда дымып калган,
Жылаажын үнүң самап дарыялардын.

Жазды мөн жакшы көрөм дайым неге,
Жаз менен кошо келген сезимимде.
Жаз келсе жаштыгымды элестетем,
Жазды мөн канча жолу тоссом деле.

Жазды мөн жакшы көрүп сагынамын,
Жаз айы тартуу кылган майрамдарың.
Жазга окшоп шайкеш келген кыялдарың,
Жазында майрамы бар аялдардын.
Жазды мөн жакшы көрөм эмне мынча.
Жан дүйнөм өзгөрүлүп бүгүн башка.
Жаандай өтүп кетпей дароо эле,
Жаз айы узак болуп калса кана.

Түшүнүп.

Жаман адат кетсин менден алыстап,
Жакшы сезим, жакшы ойлор аркалап.
Жазгы жаан, жаап өткөн өткүндөй,
Жан дүйнөмдү кетсе деймин тазалап...

Санын билбейм, канча кылдым жакшылык,
Санаа басты, ойго келип карылык.
Сайда аккан суусу болуп дарыянын,
Сайдын ташын жылма кылган ташка уруп.

Күндө күтүп, күн өткөнүн байкабай,
Кетип барат, жаштык чагым алыстай.
Кезегинде тигип койбой бир чынар,
Көргөн адам, көрүп ага суктанаар.

Баркын билбей, балалыкты өткөрүп,
Барган сайын бараткансыйм мен чөгүп.
Баягы да атам айткан сөзү, -деп.
Балдар калса, болду мага түшүнүп.

Калат сага сүйүнүп.

Бул дүйнөгө келген адам коноктой,
Өткөн өмүр элестелип жомоктой.
Эсте калган, унутулбас күндөрүң,
Эң бир кымбат асыл таштуу мончоктой.

Жашап келет, максат коюп алдыга,
Көкүрөктөн акыркы дем чыкканча.
Көр турмуштан алдымбы же... белгисиз,
Кала берип, артта калган кайгыра...

Жакшысыңбы, жамансыңбы ?-баары бир,
Барар жериң бирдейлигин билип жүр.

Өлүк дүйнө жыйганга сен сүйүнбө,
Жыйган дүйнөң асыкатпайт бир күнгө.

Урпактарга калтырганга эстелик,
Улуу ишти жасай жүргүн сен билип.
Урмат кылып эске алса эгерде ...
Уул –кызың калат сага сүйүнүп.

Жаштыгын келбейт кайгырба.

Сүйлөсөң күлүп турасың,
Сүйүүнүн чачып ажаарын.
Сыйкырлуу сырың бар сымал,
Сүйкүмдүү сенин карашың.
Алтынга чайкап койгонсуп,
Ак жүзүң турат нур чачып.
Ар кимди тартып өзүнө,
Айкызбы ?-дешип суктантып.

Сымбатың сының келишкен,

Сурма көз сулуу дешишкен.
Сөз таппай калам дароодо,
Сенде бир сыйкыр барбы,-дейм ?

Көлбетиң сенин келишкен,
Көрмарал сулуу дешишкен.
Көргөндө таппайм сөзүмдү,
Көңүлүң сенин кимде экен ?

Басканың сенин маралдай,
Байкаган жандар таң калар.
Байкоосуз өтүп кетпесин,
Баарынан кымбат мезгил ай...
Жаштыктын жетип баркына,
Жаштыгың барда жалында.
Жаштыгың өтүп кеткен соң.
Жаштыгың көлбөйт кайгырба ...

Баратат чөгүп көнүлүм.

Кырчын көз өтүп кеткенин,
Кыймылдан аны сеземин.
Көрмарал сулуу баратса,
Көз артып кала беремин.

Жаштык көз өтүп кеткенин,
Жай басып калдым билемин.
Жароокер сулуу баратса,
Жалт тиктеп кала беремин,

Көңүлүң чиркин карыбайт,
Каалайсың бирок жарабайт.

Көп жылдар бирге болушкан,
Күдөрүн үзбөй сагынат.

Байкабай өтүп өмүрүң,
Балдардың карап көңүлүн.
Баягы кыял сезим жок,
Баратат чөгүп көңүлүм...

Жаны жыл.

Жыл тогошуп, жыл алмашаар кезинде,
Жакшы тилек, жаңы ойлор сезимде.
Жапырт баары, куттукташат бир-бирин,
Жакшы сөздөр, каалоо айтып чечиле.

Жаңы жылым жакшы жылдан болсун,-деп
Жыл ичинде өткөндөрдөн салып көп.
Жакшы максат, каалоо айтып кайрылат,
Журт башчысы элге каалап кут тилек.

Шампан оозу, темир зымдан ачылып,
Шаркыратма, фантан болуп атылып.
Шаракташып фужер колдо кагышат,
Шаан-шөкөт, күлкү турат жаңырып.

“Жаңы жылың менен”,-десе неберем.
Жакшы жылдан болсо экен, деп мен тилейм.
Жакшылыктан үмүт кылсак баарыбыз,
Жараткан да тилектерди берет,-дейм.

Кылган жакшы.

Адамга болгон ыззат, урмат дагы,-
Ак эмгек адалдыктан жаралабы ?
“Ар дайым адал эмгек кыла берсең,
Артыңан жакшылыктар ээрчийт баары
Ак эмгек, адалдыктан тазалык жок”,-кулагымда,
Атамдын чыкпай келет айткандары.

“Жакшылыкты-жамандык аңдып жүрөт,
Жаман ит да ээсин көрбөй үрөт.
Жамандыктан алыс бол, жакшылык кыл,
Жакшы адамды периште ээрчип жүрөт,”-
Жаш кезимде мөн уккан ушул сөздөр,
Жадыбалдай чыкпастан эсте жүрөт.

Жакшы адамдар бийлесе элге жакшы,
Жаман келсе эл шору, көздүн жашы.
Жакшы адамдын жагымдуу сөзүн угуп,
Жаман сөздү уккандан качкан жакшы.
Жаман менен жакшыны таразалап,
Жакшы ишти көбүрөөк кылган жакшы.

Бактылуу болгун.

Жаздагы бөрткөн бүчүрдөй,
Эң бийик тоонун гүлүндөй.
Бал аары даамын тата элек,
Бал даам таттуу жүзүнөн,

Боз улан жигит сүйө элек.
Балалык даамы кетелек,
Беш көкүл кыздай секелек,
Баралы толуп жетелек,
Баркына жетээр жолукса,
Байбиче болор эселек.

Бардыгын айтсам эсептөп
Баркына али жетелек.
Багыңды ачып буйурса,
Бактылуу болгун эселек,
Бактыңды ачаар жетөлөп.

Жүрөмүн ага сүйүнүп.

Өзүмдү-өзүм кыйнабай,
Койсомбу десем ыр жазбай.
Көөдөнгө келген бир ойлор
Калчудай болуп айтылбай.
Көрүнбөйт, бирок түрткүлөйт
Калыс сөз, болуп калчудай.

Жаз десең, мейли жазайын,
Жакшы сөз берсе кудайым.
Жазганым жакпай калса эгер,
Жазыгын анын, тартайын.
Жакшы,-деп айтса жалгыз жан,
Жазгандан качпай калайын.

Жаз,-дейсиң мени жаштыктан,
Жаштыгым кеткөн капкачан.
Жар болуп жүргөн жанымда.
Жактырбай калат мен жазсам.
Жай кетсе, келген күз айдай.
Жаз келбейт бизге кайрадан.

Жаз дейсиң мени сүйүүдөн,

Жаш көзди эстеп сүйүнөм.
Жаштыкта мага жолугуп
Жаралган улуу сүйүүмдөн
Жан биргем, мөндөн жаралып,
Жатканга балдар көбөйүп
Жүрөмүн ага сүйүнүп.

Данктай бер.

*Кыргыз улуттук эстрадасынын даткасы,
“Кыргыз Республикасынын Эл артисти, легендардуу
“Кыз-Бурак” кыздар эстрадалык тобунун жетекчиси,*

*обончу-композитор Гүлшайыр Садыбакасовага
арнаймын.*

Жаш кезде билем шок элең,
Жан дүйнөң, таза кең экен.
Женпедде окуп жөн жүрбөй,
Жакшы топ, түздүң мөн билем.

Окууну бүтүп келген соң,
Ош пирим, өзү колдогон.
Оймоктой ооз кыздардан,
Кызбурак тобун топтогон.

Жибектей болуп созулган,
Жылаажын үндүү кыздардан.
Жибектен шайы токуган,
Кыз-Бурак тобун кураган.

Көп элдин алып көңүлүн,
Көп жерге бардың, көрүндүң.
Кыз-Бурак топто ырдаган.
Кыздардын санын көбөйтүң.
Атагың кетип алыска,
Ар дайым жарап намыска.
Ардактуу наам алдыңбы ?
Ат коюп сага алганда.

Даткасы болуп жүрө бөр,
Дайыма сыйлайт калың эл.
Даңаза кылып өстүргүн
Данектөй уул-кызды сен.
Депутат болом дебө сен,
Даткасы болдуң элдин сен,
Ден-соолук берсе жараткан,
Даңктай бөр кыргыз элди сен.

Жазгы күндү.

Бир көргөнгө сулуу жан,

карай турган,
Сулуулугуң суктанып ээрчий турган.
Ички дүйнө, сезимин талдап туруп,
Ал сулуудан алыска кача турган...

Бул дүйнөдө көп эле сулуу жандар,
Ышкы койгон, сүйүүгө татыктуулар...
Ырлар жазып, ырдалып келе жатат,
Таттыбүбү, Чолпонай, Бегимайлар...

Боло албадың Бегимай, Таттыбүбү,
Белек кылар же жаздын болуп гүлү.
Бекер эле, мен сага кызыгыпмын,
Байкоосудан өткөрүп жазгы күндү.

Кылгандайм.

Аткарган ишти талдасам,
Ар дайым айтып мактанаар.
Алкоого арзыр иш кылбай,
Азыноолак иш кылган.

Бак тигип койбой саялаар,
Бактылуу жаштар аралар.
Балдарым ойноп жүрсө да.
Бах чиркин болбос арман ай!

Кылчайып артты карасам,
Кыйла бөл, түздү баскандайм.
Көрүнбөй жүрүп аз-аздан,
Кыйла эле ишти кылгандайм.

Той болгон келин тилеги.

Уул-кыз төрөп берем силерге мен,
Укумдан-тукумга да улап кетээр.
Улуу зат бизге берген энчисинен,
Уят кылбай мага да тийсе эгер.

Конок эмес, келин болуп келдим бүгүн,
Көшөгөдөн көгөрүп өнүү үчүн.
Кудай колдоп, айткан тилек орундалып,
Келин болбой, кызы болуп келген жердин.

Бактылуу бол, бакыт тапкын барган жерден,
Балпайган байбиче бол, ошол элден
Баарына, кубанычка ортоктош бол.
Баар таап, кут күтүп тилегиңден.

Каарына.

Кыргызсыңбы өзбексиңби ?

...

Кандай улут болсоң да.
Түпкү тегиң, бир экенин унутпа.
Чүрчүтсүңбү? кытайсыңбы ?
Кайсы улуттан болсоң да.
Адам,-деген ыйык атың сакта да.
Адамдардын өңү башка, дини башка болсо да,
Каны бирдей, жүрөк согот баарында.
Жакшы менен жамандыкты сезбеген,
Жараткандын калат бир күн каарына.

Сага.

Кыялың билбей кыйла мен,
Кыйналып турам чын дилден.

Кыргыздын кыраан кызы,-деп
Кыстаса айтпайм,-мен билбей.

Ойлогон оюң мен билбей,
Оюмдан кетпөй койдун сен.
Олтуруп бирге сүйлөшпөй,
Ошол кыз жакшы, дей бербейм.

Аткарган ишиң мен билбей.
Айласыз турам чын дилден.
Айласын тапкан жок жерден,
Амалкөй кыз дей бербейм.

Көрсөткүн өнөр, ишиңди,
Көрүшсүн сенин дилиңди.
Көргөндөр сени макташсын,
Кыйын кыз, дешип ишиңди.

Айтамын.

Жаш кезди эстеп экөөбүз
Жаш кездей көлдө сүзөбүз.
Жанаша калсак кокустан
Жалмалап жүздөн өбөбүз.

Тасмадай кайткан арт жакка
Тайманбас, толбос жаштыкка
Кайрылып кайта барганда
Каратбас элем башкага.
Тыкылдап сенин басканың
Тымызын тыңшап каламын
Түпөйүл кээде ой келет.
Тыңдасан аны айтамын.

Бар болгун.

Көргөндө жап жаш кыз элең,
Кезинде бирге иштешкөн.
Көп ойду айтып ийчү элең,
Келсе да колдон келбеген.

Теңирим берип тез эле
Теңиңди таап кеткенде.
Тоюңда баары кубанган
Тез болсо эне, чоң эне.

Бактыңды таап жолдоштон
Бактылуу эне сен болгон.
Балдардын көрүп үзүрүн
Бар болгун дайым, бар болгун.

Базар.

Караганга аарынын уясындай,
Каршы-төрши басышат, түрдүү адам.
Керектүүсүн кармалап көрүшүп жай,
Каалаганын табууга ашыккандай.

Коон, дарбыз, андөлөк, жүзүмү бар,
Караганга тойбогон түрдүү даам.
Кийим-кечек, килемдер жана шайман,
Каалаганын табышат базарлардан.

Базар, базар, базарда бардыгы бар,
Базарчылап кетишти көпчүлүк жан.
Баары өтөт, өзгөрөт, кайра эле,
Бактыңды табасың жазганынан.

Мал караган малчы да базарында,
Машинасын таштаган айдоочу да.
Маалкатып айлыгын бербегенден,

Менменсиген агайлар базарларда.

Барып азыр сурам айылдарда,
Балдар-кыздар кетишкен башка жакка.
Базарчылап иштешип, колдон келсе,
Байлык табуу баарынын ойлорунда.

Базар шарты болобу мына ушундай,
Башы каткан кемпирдин, чалы да маң
Балдар аман кайтса,- деп үйлөрүнө,
Беш убакта тилешет жараткандан.

Камбар аке.

Кыйла эмгек кылды го Кыргыз элге,
Кыргыз тил деп кыйналып Камбар аке.
Канча жылдар өтсө да унутушпайт,
Кылган эмгек сакталып дайым эсте.

Өлкөбүздүн өз тили болсо,-деген,
Өз тилибиз өнүгүп өссө деген.
Өз тилини жерибей ар бир жаран,
Өгөй дебей дайыма сүйсө деген.

Камбар аке күпүлдөп айткан кезде,
Көп адамдар баш ийип турчу эле.
Кыргыз тилин кор кылбай эч бир жанга
Кыргыз тилин коргогон танка эле.

Кыргыз десе кыйкырып чыга турган,
Кыргыз үчүн жан үрөп күйүп жанган.
Кыргыз тили калса деп кылымдарга
Кыйла эмгек кылды го Камбар агам.

Кыргыз болуп кыргызча

сүйлөй албай,
Каада-салтын бардыгын унутушкан.
Кыргыз эмес “киргиз” болуп кеткендерди,
Кыргыз тилин билсе,-деп мен кыйналам.

Айтылбай калган сырларды.

Кыялап кеткен жол менен,
Кынала бирге бассам мен.
Кармалап колдон акырын,
Кармасам кымча белиңден.

Айлуу түн кетпейт эсимден,
Алгачкы ирет өпкөн мен.
Ажарын чачкан ааламга,
Ай болуп калсаң мага сен.

Каш серпе күлсөң наздана,
Күлгөнүң сенин башкача.
Каректен нурлар төгүлүп,
Кош жылдыз болсо ал мага.

Сымбатың, сының келишкен,
Сырдана жандан дешишкен.
Сезимди козгоп алган соң,
Сени, деп азап чегишкен.

Арманда калбай мен дагы,
Арнадым ушул ырларды.
Акылың болсо туярысың,
Айтылбай калган сырларды.

Сагынган.

Жаздагы гүлдөй ачылган,
Жазгырдың мени капыстан.
Жытоого гүлдү барганда,
Жылт этип учтуң канатчан.

Канаты бар, кайрылган,
Капилет жерден айрылган.
Көксөөсү арткан бийикке,
Куш болдуң көктү сагынган.

Уркуя.

Тайманбай атырылып чыктын эле,
Татаал жол жаны жолго түшкөн кезде.
Түшүнүп, түшүнбөстөр арбын болуп,
Түпкү максат, көрүнбөс алыс эле.

Эл башкарыш, элге чыгуу кыйында,
Элди сүрөп, элдин чыгып алдына.
Эн алгачкы, аял болгон башкарма,
Эстеп азыр калын журтун тан калса.

Куралы жок, коюн баккан чабандай,
Коркпой барган, карышкырга бет-мандай.
Кыйын кезде кылган сенин эрдигин,
Кылым бою жомок болуп айтылаар.

Кыргыздын кыйын кызы Уркуя,
Кылымдарга атын калды чынында.
Кыйын кезде кылган ишин унутпай,
Улап келет урпактарын бүгүн да.

Эр азамат кылчу ишти сөн кылып,
Эгин айдап, элин үчүн суу буруп.

Эртенкиден үмүт кылган күндөрдү,
Эрдигинди тарык койбойт унутуп.

Бир кылым мурун жашаган,
Даанышман Улуу-Курманжан.
Эненин жолун жолдоп кеттин өзүн,
Эртенки күндү күтүп, эл артынан.

Эненин баркын билбеген,
Айбандар чыгып элимден.
Ак эмгек кылып жатсан да,
Айбанга сени тенешкен.

Ал кетти жетпей максатка,
Артында калды кыз-бала.
Ар жерде жүрүп чонойду,
Атасыз өсүп бир бала.

Адамды сойгон айбандай,
Акмактар кетсе байкалбай.
Ак эмгек, эрдик бааланып,
Калын журт калды унутпай.

Бир кылым болмок жашасан,
Белсенип ишти сен кылган.
Балдарын кетти улантып,
Баарыны азыр тан калткан.

Крик души!

Увиденное мной во сне,
Неприкосновения, разрушения, землетресения и
трагедия.....
Я, молюсь Бога!
Чтобы он не повторил на деле,
Бог создал вся прекрасное на земле для человека.

Иногда мы забываем все:
шуршание истоков воды,
разноцветно цветущих запах травы,
как поют птицы о прекрасном на земле,
созданный для человека.
Я, молюсь Бога!
Чтобы он сохранил всё на земле:
голубое небо, сверкающие лучи солнца,
без обаяния лежащих океан и море.
Не наступивших нога человека высокие горы и
цветущие поля.
Вся живности служившиеся на благо человека.
Я, молюсь Бога!
Чтобы не повторилось повторного потапа.
Всякая урбанизация, глобализация....
Обошлось без ошибок, без вреда.
Я боюсь от человека.
Без душного.
Душа отделившегося от тела и ума.
Хочется рыддать,
увидев бездушного человека.
Мертвые тела, подчиняющиеся острого ума.
Бог создал для человека землю и в ней все
прекрасное.
Чтобы мы жили в мире и согласии.
А что делаем мы, одумайтесь!
Самое страшное, веря в Бога,
обманываем друг друга.
Самое ценное, сложившиеся давным давно,
Молодым поколениям, я не боюсь сказать,
Скоро оно будет забыто.
Выходя из дома, думаем как найти выгоду.
Главный мериллой стало капитал и богатство.
Послания Бога,
нам всем равна.

Честным трудом, зарабатывающих куска хлеба.
Без крыши, живущие уличного бомжа и для царя.
Послания Бога,
кому оно адресовано,
оно нам живущих на земле.

Регулирующие отношение и
поведение.

Место того, пользоваться в каждом дне.
Взамен пишем разные законы и положение.
Которые создан закон человеком для человека.
Не работают везде.
Нечестный человек останется тем же.
Законосоздатели, правители говорят одно, делают
другое.
Кому верить, не знают простые люди.
При встрече на выборах обещают горы.
В самом деле, пустословие
Забывают все сразу.
Для решение своих амбиций и личных целей.
Пользуются когда хочется.
Нетрудостроенных людей обещая, выдавая щедро
платив мелочей.
Для них тыйын не стоит,
судьба обманутых простых людей,
Рухнувшиея прежняя вера и надежда.
Вся сидят на базаре, а надежда нет.
Вчерашные чабаны, учителя, медсестры и другие...
Думают о повседневных заботах.
Захлынувшиея на другие страны молодежь,
Хоть дает немного веры и надежд.
Семья хоть маленькая ячейка и это основа
Государства.
Не зря говорят, хороший семьянин,

Хорошая семья и благополучие.
Простую истину забывать нельзя.
Хороший государь от Бога.
К народу оно безценный дар.
“Прежде чем садиться на коня.
Подумай как слезть оттуда.”

Простую истину сказанное давным давно.
Смысл оно еще не потеряло.
Придя к власти,хороший государь.
Должен быть честным и правдив, прозрачный как кристал.
Помни постоянно, как достичь цель.
Веря в Бога, как он велел.
Долго щедшие вместе с народом как Моисей!

Багытында жүрсөк дейм башты ийип.

Шылдырап агып жаткан, көк-кашка тунук суудан арыктагы,
Шынга бойлуу, сулуу жигит, келатты жүзүн жууп чайканганы.
Шарына кол созуп, суу аларда алаканга,
Шарылдактан көрдү бир ажайып кызыл алманы,
Ажайып кызыл алма азгырып, кармаганын билбей калды,
Агып келген келген насип- деп аны тиштеп алды.
Алманы тиштегенде кулагына шыбырады бир ажайып үн:
«Ай жигит, шашпагын алманы тиштөөдөн мурун,
Ыраазычылык суроо деген кайда калды?»-

Деген баягы үн же аян жигитти ойго салды,
Ээсинен ыраазычылык албай туруп, алмага тиш салганга уялды.

Ашыгып тиш салган баягы алма үчүн ыраазычылык
сураганга,
Шылдырап аккан сууну бойлоп, ашыкты алма ээсин
тапканга.

Көп басбай туш болду, арык бойлой өскөн чон бакка,
Колундагы ажайып кызыл алма, турганын көрдү ушул
бакта.

Карыяны көрдү, бак аралап жүргөн жай гана,
Карыя бак ээси экен,-дөп ойлоду баамында.

Ассолому алейкум багбан ата,- деп салам берди
карыяга,
Арба, бар бол балам, жол болсун, кайдан?-деп суроо
салды ага карыя.
Ата, кечириниз жүз чайкаганы бардым эле арык жакка,
Арыктан агып барды колумдагы ажайып кызыл алма.

Байкасам, өскөн тура бул алма сиздин бакта,
Байкоосуздан тиш салган, колумдагы кызыл алма.
Беадеп мен жасаган жоругума, тиш салганга.
Болунуз,-дөп ыраазы суранам сизден ата.

«Ээ, балам мейли, көрүнөсүн адептүү өскөн бала,
Ар дайым ушул мүнөз адебинден такыр жазба.
Бирок, бир шартым бар, аткарсан мен ыраазы анда
сага»-

Деди да шартын койду жигит алдына:

«Шартым бул балам:-үйүмдө бойго жеткен бир кызым
бар,
Бирок, көзү көрбөйт, кулагы укпаган дүлөй- кыз ал.
Баса да албайт, колу да шал.
Ушул кызды алсан жубайлыкка, мен ыраазы анда
сага!»-

Деген каттуу шартты койду эле, бак ээси карыя,
Шартты угуп, ичтен сызып турду, колунда кармап
кызыл алма.

Тиш салган алмага, тартууга жазасын,
Керен, дүлөй, шал болгон кыз менен кечирчүү
жашоосуна...

«Шашылып тиш салган, күнөөкөр өзүмүн,
Күнөөкөр болгончо, бул шартка көнөмүн»-
Деди да карыянын шартына макулдук берди да,
Жөнөдү акырын үйүнө, жөмөлөп шашкалаң мүнөзүн.

«Чөгүнкү көнүлүң, ой баскан мүнөзүн,
Көргөндө ата-эне, сурады баланын көнүлүң.
Не болду? Ойлуусун азапка чөкөндөй көнүлүң?
Ачыгын айткын сөн, биз менен бардыгын бөлүшкүн»-
Дегенде:-ата-эне, болгонун- болгондой айтты эле,
Бала эмес бардыгын ой басты тез-эле.
Ойлонуп чечимге келишти,
Күнөөкөр болгончо, күнөөсүз өткөн оң дегенге!!

Макулдук берилип, той болду тез-эле,
Баарынан кызыгы, той болгон эртеси, кыз келген
кездеги.

Тан калды ата-эне, көчүрүп келгенде.
«Дүлөй, шал, керең»- деген көргөндө келинди.

Ай десе, айга окшоп нур чачкан,
Гүл десе, тенөөгө гүл чыкпаган.
Суйкайган сулуу жүздөн мээр төгүп,
Сулууну көргөн жандар эстен таңган.

Тан калып көргөндө сулууну, сурады шашылып
жубайы,
«Көрөн, дүлөй, шал кыз»-деп айтты эле карыя ата.
Көрбөгөм ажайып кемтиксиз сулууну жалганда,
Айтсаныз ,белгисиз кандай сыр таң калчу адамда?»-

Дөгөндө ай жаркын жүзүнөн нур тамып,
Жубайга турганы токтолбой сөз салып.
«Атамдын көзү көр, кулагы укпаган,басалбайт,шал
деген,
Сөзүнүн бар мандеми, ал чындык.

Көзүмдү көрбөйт,- деп айтканы чынында,
Жамандыкты көрбөгөм бул турмушта.
Жамандыкты көрбөстөн күн кечирген,
Көзү көрдүн белгиси чындыгында.

Кулагы да укпайт десе, ал да чындык,
Жашоомдо жаман сөздү биз укпадык.
Ашык сөздү укпастан жашоо өзү,
Керең болуп жашаган деген анык.

Шал дөгөндө өзүнчө маңызы бар,
Уруксатсыз эч жакка басып барбай.
Жамандыкты жүргөмүн эч карабай,
Ошондуктан шал деген айыбым бар.

Угуп сөздүн манызын, шынга бойлуу, сулуу жигит, аты
Сабит,
Көп жылдары бактылуу күн кечирген, өмүр сүрүп.

Эки таза пенденин сүйүүсүнөн,
Жаралган дейт Имам Аззам деген жигит!!!

Имам Аззам ким экенин кимдер билбейт,

Бул дүйнөгө мындай инсан кайра келбейт.
Пайгамбардын жолу менен багыт берген,
Багытында жүрсөк деймин башты ийип!!!

Уулум САГА

Насаат кылып айтарым Уулум Сага,
Кыйындыкка туш болгон убактында.
Башын ийип эч качан жерге салба,
Көңүл айтып бөлүшөөр досту танда.

Дос дегендин түрү көп, жакшы танда,
Көбөйүшөт досторун байыганда.
Жаза басып кокустан алсан эгер,
Жаа бою качышат, кайрылганда.

Мындай достор көп болот, этият бол,
Мактаса да көзүнчө, бирок сак бол.
Жамандыкты каалаба сен аларга,
Турмуш өзү көрсөтөт, ал тараза.

Дагы айтаар насаатым Уулум Сага,
Ачууга сен берилип эч алдырба.
Акылынды денендин кулу кылба,
Рух менен көнөшпей иш да кылба.

Ар бир күнгө, айга жылга баарына,
Тилек кылып максат койгун алдына.
Ой тилегин дилин таза болгондо,
Сен жетесин, тилек кылган максатка.

Менменсинип бой көтөрбө эч качан,
Бийлик, байлык колдо сөндө тургандан.
Өнү куник, жаман чапан кийсе да,
Жакшы ойлор, чыгат андай адамдан.

Эл ичинде жакшы да бар, жаман бар,
Жакшы менен жаманды сен байкап ал.
Жаманды сен, кокус байкас албасаң,

Жаман адам тузагына салат ал.

Этият бол, дайым жаман адамдан,
Жаман адам эч жакшылык кылбаган.
Бөлтүрүктү баксан дале баары бир,
Бөрү бойдон жыркычтыгы калбаган.

Өз ишине тыкан болгун дайыма,
Бүтчү ишти эртенкиге калтырба.
Колдон келип өзүн кылчу иш болсо,
Кылып кой, — деп сен бирөөгө тапшырба.

Эл ичинде дайым өзүн таза тут,
Өзүндү эмес кийиминди таза тут.
Акылманды жолуктурсаң кокустан,
Айткан сөзүн, кулак төшөп жакшы ук.

Айтуу оңой жасоо кыйын чынында,
Колдон келбес ишке такыр урунба.
Болбой турган ишти болот деп коюп,
Убадандан уят болуп сен калба.

Сен менин жаман жагым алам дебө,
Сен алгын жакшы жактар болсо менде.
Жамандык баары менде кете берсин,
Жамандык жактарымды сен эстебө.

Жакшы адамды- жакшы деп мактай бербө,
Жамандыгын айта жүр колдон келсе.
Жамандыктан айрылып кеткен болсо,
Жакшылыктын келерин дайым эсте.

Жаманды да жаман- деп айта бербө,
Жакшы жагын айта жүр болсо кээде.
Жакшылыктар жугушуп кеткен болуп,
Жакшы болуп түз жолго түшүп кетсе...

Насаат айткын келсе башкаларга,
Сен андан өйдө болгун бир пакана.

Жеткилен түшүндүрө айта билсөн,
Пайдасы тийсе болду андан ага.

Насаат айтчуу сенин адамына,
Кабары болсо жаман жоругуна
Унчукпай тим койгонун лаазым болор,
Насааттан пайда чыкпайт андан ага.

Жакын тууган досторуң уруктардын,
Кубанычын кайгысын тең бөлүшкүн.
Жакшылыкта бир болуп, жамандыкта...
Калтырып сен алардан, бөлүнбөгүн.

Айтылганын билээрсин хадистерде,
Сыйлаганын аял зат энелерди.
Кадырына жате албай мен өткөргөн
Сыйлай билгин сен эми, энөкенди.

Илим алуу көч эмес, ар бир жанга,
Илимдүүнү сыйлашат адамдар да.
«Илими бар көптү жыкса, илими жок бирди гана»-
Деген сөз айтылбаган жөндөн гана.

Кандай аял, пенденин туш болору,
Алдын- ала жазылган маңдайына.
Сен да сыйлап, ал да сыйлап кадырлап,
Жүрсөн болду, бири-бирин сыйлаша.

Сага дагы айтаарым эсине тут,
Жигиттикте бир жолу келе турган,
Байлык менен ооматын келишкенде,
Төгүп албай, сен аны кармана бил.

Ичкилик ичпө такыр, колдон келсе,
Ичкилик тамак эмес уулуу нерсе.

Ичкилик ичип жүрүп өткөндөрдө,
Кеселдик же бүлөдө жаман сөз, какшык жөмө.

Жалган айтпа, эч бир жанга,
Жалгандан жаман жоктур, бул жалганда.
Башына кылыч көзөп турса дагы,
Чындыкты бетке айткандан сен тартынба.

Жамандык кылган сага наадандарга,
Тарынба сен аларды кайталаба.
Колундан келсе эгер жакшылык кыл,
Жакшылык кайтаар сага башкалардан.

Колундан келсе бак тиккин,
Бак тиккен сооп сен билгин.
Мөмөсүн жешип билгендер,
Акбата тилейт сен үчүн.

Бир ишти кылсан, чыгар сен майыны,
Кылгандан таба албасын айыбыны.
Ак эмгек адалдыктан баар таап,
Сен болгун өз элиндин баатыр уулу.

Жакшылар бул дүйнөдө аздап барат,
Жамандык барган сайын күчөп барат.
Дүйнөнү жакшы жакка буруу үчүн,
Сен тапкан дүйнө-мүлкүн аздык кылат.

Адамда эң башкысы байлык эмес,
Байлыкты эч ким кошо ала көтпөйт.
«Үйүндө буудай наның жок болсо да,
Буудайдай сөзүн болсун»- деген кеп бекер эмес.

Жыгылып жолдо жатса бечара, жалгыз адам,
Колунан тартып аны тургузуп кой.

Ырахмат айтса мейли, айтпаса тим кой аны,
Тек кетпес, бир кезде сага тиер сооп болор.

Өзүнө сен тилесен жакшылыкты,
Өзгөнү да унутпа, кошо тиле ошончону.
Сага окшош сендей эле кыбыраган,
Ал деле көр пендеси жараткандын.

Кырка жетип өзүнү билбегенди,
Жетик эмес киши дейт андайларды,
Кырка кирип өзүнү токтотконду,
Акылдуу деп сыйлашат ал адамды.

Жакшылыкты жамандык аңдып жүрөт,
Өмүр менен өлүм да кошо жүрөт.
Айдын дагы жартысы карангылык,
Башка түшкөн түйүшүктөр көтөрүлөт.

Башка түшкөн түйүшүктү көтөрө бил,
Эч кейибе сен өзүңдү кармана бил.
Кандай эле-менин атам дегенинде?
«Жакшы»- десе сен анда сүйүнө бөр.

Сенин атан карыз эле,- дөгөндөргө,
Канча десе сен аларга акысын бөр.
Ата карызын бала төлөп бермектиги,
Бабалардан бизге жеткен мурас экен.

Дүйнө жыйсан сен аны кор тутпагын.
Дүйнөнүн да кору болот унутпагын.
Колдон келсе жардам бөр бечарага,
Алда сендей көр пендеси жараткандын.

Менин сага айтаар дагы бир-КЕРЕЕЗИМ,
Жакшылык кылгандарды сен эстегин.

Жамандык кылса аны унутуп кой,
Аларга сен, эч жамандык издебегин.

Баарынан бүлөө күтүү кыйын нерсе,
Түшүнүп жашашкандар, билгендерге.
Кубаныч үй толтура бакыт чачкан,
Бүлөөдө эң бир ыйык жаш наристе.

Ээ балам, сураанарым сенден менин,
Балдарга сен жаш кезинен таалим бергин.
Үрп-адат, каада-салтты, ыйманды да,
Жаш дебей, жаш кезинен айта бергин.

Жарын менен эч качан чырылдашпа,
Уул-кызын айрыкча турган чакта.
Жаман нерсе тез жугат эсине тут,
Жаман сөздү угузба балдарына.

Эртен менен бирге олтуруп чай ичиш,
Тилек айтып, шүкүрчүлүк келтириш,
Үй-бүлөөндө адат салтка айлантсаң,
Турмушунда болот дайым ийгилик.

Жарты нан тапсаң сураса,
Жарты деп андан аяба.
Кошунан менен бөлүшүп
Ынтымак болгун дайыма.

Ата сөзү-Улуу сөз кайталанып,
Бизге жетип келе аткан байыртадан.
Жети атанды бил деген бабалардан,
Жөн сөз эмес, акыры салтка айланган.

Кызыл уул-Ичкилик Төөлөс деген,
Чоң уруудан Айтамга, Кош Тамгасы.

Кош тамгадан тараган Герейт-Шорон,
Шорондордун Токтомат топ башчысы.

Токтомат менен эр Палот Абшыр-Сайдын төрүндө,
Ага-ини бир конуш, Мараламды жайлаган.
Полоттун уулу Кожодон, Жетөн Ыса жаралган.
Жети атандын түп теги ушулардан уланган.

Чоң атаңды айтпайын сен билээрсиң,
Баваң-Дүйшө, алп киши эле берешөн.
Эмгек менен көгөрткөн Чоң коргонду,
Багы турат дагы эле баваң тиккен.

Буваң-Калбай тоодо өскөн эр эле,
Апшыр-Сайдын төрү Буван жери эле.
Токтоматтын тобун дайым башкарган,
Топтон чыккан, топтун бир чоң байы эле.

Топтун башы «Токтоматан» тараган,
Жотон-Эшмат момун экен баарынан.
Жекен-Ураим молдолугу бар экен,
Жетөн-Ыса жетик чыккан жашынан.

Акырынды айтаарым эң башкысы,
Эмгек менен табасын өз бактыңды.
Элин үчүн ак эмгек кызмат кылсан,
Анын кайтат бир күнү акыбети.

Турмуштан өтөөр-кетер сөздү айттым,
Сен аны туура тапсан пайдалангын.
Пайдасы тийген болсо айткандарым,
Анда мен жазганыма ыраазымын.

Ар кимдин өз жолу бар, бул турмушта,
Ал жолду табуу кыйын чындыгында.

Турмуштан өз жолунду таба билип,
Сен жүрсөн мөн ыраазы Уулум сага!

Мен билдим.

Сыр кылып аны сактабай,
Санаага батып кыйналбай.
Шарт айтып салган токтобой,
Сапатын сенин жактыргам.

Жаш өтүп бара жаткандан
Тарынчуу болдун аз-аздан.
Жосунсуз жаман жорук,-деп,
Жактырбай келген жаш чактан.

Кайдыгер эмес экенин,
Капилет жерден билдирдин.
Конгуроо кылып капыстан,
Кабарын угуп мөн билдим.

Сезгенмин.

Көлгө салган кайырмактын жибиндей,
Качандыр бир үзүлөрүн сезгенмин.
Канча жакшы каалоо, тилек айтсан да,
Кез келгенде калп чыгаарын сезгенмин.

Кайберенге мээлеп атчу милтеден,
Качандыр бир ок чыгаарын билгенмин.
Канча жолу кезигишип келсөк да,
Кези келсе көлбөшинди сезгенмин.

Карангыда шоола чаччуу чырактай,
Качандыр бир өчөөрүн мөн байкабай.
Келип жүрсөм тилин алып бирөөнүн,

Кеттинби сен менден бүгүн алысттай.

Канткенде.

Акыркы,-деген сөздү уккум келбейт,
Коңгуроонун коңур үнүн уккум келет .
Коштошуп кеткен менен убактынча,
Кайрадан мектебиме келгим келет.

Коштошуп класстагы балдар менен,
Турмуштан өз жолумду издеп кетем.
Ал жолдор тайгак көчүү, шыр болобу?
Кезинде мезгил өзү жооп берер.

Кош,- деген сөздү дагы айткым келбейт,
Коштошсо жолугушуу бар экен,-деп.
Коштошуп калалычы классташтар...
Кезиккен жакшы күндү калып эстеп.
Бир кезде биз да жап жаш бала элек,
Кыздарчы көкүлү бар бир эселек.
Көрдүнбү бойго жетип турабыз биз,
Коштошуп балалыкты калып эстеп.

Коштошуп кетким келбейт сени менен,
Келгенде келем,-деген ойлор менен.
Канча жыл билим алып акыл тапкан,
Канткенде кызмат акын актайм,-деген!!!

Калгандай болдум мен сүйүп.

Канча жаз, кышты мен күтүп,
Калганда үмүт үзүлүп.
Капыстан кирип келсен сен,
Калгандай болдум мен сүйүп.

Жазылган сымал тагдырга,
Жолумдан чыктын сен кайра.
Жоодурап карап койгонго,
Жан дүйнөм калды кайгыда.

Жалт этип кирип келип сен,
Жан дүйнөм эрип кетти бейм.
Жалтандап туруп калыпмын,
Жаштыгым кайра келгендей.

Конгуроо кылсам капыстан,
Күткөндөй жооп албастан.
Калганда бир аз түнүлүп,
Конгуроо келди сен жактан.

Калганын өзүн билесин,
Канткенде эмне экенин.
Калбастан ичте сыр дагы,
Калганга эми кантемин.

Жүрө бергин

Бир күн бар унутулгус эң бир ыйык,
Ал күнү жакшы сөз, каалоо тилек уккан кызык.
Балдарын, неберелер, сен сыйлаган жакшы адамдар,
Куттуктап, каалоо айтып, турса кана гүлдү сунуп.

Ошол күн, унутулгус абдан кызык,
Ал күндү күткөн канча үмүт кылып.
Алгачкы кадам таштоо, бойго жетүү...
Байкалбай өзгөрүүлөр, өткөн күн кандай кызык...

Отуз жаш –ойлонбогон ойноок мезгил,
Кырк жашын-кыраан мезгил, кырчын кезин.
Элүү жаш, алтымыш,-деп ойлонбостон,

Кыркында кыздай болуп жүрө бергин!!!

Кыйнабачы?...

Жок дегенде аччы менин көнүлүмдү,
Чакчелекей түшүп дүйнөм бөлүнгөндө.
Табитим тартпай турат, көнүл чөгүп,
Жашоодон күдөр үзүп, үмүттөр үзүлгөндө.

Сен мага жакшы сөз, айтчы бүгүн,
Сезимди козгой турган, жан дүйнөм тазарчуудай.
Арылып жаман сезим, аруулап сезимдерим,
Асманга учуучудай, канат байлап даяр турган.

Мен сенден суранаарым жаман айтпай, жакшы сөзүн
аябачы...

Жаман көрсөн да, алайган көзүн менен карабачы?
Бул өмүр өтүп кетет, көз ирмемдей,
Өткөндү эстей берип, өзүндү да жок жерден
кыйнабачы?...

Мен сага.

Жакшынакай жакшы адамды көрсөм да,
Жакшы жагын салыштырам сага аны.
Жаз айында жаңы ачылган гүлдү да,
Жакшы көрүп окшоштурам сага аны.

Ак тан тосуп чыккан жаңы күндү да,
Ачыгында ыраа көрдүм мен сага .
Асман көркүн ачып турган чынында,
Толгон айды да ыраа көрдүм мен сага.

Кеттим кейип.

Беш бала жатып өскөн арча бөшик,
Бирөөлөр сураганда бербей келип.
Баламдын балдары да жатышаар,-деп
Баркталып келө жаткан аздөктөлип.

Небере эмес, чебере жаткан арча бөшик,
Канча түн тербөлбөди кыйч-кыйч этип.
Ар дайым төрдө турган, урмат менен,
Сарайда турганына кеттим көйип.

Энемдин көзүн көргөн арча бөшик,
Инилер эмчек эмген көшүлүшүп.
Эсиме түшүп кетип, көз жаш алдым,
Энемдин бөшик ырын эстеп кеттип.

Чоң энем аздөктөгөн арча бөшик,
Туткасын канча жолу кармап келип.
Чоң үйдөн орун тийбей калганына,
Чын дилден кетим ага мен да кейип.

Өмүр.

Күтүп жүрүп, күндөр өтүп байкалбай,
Күлүп кээде кубанышкан баладай.
Ара-жолдо пайда болгон боштукту,
Күтпөй коюп толооруна карабай.

Жакшы көрүп жактырышкан адамдар,
Жолугушуу арасында күтүү бар.
Жогорулап кеткен сайын акыры...
Жакшы күндү эстеп калмай адат бар.

Өткөн күндү эстемей бар унутпай,
Өткөн күнүн жипке тизген шурудай.
Өтүп күндөр байкалбастан бир күнү,
Өмүр,-деген жиби үзүлгөн шурудай...

Ыр калат

Жолугуп мага капыстан,
Жолдошум болдун сырдашкан.
Жолукпай калсак бир азга,
Жол күткөн бала сынданам.

Жашоонун кызык бир жери,
Жарыктык сөндө элеби?
Жолуккан кезден башталган,
Жарпымды жазган элэспи?

Ачыгын айтсам мөн сага,
Арманым калбайт жалганда.
Асылкөч сага жолугуп,
Азыр мөн жүрөм асманда.

Колунду койсом кармалап,
Бүт денем сага арбалат.
Белгисиз болгон сезимдер...
Бийиктик... чоку... ыраахат...

Мендеги болгон сезимдер,
Бир гана сага арналат.
Белгисиз жакка кетээрде,
Бир гана жазган ыр калат...

Жүргөндөй.

Кайда жүрдүн көрүнбөстөн жаным ай,
Кыйла жылды өткөрүпүз бекер ай.

Кырчын кезде жолукканда сен мага,
Кыйла ишти кылмак белек жүрүп жай.

Кайда жүрдүн мага такыр көрүнбөй,
Көп кыздардын бири болуп бөлүнбөй.
Капилеттен сен экөөбүз жолугуп,
Кылым бою бирге болуп жүргөндөй.

Туш кылат.

Көздөрүн жанган шам чырак,
Көргөндүн көзүн уйалтат.
Капыстан түндө жолуксан,
Кадимки Чолпон, Ай турат.

Мээримин төгүп ай жүзүн,
Мен үчүн сырдуу күзгүсүн.
Мээнетин алып кетийин.
Мен жаш кезде кайда жүрчүсүн.

Мээримин турса төгүлүп,
Мага периште болуп көрүнүп.
Миң ирээт таазим кылмакмын,
Сен жүрсөн мага көрүнүп.

Күлкүндөн башка үн чыгат,
Күлгөнүн сага жарашат.
Көмтиксиз сенин көлбетин,
Кандай бир жанга туш кылат.

Өзүнчө бул да кызыктай...

Жаш өтүп кетип байкалбай,
Жап-жаш бойдон калчудай.
Жарыктык өтүп кетиби?
Жаш кезек бизге карабай.

Өмүрүн аккан дарыядай,
Өткөн күн кайра кайтчудай.
Өмүрлөр өтүп кеткен сон,
Өкүнсөн келбейт кайрадан.

Баркына жетпей жаш чактын,
Бат өтүп кетти жаш чагым.
Баарыны талдап олтурам,
Бааралы келип бир чактын.

Өткөндү ойлоп кыйналбай,
Өзгөнү койгон сыйлабай.
Өр тартып жолдо баратсан,
Өзүнчө бул да кызыктай...

Кадырлагын.

Карындашым мынча неге арыктадын,
Караганга барго сенин туугандарын.
Кааласан, каалаганга бара бергин,
Күттүрүп ал кишини сагынтпагын...

Ойлонуп ойго батып кыйналбагын,
Ойносон сен ойунга тойбос чагын.
Ойлонуп сен кыйналып не кыласын,
Ойунда бар адамды кадырлагын.

Өткөндү ойлоп такыр кыйналбагын,
Өткөндүн билсен болду кадыр-баркын.
Өмүрүн өтүп кетет, андан көрө,
Өзүнө тен келгенди кадырлагын...

Жеткизгин.

Улутун, тилин сыйлаган,
Урмат-сый көрөт ал адам.
Урматтоо сезим артылат,
Учкай сөз кылсан эгер жай.

Улутун, тилин болбосо,
Улутун кайда, жок ошо.
Урматтап сактап ар дайым.
Улуттун тилин кордобо.

Ар кимге өз тил эң кымбат,
Ал тилди эч ким сата албайт.
Ата,-деп чыккан өз тилин,
Алтынды берсе алмашпайт.

Апа ,-деп чыккан өз тилин,
Ар дайым сактап сен билгин.
Артында калчуу муунга,
Аздектеп аны жеткизгин.

Көргөң сулуу.

Торсойуп, бышкан жүзүм элестетип,
Кол тийгис, назик жери белги берип.
Талпынып канат байлап учуучудай,
Кагылайын калдынбы сен бойго жетип.

Тирсейип кош алмадай турса тиреп,
Тигилип тиктегенден көз ийменет.
Шаг ийип бышкан жүзүм шингилинен,
Шашылган, шок жигиттер үзүп ийет.

Какталып күнгө бышкан жүзүм сымал,

Кароодон көз уялат, канбайт кумар.
Капилет байкоосуздан кармап коюп,
Катигүн жаштык кезди эске салар.

Күзүндө бышкан жүзүм шингилдери,
Көз артат... жука кийген кийимдери.
Кап,-деди телмирип тиктеп гана кала берди,
Кайыптан көргөн өндүү периштени!

Белгилүү.

Апкетип жаштык чагымды,
Ак басты кара чачымды.
Артымда жүргөн эрчишип,
Ата,-деп алды атымды.

Алтымыш жаздын, кыштын да,
Ак таңын тостук маалында.
Акыры баары өзгөрүп,
Алганым калды жанымда.

Көргөнүм кино тасмадай,

Көп күндөр эсте калбаган.
Калса да күндөр саналуу,
Көрө элек күндөр кызыктай.

Бел ашуу, чыгуу кызыктай,
Белести баары самаган.
Белеске чыгып алган соң,
Белгилүү түшүү ал жактан.

Жаратман эли Ноокаттын.

Жай салкын кышы ызгаардуу,
Жаш-кары, баары ыймандуу.
Жайдары тосуп алышат,
Жай келсе конок уяттуу.

Жакшымын деген ар дайым,
Жайнатып кашы кабагын.
Жай-кышы тынбай иштешкен,
Жаратман эли Ноокаттын.

Жети суу аккан өрөөндө,
Жерлери кооз көргөнгө.
Жергедө өсүп чонойгон,
Жетилген кызы өзгөчө.

Жерлери кооз башкача,
Жан жыргайт келип эс алса.
Жашоосу кетет узарып,
Жаннаттай жерде жашаса.

Ишеним кетти менден.

Ишеним кетти менден, көөдөнгө толгон бойдон,
Бийлик жаңырса эле, жакшылык болот деген.
Карапайым калктан баштап, бардыгы тен,
Мыйзамдын кулу болуп, мыйзамдар иштейт деген.

Ишеним кетти менден, ишенген кожолордон,
Бийликке келген менен, жашоолор оңолбогон.
Кайра эле мурдагыдай, байлыкка манчыркашкан,
Бийликке келип алып, байлыкка эч тойбогондон.
Ишеним кетти менден, бөлүнүп жарылгандан,
Бийликти бөлүп алып башкаргандан.
Элди да тынч койбостон улам эле,
Митинг,-деп бир балээге чакыргандан.

Ишеним кетти менден, бийликтин ээси эл дегенинен,
Элди алдап, каалаганча, тойгончо жегендерден.
Бийликти шайлагыла дешип коюп,
Жакканын шайлап жаткан эрендерден.

Ишеним кетти менден, өлкөдө тартип болот дегенинен,
Арылып арам тамак жегендерден.
Ар дайым кайта –кайта айта берип,
Арылбас болгон үчүн жегичтерден.

Жаш селки сени сүймөкмүн.

Балбылдап жанган көздөрүн,
Бал даам таттуу сөздөрүн.
Байкабай жүргөн экенмин,
Байкасам сени сүймөкмүн.

Койкойуп кооз басканын,
Көрк берген сага ансайын.
Кокустан күлкүн чыкканда,
Көрк берген көккө айдайсын.

Жайдары дайым мүнөзүн,
Жаш бойдон дале жүрөсүн.
Жаш кезде мага жолуксан,
Жаш селки сени сүймөкмүн.

Осмону сүртпө кашына,
Онсуз да кашын капкара.
Оймоктой болгон ооздон,
Ооз бир тийсем бир гана.

Ал түшүм калып сакталып.

Киного тарткан тасмадай,
Көп жылдар өтүп байкалбай.
Кырына чыгып калганда...
Кыз кирди түшкө маралдай.

Коштошуп алыс кете албай,
Кол сунсам келди жакындай.
Колунан кармап телмирип...
Кымча бөл калды кармалбай.

Ангыча чыгып ай дагы,
Айлуу түн көптү саматты...
Арман бир кылып өткөндү,
Аттин,-деп калдым жаш чакты.

Ангыча кайра таң атып,
Ашыглык отко мөн жанып.
Аттин,-деп кеттим ойгонуп,
Ал түшүм калып сакталып.

Жаз.

Канча жыл жазды тоссом мөн,
Калетсиз чындык мөн билген.
Жан дүйнө баары козголот,
Жылуу дем жазда келгөндөн.

Жаз келсе дыйкан сүйүнгөн,
Жаз болсо дайым ал күткөн.
Жаз менен келген жарыша,
Жаанды берсе көктөмдөн.

Жан дүйнө сезим, ойгонуу,
Жер бети кыймыл, козголуу.
Жылына кайта келүүчү,

Жаз күтүү, кайра сагынуу...

Жаз күтөт бала, кары да,
Жакшы үмүт тилеп дыйкан да.
Жаз келсе жакшы болом,-деп,
Жаз күткөн ооруп жатканда...

Жаз келсе жаңы кийем,-деп,
Жаш кыздар көйнөк бөлөндөйт.
Жаз менен кошо жарыша,
Жаштарга сүйүү келет,-дейт...

Күн-түнү өңү өзгөрүп,
Кыштагым кирсе көрктөнүп.
Кышкы тон чечип ыргыткан,
Кыз-жигит жүрөт сүйүнүп...

Калыс бол.

Казымын,-деп көкүрөктү койгулап,
Каалагандай чечим албай чойгулап.
Кеттирбестөн ишенимин калкындын,
Кылсан боло калыс кызмат чочулап.

Калыс болсун,-деген жакшы ой менен,
Таразаны символ кылып беришкен.
Таразанын ташы ооп кеткенден,
Кетип калды ишеними элинден.

Калыс болуп күйөм десен элине,
Каттуу карма мыйзамдан сен чегинбе.
Канча дүйнө жыйсан дагы баары бир,
Калбастыгын сактай биллип дилинде.

Калыс бол,-деп көктө карап турса да,
Көнүлгө алабай унутканын жаман да.
Калпыс чечим ала берсен бир күнү,
Капысынан чаап коңт сени да.

Гүл берип майрам күнү куттуктайлы!!!

Жаз айын түнөк туткан аял заты,
Жаандай жууп салган бардыгыны.
Жаңыдан ачып жаткан бүчүрлөрдү,
Жаш кызга салыштырып алып аны.

Аял зат сезимдердин-тазалыгы,
Айга эмес, төнөп ага жылдыздарды.
Алгачкы жаз айына туура келген,
Аял зат ыроологон жаз майрамы.

Аялсыз жашоо,-деген болбойт дагы,
Аялсыз улап көрчү урпактарды.
Ар дайым улап келет үзүп салбай,
Атадан калган туяк —чынжырларды...

Март айы жаз айынын башталышы,
Жаз менен кошо келген сүйүү дагы.
Ылайым ошол сүйүү узак болуп,
Ар дайым аял затын урматтайлы.
Ыр жазалы, биз данктайлы, сырдашалы,
Гүл берип майрам күнү куттуктайлы!!!

Карматпагын колдорунду.

Мандай-тескей олтуруп көк чай ичип,
Мага болгон сезимди калдым билип.
Мен укпаган белгисиз бир сөз айтып,
Мени салдын сен бүгүн элжиретип.

Коң бербей кармаган колдорунду,
Карыган бир аяшатан жоругуну.
Каттуу келди ачуум, кызгандымбы?
Койгум келди эзгилеп тумшугуну.

Көз алдымда сен турдун пери болуп,
Көрүнгөндөн мен турдум сени коруп.
Көрүнгөнгө карматпа колдорунду,
Кеткичети экөөбүз кайып болуп.

Көпкө олтурдук сен айткан сөзгө муюп,
Көнүлүмдү, дитимди сага буруп.
Көрүнгөнгө карматпай колдорунду,
Кетким келди алыска бирге учуп.

Колун кармап жаштыгын эстедиби?
Кези келсе келдиби тийишкиси?
Көзгө элестеп, кармаган ошол учур,
Кармаганга ачуум абдан келди.

Ноорузда.

Өрүктүн отун жакканда,
Тап чыгат андан башкача.
Тамагы таттуу болот , -деп
Тамакка жаккан дайыма.

Казанды асып тулгага,
Угутун салып маалында.
Сүмөлөк ширин болот, -дейт
Өрүктү жагып кайнатса.

Күн менен түн тең болуп,

Күн узара баштаса,
Жаңы-жыл-"Нооруз" келди, деп
Сүмөлөк салган кайнатып.

Бир сутка тынбай кайнаткан,
Өрүктүн отун калаган.
Өзгөчө даам берет,-деп
Өрүктөн отун жагышкан.

Мен неге.

Колтукташып бирге баспай жанаша,
Көрүнбөскө эл көзүнөн биз кача.
Кыйла мезгил жолугушуп жүрсөк да,
Кетким келбейт сенден алыс эч жакка.
Ортобузда болбосо да эч нерсе,
Жолугууну самап калам мен неге.

Сага жагаар....

Сага арнап,сен жактырып сыймыктанаар,
Санаадан алыс жүрсөн алаксытаар.
Сезимдин тереңинен орун таап,
Сүйүүнүн бийиктигин даназалаар.

Уктасан түшүнө да кирип тураар,
Уккан кулак баарысы урматашаар.
Улуу сезим бар дешип чындап эле,
Улуулугун бир кезде данктап калаар.

Сен болбогун Олжобайдын Кишимжаны,
Сен боло көр бир жигиттин сүйгөн жары.
Сен жөнүндө айтышсын бир кезекте,
Сүйүүлөрдүн бийиги, чокулары.

Сен жөнүндө ойлоном бассам-турсам,
Сага жагаар бир жакшы ишти кылсам.
Сезиминден орун бөрсөн тереңинен,

Сага арнап ыр жазсам, сага жагаар....

Кымбат жансын.

Болуп калат кээ бир кезде анча-мынча,
Деген сөзүн ойго салды мени кыйла.
Сөзүндө бир аз чындык болсо деле,
Сезимдерди жол койбойлу бейбаштыкка.

Сөзүндү ойлой берип улам кайра,
Маанызын чече албадым чындыгында.
Кандай ой, максат мөнөн айтсан деле,
Мага сен кымбат жансын жарыктыкта.

Кучак жайып.

Колундан турсам кармалап,
Жел сокту беттен аймалап.
Желге да ыраа көрбөстөн,
Жел жакты тостум аркалап.

Жээгинде турсак дарыянын,
Тамчысы тийип шар суунун.
Тамчыдан сени кызганып,
Кучакка кысып аламын.

Баратсак кол кармашып, бирге басып,
Капыстан өткүн жаады шатыратып.
Жаанда суу болбосун,- деген ойдо,
Жамгырдан калкаладым кучак жайып.

Кайрылдым!!!

Ырларым чыкпай жатканга,

Ызаасы келип чоң капа.
Ыгыны таап айткын,-дейт,
Ыйманы бийик бир жанга.

Кысылып жатпай файлда,
Китөпкө чыксак маалында.
Кезеги келсе айтсан,-дейт,
Көрөнгөсү бийик инсанга.

Арманда жатпай файлда,
Аз-аздан чыксак жарыкка.
Арманды айтып көрсөнүз,
Арманды угаар бир жанга.

Кысылып жатпай файлда,
Кыз-келин окуур айылда.
Келиштирип айтсаныз,
Көрөккө жараар инсанга.

Арманын угуп ырлардын,
Азабын тартып кыйналдым.
Айтылган ырдын мазмунун,
Угаар,-деп сизге кайрылдым!!!

Аягында.

Мен сөндөн кетким келди алыс жакка,
Көрүнбөс, кабар жөтпөс алыстыкка.
Кабарын угуп алып кыйналгыча,
Кабарсыз калганым оң бул турмушта.

Жаман,-деп жаман сөздү уккучакты,
Жаныңдан алыс болуп калган жакшы.
Сага,-деп сага арналган аруу сезим,
Сакталып ошол бойдон калган жакшы.

Кайдан да сени сүйүп калганыма,
Кабатыр болуп кетем айла канча.
Каяктан сен жолугуп капысынан,
Кайгыда калбасам дөйм аягында.

Кайдан да жакшы сөздү айттым сага,
Кабатыр болчу болдум бүгүн ага.
Картайып баратканды сезбей калып,
Кайгыда калбасам дөйм аягында.

Келе бердик.

Бирге болуп, бирге олтуруп, бир жүрүп,
Жакшылыкка чогуу бирге сүйүнүп.
Жолдон чыгып пайда болгон тоскоолду,
Жалтанбастан түртүп салып, бир туруп.

Тилек кылып, максат коюп алдыга,
Жакшы иште бирге болдук дайыма.
Алдыдагы максат тилек ашса да,
Карабастан келе бердик алдыда.

Кызык нерсе.

“Ойлоп көрсөн бардыгы окшош эле,
Айырмасы кыялда же жүзүндө болбосо эле.
Сүткө чайкап койгонсуп айрымдары,
Акылынды уурдашып койбосо эле,”-
Деген сөздө чындыкта барбы,-деймин,
Чырайына арбалып кеткен кезде.

Ойлоп көрсөн баарынан кызык нерсе,
Алааматтын очогун козгойт кээде.
Аны көрүп бардыгы унутушат,
Акылманы , карысы, жашы дале.
Ойлоп, ойлоп таба албай жакшы нерсе,

Мен да баргам, эл барган ошол жерге.

Жашоодогу эң кызык ошол нерсе,
Жашоолор да кыйылып кетет кээде.
Жылдыз, айды, гүлдү да ага төнөп,
Жандай жүрүп калабыз колдоп эле.
Жан эргиткен ырахат тартуу кылаар,
Жашоодогу ал өзү кызык нерсе...

Күнү келсе.

Кусалык кээде мени курчап алып,
Күттүргөн адам келбей сагындырып.
Кабарын алгым келет дароо эле,
Куш сымал канат байлап учуп барып.
Көргөндө таркап кетет кусалыктар,
Керемет сендей жанды көрүп алып.

Бир болуп кабарлашып турсак далө,
Болбостон сагынамын улам эле.
Билбеген бир касиет барбы,-деймин,
Байкатпай тартып турган улуу нерсе.
Баарына кайыл болуп келе берем,
Баркына жетээрмин,-деп күнү келсе.

Кыргыз жери.

Ар дайым ак таң тоскон кучак жайып,
Ала-Тоо кооздугу бир ажайып.
Ак чоку, ак мөнгүлүү аскаларын,
Ал турса көктү тиреп, сакчы болуп.

Күзгүдөй күн нуруна чагылышкан,
Көк тиреп турган чоку бийик аскан.
Кыр-кырдан канат күүлөп учса улар,
Керемет кооздукту тартуулашкан.

Карагай, арча, кайын, карагатын,
Көйкөлгөн көкмөк шибер шалбааларын.
Көрк берип, көркүн ачып турса деле,
Керемет Ысык-Көлгө таң каламын.

Чатыр-Көл, Сары-Чөлөк, Сон-Көлүндү,
Ченде жок сулуулуктун гезелдерү.
Чаткалым, Тогуз-Торо, Суусамырдай,
Алайдай кооз жерди көрбөгөнмүн.

Шылдырап аккан суун жылгаларда,
Шыбырты даары болгон уккан жанга.
Чоң-Нарын, Чүй....толгон далай дарыяларын,
Жан берген уктап жаткан талааларга.

Мээримим төгүп турам неберелерге.

Балам,-деп эркелетип баштан сылап,
Бир жолу жолун тоспой утурулап.
Бейитин кайда экенин билбей калдым,
Башында “Атакелеп” турбай ыйлап.

Балалык кезим калды согуш жылдар,
Балам,-деп атакемдин сөзүн укпай.
Баарынан эң жаманы эстен чыккыс,
Бир кесим нанга иштеп таң заардан.
Жетимдик доор өттү ата көрбөй,
Жерге же эл сынары аны көмбөй.
Жетилип жигит болуп калсам дале,
Жетүүгө калбай келет менде энсөө.

Мен дагы ата болгом эбак эле,
Мезгилдин өткөөлдүгү сезимде.
Мен көргөн күндөрүмдү унуткарып,
Мээримим төгүп турам неберелерге.

Тилек.

Ай туяк тартуу кылган мал,-деп тиле,
Ал малым өзү менен көбөйсүн,-де
Ал баккан малдарым да этүү болуп,
Алакан майга толуп тура бөрсө.
Ал майын жетсе болду калын элге,
Ашканы сага болот кут-бөреке!!!

Айланам.

Тике тиктеп, карай албай ийменген,
Карегинөн нур төгүлгөн ким,-десем,
Тил үйрөтүп, илим берген жөнөкөй,
Тарбыячы жапжаш Кыргыз кызы экен.

Таалим берип, тарбыялап жашынан,
Таба билген өз жолуну турмуштан.
Тилек кылган басса-турса ар дайым,
Тарбыячы ушул кызга айланам.

Айла канча?!...

Ырдалып кала турган кылымдарга,
Ыр жазсам ышкым түшкөн бир инсанага.
Ыраймаалы –Бегимайдын ырларындай,
Ырдалып жүрө турган муундарга.

Сенден мен сурабаймын башка нерсе,
Сүйүүндөн орун берсен болгону эле.
Мажнундай сага арнап ырлар жазып,
Махабаттын көлүндө сүзсөм,-деймин чогуу бирге.

Мен сенден сурабаймын Улуу нерсе,

Сүйүүндүн четинөн бир аз гана орун тийсе.
Саадинин жазган сүйүү ырларындай,
Сага арналып сүйүү ыры чыгаар беле?

Сүйүү келет жашка да, карыга да,
Жаш ылгабайт сүйүү өзү чындыгында.
Чындап сүйүп калыпмын жашырбаймын,
Сага арнап ыр жазам айла канча?!...

Мени да сактап.

Көөдөндө боштук, көнүлгө сыйбайт эч нерсе.
Баргым да келбейт, чакырып келсе бир жерге.
Элестейт көзгө, өткөндүн баары...,
Келбесин билем, ыйласам деле...

Кадырга жетпей, каттуу да тийип,
Калп айтып койсом, калчуусун билип.
Капыстан мага, тийсе да шамал,
Кабатыр болуп, кетчүүсүн кейип.

Ичкенде бир аз, өнөрүм чыкчу,
Чыгарып салып ичтеги букту.
“Турдунбу баатыр, абалын кандай?”-
Деп коюп мага, аяп да турчу.

Айтылбас сырды, айтчуумун сага,
Оюнда баарын айтчуусун мага.
“Оо” –деген жалгыз бир сөздү айтпай,
Кеткенге болдум, мен бүгүн капа.

Турчусун дайым неберенди мактап,
Садага болуп кетейин,-деген, сөз менен алкап.
Садага болуп кеттинби,- деймин,

Неберелер эмес, уул-кыз мөнөн мени да сактап.

Биз калабыз.

Өлүм бар, ар бир башта келет бир күн,
Өтөсүн дайым аны эстеп жүргүн.
Аралжы болуп сени алып калбайт,
Бүт өмүр сенин жыйган дүйнө-мүлкүн.

Канчалык кыйынсынба, байлык топтоп,
Күн келет, калчу сени арттан жоктоп.
Байлыкты алып кеткен болгон эмес,
Келгендей кайра кетип, баары окшош.

Армансыз адам болбойт бул дүйнөдө,
Алтынга бөлөсө да аны күндө.
Арманын айтып калат жакындары,
Оо дүйнө кетип жатып үзүлөөрдө.

Жашоодон эрте кетсе кайгырабыз,
Жашаса болоор эле,-деп калабыз.
Бешигинде бешенеге жазылган,-деп
Жакшы,-деп баарын бирдей узатабыз.

Адашып шайтан тилин көп алабыз,
Адалдык, аруулукту унутабыз.
Адамга берген чекти жашай албай,
Арманын айтып артта биз калабыз.

Ордуна койгон күнүнө.

Жараткан жалгыз бир өзү,
Жараткан бардык дүйнөнү.
Жандуудан артык башкача,

Жараткан пөндө өзүнү.

Жандуудан артык болсо да,
Жан дүйнө сезим берсе да.
Жосунсуз жорук иш жасап,
Жол таппай калган жалганда.

Алааны таанып акылда,
Акылга сыйбас иш кылба.
Айтканын кылбай коюшуп,
Арманы калган жалганда.

Опоосуз жалган бул дүйнө,
Оп тартып кетип өзүнө.
Ойлонуп ойго жеткенче,
Ордуна койгон күнүнө.

Аалам чексиз, чегин билбейт эч бир жан,
Чексиз кылып койгондуктан жараткан.
Чегин билип, калса эле кокустан,
Жетип бармак, кайда болсо калбастан.

Тамашалап жатса деле башкалар....

Түн жамынып келесин түшкө кире,
Таштап кетип калсан да эбак эле.
Таңды тосом уктабай уйку качып,
Тагдырым,-деп жазылган бөшигимде.

Ойлор келет чубалжып, ойлор келет,
Ойлорумда сени,-деп кетким келет.
Опол тоодой түйшүктү таштап коюп,
Өзүн жалгыз кеткенге жиним келет.

Жалгыздык... жалгыз жатам орундукта,

Жанымда болсо,-деген ойлорумда,
Жашоодон күдөр үзбөй улам кайра,
Жакшы ойлоор жетөөсүндө алыстыкка.

Уйку качып, уктабай түн жарымда,
Кала берип ойлордун кармашында.
Бура албай ойлордун багыттарын,
Барчу жолго баруучу жакшылыкка.

Тагдыр,-деген татаал экен ушундай,
Төрөлгөндө бешенеге жазылган.
Тагдырым,-деп кала берем унчукпай,
Тамашалап жатса деле башкалар....

Жашап келем.

Жакшы күндөн үмүт кылып, күтүнүп,
Жашап келем сен бар үчүн мөн бүгүн.
Жашоомда жолугушуп бир жолу,
Жакшы көрүп, калгандыктан мөн сүйүп...

Качан айтат ачык жообун,-деп жүрүп,
Кетпесе,-дөйм үмүт жиби үзүлүп.
Көнүлүндө болсо эгер, чын эле,
Кыл арканга байлап салчы жүгүнтүп.

Күндө эстеп, күндө сени сагынган,
Күйүтү күч, жакшы көргөн бир жан бар.
Көнүлүндө болсо эгер сен да,
Көнүлдөшүн, жакын адам кылып ал.

Мин кайталап, мин бир жолу айтсам да,
Жүрөгүндөн орун тийбейт чамамда.
Мени дагы, өзүндү да кыйнабай,

Айтчы мага, жүрөгүндө орун барбы мага да...

Эне,-деген ыйык атты ыйгарып,
Жаман сөздөн алыс бол,-деп суранып.
Жаман сөздү мөн тараптан уктастан,
Жүрсөн болду, балдар мөнөн бир болуп.

Күттүм эле сенден таза сүйүүнү,
Күткөнүмдөй болбой үмүт үзүлдү.
Капа болуп кайгырбагын мөн үчүн,
Кургур мени кудай өзү ушинти

Жалгыздык.

Жар көчкөн сымал өндөнүп,
Жалп этип өчтүн өчөшүп.
Жалгызда жашап көрсүн,-деп
Жайына кеттип түбөлүк.

Ар кимдин тилек максатын,
Ал берет өзү калганын.
Ал жактан сага берсин,-деп
Ар дайым тилек кыламын.

Ар дайым айтчу сөзүндү,
Алчу элөн дайым көнүлдү.
Алыска кетип калган соң,
Айтчу жок мага ал сөздү.

Жалгыздык жаңды кейитти,
Жаманга бербес кейипти.
Жаш тамчу болду каректен,
Жаштыктын кетпей элеси....

Бозоргон сенин мүрзөңдүн,

Барганда боздоп аламын.
Боздотуп жүрүп бир күнү,
Бооруна жакын барамын.

Сен алган кара жер тойбойт,
Сени алып мени тим койбойт.
Сөксөндөн ашык чыгарып,
Сенделтпей алса не болот.

Жалгыздык батып жаныма,
Жетпеген кадыр- баркына.
Жетсин,-деа таштап кеттинби?
Жалгыздык жаман торуна.

Кыргыз туусу.

Желбирегин түшпөй бийик бар жерде,
Женип чыгып, жениш колго тийгенде.
Күн чыкканда күн нуруна чагылып,
Күндөй ыйык болуп бүткүл элиме.

Желбирегин Кыргыз туусу эң бийик,
Жеништерде турсун баары баш ийип.
Бабам Манас баатырлары туу туткан,
Бардыгына болуп ыйык, эң бийик.

Күн өңүндөй кыргыз туусу желеги,
Кыргыз үчүн Кудай берген белеги.
Кымбат көрүп, ыйык тутуп дайыма,
Калгандарга ыйык сактап берели.

Ортосунда түндүк оймо бергени,
Түндүгүнөн түшкөн күндүн элеси.
Күн нурунан алып дайым жылуулук,
Бир тутумдай бир болгула дегени..

Кыйнабастан.

Кызганчу болдум сени башкалардан,
Көнүлгө жагып мага калгандыктан.
Көп эле жанды көрүп таанышсам да,
Көрүнчү болдун мага башкача жан.

Сунуш көп, колдоо таппайт мөн тараптан,
Сезимди бирөө ээлеп алгандыктан.
Сага айткан сөздөрүмдү таразалап,
Сөз айтчы, мага жагаар кыйнабастан.

Диананын ыры.

Чоң энем таяк кармап, жер ургулап басып калат,
Кээде эле жылбастан сырдуу карап көпкө олтурат.
“Чоң эне, чакырсанчы дарыгерди,
Ал сага дарыларды жазып берет.
Дарысы бир аз ачуу, чыдаш керек,
Сага ал, абдан жакшы жардам берет.
Дарыгер кетээр менен, сен кетесин дароо чуркап.
Сыртта биз топ ойнойбуз, секиребиз...
Кааласан башка оюнду таап ойноп”,-

Деп айтсам чоң энем турду мени көпкө карап.
Кайрылып айткан сөзү мага арнап.
Менде жок оруу,-деген, соомун өзүм,
Алысты көрбөй калган эчак көзүм.
Ээ балам, чачым түшүп, чач агарган,
Бактылуу жаштык чакты калтырганмын.
Чер токой, алмалуу бак арасында...
Эң бийик тоолорумда, аскаларда...
А, балким калганбы же суу астында...
Алыскы бара албас бир жайларда...

Мен эмес таба алышпайт башкаларда...
Мен эми табалбаймын жаштыгымды,
Жаштыгым алыс калды, келбес жакта-,
Деп мага чоң энемдин айтканына.
Чоң эне айтчы мага ошол жайды,
Мен барып таап келем жашынган жаштыгыңды,
капаланба!!!

Алаканым жайып турсам, жылдыз түштү, асмандан
бийик жерден,
Алаканда жанып турган жылдыздан, тилек кылып
тиледим мен андан.
Өмүрүм узун болуп, бактылуу жашап, өмүр сүрсөм,
ата-энем эч оорубаса,
Суулар кургабаса, жаан тез-тез жаап, эгинибиз мол
болуп, кырманлар толуп турса.
Чөптөр өсүп турса ыргалып, токойлор шуудурап,
булбул-куш сайрап турса.
Эркектер аял-затын кадырлап сыйлай билип, көтөрүп
жүрсө алканга салып алып.
Аял-зат оорубаса, балдардын бактысына, бир болсом
мен алардын жандарында.
Каалай бердим, тилек кылдым, алаканда турган
жылдыз эбак өчүп калса деле,
Жылдыздын күчү аз, убактысы чектелүү болсо деле...

Сен өбүшпө башка менен,
Сезимдерди сактайм десен.
Өбүшкөнүн угуп калсам,
Өртөп ийем Кыр-Кол,-деген айылын менен.

Сен ичпегин башка менен,
Сага,-деген сезимди сактайм десен.
Угуп калсам ичти деп башка менен,
Бүт дүйнөндү мен кошо өртөп ийем.

Миргүлүм.

Миргүлүм менин Миргүлүм,
Мин гүлдөн артык бир гүлүм.
Сезимди ачык айта албай,
Санааркап өттү көп күнүм.

Миргүлүм менин Миргүлүм,
Мандайга тийгөн күнүмсүн.
Маалыңда сага айталбай,
Мен кыйналып жүрдүм күнү-түн.
Миргүлүм менин Миргүлүм,
Мен үчүн жаздын гүлүсүн.
Мен айтсам ачык сырымды,
Бактымды таптым мөн бүгүн.

Миргүлүм менин Миргүлүм,
Мин кыял сындуу күүмсүн.
Мен сага айтсам ачыгын,
Сен менен болом мөн бүтүн.

Эркелетип

Артында калган жаман, азап тартып,
Ар кимден түрдүү сөзүн, ушак угуп.
Алдында мактап турган, бирөөсү жок,
Аларын кетип калган эбак качып...

Беймаал анча-мынча түшкө кирип,
Боздотуп кетчү болдун кайра кетип.
Барында барктагандын бирөөсү жок,
Бейиши болгарлар,-деп кетем кейип.

Баарына макул болуп, келдин сезип,

Баркына жетпегенге кеттим кейип.
Боздотуп таштабастан ала кетсөн,
Бейиште жүрөр белек биз эрчишип.

Бүгүн да түшкө кирдин капасынан,
Булакта жүзүн чайкап жаткан сымал.
Бир сөздү айтайын,-деп камынганда,
Бараттын алыс кетип жакындатпай.

Баарына акыл жетип, акыл айтып,
Бир сөздү айтпай кеттин неге шашып.
Боздотуп таштап коюп балдарына,
Баркымды билээрсин,-деп артта калып.

Жалгыздык жанга тийди, тажап бүттүм,
Жанына орун коюп мени күткүн.
Жашоодо жакшылыктар көптүк кылса,
Жаннаттын эшигинен мени күткүн...

Ар кимден ушак угуп, сөзгө кирип,
Ачуу сөз анча-мынча айтып ийип.
Арада канча сөздөр болсо деле,
Абышкам,-деп турчусун эркелетип....

Өмүрдүн ар бир минут,

саатары,
Адамга эң бир кымбат анын баары.
Андабай пайдасы жок өткөрбөгүн,
Артында калбай калып жакшылаары...

Өмүрдү баалап келет жылдар менен,
Пайдасы тен келбеген саат менен.
Өмүрдө бир жакшылык кылбаганды,
Өмүрү төккө кетти,- кайран деген.

Сүйгөндөн.

Бир күнү гүлдөп түгөнгөн,
Болбостон кактус гүлүндөй.
Кыш-жайы дайым гүлдөгөн,
Боло көр бозой гүлү сен.

Суктанткан, кооз көргөнгө,
Сыр барбы кактус гүлүндө.
Заарында турса ачылып,
Түн кирсе гүлүн төккөнгө.

Бир жылда араң гүлдөгөн,
Гүлдөсө кооз көрүнгөн,
Кактустун гүлүн көрсө,-деп
Күткөмүн сени сүйгөндөн.

Мен даярмын.

Тушуккан тагдырларды ойлой берип,
Түн ооп кетсе деле жаттым кейип.
Тагдырлаш болбой калсам не болот,-деп
Таң атты каректерим койбостон бир ирмелип.
Ойлонуп ой учугун улай берип,
Оюмдан кетпей койду бир ой келип.
Ойдо жок иштер болгон ошол түндү,
Ортодо кетпей турду элес берип.

Мен сени кантип эми унутайын,
Мен сага арнап коюп сезим баарын.
Тагдырым калды сенин бир колунда,
Тагдырлаш болгун келсе мен даярмын.

Сүйүү баяны.

Менин бир гана айыбым бар, сенин алдында, ал сенин жаштыгына карабай жактырып калгандыгымда, сага ишенгендигимде. Башка айыбым жок. Ошондогу “гөзө сынды”- деген бир гана сенин сөзүнө мен чын дилден ишенип, жаш баладай жакшы көрүп сага берилгендигимде, сени жактырып жакшы көргөнүмдө. Бирок, кудай алдында бир айыбым бар, ал- ак никеге турбай туруп, сени мени бирге болгондугумда. Ал жөнүндө да сага бир нече жолу айтсам деле сен көнбөй койгонсун, аны кудай өзү кечирсин.

Кудай өзү кечиримдүү, ырайымдуу, мээримдүү да, аны ал жактан сага да, мага да берсин, буйурсун. Менин сени жактырып калганымдын бир гана сыры бар, ал сендеги жакшы касиеттер. Алар- сенин бетке айткан тайбас ачыктыгын, жайдары мүнөзүн, дилиндин тазалыгы, жароокөрдигин, өз ишине берилгендигин, эң башкысы бактылуу беш балага болгон энелик сезимдин улуулугу. Анан ачыгын айтпасам болбос, өтүп бараткан жаштык сулуулугун мени өзүнө тартып алган. Мен өзүм да жаратылышымдан, табиятымдан сенин мүнөзүндөгү, сага окшош сулуу жанды жакшы көрөм жана жактырам. Сени да жактырып калгандыгымдын башкы себеби ошондон. Баары эмнеден башталды, уктабай ойлонуп чыктым көрсө... Эгерде сен ошол күнү көлбегенде, өз телефонунду мага бербегенинде биздин мамилелер мынчалык даражага жетпес беле,-деген ойлор келсе, кээде жок бул бөшөнгө жазылган тагдыр, тагдырдан качып болбойт,-деген ойлор менде басымдуулук кылып кетет.

Сага да, мага да белгилүү эстен чыккыс, экөөбүз үч-Коргонго барып кенен- кесир сүйлөшүп, аягында

тынбай жаан жаап туруп алган, сөн айтмакчы “гезе сынган” ошол түндү мен кантип унутамын! Кайтканда уктай албай ошол түнү жазганым, эртеси сага окуп бергеним, сенин деле эсинде болсо керек. Сен деле ал түндү унутпас чыгаарсын. Эстен чыккан болсо эсине салайын:

Күн күркүрөп, нешөрлөгөн жаан төккөн бир күнү,
Көптөн бери сынбай турган “гезе сынды” ал түнү.
Катуу жаан өчөшкөнсүп токтобой, сел да кетти,
Көктүн көзү ыйга толуп жарылгандай, аягандай
“гезөнү”...

Алоонуп оттой күйүп, вулкан болуп атылып,
Айтылбаган сырлар чыкты, ичте жаткан катылып.
Ааламда жок, айтып бүтбөс. түгөнгүс ошол түнү,
Аппак сезим... жаан менен кетпей турду агылып.

Ээрчип жаап, жаай
берди, кайда барса тынбастан,
Эрегишип алган өндүү, эки адамга капыстан.
Эстен чыккыс, болуп калсын дедиби? -
Эзип жаап, селдер кетип, алар жүргөн сайлардан...

Жаан дагы аздай түштү бир азга,
Жолугушуу, ажырашуу жакындашып калганда.
Жаан жаап жаткан, ошол кездешүү,
Жакшы ойлор, сезим берип аларга....

Ошондогу бир күн өзү тарыхтай,
Ошол түндү калдым такыр унутпай.
“О-о-о”, - деген үндү коштоп жаан да,
Ошол мезгил болду мага кылымдай...

Мага ушунчалык чоң таасир берген экен, ошол күн менен түндүн таасири менен жашап келе жаткандай сезем өзүмдү. Билсен баары ошондон башталган.

Анан тез-тез жолугушчу болдук , жагымдуу күндөр. Көрбөсөм сагынчуу болдум, сен өзүнө тартып бараттын. Мен сага арнап ырлар жаза баштадым.

Кез-кезде тургун жолугуп.

Көп жигит сага суктанган,
Көк-Кырдын сизби сулуусу.
Капилет жерден жолуккан,
Көктөн же түшкөн нурсузбу?

Көңүлдү тарткан өзүнө,
Көк-Кырдан чыккан өзгөчө.
Көрүнбөй кайда жүргөнсүз,
Капилет салып түйшүкө.

Көп жерди көрүп жаш өттү,
Көрбөстөн сиздей чүрөктү.
Капилет жерден кезигип,
Көөдөндө сезим түтөдү.

Ак тандын болсон Чолпону,
Ашықдар болдум болжолу.
Аясан койсон өзүн бил,
Аман бир болсон болгону.

Көк-Кырдын болсон Чолпону,
Кыя албайт окшойм болжолу.
Кыйнасан койсон өзүн бил,
Көз кырын салсан болгону.

Жолболду жетпес Чолпону,

Жолумдан чыкты окшоду.
Жок деген сөздү сөн айтпай,
Жолугуп турсан болгону.

Кантемин

Калганда жашым токтолуп,
Каяктан калдын жолугуп.
Кайгыга салып кыйнабай,
Кез-кезде тургун жолугуп.
Канча жаз, кышты мөн күтүп,
Калганда үмүт үзүлүп.
Капыстан кирип келсен сөн,
Калгандай болдум мөн сүйүп.

Жазылган сымал тагдырга,
Жолумдан чыктын сөн кайра.
Жоодурап карап койгонго,
Жан дүйнөм калды кайгыда.

Жалт этип кирип келип сөн,
Жан дүйнөм эрип кетти бейм.
Жалтандап туруп калыпмын,
Жаштыгым кайра келгендей.

Конгуроо кылсам капыстан,
Күткөндөй жооп албастан.
Калганда бир аз түнүлүп,
Конгуроо келди сөн жактан.

Калганын өзүн билесин,
Канткенде эмне экенин.
Калбастан ичте сыр дагы,
Калганга эми кантемин.

Акылың болсо туярсың.

Кыялап кеткен жол менен,
Кынала бирге бассам мен.
Кармалап колдон акырын,
Кармасам кымча белиңден.
Айлуу түн кетпейт эсимден,
Алгачкы ирет өпкөн мен.
Ажарын чачкан ааламга,
Ай болуп калсаң мага сен.

Каш серпе күлсөң наздана,
Күлгөнүң сенин башкача.
Каректен нурлар төгүлүп,
Кош жылдыз болсо ал мага.

Сымбатың, сының келишкен,
Сырдана жандан дөшишкен.
Сезимди козгоп алган соң,
Сени, деп азап чегишкен.

Арманда калбай мен дагы,
Арнадым ушул ырларды.
Акылың болсо туярсың,
Айтылбай калган сырларды

Тен көрүп баарын жалганда.

Жолугуп мага капыстан,
Жолдошум болдун сырдашкан.

Жолукпай калсак бир азга,
Жол күткөн бала сынданам.

Жашоонун кызык бир жери,

Жарыктык сенде элеби?
Жолуккан кезден башталган,
Жарпымды жазган элеси?

Ачыгын айтсам мен сага,
Арманым калбайт жалганда.
Асылкеч сага жолугуп,
Азыр мен жүрөм асманда.

Колунду койсом кармалап,
Бүт денем сага арбалат.
Белгисиз болгон сезимдер...
Бийиктик... чоку... ыраахат...

Мендеги болгон сезимдер,
Бир гана сага арналат.
Белгисиз жакка кетээрде,
Бир гана жазган ыр калат...

Сырдашып черди жазганга,
Сендей жок адам ааламда.
Сезимде баары унутулат,
Сен менен болгон маалда.

Сырдаана сырын башкача,
Сырынды айтпайм башкага.
Сен менен өтсө бүт өмүр,
Сүйүүгө толуп дайыма.

Туш кылган менин бактыма,
Тенирим жазып тагдырга.
Таасирден чыгып кете албай,
Тен көрүп баарын жалганда.

Дайыма.

Жолболдунун Чолпонунун,
Жолдо калгыр жоругун.
Жомок кылып көп айткан,
Жолун тартпа Чолпонум.

Жаңы чыккан айды да,
Сага окшотом Чолпонум.
Жазда ачылган гүлдүн да,
Жытын сага окшоттум.

Капысынан жолуккан,
Кандай жансын Чолпонум.
Кабар жетпөй калганда,
Капа болоор Чолпонум.

Күлгөн күлкүн башкача,
Күндөй менин Чолпонум.
Көп адамды азгыраар,
Көркүн сенин башкача.

Жийде бурак жытындай,
Жытын дагы башкача.
Жазда ачылган гүл сымаал,
Жүзүн дагы башкача.

Кубулжутуп ырдаган,
Конур үнүн башкача.
Көнүл буруп караса,
Көркүн сенин башкача.

Тайманбастан бетке айткан,
Туурулугун башкача.
Тубаса берген жараткан,
Турпатын да башкача.

Көп адам болгон ашықдаар,
Келбетин сенин башкача.
Көргөндө ашык мен болуп,
Кубанып жүрөм ашыкча.

Айтканга ага сөз жетпес,
Айжаркын жүзүн башкача.
Арманда калып кетпейин,
Айтылбай сөздөр маалында.

Кудайым берген беш бала,
Колдоосун сени дайыма.
Көнүлдөн мени чыгарбай,
Коңр,-деп жүрөм дайыма.

Ойлогон оюу башкача,
Оюумда жүргөн дайыма.
Ойлору башка ал кызды,
Оозунан өпсөм бир гана.

Кыялы анын башкача,
Кыялы чыкпайт дайыма,
Кыялы башка ал кызды,
Кучактап жатсам мен гана.

Айтылып калган дастанда,
Айтпасам калам арманда.
Аларга такыр окшошпой,
Армансыз жашап жалганда.

Зар какшап айткан дастанда,
Зар калган жетпей арманда.
Зардада калбай алардай,
Зуулдап жашап жалганда.

Ар дайым келип элесин,
Азапка салып келесин.
Анчалык мени кыйнабай,
Айтканды кылаар бөкөнсин.

Чолпонум ай, Чолпонум,
Чолпонум,-деп боздодум.
Чолпонум ай,-деп жүрүп,
Чоктой жанат окшодум.

Балкып жатты.

Жаандан жаап жаткан жазындагы,
Жүздөрүн жууп жатты тамчылары.
Жанаша тура берди кете албастан,
Жан дүйнө, дилдери да тазаланды.

Чартылдап чагылгандар оттук чакты,
Жаан да барган сайын күчөп жатты.
Жуулду эки дене, көшүлүштү...
Жок сымаал бул ааламда, балкып жатты.

Ботокөз кандай немесин.

Байкабай жүрсөм маалында,
Байкоосуз келип сен мага.
Баарыны унут кылдырдын,
Ботокөз сулуу сен гана.

Таанышып эрте жазында,
Тартынбай кеттик тез гана.
Табийгат өзү тартуулап,
Татына сулуу сен гана.

Жаанга жүздү чайдырып,

Жазында калдык таанышып.

Жараткан өзү тартуулап,
Жароокер жанга туш кылып.

Балбылдап жанган көздөрүн,
Бал даам таттуу сөздөрүн.
Баарынан башка өзгөчө,
Ботокөз сулуу ал өзүн.

Байкабай жүргөн экенмин,
Баарынан зирек экенсин.
Баарыны унут кылдырган,
Ботокөз кандай немесин.

Мындан башка да бир нече ырлар сага арналган, кааласан аларды да жазып берем. Бирок, сен бир нерсени туя билгин, ырлар жок жерден жаралбайт. Ал таза сезим аркылуу дилден чыгаарын. Менин сен жөнүндө ойлорум таптакыр башка болуучу. Менин оюмда экөөбүздү кудай өзү кошкондой, жеткиргендей, бири-бирибизге төп келүүчүдөй сезилген болуучу. Экөөбүздүн бирге болуп, бирге пикир алышканыбызга да он сегиз ай болуптур. Бул да аз мөөнөт эмес, бири-бирибизди билгидей эле, адам өмүрүндөгү узак мөөнөт экенин сен деле жакшы билсен керек.

Сен деле мени жакшы билип калдын. Күнүнө телефон чалып сүйлөшпөсөн сагынып калаарынды мен деле байкап калам, аны мөн дагы каалап турам. Сенин кандайсыз?-деген сөзүңдү телефондон укпасам менде ошол күнү уйку жок, ойлонуп уктай албай таңды атырам.

Алибетте, ортобузда анча-мынча карама-каршы сөздөр болгону менен, менин сага болгон сезимим бийик, сенде деле ошондой сезим болсо керек,-дейм бирок, кээде ишенбей кетем,сени дайыма самап турам, дайыма кыялымдасын, кыскасы мен сени менен дайыма жашап келем.

Кээде экөөбүздүн тагдырыбыздын окшош болуп калганы да мени таң калтырат, өкүндүрөт. Кыялымда мен өзүмдү сен үчүн жаралгандай, сен мен үчүн жаралгандай сезип кетем. Экөөбүз бири-бирибизсиз жашай албай тургандай мага жакшы, жагымдуу сезимдер келет.

Экөөбүз жөнүндө айткандарга сен ишенбе, алардын айрымдары, көпчүлүгү көрө албастык кылышат. Сен экөөбүздүн бактылуу жашообузду көргүсү келишпейт. Көрө албастык кылышат, ушакташат. Алардын ою бизди алыстаткылары келишет. Экөөбүздүн бактылуу жашообузду алар эч качан каалашпайт. Сен дайыма ушуну эсине тут!

Экөөбүздүн жаш курагыбыз туура келсе да ажырым издешет, жамандашат, балдарды ортого салышат. Балдардын ар-кимисинин турмушта өз жолу, тагдырлары бар, аны бир гана жараткан өзү билет, биз тилек гана кылабыз. Алар жөнүндө сага айтышпайт, аны алар башкы себеп катары гана көрсөтүшөт.

Эгерде сен чындап турмушка чыгам десен, азыр мезгили болуп турат. Себеби сенин бүгүнкү абалында менин жаш курагым, турмуштагы ордум да сен үчүн өтө ыңгайлуудай сезилип турат.

Жакшы ата болууга аракет кылам.

Эгерде, сен бүгүн чечкиндүүлүк кыла албастан, менин сунушумду четке каксан, сен анда эч качан турмушка чыга албайсың.

Алибетте, көңүл ачып ойноорсун, ар түрдүү сунуштар айтылат, сага дос эмес душмандык, жамандык кылгандардын тилине кирсен, бирок ал сага жакшылык алып келбейт. Балдарыңдын алдында бирде болбосо, бир кезде сөзгө сынык болуп каласың. Ал жөнүндө мен сага көп эле айтып келе жатам. Мен сага мындан тышкары да көп нерселер жөнүндө айткым келет...Аны каалсаң айтып да берем.

Колундан келсе, эч качан эч кимди алдабагың, жалган айтпагың, алдаган, жалган айткан эң жаман адат. Болгонун болгондой айтуу керек, бул жакшы касиет, андан балдарың да таасир алсын. Жакшыны да, жаманды да баарыны Улуу зат көрүп турат, ошондон этият болгонун оң. Бул дүйнө абдан тез өтчү кыска убакыт. Күнүмдүк турмушка аралашып жүрүп, өмүрдүн өткөнүн, жаштын бийиктеп кеткенин да байкабай, отуз, кырк анан эле карасаң элүү... алтымыштан ашканын билбей каласың.

***Өмүрүн күнүн, күндөргө күндөр топтолот,
Өткөн күн поезд, поездче жылып жок болот.
Станцияң жакын, жетесин кечпи, эртеби,
Өкүнүп кийин калбагың поездден түшүп кетээрде...***

Ошондуктан өмүрдөгү сага берилген убакытты дайыма туура пайдалана бил. Колундан келсе жакшы нерселерди көбүрөөк жасоого аракеттен. Кээде шайтандын тилине кирип, болбогон бир-аз алчу утурумдук жыргалыңдан, көпкө сени ойлонтуп кыйналуунун кимге кереги бар. Андан көрө баарың

ачык, жүзүн жарык болуп, туурулуктан артык не бар. Кээде шайтан азгырган учурлар да болот, аны кудай өзү кечирсин. Бирок, дайыма дилдеги тазалыкка моюн сунуп, ак жашоого не жетсин. Ошон үчүн тээ илгертен эле, бабаларыбыз бекеринен айтышпаса керек актыктан улуу нерсе жок, ак бол,-дешип.

Сен мындан ары эч качан мен жашмын деген сөздү айтпагын, анткени сен жаш эмесин, беш баланын энеси, бактылуу энесин. Эртөн эле, бойго жеткен балдарынды үйлөсөн чоң энесин, таенесин. Мындай Улуу бакыт бардык эле адамдарга, анын ичинде энелерге бирдей берилген эмес. Сага берилген мындай Улуу бакытка дайыма шүгүр келтирүүн керек. Мен сага айтып калам го кээ бир энелердин этеги канабастан арманда жүргөнү, өткөнү канча?-деп.

Балдардан да сага кудай берген, сенин аларга берген тарбыян да жаман эмес, көз тийбесин. Бирок, аны да сактоо кыйын нерсе, болбогон кичинекей жерден бузуп алуу оңой эле. Сен аны менден да жакшы билсен керек.

Кудай берген жакшы касиеттерди сактоо менен бирге, чөйрөдөн жуккан жаман адаттардан да этиет болуу керек. Сен баарын эле жакшы биле бербейсин, андабайсын, кээ бир адамдар сага айтпайт, алдында мактайт, жаман жолго түртөт. Эртеси элге айтат, “өзү ошондой эле”, - деген жугумсуз сөздөрдү чыгарат. Мына ушундай кудай урган наадандардан этиет бол. Алар сени макташат, сен али жашсын, сулуусун, жароокерсин кыскасы сени айга тенейт. Той-топого эрчитет, ар түрдүү кафелерге, отуруштарга жүр,-дейт. Барбаган кафелерин калбайт. Аягында көчө бойлоп көп баскан бир аял,- дешет.

Сенин бир сөзүң бар “эри жокко эрмөн да илешет”- деген, бирок бул сөзгө мөн ачыгын айтсам анчалык кошула бербейм, анткени таза нерсеге, эч нерсе жукпасына төрөң ишенем. Алтын канча жыл чылаада жатса да, баары бир ал өз баалуулугун жоготпойт, ал алтын бойдон кала берет.

Адамдагы Улуу касиет алтындан да жогору, аны адамдар арасында дайыма бирдей сактай билүү да бул кыйын нерсе. Ошондуктан жакшы адамдар сейрек кездешет, алардын аты тарыхта калат. Жамандык- жакшылык жөнүндө да жазган ырым бар эле ошону да эстеп кеттим.

Күтүп турат.

Жаман, -деп айткым келбейт эч бир жанды,
Жаман, -деп айтса болот кыялдарды.
Жараткан өзү берген улуу атты,
Жакшылап сактай албай калган затты..

Жаман, -деп айткым келбейт бир адамды,
Жараткан бирдей кылып жаратканды.
Жакшынын жакшы жагын албай калып,
Жамандык жакка ооп кыйшайганды.

Жаманды жаман, - дебейм кудай акы,
Жакшылыкка жарабай турса дагы.
Жаман адам өтсө да
акырында,
Жакшы, - дешип алкашашкандан аны дагы.

Жамандыгын бир кудай көрүп турат,
Жаннат эмес тозокто сурак кылат.

Жакпай турган иш кылса акырында,
Жооп берер күн дагы күтүп турат.

Чынында эле, ар бир ишти жасаарда ойлонуп жасаган жакшы, бекеринен ата-бабаларыбыз тээ илгертен эле “жети өлчөп бир кес”, “арканды алыска ташта”-деген сыңдуу накыл сөздөрдү бекеринен айтып калтырышпаса керек.

Мен сага жолукканда эле, бир керемет таза периштеге жолуккандай, өз бактымды узак жылдар бою издеп, араң эми тапкандай сүйүнгөнмүн, аны сен деле жакшы билесин. Сени менен болгон ар бир жолугушуубуз мага майрамдай сезилип, мөндө эргүү пайда болуп, сага арнап ыр жазуу мага адатка айланган.

Ырдын сапаты жөнүндө мөн эчтөкө,-деп айта албаймын, бирок бир нерсени мөн сага ачык айта алам, ал ар бир сага арнап жазылган ыр чың дилимден, жүрөктүн түпкүрүнөн чыккандыгына кепил боло алам.

Жакшы көргөн адам бар.

Мени күтүп, мени дайым сагынган,
Жандай көрүп жакшы көргөн адам бар.
Бирге жашап, бирге туруп жүргөндөй,
Бир көргөндө сагынычты тараткан.

Мен да күтүп, мөн да аны сагынам,
Ага,- деген сезим күчтүү баарынан.
Эстен чыгып кезиккенде баарысы,
Эстен чыккыс элес берип калтырган.

Мени дагы жакшы көргөн адам бар,
Көрбөй калсам көргүм келип сагынар.
Кезиккенде баары кетип унутулуп,
Баарынан да кызыктыгы ошол чыгаар.

Кайрылып жазда келген Ак-Куу сымал,
Кезикти жазда сүйүү капасынан.
Күркүрөп жаан жааган жаздын күнү,
Көшүлүп жыттай берген саамайынан.
Ырайымалы-Бегимай, Рысбайдын-Болдуканы,
Сезимдердинн эң бийик чокулары.
Эреен алып канчалар жат көрбөсүн,
Ырга айланган алардын тагдырлары.

Сага кээ бир адамдардын мөн жөнүндө
айтышкандары туура , ал кишинин жашы өтүп калды
дешкени, бирок адамдын жашы өткөнү менен сезими,
жакшы көргөн адамына болгон сүйүүсү эч качан
картайбай турганын, алар билишпесе керек. Кээде мөн
андай адамдарды аяп кетем, аларда кайдагы бийик
сезим, сүйүү..., алардын көөдөнүндө жалаң боштук.
Ырайымалы менен Бегимай, Рысбайдын-Болдуканга
болгон сүйүүсүн, сезимин ким эмне,-деп айта алат,
алардын сүйүүлөрү дастанга, түбөлүктүү ырга
айланганы жалганбы? Аларды билбегендер,
сезбегендер, сокурлар, көөдөнүндө эчтеке жок,
руханий жактан жардылар. Бирок, мөн өзүмдү аларга
тенегим көлбөйт, алар Улуу адамдар, алардын
алдында мөн өзүмдү кичинекей чырпык катарында
гана сезем.

Сезим бул- менин жеке оюмда, дүйнө кабылдоомда
кары-жашка карабай келе турган өтө назик, гүл сымаал
ар дайым ачылып турган түбөлүктүү жандуу нерсе, аны
ар дайым карап, асырап туруу зарыл жана ага өтө
сергек мамиле кылууну талап кылат.

Адам менен жаныбардын ортосундагы эң башкы айырмачылыктын өзү да бул-сезимде турат, ошондуктан “айбан болбо, айбанчылык кылыптыр, айбанга окшобо “-деген сөздөр да жөн жеринен бекеринен айтылып калбаса керек.

Адамзат жакшы көргөн адамын, дайыма эрте жазда ачылган гүлгө, мел булакка, көктөгү кооз жылдыздарга, сулуу айга, кыскасы жаратылыштагы бардык кооз заттарга, алтынга , күмүшкө, асыл таштарга төнөп келгени да жөн жеринен эмес.

Ат койгондо да ошондой жакшы ниет, ырым ,тилөк кылып, тандап ат койгондугу да жөн эмес, сенин дагы атынды бекеринен Чолпон жылдыздай жарык чачкан, көктөгү эң сулуу Ай менен жылдыздай болсун,-деп атынды да жылдыз менен айды кошуп жең эле Чолпонай,-деп аташканы бекеринен эмес. Менин баамымда, бул да өзүнчө сенин ата-энендин болгон сага үмүтү, тилеги, максаты,сүйүүсүндөгү өзгөчө сезиминен жаралган жакшы ысым.

Байлап салдын жаштыгына.

Чолпон,-деп атынды да тандап коюуп,
Чок жүзүн Чолпон-Айга окшоштуруп.
Чоо-жайын билбей жүрүп, капысынан,
Тагдырлар, койду бизди жолуктуруп.

Мандайга жазган сыры, тагдыры бар,
Маалында сөзбөй келет аны адамдар.

Мага да жолукпасан капысынан,
Маралдай сындуу жанды кайдан табам?

Мен көрүп, ашык болдум ажаарына,
Мээрим төгүп ажаарлуу карашына.
Менменсип бой көтөрбөс жөпжөнөкөй,
Мээримдүү эне сындуу адатына.

Мен сага ашык болдум чындыгында,
Карагаттай кара көз тартуусуна.
Катпастан ичке сырды ачык айткан,
Кайтпастантык өжөр адат бардыгына.
Бир көрүп ашык болдум чындыгында,
Бир көрүп ашык болуу кызык тура.
Бат эле унутулуп кетээр,-десем,
Байкатпай байлап салды чынжырына.

Чын эле ашык болуп калдым сага,
Чырайын арбап алып жолукканда.
Чыгарып жиберээр,-деп ойлоп жүрсөм,
Чынжырлап байлап салдын жаштыгына.

Сен мени унут,-дейсин, мен сени кантип унутамын
эми. Сен мени башка бирөөгө үйлөнүз,-дейсин мен
кантип башка бирөөгө кантип үйлөнөмүн. Биздин
ортобуздагы мамиле мынчалык терең көтпөгөндө
болор эле. Эсиндеби?- биз Жалал-Абада барып чогуу
эс алганыбыз, ойлоп көрсөм ошол кыска мезгил мен
үчүн кылымга тете болуп, жашоомдогу эң бактылуу
күндөр катары эсимде калды. Сенде деле ошондой
сезим бар,-деп ойлоймун. Анткени, жакшы адамдар
менен тааныштык, жакшы адамдардын сый коногу да
боло алдык.

Бирок, ошондогу сенин чечкиндүүлүнө да таң
берем, сен барбайм десен мен эмне демекчимин,
ошол үчүн да мен сага терең ыраазымын. Канткен
менен ал күндөр да биздин мамилебиздин өрчүшүнө
өзгөчө чоң таасир берди. Ошондон келгенден кийин

гана күндүгө кечинде сиз кандайсыз?-деп менин абалымды сурай баштадын.

Сен мени унут,-дейсин күндүгө кечинде сиз кандайсыз?-деп менин абалымды ким сурайт?
Ойлонбойсунбу?

Анан жакында эле, жолдо келе жатып айткан сөзүн эмне эстен чыктыбы?

***Сүйөм,-деп айткан сөзүн чындык болсо,
Сүйүүнү таштап койбо ара жолго.
Сезимди чачып ийбей башкалардай,
Сезимин эгер чындап арнап койсон.***

Сен жөнүндө, экөөбүздүн таанышуубуздун башкы себеп болгон “Кыз-Бурак” долбоору жөнүндө да жазгым келет.Эң башкысы экөөбүздүн мындан ары жашообуздун бактылуулугун болгон үнүм менен ырдагым,кыйкыргым, бардыгына жарыя кылып ачык айткым, жеткиргим келет.

Ырдагым келет демекчи сен баягы “Какыр-Сайдын” жээгиндеги суу курулмасынын ачылышында ырдаган конур үнүн даде кулгымда жаңырып турат.Ошондогу сенин ырдаган ырын өзүнчө бир керемет сыр бар ыр дүйнөсүндөй сезилип, мөн ошондо сенин коңур үнүнө , ажаарына, сулуулугуна суктанып, сени гана карап олтурганмын, сенин эсинде барбы,жокпу?- билбейм, менин күнү бүгүнкүдөй эсимде. Ал күн жөнүндө, сенин коңур үнүн жөнүндө да бир аз ыр жазганым эсинде болсо керек, кокус чыккан болсо эсине салайын.

Ышкысы алды азгырып.

Ынгайы келип калганда,
Ыйманы ыссык бир жанга.

Ышкымды коюп ыр жаздым,
Ырдаган үнүн укканда.

Күрдөөлдүү күздүн айында,
Күн тийбес алма багында.
Кубултуп конур үн менен,
Кайрыган жаштык чагыма.
Жаныдан өтүп баратсам,
Жарк этип турду жылдыздай.
Жай гана бир сөз мен айтып,
Жайланды көнүл астыртан.

Ырлары турат жаңырып,
Ыр болуп калды жазылып.
Ыйманы ыссык ошол кыз,
Ышкысы алды азгырып.

Коңур үн кайра жанырбай,
Коштошуп бир сөз айталбай.

Күпөйүл ойдо кайтканда,

Конгуроо кылды өзү жай.

Бир хандыкка.

Колдорундан кармалап, сылагылап,
Карагаттай көздөрүн тойбойм карап.
Капысынан жолуккан кандай пери,
Качырбастан калсам,- дейм аны кармап.

Коңур үндө коштолуп ырдап жатса,
Кыйла жанды эргитеткөн, уккан чакта.
Капилеттен жолуккан бул перини,
Кетип калбай жүрсө,- дейм ал жанымда.

Шынгыр күмүш күлкүлөр жаңырганда,
Мөлтүр булак тоо суусу окшойт ага,

Жоодураган жайдары жүзүнө төп,
Сулуулук жок тен келер бул ааламда.

Кыялы бар тен келбес анча-мынча,
Кыйла атка жүк болор, жүгүн артса.
Кызга бергис, алмашкыс өзгөчөрөөк,
Ал кыялын алмашпайм бир хандыкка.

Жакшы ошондо өзүн билгендей конгуроо кылганын,
мен эмне дээримди билбей делөөрүп калганмын. Бирок
тагдыр деген тагдыр экен, себептер көп болду, биз
барган сайын көнүлүбүз жакындаша берди, көп
жерлерге бардык, мен сага ырларды жаза бердим, эң
башкысы эле,
сенин көнүлүндү табуу болду.

Бул менин сага болгон сүйүүмдүн кыскача
баянында -биричиден сага деген сезимимди баяндоо,
жеткирүү болсо, экинчиден сени түшүнөөр деген ойлор
басымдуулук кылды. Адам токтолгондогу сүйүү, сезим
башкача, өзгөчө болоруна мен ачыгын айтсам эми
түшүндүм, андадым, байкадым, сездим. Сенден
кандай жооп болот,-деп күттүм. Сага арналган калган
ырларымды эске сала кетүүнү туура таптым.

Мен гана.

Тартынбас, тайбас мүнөзүн,
Тартынып бир аз жүрөмүн.
Так кесе айткан сөзүндөн,
Тартылды менин жүрөгүм.
Эркектөй сенин мүнөзүн,
Эшитип аны жүрөмүн.
Эркинда каттуу экен,-деп,
Эми мен чындап сүйөмүн.

Шамалдай сенин басканын,
Чын айтсам таң да каламын.
Сынбатын карап туруп мөн,
Сага ашык болуп калганмын.

Күлгөндө жүзүн башкача,
Көп жанды тартат караса.
Көптөрдү сага каратпай,
Көңүлүн тапсам мөн гана.

Ачыгын айтсам менин сага болгон сезимим, сүйүүм, аз-аздан жүрүп акыры кызганычка айланып, кызганчу болдум мөн сага. Бул менимче сүйүүнүн күчү, берилип өтө жакшы көргөндүктүн белгиси го,-деп ойлоймун. Бирок, кээде кызгануучулук аша кетип, ишенбөөчүлүк да пайда болгон учурлар да болду. Ага сен өзүн да түрткү берип койгондой болдун. Эсиндеби?, бир жолу сен машинанды муздаткыч ондоочу устакананын алдына таштап коюп өзүн жоксун. Мөн машинанандын алдында турам, кайда жүрөт,-деп коюп. Сен жоксун. Көгөрүп күттүм, сени бир жактан бирөө менен эрчишип чыга калчуудай жаман сезим пайда болуп, денем муздап, ошол күнү бирдеме болчудай мага, ансыз деле ошол күндөрү сени районодогу кайсы бир балдар менен мамилөлөш, үй-жайына барып чарбасы менен да тааныш,-деген ушак сөздү уккан болчумун.

Баарына чыдап мөн сага конгуроо кылсам, сен инилерим менин машинамды минип кеткөн болуучу, мөн Кыр-Кол-Сайда элем, ошолор ошол жерге коюп койгон турбайбы?,-деп эки сааттын тегерегинде өзүн келип алып кеткенсин. Анан сен мени күтүп, актангансын. Мөн ошондо сага таптакыр ишенгеним

жок, мага сен башка бирөө менен башка жерде
болгондой жаман ойлор кала берген ошондо.

Сенин актанышын, ошол күнкү сенин жүзүн да
жагымсыз ой калтырган менде. Мен сага айтсам
тызылдадын, бирок ошол күн менин эсимден чыкпай
калды. Бирок, түндөсү уктабай чыктым, сага эки жолу
телефон аркылуу билдирүү жөнөттүм.

Асмандан аалам түштү талкаланган,
Ай дагы тутулгандан карангыдан.
Жаш сүйүү ыйлап жатат, жаш баладай,
Энеси эмчек бербей койгондуктан.

Денеге канда барбай токтоп калган,
Жүрөк да жабыр тартып парчаланган.
Ак сүйүү аппак бойдон турса деле,
Айыкпас дартка тийип жабыркаган.

Ошондогу ” мен сизге ким элем, кандай ишиниз бар
мени менен”- деген сөзүн көпкө чейин кулагымдан
чыкпай жүрдү. Бирок убакыт дары,-дегендей убакыт
пикиримди өзгөрттү. Сенин аялдыгыңды, асыл
заттыгын мен үчүн бийик турду. Эң башкысы сага
болгон менин сезимимдин бийиктиги баарын
унуттурду, жөнди. Сен жөнүндө, энелик мээримин
жөнүндө сага арнап бир нече ырларды дагы жаздым.

Ааламда аял асыл зат.

Ааламда аял асыл зат,
Аялдан баары жаралат.
Асманга башы жетсе да,
Апа,-деп андан тил чыгат.

Аял зат ыйык сакта,-деп
Айтылган эмес бекер көп.
Ак сүтүн берип чонойткон,
Ак танды тосуп алдейлөп.

Баарынан эне кымбат,-деп
Баркына жетсем деп тилөп.
Барында баалап жүрөлү,
Баркына жетип эне,-деп....

Унутулгус.

Май түнү эстен чыкпай, эсте калган,
Майдагы жийде бурак жыты анкыган.
Мааркап моокумуна канбай такыр,
Мөлтүрөп турган жүздөн сүйүп турган.

Жаздагы жагымдуу күн унутулгус,
Жийде бурак жыты да чындап укмуш.
Жолугуп ошол түнү бирге болгон,
Жыл болду эсте калган унутулгус.

Май түнү үйдөн алыс, үйдөн ыраак,
Айылдан жыт анкыды жийде бурак.
Алыска кетпесе деп коркуп кеттим,
Ушул жыт кетпесе деп мөңдөн узап...

Пери болуп...

Капыстан пайда болгон булут болуп,
Жазында келдин нөшөөр жаан болуп.
Мандайга түшкөн жаан тамчысынан,
Сен кеттин дароо мага пери болуп.

Көктөгү жарык чачкан жылдыз болуп,
Көрк берип турдун көктө айдын болуп.
Көркүнө кумар канып болгучакты,
Капыстан кеттин кайра пери болуп.

Капарсыз гүлдөп жаткан гүлзаар болуп
Гүлзаарга жазда келген булбул болуп.
Булбулдун мукамына кангычакты,
Бурулуп кеттин учкан пери болуп.

Айлуу түн толгон Айга кетип окшоп,
Айдын тан жарыгындай жарык болуп.
Айдын тан жарыгына кангычакты,
Ангыча кеттин кайра пери болуп...

Жакында эле, Ошко барганыбызда да мен бир
жаман нерсени туйгандай, сезгендей болдум туюумда,
ал сенин мага болгон көз карашын башкача экенин.
Мен сен жөнүндө күйүп бышып, сага болгон сезимим
жөнүндө сөз кылып, ырларымды окуп, өзүмө
жакындатуунун аракетин көрсөм, сен тескерисинче
өзүңдөн алыстатуунун аракетинде болуп, мага
кайдыгер мамиледе болгондой сезилди.

Мейли сен мага турмушка чыкпаган чакта деле,
экөөбүздүн көптөн бери уланып келе жаткан жылуу
мамилебизди эстеп, мени колдоп, ооба биздин көптөн
бери байланышыбыз бар, бири-бирибизди жактырып
жылуу мамиледе жүрөбүз десен эмне болот эле? Же
андай,-деп айтканында ал жигиттер сенден алыстап,
байланыша албай калам,-деген ойлор келдиби сага?
Мен ошондо бир аз капа болдум, бирок билдирбегенге
аракет жасадым. Жолдо келе жатып калп эле, мен
сизди “сүйөм”-деген жасалма сөзүңдү айттын, кайра
мени ирэнжиттин, анын ачык билинип турду. Мен
башта сен жөнүндө башкача ойдо жүргөн болчумун.

Оюмда сенин сезимдерин балдарында гана болуп, экөөбүздүн келечектеги мамилебиз ошолорго гана байланыштуу болсо керек, башка ой жок деген ойлор бар болуучу, көрсө мен жанылган экенмин,-деп ойлоп кеттим, кыйналдым.

Сен жөнүндөгү сөздөрдү укканымда, мен кыйналып уктабай чыккан күндөрүм болгон, көрсө мен бекер эле кыйналган экенмин,- деген да ойлор келет. Бирок, “укпайт,-деп ушак айтпа, көрбөйт,-деп уурулук кылба”-деген сөз да бекеринен айтылбаса керек. Сен жөнүндө кандай гана сөздөр айтылбасын баары бир мен аларга ишенбейм. Бирок сага айтарым “сүйсөн таңдап бирди сүй, жүрсөн дагы бирөө менен жүр”-деген сөздү дайыма эсиме тут. Кандай гана мейманчылыкта, кимдер менен болбо арак ичпе, бардык нерсе арактан чыгат, айрыкча аял кишиге таптакыр жарашпаган нерсе.

Бирок, канткен менен сен жөнүндө менде таптакыр жаман ой жок, бактылуу энесин, иштин көзүн билген иштерман ишкерсин, тайманбас бетке айткан мүнөзүн, ачыктыгын жаштык сулуулугун бар. Жаштык сулуулук демекчи, ага деле сенде аз эле убакыт калды, калса көп болсо 4-5жыл, анан сени эч ким карабайт, жашы өткөн аял,-деп атай баштайт, өзүн деле тартынып каласын, түшүнөсүн.

Канткен менен баары бир мен сени жакшы көрөм, мендеги сезимди баалабасан, кадырына жетпесен деле. Мен сени менен азбы, көппү бирге болдум, чогуу ырахат алдык, көп жерде пикирибиз туура келди. Эки жыл деген аз мезгил эмес, алда өзүнчө жашоо... Менин жашоомдагы эң кыйын мезгилде сен мага туш болуп, мени жалгыз таштап койбостон, жөлөк болуп,

кайрат берип дайыма жанымда болдун, көнүл айтын,
кээде соороттун.

***Өз башындан өткөндү айтып
кайраттандырдын, жашоого үмүт бердин,
кыскасы чөктүрбөдүн, алга сүрөдүн, ал үчүн сага
миң мертебе ырахмат, бул кызматына мен баш
ийип таазим кылам!!!***

Мен түшүнөм сага да кыйын, беш баланын түйшүгүн
тартуунун өзү эле азыркы шартта кандай оор,
ошолордун жигин билгизбей, элден артта калбай келе
жатышыңдын өзү эле чоң эрдик, мактоого
татырлык,эркөк жасай албаган оор түйшүктүү иш.

Мен сага капа да болбойм, балдар чоңойуп
калгандан кийин алардын ою менен да эсептешпесе
болбойт. Анткени өзүн айтмакчы, мезгили келгенде
алар да бир деме , -деп коң турган болсо сага да
жарашпай калат. Мен сени сыйлайм, балдарга берген
тарбыяна, эмгектенүүгө үйрөткөнүнө, өз алдынчалык
бергенине, кудай бактынды ошол балдарыңдан
берсин. Ылайым балдарыңды жакшы жерден үйлөп,
балдарыңдын убайын көр, алар менен дайыма
бактылуу өмүр сүр. үй тартуу кылам, байлыгым бар,-
дөгөндөр чыкса сен аларга ишенбе, байлык, бийлик
бул колдун кири, бүгүн бар, эртен жок боло турган
нерсе.

Жамандык көрбө, сени менен болгон жолугушуу
дайыма жакшы күндөрдө болсун. Мен сага өмүр бою
ыраазымын, сени менен эң бактылуу күндөрдү чогуу
өткөрдүм, кечирдим, пикирлеш болум. Мен сени
түшүнөм, сенин ордунда болгондо да, баары бир мен
деле ошентмөкмүн. Анткени үй-бүлөөдө эң бир ыйык

бул- бала, ар бир ата-эне бала деп жашайт, ошон үчүн
“балалуу үй базар, баласыз үй мазар”,-деп бөкөрүнөн
айтышкан эмес.

Сен да мени унутпа, жаман сөз айткан болсом сен
мени кечир, сага болгон сезимим ким эмне,-деп
айтпасын баары бир бийик бойдон калат.

Жаш ылгабай келет тура.

Күлкүндү уккан сайын ха-ха-лаган,
Керемет сезим келет улам-улам.

Күлкүндө бир касиет бар сыяктуу,
Күлкүндөн ашык болдум мен да саган.

Эркелеп сүйлөп турсан кайра-кайра,
Сүйлөгөн сөзүн дагы бир башкача.
Сезимдер кайыбынан келген сыңдуу,
Сөзүндөн ашык болдум менда сага.

Негедир ойлой берем мен да сени,
Күч берип сага деген сезим дөми.
Бир күнү укпай калсам сөздөрүндү,
Кайгырып уктай албайм ошол түнү.

Мен сага ашык болдум чындап сага,
Жаш өтүп, чачты буурул баскан чакта.
Сен мага туура түшүн, капаланба,
Сезимдер жаш ылгабай келет тура.

Көрбөсөм көргүм келип, сагынамын,
Көргөндө кумарданып, жазыламын.
Кандай сөз, каалоо тилек айтсан деле,
Кымбатым сыйлап алар, жалгыз жансын.

Тилек кыламын.

Беш бала багып чоңойткон,
Бактылуу жансын ойлосом.
Бараалы келип жетилсе,
Баркына жетээр ошолор.

Баарына кымбат энесин,
Бактыңды тапкан экенсин.
Баарынан кымбат ошолор,
Мезгили келсе сезээрсин.

Туң балан калса бой жетип,
Түгөйлөр барат жетилип.
Көкүрөк күчүк көнжетай,
Калтырбай жүргүн эрчитип.

Бой жетип барса балдарын,
Катарлаш тойду кыласын.
Ак тойдо айткан тилектер,
Ашса,-деп тилек кыламын.

Өзүн болуп.

Сен менин жакшы көргөн ынагымсын,
Сени ойлоп, дайым сени сагынамын.
Капыстан кабар келбей калган чакта,
Кабатыр болуп сага тураарым чын.

Сен менин жакшы көргөн жакынымсын,
Сөзүңдү укпай калсам кабатырмын.
Айтпастан алыс жакка баратсан да,
Айласыз ага дагы көнөрүм чын.

Баарынан жакшы көргөн адамымсын,
Баасы жок асыл заттын асылысын.
Бактыма сен туш келип калгандыктан,
Баарынан ошол үчүн бактылуумун.

Элесин көз алдыман кетпей коюп,
Эрте жаз, жазда ачылган гүлдөй болуп.
Эзели эстен чыкпас күндөргө бай,
Эрмегим, тапкан жалгыз өзүн болуп.

үмүт артам.

Сени көрсөм жүрөгүм алеп-желеп,
Сезимиме таттуу ойлор келе берет.
Сезим кургур жашты да билбейт тура,
Сени менен жаштыкка баргым келет.

Өзгөчөсүн сен мага өзгөчөсүн,
Өзгөлөрдөн башкача көрүнөсүн
Өмүрүмдө бактылуу болор белем,
Өзүн болсон дайыма көздөшөрүм.

Көздөрүнө капкара карагаттай,
Кантем эми арбалып калсам аган.
Карыганда ал мени кыйнабастан,
Кадырыма жетээр,-деп үмүт артам.

Көргүм келип дайыма самай берем,
Кетпей коюп көздөрүн карегимен,
Кой деген сөзүн укпай өтөмбү?-дөйм.
Кеч келген сүйүү күчү, деми менен.

Чакырганда келсе,-деп үмүт кылам,
Чырак болуп жагылып таң атырган.
Чындап ашык болдумбу жаш өткөндө,

Чырак сымал жаш жанга жанып турган.

Мен гана.

Тартынбас, тайбас мүнөзүн,
Тартынып бир аз жүрөмүн.
Так кесе айткан сөзүндөн,
Тартылды менин жүрөгүм.

Эркөктөй сенин мүнөзүн,
Эшитип аны жүрөмүн.
Эркинда каттуу экен,-деп,
Эми мен чындап сүйөмүн.

Шамалдай сенин басканын,
Чын айтсам таң да каламын.
Сынбатын карап туруп мен,
Сага ашык болуп калганмын.

Күлгөндө жүзүн башкача,
Көп жанды тартат караса.

Көптөрдү сага каратпай,
Көңүлүн тапсам мен гана.

Элес берип.

Ойлорум удургуп, туш-тараптан,
Олтурсам сага жагаар сөздү таппай.
Ойдо жок капысынан иштер болуп...
Ошол түн калды такыр унутулбай.

Жазгы нөшөөр жаай берген басылбастан,
Жарк-журк этип, арасында чагылгандар.
Жанаша бирге олтуруп сыр чечишкөн,

Жазгы түн калды такыр унутулбай.

Капкара көздөрүндү карай берип,
Карегим тойбой ага, сезим келип.
Карангы түндө болгон жолугушуу,
Кетпестөн турчу болду элес берип.

Айла канча?!...

Ырдалып кала турган кылымдарга,
Ыр жазсам ышкым түшкөн бир инсанага.
Ыраймаалы –Бегимайдын ырларындай,
Ырдалып жүрө турган муундарга.

Сенден мен сурабаймын башка нерсе,
Сүйүүндөн орун берсен болгону эле.
Мажнундай сага арнап ырлар жазып,
Махабаттын көлүндө сүзсөм,-деймин чогуу бирге.

Мен сенден сурабаймын Улуу нерсе,
Сүйүүндүн четинен бир аз гана орун тийсе.
Саадинин жазган сүйүү ырларындай,
Сага арналып сүйүү ыры чыгаар беле?

Сүйүү келет жашка да, карыга да,
Жаш ылгабайт сүйүү өзү чындыгында.
Чындап сүйүп калыпмын жашырбаймын,
Сага арнап ыр жазам айла канча?!...

Тен көрүп баарын жалганда.

Сырдашып черди жазганга,
Сендей жок адам ааламда.
Сезимде баары унутулат,
Сен менен болгон маалда.

Сырдаана сырын башкача,
Сырынды айтпайм башкага.
Сен менен өтсө бүт өмүр,
Сүйүүгө толуп дайыма.

Туш кылган менин бактыма,
Тенирим жазып тагдырга.

Таасирден чыгып кете албай,
Тен көрүп баарын жалганда.

Мен анда...

Сүйүү сурап мен сага кайрылганда,
Сүйүүндү берип коюп балдарына.
Көнүл каалап, каалагандай болууга,
Көнүлдөшүн болгум келбейт мен анда...

Сыйлайм сени, сүйүү өткөн балдарга,
Сүйүү сурап кыйнадымбы мен анда.
Сен каалаган каалоолорду аткарып,
Сыйым менен калсамбы,-дейм мен анда...

Билем жашсын, жаштыгында айып жок,
Көлбетинди карап дайым көнүл ток.
Каалаганда каалагандай жүргүдөй,
Калп айтпачы, сөндө андай сүйүү жок...

Капысынан кайдан мага жолуктун,
Кайран жаштык көлгөн сымал оолуктум.
Көрбөй калып кокус кетсем алыска,
Калп айтпайын анда сенин шорунмун...

Өмүр.

Өткөнгө канбайт эч кумар,
Өткөндүн өзү түш сымаал.
Өткөндү эстеп кыйналбай,
Өмүрдү тоскун толкундай.
Өттүбү кетет кайрылбай,
Өткөн күн өзү дарыядай.
Өкүнсөн пайда табылбайт,
Өткөрүп ийип кайгырсан.

Өмүрүн күнүн өткөнгө,
Өттү,-деп ага өкүнбө.
Өкүнгөн мөнөн пайда жок,
Өмүрлөр өтсө өкүттө.

Өмүрүн өзү бир күндөй,
Сезилет жаштык чак түштөй.
Өкүнүп кийин калбагын,
Түш ооп жаштык кеткендей.

Сен мени кыйнабагын

Сүйөм,-деп сүйгүнүн деп кыйналбагын,
Сүйүүдөн өтүп калды менин жашым.
Суранып жалбарсам да карабагын,
Сага мен тен боло албайм билсен жаным.

Сен мени жакшы көрбө, сүйө албасан,
Жакшы болуп же сага татыбасам.

Куру мактап сен мени не кыласын,
Жашым өтүп улгайып калгандыктан.

Эгерде жакшы көрүп сүйө албасан,
Сен анда жакшы көрүп, сүйгөнүн бар.

Сен мени мынча неге азгырасын,
Бар болсо жакшы көргөн, сүйгөн адам.

Жаш өтүп улгайганда кезиккенден,
Сен мени кыйнабагын сыйлайм десен.
Сезимдер жаш-карыны карабасын,
Жаштыктан жашым кетип сезбегенден.

Сезимсиз жүрөгүндөн орун тапкан,
Сени,-деп кыйналыпмын үмүт улай.
Сезимден орун алган боштук жерин,
Сезип же учурунда толтура албай.

Жок жерден мен өзүмдү кыйнаптырмын.
Жете албас максат коюп алганымдан.
Жок деген сөздү айтсан ошол түнү,
Жүрмөкмүн жок дегенде кыйналбастан.

Түшүнөм сенде сезим жоктугуна,
Түндөсү уктай албай кыйналганда.
Түркөйлүк кылбай койсон ошол түнү,
Тынч гана жүрмөк бөлөм жашоомда.

Тынч койбой козгоп коюп сезимдерди,
Тим кой,-деп айтасынбы келип эми.
Таруудай сезими жок, таш боор,-деп
Таң калып бул дүйнөдөн өтөм эми.

Көз жаш төгүп ыйлайсын боздоп-боздоп,
Кучагында жатканын ошондо ойлоп.
Катыгүн,-деп каласын арман кылып,
Койбогонго сунушту ошондо колдоп.
Суранамын сен мага чала көрбө,
Сага чалсам сен анда ала көрбө.
Балдардын бактысын чогуу көрүп,
Бактылуу бол сен гана бул дүйнөдө.

Картайганда жолугуп кыйнадымбы,
Кой десен да койбостон кыйналдымбы?
Кой дегенде койгондо жакшы болмок,
Көз жаш төгүп мөн эми ыйлаймынбы?

Бул менин сага болгон сүйүүмдүн жана экөөбүз бирге болгон күндөрдүн кыскача гана баяны, барган жерлерден алган таасирлерди баарын айтса өзүнчө чоң чыгарма болчудай. Кээде көр пөндөчиликке берилип анча-мынча туура эмес ачуу, болбогон ушак сөздөр болуп, жазган ырларымда да ашыкча сөздөр орун алган болсо сен мени кечире көр.

Мен сени ашкере сулуу,-дөбөйм, жарык мандайлуу, жаңырган айдай каштары, узун кирпиктүү ботокөздүү, ак жуумал жүздүү, келбети келишкен жубан ,-деп эсептеймин. Дайыма жарашыктуу кийинесин, үй оокатка тыңсын, колун ачык, пейлин көнөндигин менен мага жагасын, сулуу аялсын.

Сулуу аялды талашып окуй турган жакшы жазылган чыгармага- китепке салыштырып, ал китепти окурмандары көп болуп, талашып окуй тургандыгы, акырында китеп көп окулуп, жыртылып окууга жарабай кала тургандыгы жөнүндө укканым бар. Анын сыңары сени да сулуу,-деп асылышкандардан, жабышкандардан этиет бол.

Баары бир мөн сени жакшы көрөм, **сен менин жүрөгүмдө уялаган периштемсин, асыл заттын асылысын, эң бир кымбат алтынымсын, аял заттын ханзаадасын!** Сен кечирген турмуш жөнүндө эле жазса, көп адамга үлгү боло турган , таасир этчү жакшы жөрөлгөлөрүн, касиеттерин бар,

ал жакшы жөрөлгөлөрүн жана касиеттерин жөнүндө анча-мынча жерде айта жүрсөм айып көрбө. Кудай насип кылып буюрса аны да жазаарбыз,- деген ниет,үмүтүм да бар.

Жүрөгүмдөн уялаган периштем,
Жөн жатпастан сүйүү отун чачтын бейм.
Жалгыздыктын тушоосунда калтырбай,
Жашоо үчүн үмүт отун жактын,-дейм.

Жүрөгүмдү ээлеп алдын жалгыз сен,
Жатсам -турсам элестерин кетпестен.
Жок,-дебестен кабар алып келип тур,
Жашап келем, сен бар үчүн мага тен.

Жүрөгүмдү ээлеп алдын жалгыз сен,
Жоодурган көзүн менен периштем.
Жол каратпай жолугушуп турсанчы,
Жалгыздыкта жалгыз жөлөк болуп сен.

Сен,-деп согот жүрөгүм да периштем,
Сенсиз жашоо жок экенин мен билем.
Сага керек, болуп калса эгерде,
Сага берем, жүрөктү эмес жаңды мөн!!!

Менин жазгандарымды зерикпей баарын оку,талдап чык, арасында туура эмес ой пикир болсо сен мени кечир. Аны мага ачык айт. Мен сенин адамдык аброюна шек келтирейин,-деген менде кыпындай жаман ой жок.Адам ар дайым алдыга максат коюп, тилек кылып жашайт. Ал максатка, тилекке жетүү үчүн тынбай аракеттенет,күрөшөт. Сенин алдында да ошондой максат тилектер бар.Ошол тилеген максаттарга жетүүндү мен чың дилимден, ниетимде каалап, сени балдарын менен бактылуу турмуш сүрүүндү каалаймын, сен каалабасан сага тоскоолдук кылгым келбейт . Балдарын менен бактылуу жашоого

сөн татыктуусун. Анткени **сен менин жүрөгүмдө уялаган периштемсин, асыл заттын асылысын, эң бир кымбат алтынымсын, аял заттын ханзаадасын!**

Мен сени эч качан унутпаймын, унута да албаймын, ушул сөздөрдү жазып жатып көзүмдөн мөлт-мөлт этип мөлтүрөп жашым агып ыйладым.

Мазмуну:

1. Туя бил, адал эмгек кыл, жаша.....2бет
2. Ырлар.....5бет
3. Калкымдын керегине жарай
турган.....6бет
4. Жүрсөм болду мен ага курсан
болуп.....6бет
5. Чарчоонун ырын жазып салсам
кана.....7бет
6. Калбагын..... 8бет
7. Узаталы..... 8бет
8. Сөздүн чыңы..... 9бет
9. Ыйык карма.....9бет
10. Жакшылык кыл жаш кезинен адамга.....9бет
11. Мейман тосуу ажайып.....10бет
12. Жолду байкап, мөн абайлап басайың...11бет
 - 13 Алчу кез аны салмактап.....11бет
 - 14 Сен издеген бакытын.....12бет
13. Эне үчүн бала бойдон калаарың.....12бет
14. Апама эстелик.....13бет
15. Апама.....13бет
16. Энемө.....14бет
17. Ырлар жаздым.....14бет
18. Тийсе болду керегин.....15бет
19. Койбогонбуз жөн эле.....15бет
20. Небереме.....15бет
21. Элге жагар.....16бет
22. Чыккан сайын каткырык.....16бет
23. Жарк этип турсун күнүгө.....17бет
24. Азыр таппайт тигем,-деп издегенде.....18бет
25. Жигиттер бар чочубас түйшүктөрдөн.....18бет.
26. Төнөп кетем.....19бет
27. Элдин баары.....19бет
28. Сулуулардай.....20бет
29. Ак булуттар.....20бет
30. Танкы сулуулук.....20бет

31. Ойлон.....21бет
32. Атын өчпөйт.....21бет
33. Ак шейшебин жабынып ал уйкуда.....22бет
34. Классташым Ырыска.....22бет
35. Өзү оңолсо тезирээк....22бет
36. Тору-Кашка.....23бет
37. Аргасыз тиктейм да телмирем.....23бет
38. Бейиштен орун тийсе болду гана.....24бет
39. Сүйүүмдү сага койдум тартуу кылып.....24бет
40. Небереме.....24бет
41. Жүлгөлүк менин элим бар.....25бет
42. Досума кат.....26бет
43. Сен менен каалаганда жолугалы.....27бет
44. Анча-мынча жолугуп турганында.....28бет
45. Жолугушуп жүрөлү кээде-кээде.....28бет
46. Бергенге шүгүр,- деп үйрөнсөк маңыздуу
жашашка...29бет
47. Той үстүнө той берүүчү жылым бол.....30бет
48. Сен издеген бакытын.....30бет
49. Баатыры бол.....31бет
50. Ирэнжидим.....31бет
51. Сактай билели.....32бет
52. Эне тапкан32бет
53. Сырлары бар.....32бет
54. Небереме.....33бет
55. Кургап барат.....33бет
56. Жазында Көк-Бел өзгөчө.....34бет
57. Алтынды берсе алмашпайм.....35бет
58. Үч ыйык.....35бет
59. Шаардагы кыймыл.....35бет
60. Эне сүйгөн баласы.....36бет
61. Калат сага сүйүнүп...36бет
62. Жазгы жаан.....37бет
63. Суктанышкан.....37бет
64. Дарыя болуп агылып.....38бет
65. Ырлар тура.....38бет
66. Иш жаса.....39бет
67. Үн чыгат....39бет
68. Текке кетпейт.....39бет

69. Жасалма сөздөр чыгат дайым бизден...40бет
70. Ордун билээр бир жараткан.....40бет
71. Ырдын да көңи болот түгөнбөгөн....41бет
72. Сулайман 41бет
73. Ырларым менин ырларым.....42бет
74. Беш касиет.....42бет
75. Өзгөртө албайт.....42бет
76. Кеттим тоюп.....43бет
77. Чегинбедим.....43бет
78. Жок пайда.....44бет
79. Күз.....44бет
80. Күтөт бизди келечек.....45бет
81. Ак- Бууранын шоокумуна.....45бет
82. Жан шерик болуп, бирге өмүр сүрсө.....46бет
83. Кечир мени...46бет
84. Жакшы сөздү арнадым....47бет
85. Жүргөн бар.....47бет
86. Билип алгын.....48бет
87. Чарчагандай.....48бет
88. Тагдырлар.....48бет
89. Мен кубанам.....49бет
90. Кыш.....49бет
91. Кышкы аязда.....50бет
92. Самап тураар.....50бет
93. Аппак кар.....51бет
94. Кышкы аяз.....51бет
95. Ак шейшебин жабынып ал уйкуда.....51бет
96. Калсам кана.....52бет
97. Тоолорум уйкуда көшүлүп.....52бет
98. Алайлык кыз.....53бет
99. Сага бөрсин ал жактан баарын эми.....53бет
100. Баткөндүн шамалы бар бир кызыктай.....54бет
101. Жете албайбыз.....54бет
102. Жашоодон менин тапкан ыраакатым.....55бет
103. Тыңчылык55бет
104. Бизге кымбат.....56бет
105. Жан шеригим байбичем56бет
106. Жакшы көргөн адамдарга.....57бет
107. Тарбыя бер.....57бет

108. Эске салат.....58бет
109. Кыргыз-Ата.....59бет
110. Түшүмө кирди.....59бет
111. Жайлоодо.....60бет
112. Сырттык Сыдыкка.....60бет
113. Берсенер болду тезирээк.....60бет
114. Жайдары кыз.....61бет
115. Келбейсинби?.....61бет
116. Киндик кан тамган жерди.....62бет
117. Бүткөрө сал.....62бет
118. Самоо62бет
119. Жашоонун кыйындыгы.....63бет
120. Сүйүнчүлөп.....63бет
121. Гавиан тоосу.....64бет
122. Эске салды.....64бет
123. Жүрөм сүйүнүп.....64бет
124. Такыр жазбан.....65бет
125. Күз.....67бет
126. Күтө тур.....68бет
127. Басып кеттим мөн ошондо.....68бет
128. Ойго батып.....68бет
129. Кайтар өзүнө.....69бет
130. Айтканга түгөнбөс.....69бет
131. Жашоо кызык.....70бет
132. Алган жарым.....70бет
133. Жүрбөйт белеем.....71бет
134. Бул дүйнөнүн кереметин сезели.....71бет
135. Дүйнөнүн тартуусуна.....72бет
136. Суйкайган сулуу келин Айбикелик.....72бет
137. Бир тилекте бололу.....73бет
138. Жөн эле чыккан үн тура.....75бет
139. Дарыгер бөрчү дарыдай.....75бет
140. Шанк этип чыккан күлкүнүз.....76бет
141. Турса дейм.....76бет
142. Жакшылыктын жылы болсун.....77бет
143. Сен болгун асыл жандын-асыл жары.....77бет
144. Сен болгун өз жарындын- Эдельвейси.....78бет
145. Төөлөстөн чыккан Генерал.....78бет
146. Карагой жердин бейиши.....80бет

147. Өмүр сүр, көп жыл карыбай...81бет
148. Хандык конот бактына...83бет
149. Маңыздуу жашайм десең.....83бет
150. Атам менен апакемди айаймын.....83бет
151. Жамандардын катарында калганча.....84бет
152. Пайдаң тийген көнедей.....84бет
153. Өркүндөп өссүң көп калкым.....85бет
154. Ажайып сулуулук.....85бет
155. Небереме.....86бет
156. Арман кылбай.....86бет
157. Өмүрлөр өтө берет алмашылып...86бет
158. Сүйкүмү артып ал турат.....87бет
159. Ата журтум ыйыгым.....87бет
160. Тагдырларда кандайдыр окшоштук бар.....88бет
161. Сөн келгин кереметтүү Ак-Төрөккө.....88бет
162. Из калтырса.....89бет
163. Өчпөс кылып ташка койдум чегерип.....89бет
164. Кандай болот замандын келечеги.....90бет
165. Аруулукка келгиле.....90бет
166. Унчукпастан бараттым.....92бет
167. Бактылуу бол Чынарым барган элде.....92бет
168. Арзуунду же угуп койбогонго.....93бет
169. Жергеси сонун Ноокаттын.....93бет
170. Чал менен болгон дил маек.....98бет
171. Ак эмгек, адалдап жашайлы.....102бет
172. Биз эркектер.....105бет
173. Досторго.....105бет
174. Жаз жытынан кабар берет.....106бет
175. Абшыр-Ата.....106бет
176. Эстей берем.....107бет
177. Иш кылбапмын...107бет
178. Жашообуз жомок болмок...108бет
179. Бул жашоонун өзгөчө керемети.....108бет
180. Чыдай албай.....108бет
181. Баткен жергеси.....109бет
182. Мен үчүн Баткен чоң казан.....109бет
183. Барбы деймин.....110бет
184. Эже таптым.....110бет
185. Алманын гүлү ажайып.....111бет

186. Мезгил тура.....111бет
187. Жашоо болбойт..... 112бет
188. Сенде болбойт анда арман.....112бет
189. Турушу кызык жазмыштын.....113бет
190. Сулуу келет кыз балдары..... 113бет
191. Нурундайсың.....113бет
192. Туура-Таш.....113бет
193. Арманым бар.....114бет
194. Бакыт деген эмне.....115бет
195. Тарбыя бер жаш кезинен.....115бет
196. Жоролого116бет
197. Элдин жүгүн.....117бет
198. Кетээр кезде.....117 бет
199. Кызыктай.....117 бет
200. Кантесин118 бет
201. Жомоктой118бет
200. Кала турган119бет
201. Бактылуу күндү көп эстейм119 бет
202. Үн чыгат.....120бет
203. Өткөндү эстеп кыйналбагын.....120 бет
204. Дайым эстеп.....121бет
205. Элим бар.....121 бет
206. Жазылаармын.....121 бет
207. Досума.....122 бет
208. Эл ишеними.....122бет
209. Жашоо келет.....123 бет
210. Камил акеге.....123бет
211. Суктануу124бет
212. Жаны жыл.....124бет
213. Сатып ийген.....125 бет
214. Туулган жер.....125бет
215. Сүймөкмүн.....125бет
216. Жоогазынга.....126бет
217. Жолугалы.....126бет
218. Аппак кар.....127 бет
219 Дил маек127бет
220. Тилек129 бет
221. Жалгыз гана.....130бет
222. Жаткандай болом картайып.....132бет

223. Айтып өтөөр.....132бет
224. Кабыландай кыргыздын кайранынан.....133бет
225. Жаман сөз бар.....133бет
226. Калдык эми.....134бет
227. Туш келген бактыбыздан айрылбайлы.....134бет
228. Чогуу көрсөк.....135бет
229. Жарыгы бар.....135бет
230. Эч жоготпойт өз сапатын.....135бет
231. Бөрүкөрбөс.....136бет
232. Карагын.....136бет
233. Баркын билгин маалында.....137бет
234. Өгөй алып жериген.....137бет
235. Атын өчпөйт.....139бет
236. Бийиктик.....140бет
237. Күн чыгаарын суранды.....140бет
238. Калгандай болдум баладай.....141бет
239. Качып кеткен.....141бет
240. Күздү дайым күтүшкөн.....141бет
241. Шамалынын да сыры бар.....142бет
242. Ишти кыл.....142бет
243. Сөзсөм десен.....143бет
244. Аты калат.....143бет
245. Ыйык тура.....144бет
246. Жаз.....145бет
247. Мен карайм ага суктана.....145бет
248. Агама.....145бет
249. Жыл тосуу.....146бет
250. Абшыр-Ата.....146бет
251. Тилек.....147бет
252. Жаз.....147бет
253. Бакыт кетет.....148бет
254. Чачып ийет замата.....148бет
255. Эл көзүнчө.....148бет
256. Асыл зат.....149бет
257. Төнөп кетем.....149бет
258. Актойдун күбөлөрү.....149бет
259. Акмактар.....150бет
260. Мен угуп.....150бет
261. Сөн анда.....151бет

262.	Токтолуп.....	151бет
263.	Тартып кирип.....	151бет
264.	Кереги тийсе болду Ата-Журтка.....	151бет
265.	Береер элем.....	152бет
266.	Сен гана.....	152бет
267.	Бергем баарын.....	153бет
268.	Калсачы.....	153бет
269.	Жаштыгым.....	154бет
270.	Мен кубанам.....	154бет
271.	Күзгү жалбырактар.....	154бет
272.	Танкы сулуулук.....	155бет
273.	Дос.....	155бет
274.	Балалык.....	156бет
275.	Армандамын.....	156бет
276.	Эстей жүргүн.....	157бет
277.	Каткырык чыгат башкача.....	157бет
278.	Досон авага.....	157бет
279.	Калса канна.....	158бет
280.	Түшүнүп.....	159бет
281.	Калат сага сүйүнүп.....	159бет
282.	Жаштыгын келбейт кайгырба.....	159бет
283.	Баратат чөгүп көнүлүм.....	160бет
284.	Жаны жыл.....	160бет
285.	Кылган жакшы.....	161бет
286.	Бактылуу болгун.....	161бет
287.	Жүрөмүн ага сүйүнүп.....	162бет
288.	Данктай бөр.....	162бет
289.	Жазгы күндү.....	163бет
290.	Кылгандайм.....	163бет
291.	Той болгон келин тилеги.....	163бет
292.	Каарына.....	164бет
293.	Сага.....	164бет
294.	Айтамын.....	164бет
295.	Бар болгун.....	165бет
296.	Базар.....	165бет
297.	Камбар аке.....	166бет
298.	Айтылбай калган сырларды.....	166бет
299.	Сагынган.....	167бет
300.	Уркуя.....	167бет

301. Крик души.....168бет
302. Багытында жүрсөк дөйм башты ийип.....169бет
303. Уulum сага.....171бет
304. Мен билдим.....176бет
305. Сөзгөнмин.....176бет
306. Канткенде.....176бет
307. Калгандай болдум мен сүйүп.....177бет
308. Жүрө бергин.....177бет
309. Кыйнабачы?.....178бет
310. Мен сага.....178ет
311. Кеттим көйип.....178бет
312. Өмүр.....179бет
313. Ыр калат.....179бет
314. Жүргөндөй.....179бет
315. Туш кылат.....180бет
316. Өзүнчө бул да кызыктай.....180бет
317. Кадырлагын.....180бет
318. Жеткизгин.....181бет
319. Көргөн сулуу.....181бет
320. Белгилүү.....182бет
321. Жаратман эли Ноокаттын.....182бет
322. Ишеним кетти менден.....182бет
323. Жаш селки сени сүймөкмүн.....183бет
324. Ал түшүм калды сакталып.....183бет
325. Жаз.....184бет
326. Калыс бол.....184бет
327. Гүл берип майрам күнү куттуктайлы.....185бет
328. Карматпагын колдорунду.....185бет
329. Ноорозда.....186бет
330. Сага жагаар.....186бет
331. Кымбат жансын.....187бет
332. Кучак жайып.....187бет
333. Кайрылдым.....187бет
334. Аягында.....188бет
335. Келе бердик.....188бет
336. Кызык нерсе.....188бет
337. Күнү көлсө.....189бет
338. Кыргыз жери.....189бет
339. Мээримим төгүп турам неберелерге.....189бет

340. Тилек.....	190бет
341. Айланам.....	190бет
342 Айла канча.....	190бет
343.Мени да сактап.....	191бет
344. Биз калабыз.....	191бет
345. Ордуна койгон күнүнө.....	192бет
346. Тамашалап жатса деле	192бет
347.Жашап келем.....	193бет
348. Жалгыздык.....	193бет
349. Кыргыз-Туусу.....	194бет
350. Кыйналбастан.....	194бет.
351. Диананын ыры.....	194бет
352. Миргүлүм.....	195бет
353. Эркелетип.....	196бет
354. Сүйгөндөн.....	197бет
355. Мен даярмын.....	197бет
356. Сүйүү баяны.....	197бет
357. Кез-кезде тургун жолугуп.....	198бет
358. Кантемин.....	199бет
359. Акылын болсо туярсын.....	199бет
360 Тен көрүп баарын жалганда.....	200бет
361.Дайыма.....	201бет
362. Балкып жатты.....	202бет
363. Бото кез кандай немесин.....	202бет
364. күтүп турат.....	205бет
365.Жакшы көргөн адам	205бет
366. Байлап салдын жаштыгына.....	206бет
367. Ышкысы алды азгырып.....	207бет
368. Бир хандыкка.....	208бет.
369. Мен гана.....	208бет
370. Ааламда аял асыл зат.....	210бет
371. Унутулгус.....	210бет
372. Пери болуп.....	210бет
373. Жаш ылгабай келет тура.....	212бет
374. Тилек кыламын.....	212бет
375. Өзүн болуп.....	213бет
376. үмүт артам.....	213бет
377. Мен гана.....	214бет
378. Элес берип.....	214бет

379. Айла канча.....	214бет
380. Тең көрүп баарын жалгандаү Мен андаү Өмүр.....	215бет
381. Сен мени кыйнабагын.....	216бет

М.Айбашев.

ТУЯ БИЛ.

Редактор:

Компьютерде

даярдаган:

.....

Корректор: